

ОСНОВИ БІБЛІЇ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

виявляючий радість і мир істинного християнства

ДУНКАН ХІСТЕР

виконав Володимир Стек

Bible Basics Ukrainian Edition published 2001, by Duncan Heaster

dh@heaster.org

English Edition first published 1992

Bible Basics is also available in:

Afrikaans, Albanian, Amharic, Arabic, Armenian, Estonian, French, Georgian, Hebrew, Hungarian, Hindi, Igbo, Italian, Japanese, Kazakh, Korean, Latvian, Lithuanian, Macedonian, North Sotho, Polish, Portuguese, Romanian, Russian, Serbo-Coat, Slovak, Tagalog, Telugu, Turkish,

Forthcoming in:

Chichewa, Chinese, Farsi, Mongolian, Spanish, Thai, Vietnamese, Zulu

to view available translations on-line

<http://www.carelinks.net>

Published by

Christadelphian Advancement Trust

Company No. 3927037 Reg. Charity No. 1080393

PO Box 3034

South Croydon, Surrey CR2 0ZA
ENGLAND

© Duncan Heaster - 2001

ВСТУП

Кожна людська істота, яка вірить в *існування* Бога і в те, що Біблія є Його об'явленням людині, повинна серйозно поставитись до вивчення основоположної ідеї цього послання. Багато-хто із тих, що називають себе "християнами", здається, мало турбується про це: декілька рядків із Нового Заповіту у неділю; Біблія, яка лежить десь дома, і яку ніколи не відкривають; та кілька біблійних оповідань, які годі пригадати. Недивно, що при такому легковажному ставленні до могутнього Божого Слова істини в житті і думках багатьох людей так багато збентеження і невпевненості.

З іншого боку, багато людей, які не отримали християнського виховання і спробували розібратися у посланні Біблії, приходять до висновку, що кожен, до кого б вони не звернулися, намагається запропонувати їм низку вчень і людських міркувань, які *по суті* не відображають сказаного у Біблії.

Підручник "Основи Біблії" має на меті дослідити біблійне послання цілісно і по-діловому. Він укладений так, що його можна прочитати, як книгу, або ж використовувати як заочний курс. Відповіді на запитання наприкінці кожного заняття можна надсилати за нижче поданою адресою; далі Ваші відповіді передаватимуться Вашому наставнику, який переписуватиметься з Вами від заняття до заняття. Ми усвідомлюємо, що декому із читачів не сподобається ідея відповідати на запитання, проте, захочеться *задавати* запитання щодо деяких незрозумілих положень або висловити свою незгоду із запропонованим нами тлумаченням. В кожному випадку, якщо така кореспонденція буде направлена за вказаною адресою, ми зможемо відповісти Вам особисто.

На переконання автора основоположне послання Біблії по суті своїй є криштально ясным. Проте, в ньому завжди знайдуться якісь місця і теми, які, як може видатися на перший погляд, суперечать основній темі Святого Письма. Деякі з таких місць разом з іншими аспектами Євангелії, які можуть зацікавити лише декого з читачів, обговорюються у відступах. Хоча основоположне послання Біблії можна зрозуміти і без читання цих відступів, ми сподіваємося, що багато-хто із дослідників перечитає більшість із них.

Цитати з української Біблії, використані у цьому підручнику, наводяться із видання "БІБЛІЯ або КНИГИ СВЯТОГО ПИСЬМА СТАРОГО Й НОВОГО ЗАПОВІТУ", UBS 1990 -- U.B. V O53 J. В деяких місцях робляться посилання на англійські видання Біблії, такі як: A.V. (Authorized Version), R.V. (Revised Version), R.S.V. (Revised Standard Version), R.A.V. (Revised Authorized Version) та N.I.V. (New International Version).

Ця книга вийшла в світ завдяки допомозі багатьох людей. Я особливо вдячний Клайву Риверсу за майстерні знімки, які він надав, а також тим, хто висловив свої міркування щодо напрацювань. Проте, в найбільшій мірі я завдячую сотням людей в Африці, Вест-Індії, на Філіпінах та у Східній Європі, чия допитливість і наснага у пошуку істини часто спонукала мене обдумувати ці "Основи Біблії". Їхня краса і сила лише зростають при

розгляді із стількох точок зору. У переповнених таксі, на відкритих вантажівках, у поважних конференцзалах і на розпечених сонцем готельних балконах, у важкодоступних селах під зоряним сяйвом обговорювались ці теми, викликаючи суперечки і захоплення серед дослідників Біблії, різних за становищем у своєму житті. Мої брати христадельфіяни, з якими я мав честь співпрацювати, були для мене невичерпним джерелом наснаги і допомоги. Зміст багатьох відступів, наведених у цій книзі, часто обговорювався нами у готельних номерах після виснажливих занять із групами студентів біблійних заочних курсів. Спільність і дружба, які виникають внаслідок згуртування навколо цих засадничих вчень біблійної істини, безперечно залишаються неперевершеними у людському житті. І так, я приношу свою подяку усім цим “моїм співробітникам на шляху до Царства Божого” і сподіваюсь, що ця книга допоможе їм у великій справі поширення істинної Євангелії серед “усіх народів”.

Пізнання справжньої істини Євангелії, викладеної на сторінках Біблії, всесторонньо впливатиме на наше життя, спрямовуючи людей у всьому світі до належного прославлення Бога нині і вівіки віків, як Він це і задумав. Кожен, хто знаходить істину, знаходить “дорогоцінну перлину” і відчуває в собі те, що відчував Єремія: “Як тільки слова Твої знаходилися, то я їх поїдав, і було слово Твоє мені радістю і втіхою серця мого” (Єр.15:16). Щоб досягнути цього не забувайте молитися про Божу поміч у розумінні цього слова перед початком кожного із цих занять. “А тепер доручаю вас Богові та слову благодаті Його, Який має силу будувати та дати спадщину, серед усіх освячених” (Дії 20:32).

Д.Х.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ КНИГ БІБЛІЇ, ЯКІ ВЖИВАЮТЬСЯ У ЦИХ ЗАНЯТТЯХ:

1М. -- Буття	Єр. -- Єремії	Рим. -- Римлян
2М. -- Вихід	Єз. -- Єзекіїля	1Кор. -- 1 Коринтян
3М. -- Левит	Дан. -- Даниїла	2Кор. -- 2 Коринтян
4М. -- Числа	Ос. -- Осії	Еф. -- Ефесян
5М. -- Повт. Закону	Ам. -- Амоса	Фил. -- Филип'ян
Єг. -- Єгошуї	Мих. -- Михея	Кол. -- Колосян
Суд. -- Суддів	Наум -- Наума	1Сол. -- 1

		Солунян
1Сам. -- 1 Самуїлова	Ав. -- Авакума	2Сол. -- 2 Солунян
2Сам. -- 2 Самуїлова	Соф. -- Софонії	1Тим. -- 1 Тимофія
1Хр. -- 1 Хронік	Ог. -- Огія	2Тим. -- 2 Тимофія
2Хр. -- 2 Хронік	Зах. -- Захарії	Тит. -- Тита
Неем. -- Неемії	Мал. -- Малахії	Євр. -- Євреїв
Пс. -- Псалми	Мт. -- Матвія	1Петр. -- 1 Петра
Пр. -- Приповісті	Мр. -- Марка	2Петр. -- 2 Петра
Екл. -- Еклезіястова	Лк. -- Луки	1Ів. -- 1 Івана
Іс. -- Ісаї	Ів. -- Івана	2Ів. -- 2 Івана
		Об. -- Об'явлення

Запитання наприкінці кожного розділу бувають двох видів: на вибір (де Вам слід вибрати одну правильну відповідь із кількох запропонованих) та звичайні, які вимагають відповіді кількома реченнями. Пишіть Ваші відповіді на окремому аркуші, чітко вказуючи Ваше ім'я, прізвище та адресу.

Відповіді англійською мовою можна надсилати за адресою:

CHRISTADELPHIAN ADVANCEMENT TRUST

P.O. Box 3034, South Croydon, Surrey CR2 0ZA England

Company No 3927037, Registered Charity No 1080393 Phone/Fax 020 8657 1358

www.carelinks.net

Відповіді українською чи російською мовами --

ОСНОВИ БІБЛІЇ

Частина 1:

“Про Царство Боже”

Заняття 1: Бог 11

1.1 Існування Бога

1.2 Особовість Бога

1.3 Боже Ім'я І Характер

1.4 Ангели

Відступ 1: “Бог -- Це Дух”

Відступ 2: Вживання Божого Імені

Відступ 3: Боже Об'явлення

Заняття 2: Дух Божий 34

2.1 Божий Дух: Визначення

2.2 Натхнення

2.3 Дари Святого Духа

2.4 Відібрання Дарів

2.5 Біблія -- Єдине Джерело Влади

Відступ 4: Чи Є Святий Дух Особою?

Відступ 5: Принцип Уособлення

Відступ 6: Кальвінізм

Відступ 7: “І дара Духа Святого ви приймете!”

Відступ 8: “А тих, хто ввірує, супроводити будуть ознаки такі”

Заняття 3: Обітниці Божі 80

3.1 Обітниці Божі: Вступ

3.2 Обітниця В Едені

3.3 Обітниця Ною

3.4 Обітниця Аврааму

3.5 Обітниця Давиду

Відступ 9: Руйнування Неба І Землі

Відступ 10: Твердження Про “Британський Ізраелізм”

Заняття 4: Бог І Смерть 109

4.1 Природа Людини

4.2 Душа

4.3 Дух Людини

4.4 Смерть -- Це Забуття

4.5 Воскресіння

4.6 Суд

4.7 Місце Винагороди: Небо Чи Земля?

4.8 Відповідальність Перед Богом

4.9 Пекло

Відступ 11: Чистилице

Відступ 12: Духи І Перевтілення

Відступ 13: В Якій Природі Ми Воскреснемо?

Відступ 14: “Вознесіння”

Заняття 5: Царство Боже 140

5.1 Визначення Царства

5.2 Те Царство Ще Не Встановлене

5.3 Царство Боже В Минулому

5.4 Царство Боже В Майбутньому

5.5 Тисячоліття

Відступ 15: Царство В Прямому Розумінні

Відступ 16: Стислий Виклад Історії Ізраїля

Заняття 6: Бог І Зло

164

6.1 Бог І Зло

6.2 Диявол І Сатана

6.3 Демони

Відступ 17: Чаклунство

Відступ 18: Що Трапилося В Едені?

Відступ 19: Люцифер

Відступ 20: Спокушування Ісуса

Відступ 21: “Війна на небі”

Частина 2:
“Про... Ім'я Ісуса Христа”
(Дії 8:12)

Заняття 7: Походження Ісуса 207

7.1 Старий Заповіт Пророчить Про Ісуса

7.2 Народження Від Діви

7.3 Місце Христа У Божому Плані

7.4 “Споконвіку було Слово”

Відступ 22: Історичний Ісус

Відступ 23: “Я з неба зійшов”

Відступ 24: Чи Сотворив Ісус Землю?

Відступ 25: “Перш, ніж був Авраам, -- Я є”

Відступ 26: Мелхиседек

Заняття 8: Природа Ісуса 234

8.1 Природа Ісуса: Вступ

8.2 Відмінності Між Богом Та Ісусом

8.3 Природа Ісуса

8.4 Людськість Ісуса

8.5 Відносини Між Богом Та Ісусом

Відступ 27: “Бувши в Божій подобі”

Заняття 9: Служіння Ісуса 249

9.1 Перемога Ісуса

9.2 Кров Ісуса

9.3 Жертва За Нас І За Себе

9.4 Ісус Як Наш Представник

9.5 Ісус І Закон Мойсея

9.6 Субота

Відступ 28: Розп'яття

Відступ 29: Чи Народився Ісус 25 Січня (7 Січня)?

Заняття 10: Хрищення В Ісуса 271

10.1 Істотна Важливість Хрищення

10.2 Як Нам Слід Приймати Хрищення?

10.3 Значення Хрищення

10.4 Хрищення І Спасіння

Відступ 30: Повторне Хрищення

Відступ 31: Рівень Знань Необхідний Перед Хрищенням

Відступ 32: Злочинник На Хресті

Відступ 33: Зразок Проведення Хрищення

Заняття 11: Життя Во Христі 301

11.1 Вступ

11.2 Святість

11.2.1 Застосування Сили

11.2.2 Політика

11.2.3 Мирські Задоволення

11.3 Дійсне Християнське Життя

11.3.1 Вивчення Біблії

11.3.2 Молитва

11.3.3 Проповідування

11.3.4 Життя В Еклезії

11.3.5 Ламання Хліба

11.4 Шлюб

11.5 Спільність

ДОДАТОК 1: Короткий Підсумок Основних Біблійних Вчень

ДОДАТОК 2: Наше Ставлення До Пізнання Біблійної Істини

ДОДАТОК 3: Близькість Повернення Христа

ДОДАТОК 4: Божа Справедливість

Частина 1:

“Про Царство Боже”

ЗАНЯТТЯ 1

БОГ

1.1 Існування Бога

“І той, хто до Бога приходить, мусить вірувати, що Він є, а тим, хто шукає Його, Він дає нагороду” (Євр.11:6). Мета цих занять -- допомогти тим, хто хоче прийти до Бога, повіривши в те, що “Він є”. Тому ми не зупиняємось на тих очевидних свідченнях, які підтверджують віру в Його існування. Задумуючись над дивовижною будовою нашого тіла (пор. Пс.139:14), усвідомлюючи очевидність задуму у побудові квітки, спостерігаючи ясної ночі за безмежністю всесвіту -- в усіх цих та безлічі інших проявах життя переконуємось у неймовірності атеїзму. Переконання в неіснуванні Бога насправді вимагає ще більше віри, ніж протилежне. Без Бога у всесвіті немає жодного порядку, мети або остаточного пояснення, тож це неминуче відображається у житті невіруючих. Тому не дивно, що більшість людей до певної міри схильні повірити в Бога навіть у тих суспільствах, де матеріалізм є панівним “богом” у житті людей.

Та існує велика різниця між смутним поняттям, що є якась вища сила, і справжнім переконанням у тому, що пропонує Бог у відповідь на щире служіння Йому. Євр.11:6 вясняє: ми

“мусимо вірувати, що Він є,
А
Тим, хто шукає Його,
Він дає нагороду”.

В Біблії багато розповідається про історію Ізраїля, народу Божого; часто вказується на те, що їхнє сприйняття існування Бога не відповідало їхній вірі у Його обітниці. Їхній великий провідник Мойсей звертався до них: “І пізнаєш..., і візьмеш до серця свого, що Господь -- Він Бог на небі вгорі й на землі долі, -- іншого нема. І будеш пильнувати постанов Його та заповідей Його” (5М.4:39,40).

Таким чином, знову ж таки, наше усвідомлення існування Бога, ще не означає, що Він автоматично сприймає нас. Якщо ми справді визнаємо, що у нас є творець, то ми повинні “пильнувати... заповідей Його”. Мета цієї серії занять полягає у тому щоб пояснити, які це заповіді, і як їх дотримуватись. Досліджуючи Писання у пошуках відповіді на це запитання, ми переконуємось, що наша віра в існування Бога зміцнюється:

“Тож віра від слухання, а слухання через Слово Христове” (Рим.10:17). Також Іс.43:9-12 свідчить, як розуміння Божих пророцтв про майбутнє переконує нас, що “Я Той Самий” (Іс.43:13), тобто, що Боже Ім'я “Я Той, що є” -- цілком вірне (2М.3:14). Апостол Павло прийшов до Верії, міста, що на півночі сучасної Греції. Як завжди, він проповідував Євангелію (“добрю вістку”) Божу. Але замість того щоб повірити Павлові на слово, люди “слова (Бога, а не Павла) прийняли з повним запалом, і Писання досліджували день-у-день, чи так воно є. Тож багато із них тоді ввірували” (Дії17:11,12). Їхня віра впливала з їхнього неупередженого, регулярного (день-у-день) і систематичного дослідження Біблії.

АіА

Тож набуття ними істинної віри не сталося через якусь духовну операцію на серці, яку раптом вчинив Бог, аби вони повірили незалежно від слова Його. Тож, як можуть світські люди, відвідавши евангелізаційні збори Біллі Грехема чи зцілення “п’ятдесятників”, вийти звідти “віруючими”? Скільки щоденних досліджень Писання відбувається у таких випадках? Відсутність справжньої віри, заснованої на Біблії, без сумніву приводить таких “навернених” до відчуття марноти у їхньому подальшому християнському житті, і тому багато хто відходить від евангелізаційного руху.

Метою даного навчального курсу є набуття Вами необхідних навиків для самостійного дослідження Писання, щоб і Ви могли увірувати. В евангельських проповідях часто наголошується на зв’язку між слуханням справжньої Євангелії і набуттям істинної віри:

-- “багато з коринтян, *почувши*, увірували й охрестились” (Дії 18:8);

-- люди “*почули* слово Євангелії..., та й увірували” (Дії 15:7);

-- “ми так *проповідуємо*, і так ви ввірували” (1 Кор.15:11);

-- “насіння” у притчі про сіяча є словом Божим (Лк.8:11), а в притчі про гірчичне дерево -- вірою (Лк.17:6); таким чином віра приходить від сприйняття “слова віри” (Рим.10:8), “слів віри та доброї науки” (1Тим.4:6) серцем, яке відкрите до віри в Бога і в Його слово (Гал.2:2 пор. Євр.4:2);

АіА

-- апостол Іван каже про життєпис нашого Господа, "що (він) правду говорить, щоб повірили й ви" (Ів.19:35). Ось тому Боже слово зветься "правдою", щоб ми могли повірити.

1.2 Особовість Бога

Об'явлення Бога як дійсної відчутної особи, яка існує в тілесній формі, -- це велична і дивовижна тема Біблії. Іншим основоположним принципом християнства є визнання того, що Ісус є Сином Божим. Якщо Бог не є тілесною істотою, то неможливо, щоб Він мав сина, який був би "образом *істоти* Його" (Євр.1:3). Тим більше важко укладати безпосередні особисті стосунки з "Богом", якщо "Бог" є лише плодом нашої уяви, жмутком духа десь у безодні всесвіту. Трагічно, що більшість віровизнань мають саме таке несправжнє і туманне уявлення про Бога.

Через те, що Бог безмежно величний у порівнянні з нами, стає зрозуміло, чому багато людей зупиняються у своїй вірі перед чіткими обітницями

АіА

в те, що ми, зрештою, побачимо Бога. Народу Ізраїля не вистачало віри щоб побачити “вид” Бога (Ів.5:37), що виразно свідчить про те, що Він дійсно має вигляд. Така віра з’являється від знання Бога і сприйняття Його слова:

“Блаженні чисті серцем, бо вони будуть бачити Бога” (Мт.5:8);

“А раби Його (Бога) будуть служити Йому, і побачать лице Його, а ймення Його (ім’я Бога -- Об.3:12) -- на їхніх чолах” (Об.22:3,4).

Така чудова надія, якщо ми справді житимемо нею, суттєво змінить усе наше життя:

“Пильнуйте про мир зо всіма, і про святість, без якої ніхто не побачить Господа” (Євр.12:14);

Не можемо клястися, бо “хто небом клянеться -- клянеться Божим престолом і Тим, Хто на ньому сидить” (Мт.23:22). Якщо Бог не є тілесною істотою, то ці слова позбавлені всякого змісту.

“Будемо бачити Його, як Він є (об’явлений у Христі). І кожен, хто має на Нього надію оцю, очищає себе так же само, як чистий і Він” (Ів.3:2,3).

У цьому житті наше уявлення про Небесного Отця дуже неповне, але з нетерпінням сподіваємось, долаючи пітьму життя, що зрештою зустрінемо Його. Без сумніву, наше фізичне бачення Бога буде відповідати зростаючому сприйняттю Його нашим розумом. Так із безодні людського страждання Йов зміг втішатися своїми власними стосунками з

АІА

Богом, якими він буде насолоджуватися в повній мірі останнього дня:

“Він підійме із пороку цю шкіру мою, яка розпадається, і з тіла свого я Бога побачу, сам я побачу Його, й мої очі побачать, а не очі чужі” (Йов 19:26,27).

Також апостол Павло вигукував з такого ж життя, сповненого болю і смутку:

“Тепер бачимо ми ніби у дзеркалі, у загадці, але потім -- обличчям в обличчя” (1Кор.13:12).

СТАРОЗАВІТНІ СВДЧЕННЯ

Ці новозавітні обітницї ґрунтуються на багатьох свідченнях Старого Заповіту, які доводять, що Бог особовий і тілесний. Якщо хочемо мати хоч якесь правдиве уявлення про релігію, яка ґрунтується на Біблії, то без перебільшення основоположним моментом у цьому є розуміння Божої природи. Старий Заповіт завжди говорить про Бога як про особу. Без особистих стосунків з Богом, про які йдеться як у Старому, так і в Новому Заповіті, не може бути справжньої християнської надії. Ось переконливі докази на користь особового, тілесного Бога:

-- І сказав Бог: “Створімо людину за образом Нашим, за подобою Нашою” (ІМ.1:26). Отже, людина створена

АіА

за образом і подобою Божою, як і об'явлено Ангелами. Якова 3:9 говорить про "людей, що створені на Божу подобу". Ці слова не стосуються людського розуму, бо від природи наш розум абсолютно далекий від Божого і в багатьох випадках цілком протилежний до Його праведності - "бо ваші думки -- не Мої це думки, а дороги Мої -- то не ваші дороги, говорить Господь. Бо наскільки небо вище за землю, настільки вищі дороги Мої за ваші дороги, а думки Мої -- за ваші думки" (Іс.55:8,9). Тож образ і подоба, яку ми поділяємо з Богом, повинні насравді існувати. Завжди, коли Ангели з'являлися на землі, пишеться, що їх бачили у людській подобі, наприклад: Авраам приймав Ангелів, сподіваючись, що вони звичайні люди. Наше створення за образом Божим без сумніву означає, що можемо мати якесь поняття про того, чийм образом ми є. Таким чином Бог, якого ми відображаємо, не є для нас чимось незбагненим.

-- Самі Ангели є відображенням Божим. Так Бог говорив про Мойсея: "Говорю Я з ним уста до уст,... і образ Господа він оглядає" (4М. 12:8). Це також стосується і Ангела, який навчав Мойсея, і ім'я Господне було в ньому (2М. 23:20,21). Якщо Ангел був подобою Господа, значить Бог є в тій самій подобі, що й Ангели, тобто, справді, у вигляді людини, хоча безмірно вищої природи, ніж тіло і кров. "І говорив Господь до Мойсея лице в лице, як говорить хто до друга свого" (2М.33:11; 5М.34:10). Господь об'явився у своєму Ангелі, обличчя і уста якого були відображенням Самого Господа.

-- “Бо знає Він (Бог) створення наше” (Пс.103:14); Він хоче, щоб ми сприймали Його як особову істоту, як Батька, до якого можемо звертатися. Саме цим пояснюються численні згадки про Божі руки, плечі, очі і т.п. Якби Бог був лише жмутком духа десь у небесах, а саме таким було б наше уявлення про Бога, якби ми не сприймали Його як осбу, то такі цитати вводили б нас в оману і не було би в них жодної науки.

-- Описи місця проживання Бога чітко вказують на те, що “Бог” має власне місце знаходження: “Бог бо на небі” (Екл.5:1); “бо споглянув Він із високости святої Своєї, Господь зорив на землю з небес” (Пс.102:20); “Ти почувеш із небес, із місця постійного перебування Свого” (Іцар.8:39). Але ще більш переконливо читаємо, що Бог має “престол” (2Хр.9:8; Пс.11:4; Іс.6:1). Навряд чи можна було б сказати таке про невиразного духа, існуючого десь у Небесних сферах. Про Бога говориться, що Він “сходить”, коли об’являє Себе. Тож мається на увазі, перебування Бога на Небесах. Без усвідомлення Бога як живої особи неможливо збагнути думку про “об’явлення Бога”.

-- У Ісаї 45 часто розповідається про Бога, Який особисто вручається у справи Свого народу: “Я -- Господь, і нема вже нікого, нема іншого Бога, крім Мене... Я Господь, Який робить це все... Я, Господь, це вчинив! Горе тому, хто з Творцем своїм свариться... Небеса Я руками Своїми простяг... Зверніться до Мене й спасетесь, всі кінці землі”.Ось це останнє речення особливо чітко свідчить про

АІА

існування Бога власною особою: Він вимагає, щоб люди звертались до Нього і через свою віру усвідомлювали реальність Його існування.

-- Бог об'являється нам як Бог милостивий, Який промовляє до людей словами. Але ж милість і мова походять лише від особи -- це чинники розумові. Так наприклад, Давидове уподобання Божому серцю (1Сам.13:14) свідчить, що Бог мислить (серцем), і від людини до певної міри залежить сподобатися Богу, хоча своїм еством людина немила Божому серцю. "І пожалкував був Господь, що людину створив... І засмутився Він у серці Своїм" (Ім.6:6) -- такі ось слова відкривають Бога як чуйну і свідому Істоту, а не як абстрактний подих Духа в атмосфері. Саме це допоможе нам зрозуміти, як можемо сподобатися Йому і розгнівати Його так, як робить це дитина по відношенню до свого природнього батька.

ЯКЩО БОГ НЕ ОСОБОВИЙ...

Якщо Бог не є дійсною особою істотою, тоді важко збагнути таке поняття як духовність. Якщо Бог абсолютно праведний, але не є істотою матеріальною, то ми не зможемо збагнути Його праведності, об'явленої в людських істотах. Відступницьке ж християнство, а також юдейство вважають, що Божя праведність проникає в наше життя через уявного "Святого Духа", що якимось чином надає нам Божої розумової подоби і робить нас прийнятними Богу. І навпаки, як тільки ми усвідомлюємо, що існує особова істота, яка зветься

Богом, то можемо працювати над собою з Його допомогою та під впливом Його слова щоб відображати у своїй особі властивості Бога.

Мета Бога полягає в тому, щоб Він об'явився у безлічі славетних істот. На це вказує Його заповітне ім'я Ягве Елоїм, ("Той, хто стане могутньою громадою", -- таким є наближений переклад). Якщо Бог не є тілесною істотою, то і винагорода вірним має бути такою ж неіснуючою, як сам Бог. Але слова про винагороду вірним у прийдешньому Царстві Божому на землі свідчать, що вони існуватимуть у відчутних тілах, які, проте, будуть позбавлені слабостей людської природи. Йов прагнув цього "останнього дня", коли тіло його воскресне (Йов 19:25-27); Авраам повинен стати одним із багатьох, "що сплять у земному поросі, збудяться... на вічне життя" (Дан.12:2), і таким чином збудеться обітниця вічного успадкування ним краю Ханаанського, який знаходиться на цій землі (ІМ.17:8). "Хай радіють у славі святі, хай співають на ложах своїх, ...щоб між ними (племенами) чинити суд написаний!" (Пс.132:16; 149:5,9). Несприйняття як юдеями, так і язичниками таких слів, а також неспроможність сприйняти у прямому розумінні обітниці Аврааму призвели до хибного уявлення про "безсмертну душу" як дійсну форму існування людини. Таке уявлення повністю позбавлене біблійного обґрунтування. Бог -- безсмертна славетна істота, і Він здійснює Свою мету, закликаючи людей до життя у Його прийдешньому Царстві на цій землі, до набуття ними Його власних рис, виражених у тілесній формі.

АіА

Вірним обіцяно, що вони “стануть учасниками Божої Істоти” (2Петр.1:4). Якщо Бог не особовий, то це означає, що ми житимемо вічно як неіснуючі духи. Але це не вчення Біблії. Ми отримуємо тіло, таке ж як отримав Ісус (Фил.3:21), і знаємо, що в Царстві матимемо тіло у прямому розумінні з руками, очима, вухами (Зах.13:6; Іс.11:3). Тож вчення про Божу особу пов’язане з Євангелією про Царство Боже.

Очевидно, що не може бути ніякого розумного уявлення про богослужіння, релігію чи особисті стосунки з Богом без усвідомлення Бога як особи, без усвідомлення того, що ми є у Його фізичній подібності, на жаль, дуже недосконалі, і потребуємо розвивати в собі Його спосіб мислення, щоб ми могли зодягнутися у всю повноту Його фізичного образу у Царстві Божому. Ось тому тепер маємо глибше розуміння і втіху, читаючи слова, які розповідають про Бога як про люблячого Батька, який навчає нас, як навчає Батько сина свого (5М.8:5). Читаючи про страждання Ісуса бачимо, що “зволив Господь, щоб побити Його” (Іс.53:10), хоча він “до Бога свого взиває: -- Він почує мій голос...і доходить мій зойк до лиця Його в вуха Йому!” (Пс.18:7). Божя обітниця Давидові щодо нащадка, який стане сином Божим, вимагала чудодійного народження людської істоти, і якби Бог не був особовим, то не міг би мати такого сина.

Правильне розуміння Бога -- це ключ, який відкриває багато інших важливих площин біблійного вчення. Але як одна неправда призводить до іншої, так і неправильне уявлення

про Бога приховує повноту істини, яку надає Святе Письмо. Якщо матеріал даного розділу видається Вам переконливим, хоча б частково, то виникає запитання: “А чи насправді знаєте Ви Бога?” А тепер ми продовжимо досліджувати вчення Біблії про Нього.

1.3 Боже Ім'я І Характер

Якщо існує Бог, то варто сподіватися, що Він знайшов певний спосіб розповісти нам про Себе. Ми віримо, що Біблія є об'явленням Бога людині, і в ній перед нами розкривається характер Бога. Ось тому про слово Боже говориться як про Його “насіння” (1Петр.1:23), бо воно, впливаючи на наші помисли, розвиває всередині нас нове створіння, яке має риси, притаманні Божому характеру (Як.1:18; 2Кор.5:17). Тож, чим в більшій мірі звертаємося ми до слова Божого і засвоюємо його уроки, тим більше ми уподоблюємось до образу Сина Його (Рим.8:29), який за своїм характером був досконалим образом Бога (Кол.1:15). Важливість вивчення історичних розділів Біблії полягає у тому, що вони містять багато прикладів Божих стосунків з людьми і народами, в яких завжди проявляються одні і ті ж основні риси Божого характеру.

АІА

У давньоєврейській мові ім'я особи часто виражало її характер, а також носило певну інформацію про неї, як наприклад:

“Ісус” = “Спаситель” -- “бо спасе Він людей Своїх від їхніх гріхів” (Мт.1:21);

“Авраам” = “батько багатьох” -- “бо вчинив Я тебе батьком багатьох народів” (ІМ.17:5);

“Єва” = “життя” -- “бо вона була мати всього живого”;

“Симеон” = “почув” -- “Господь почув, що я зненавиджена, і дав мені також цього” (ІМ.29:33).

В Єр.48:17 пізнання народу Моава співпадає з пізнанням імені Моава. У Псалмах Сам Бог часто прирівнюється до Свого Імені, Свого слова і івчинків (Пс.103:1; 105:1; 106:1,2,12,13).

Тож слід сподіватися, що Божі імена та звання більше розкажуть нам про Нього Самого. Через те, що Божий характер і мета розкриваються у багатьох площинах, у Нього насправді не одне Ім'я. До детального дослідження імені Бога слід вдатися після прийняття хрищення -- подальше усвідомлення Божого характеру, вираженого в Його імені, є саме тим, що повинно відбуватися на протязі всього нашого життя в Господі. Тож нижче наведене є лише вступом до цієї теми.

Коли Мойсей захотів, щоб у вирішальний момент його життя глибоке пізнання Бога посилювало його віру, Ангел “покликав Ім'ям Господа...”Господь,

АіА

Господь, -- Бог милосердний, і милостивий, довготерпеливий, і многомилостивий та правдивий, що дотримує милість для тисяч, що вибачає провину... і переступ та гріх, та певне не вважає чистим винного” (2М.34:5-7).

Це яскравий доказ того, що імена Божі містять в собі риси Його характеру. Наявність цих рис характеру є доказом того, що Бог є живою Істотою: безглуздо припускати, що клубок духа може мати такі ж риси характеру, які можемо розвивати в собі ми, люди.

Бог обрав одне певне ім'я, по якому Він хотів би, щоб про Нього знав і пам'ятав Його народ, і воно є епіграфом до Його мети щодо людства.

Ізраїльтяни були рабами в Єгипті і потребували нагадування про Божу мету щодо них. Мойсею було наказано назвати їм Боже Ім'я, щоб це допомогло спонукати їх покинути Єгипет і розпочати мандрівку до обіцяного краю (пор. 1Кор.10:1). І ми також потребуємо пояснення основних положень стосовно Божого Імені перш, ніж приймемо хрищення і розпочнемо нашу мандрівку до Царства Божого.

Бог сказав Ізраїлю, що Його Ім'я -- ЯГВЕ, яке означає “Я Той, що є” або, у точнішому перекладі -- “Я буду Тим, Ким Я буду” (2М.3:13-15). Згодом це ім'я було, дещо розширене: “І сказав іще Бог до Мойсея: “Оттак скажи Ізраїлевим синам: Господь (Ягве), Бог батьків ваших, Бог Авраама, Бог Ісака й Бог Якова... оце Ім'я Моє навіки, і це пам'ять про Мене з

АІЇ

роду в рід” (2М.3:15). Тож повне Боже ім'я -- “ГОСПОДЬ Бог”.

Сарий Заповіт написаний переважно давньоєврейською, і наш англійський (як і український) переклад неминуче опускає багато подробиць, коли йдеться про переклад давньоєврейських слів, які означають “Бог”. Одним із найбільш вживаних давньоєврейських слів, які ми перекладаємо як “Бог”, є слово “Елоїм”, яке означає “могутні”. Тож Божий “спомин”, Ім'я, по якому Він хоче, щоб ми згадували Його, --

ЯГВЕ ЕЛОЇМ,
що значить:
ТОЙ, ХТО БУДЕ ОБ'ЯВЛЕНИЙ У ГРОМАДІ
МОГУТНІХ.

Тож Божа мета полягає в тому, щоб Бог об'явив Свій характер і Свою сутність у великій групі людей. Будучи покірними слову Його можемо зараз розвивати в собі певні риси Божого характеру. Ось тому, в деякому розумінні, Бог об'являє Себе ще в цьому житті у справжніх віруючих. Але Боже Ім'я -- це пророцтво на час прийдешній, коли земля буде сповнена людьми подібними до Нього як за характером, так і за своєю природою (пор. 2Петр.1:4). Якщо ми хочемо прилучитися до Божої мети і бути, як Він, невмирущими і жити вічно у повній моральній досконалості, то ми повинні поєднати себе з Його Іменем. Шляхом до цього є хрищення в це Ім'я, Ягве Елоїм (Мт.28:19). Це також робить нас нащадками (“насінням”) Авраама (Гал.3:27-29), яким було обіцяно світ у вічну спадщину (1М.17:8;

ÁĪĀ

Рим.4:13), громадою “могутніх” (“Елоїм”), в якій сповниться пророцтво про Боже Ім’я. Докладніше про це йдеться у занятті 3.4.

1.4 Ангели

Усе, що ми розглянули на цьому занятті, пов’язується з поняттям Ангелів, а саме:

- живих істот у вигляді фізичних осіб, які
- носять Боже Ім’я і є
- знаряддям, яким Дух Божий чинить Божу волю
- у відповідності до Його характеру і мети і таким чином
- об’являють Його.

У занятті 1.3 йшлося про те, що одним із найбільш вживаних давньоєврейських слів, які перекладаються як “Бог”, є слово “Елоїм”, яке насправді означає “могутні”. Ці “могутні”, які носять Боже Ім’я, з таким же успіхом можуть називатися “Богом” через їхнє тісне поєднання з Ним. Ці істоти і є Ангелами.

Оповідання про створення світу у 1М.1 розповідає нам про те, що Бог видавав певні накази про створення, “і сталося так”. Ті, хто виконував дані накази, були Ангелами:

АіА

“Його Анголи, велитні сильні, що виконуюте Його слово, щоб слухати голосу слів Його!” (Пс.103:20).

Тож є підстави вважати, читаючи про “Бога, який творив світ, що ця робота насправді виконувалася Ангелами. Йов.38:4-7 також вказує на це. А тепер маємо добру нагоду стисло викласти події творення, як це описано в ІМ.1:

День 1

“І сказав Бог: “Хай станеться світло!” І сталося світло” (в.3);

День 2

“І сказав Бог: “Нехай станеться твердь (небозвід) посеред води, і нехай відділяє вона між водою (на землі) й водою (у хмарах)”... І сталося так” (в.6,7);

День 3

“І сказав Бог: “Нехай збереться вода з-під неба до місця одного (утворюючи моря і океани), і нехай суходіл стане видний”. І сталося так” (в.9);

День 4

“І сказав Бог: “Нехай будуть світила на тверді небесній”. І сталося так” (в.14,15);

День 5

“І сказав Бог: “Нехай вода вироїть дрібні істоти, душу живу, і птаство, що літає над землею під небесною твердю”. І Бог *створив*... всяку душу живу” (в.20,21), тобто “і сталося так”;

День 6

“І сказав Бог: “Нехай видасть земля живу душу..., худобу й плазуюче”... І сталося так” (в.24).

Людина була створена того ж шостого дня. “І сказав Бог: “Створімо людину за образом Нашим, за подобою Нашою” (ІМ.1:26). Ми зверталися до цього вірша у занятті 1.2. А зараз ми хочемо зауважити, що тут слово “Бог” не просто означає Бога у Його власній особі, а “*створімо людину*” свідчить, що “Бог” звертається до більш, ніж однієї особи. Давньоєврейським словом, яке перекладається як “Бог”, тут є “Елоїм”, тобто “могутні”, яке стосується Ангелів. Те, що Ангели творили нас за своїм образом, означає, що вони мають такий же тілесний вигляд, як і ми. Тож вони -- дуже навіть справжні, живі тілесні істоти, які поділяють ту саму Божу природу.

Поняття “природа” у цьому розумінні зводиться до того, що вони є засадничо подібними за своєю фізичною будовою. У Біблії є два поняття “природи”, і відповідно до самого значення цього слова неможливо мати обидва таких ества одночасно.

АІЇ

Божа Природа ("Божественна Природа):
Непогрішима (досконала) (Рим.9:14; 6:23 пор. Пс.90:2;
Мт.5:48; Як.1:13);
Невмируща, тобто безсмертна (1Тим.6:16);
Повна сили й енергії (Іс.40:28).

Це природа Бога і Ангелів, і вона була дарована Ісусові після воскресіння (Дії13:34; Об.1:18; Євр.1:3). Це природа, яка обіцяна нам (Лк.20:35,36; 2Петр.1:4; Іс.40:28 пор. в.31).

Людська природа:
Спокуслива до гріха (Як.1:13-15)
Пожадливістю власною (Єр.17:9; Мр.7:21-23);
Приречена на смерть, тобто смертна (Рим.5:12,17;
1Кор.15:22);
Дуже обмежена у своїх можливостях, як фізичних
(Іс.40:30), так і розумових (Єр.10:23).

Це та природа, яку посідають зараз усі люди, добрі і погані. Кінцем цієї природи є смерть (Рим.6:23). Такою була природа Ісуса під час його смерного життя (Євр.2:14-18; Рим.8:3; Ів.2:25; Мр.10:18).

АНГЕЛЬСЬКІ З'ЯВЛЕННЯ

Ангели, божественні за своєю природою, повинні бути непогрішिमими, а тому -- невмирущими, бо гріх призводить до смерті (Рим.6:23). Вони повинні

ÁĪĀ

існувати буквально у фізичному вигляді. Саме тому, з'являючись на землі, Ангели були схожими на звичайних людей:

-- Ангели при ходили до Авраама щоб промовляти слова Божі до нього; про них пишеться як про “трьох мужів”, яких Аввраам спочатку прийняв за людей, бо саме так вони виглядали: “Принесуть трохи води, -- і ноги Свої помийте, і спочиньте під деревом” (ІМ.18:4).

-- Двоє з цих Ангелів згодом пішли до Лота в Содом. Знову ж таки, і Лот, і мешканці Содому прийняли їх за людей. “І прибули обидва Анголи до Содому”, і Лот запросив їх переночувати у себе. Але мешканці Содому прийшли до його дому і сказали, погрожуючи йому: “Де ті мужі, що ночі цієї до тебе прийшли?”. Лот благав: “Тільки мужам оцім не робіть нічого”. Натхненне писання також називає їх “мужами”: “Тоді вистромили свою руку ті мужі (Ангели)” і врятували Лота. “І сказали ті мужі до Лота: “Господь послав нас, щоб знищити його (Содом)” (ІМ.19:1,5,8,10,12,13).

-- Новозавітні пояснення цих подій підтверджують, що Ангели мають вигляд людей: “Не забувайте любови до приходнів, бо деякі (тобто Авраам та Лот) нею, навіть не відавши, гостинно були прийняли Анголів” (Євр.13:2).

-- Яків усю ніч борвся із дивним чоловіком, який, як сказано пізніше, був Ангелом (Ос.12:4).

ÁĪĀ

-- Двоє чоловіків у сліпучо білому одязі були присутні при воскресінні (Лк.24:4) і вознесінні (Дії 1:10) Ісуса. Зрозуміло, що це були Ангели.

-- Зверніть увагу на значення “міри людської, яка й міра Ангела” (Об.21:17).

АНГЕЛИ НЕПОГРІШИМИ

Ангели, будучи Божественними за своєю природою, є невмирущими. А оскільки смерть є наслідком гріха, то звідси випливає, що Ангели непогрішimi. Слово “Ангел”, яке ми перекладаємо з грецької та давньоєврейської, означає “посланець”. Ангели є посланцями чи слугами Бога, послухними Йому, тож неможливо припускати, щоб вони були грішними. Тому грецьке слово “aggelos”, яке перекладається як “Ангели”, також перекладається як “посланці”, коли йдеться про людські істоти, а саме Івана Христителя (Мт.11:10) та його посланців (Лк.7:24); посланців Ісусових (Лк.9:52) та мужів, які вивідували Єрихон (Як.2:25). Звичайно, як *людські* посланці, “ангели” можуть грішити.

Нижче наведені уривки виразно свідчать, що усі Ангели (а не лише деякі з них) за своєю природою послухні Богу, а тому непогрішimi:

“Господь міцно поставив на Небі престола Свого, а Царство Його над усім володіє (тобто не може бути ніякого бунту проти Бога на Небі). Благовість Господа, Його Анголи, велетні сильні, що виконуюте

АіА

Його слово, щоб слухати голосу слів Його!
Благовість Господа, усі сили небесні Його,
слуги Його, що чините волю Його!” (Пс.103:19-21).

“Хваліте Його, всі Його Анголи,... усі війська Його”
(Пс.148:2).

“Чи не всі вони духи служебні, що їх посилають
на службу для тих, хто має спасіння впадкувати?”
(Євр.1:14).

Повторення слова “всі” показує, що Ангели не поділяються на дві групи: добрих і злих. Важливість чіткого розуміння природи Ангелів полягає у тому, що в нагороду віруючі отримають таку ж, як і у них, природу: “А ті, що будуть достойні, -- не будуть ні женитись, ні заміж виходити, ні вмерти вже не можуть, бо рівні вони Ангелам” (Лк.20:35,36). Дуже важливо зрозуміти це. Якби Ангели могли грішити, то ті, хто буде визнаний достойним нагороди після повернення Христа, також могли би грішити. А оскільки, смерть є наслідком гріха, то вони не матимуть життя вічного; Якщо ми здатні грішити, то можемо вмерти. Таким чином казати, що Ангели можуть грішити -- значить перетворити в нісенітницю Божу обітницю життя вічного, бо нашою нагородою є життя в ангельській природі.

Посилання на “Ангелів” (Лк.20:35,36) свідчить, що немає ніякого поділу Ангелів на добрих і злих (грішних), а є лише одна категорія Ангелів.

АІА

Якби Ангели могли грішити, то Бог був би нездатним на праведні дії у нашому житті і в справах цього світу, бо Він проголосив, що діє через Своїх Ангелів (Пс.103:19-21). Вони “вчинені вітрами” Богом в тому розумінні, що Він досягає усього Своїм духом-силою, діючи через Ангелів (Пс.104:4). Тож неможливо, щоб вони були непослушними Богу. Християнин повинен щоденно молитися за прихід Царства Божого на землю, щоб воля Божа сповнялася тут, як вона сповняється на небі (Мт.6:10). Якщо б Ангелам Божим доводилися суперничати із злими Ангелами на Небі, то воля Божа не могла би сповнитися повністю на Небі, а тому таке ж становище було би і в майбутньому Царстві Божому. Жити вічно у світі, який мав би бути безконечним полем битви між гріхом і послухністю, є далеко не найкращою перспективою, але, звичайно, не про це йдеться у Біблії.

АНГЕЛИ ТА ВІРУЮЧІ

Є всі підстави сподіватися, що всі істинні віруючі мають Ангелів, можливо якогось особливого, який допомагає їм у житті:

-- “Ангол Господній табором стає кругом тих, хто боїться Його, -- і визволяє їх” (Пс.34:8).

-- “... їхні (“овець розпорошених”, тобто “учнів спокусливих” -- Зах.13:7 пор. Мт.26:31) Анголи

АіА

повсякчасно бачать у небі обличчя Мого Отця” (Мт.18:6,10).

-- Перші християни твердо вірили, що Петро має Ангела-заступника (Дії 12:14,15).

-- Народ Ізраїля перейшов через Червоне Море, і Ангел провадив його через пустелю до обіцяного краю. Перехід через Червоне Море є образом нашого хрищення у воді (1Кор.10:1), і тому можемо небезпідставно вважати, що якийсь Ангел супроводжує нас і допомагає нам у нашій мандрівці через пустелю життя до обіцяного краю Царства Божого.

Якби Ангели могли бути злими, тобто грішними, то обіцянки щодо покровительства і впливу Ангелів на наше життя стали б прокляттям замість благословення.

Отже розуміємо, що Ангели є істотами...

-- вічної Божественної природи у тілесному вигляді,

-- непогрішними,

-- які завжди сповняють Божі накази і є

-- знаряддями, через які промовляє і творить Божий дух-сила (Пс.104:4).

АЛЕ...?

АіА

Багато “християнських” церков вважають, що Ангели можуть грішити, що злі Ангели існують і зараз і є відповідальними за гріх і біди на землі. Більш повно ми розглянемо це непорозуміння у занятті 6. А зараз зазначимо наступне:

-- Можливо і було якесь творіння ще до нашого, описаного в книзі Буття 1. Також можливо припустити, що тодішні Ангели пізнали “добро і зло” через такі самі обставини життя, в яких ми живемо зараз. Не виключено, що деякі з істот, які жили тоді й справді грішили, але все це -- припущення, до яких любить вдаватися людська уява. Біблія ж учить нас, що ми повинні знати про теперішній стан, у якому немає ніяких злих Ангелів, і всі Ангели повністю послухні Богу.

-- На небі не може бути ніяких грішних істот оскільки “Твої (Бога) очі занадто пречисті, щоб Ти міг дивитись на зло” (Ав.1:13). Таким же чином Пс.5:5 пояснює: “Зло не буде в Тобі пробувати! Перед очима Твоїми не втримаються гультяї” -- на Небі, де перебуває Бог. Думка про бунт на Небі злих Ангелів проти Бога абсолютно суперечить змісту прочитаних уривків.

-- Грецьке слово, яке перекладається як “Ангел”, означає “посланець” і може відноситися до людських істот, як ми уже зазначали. Звичайно, такі людські “посланці” можуть грішити.

-- Твердження про існування злих, гріховних істот, на які можна покласти вину за все зло, яке трапляється у житті, є одним із найпоширеніших

вірувань у язичництві. Таким же чином, як язичницьке поняття різдва увійшло до так званого “християнства”, так само з’явилися і подібні язичницькі твердження.

-- Є лише декілька місць у Біблії, які можуть хибно тлумачитися на підтримку ідеї злих Ангелів, яка поширена у наш час. Вони є предметом дослідження книги “У пошуках Сатани”, за якою можете звертатись до видавців. Не можна допустити щоб такі непорозуміння , як було показано, ставили з ніг на голову вчення Біблії.

Відступ 1: “Бог є Дух” (Ів.4:24)

У занятті 2 ми більш точно визначаємо, що таке Божий Дух. Можемо підсумувати розгляд цієї теми стверджуючи, що Божий Дух -- це сила або подих, через якого Його живе ество, Його істота і характер об’являється людині діями, які чинить той Дух. Таким чином “Бог є Духом” -- ось це відповідний переклад (див. видання R.S.V.,N.I.V.), бо Його Дух відображає Його особовість.

Сутність Бога описується багатьма поняттями, як наприклад:

“Наш Бог то палючий огонь” (Євр.12:29);

“Бог є світло” (Ів.1:5);

“Бог є любов” (Ів.4:8)

АіА

“Бог було Слово (грецьке “logos” -- план, мета, думка) (Ів.1:1).

Тож “Бог є” Його проявами. Очевидно, помилково було б стверджувати, що узагальнене поняття любові є “Богом” лише тому, що сказано: “Бог є любов”. Можемо називати когось “сама доброта”, але ж це не означає, що той чоловік не існує фізично, це спосіб самого його існування, який виявляє доброту до нас.

Про Духа як силу Божу можемо читати не раз, коли Бог посилає чи скеровує Свого Духа на досягнення мети у відповідності до Своєї волі і характеру. Про Бога навіть говориться, що Він творить духа (Ам.4:13 -- А.V.прим.). Говорити, що Бог є Своїм Духом в буквальному розумінні, -- це тавтологія, яка в кінці кінців призводить до заперечення існування Бога.

Є чисельні приклади того, що Бог скеровує Свого Духа, і це свідчить про окремішність Бога і Його Духа:

“Той, що в нього поклав Свого Духа Святого”

(Іс.63:11);

“(Я, Бог) вкладу Свого Духа в Нього (Ісуса)” (Мт.12:18);

“Небесний Отець подасть Духа Святого” (Лк.11:13);

“Бачив я Духа, що сховався ... із неба” (Ів.1:32);

“Я виллю від Духа Свого на всяке тіло” (Дії2:17).

Справді, цих чисельних посилань на “Духа Божого” достатньо щоб довести, що Дух не є особисто Богом. Ці відмінності між Богом і Його Духом є ще однією

перешкодою для тих, хто вірить, що Бог є “трійцею”, в якій Бог Отець рівнопоклоняємий з Ісусом та Святим Духом. Якби це було вірно, і якби Бог вважався неособовим, то звідси б випливало, що Ісус не був і не є істотою в прямому розумінні цього слова.

Дуже важливо, якщо Бог неособовий, то молитва безглузда, тобто вона стає діалогом між нашою свідомістю і усвідомленням Бога, який існує лише в нашій уяві. Писання постійно нагадує нам, що ми молимося до Бога, який фізично перебуває на Небі (Екл.5:1; Мт.6:9; 5:16; Цар.8:30), і що Ісус зараз пробує там по Божій правіці щоб подавати Йому наші молитви (Петр.3:22; Євр.9:24). Якщо Бог не є особовим, то такі слова позбавлені всякого змісту. Але, як тільки ми сприймаємо Бога як люблячого Отця, молитва до Нього стає дуже справжньою і відчутною -- ми справді розмовляємо з іншою істотою, яка, як віримо, дуже хоче і може відповісти нам.

Відступ 2: Вживання Божого Імені

Зрозуміло, що Боже Ім'я та ім'я Його Сина Ісуса мають дуже глибоке розуміння. Коли говоримо про “Бога”, торкаємося кожної грані Його дивовижної мети любові та істини. Вживання Божого Імені

надаремно або у гніві є однією з найбільших образ, які людина може спричинити своєму Творцю. Саме тому кожен, хто хоче задовольняти Бога і шанувати Його, старатиметься не вживати Боже Ім'я без потреби. У багатьох суспільствах у всьому світі таке богохульство стало звичайною частиною сучасної мови: нелегко позбавитися того, до чого звикав усе життя. Щиросердечна молитва з проханням Божої помочі в цьому безперечно не омине Його уваги. Тим, хто знаходиться під нашим керівництвом і впливом, тобто дітям, можемо також нагадувати про відповідальність за богохульство: “Бо не помилує Господь того, хто присягає є Його Іменем надаремно” (5М.5:11).

З іншого боку є ті, хто наполягає, якщо ми не вживаємо постійно давньоєврейські слова Ягве чи Єгова (різні способи вимови одного і того самого слова), звертаючись до Бога, то ми не визнаємо Його насправді. Найбільш наполегливими у цьому є прибічники Товариства “Вартової Вежі”, які наполягають, якщо християнин не називає себе “свідком Єгови”, то у нього немає ніяких стосунків з Богом.

Поступаючи таким чином ці люди використовують святе і дивовижне Боже Ім'я для розпалювання такої собі духовної елітарності, чим зневажають інших людей лише через промовляння або вживання одного слова. Не йдеться про те, що вживання Божого Імені є недоречним, воно особливо підходить до наших особистих молитв тоді, як ми належним чином охристілися в це Ім'я. Проте, Новий Заповіт

не дає нам жодної вказівки, що це необхідно чи навіть бажано Богом. Він навіть надихнув написання Нового Заповіту по-грецьки, де в значенні “Бог” вживається лише одне слово “theos”, яке означає “великий”. В ньому немає ніякої різниці між словом “Бог” і “Ягве”, як і немає ніякого особливого наказу стосовно того, як віруючі повинні називати свою общину. Петро називає віруючу людину радше “християнином”, а не “Єгова-людиною” чи щось наподоби того (1Петр.4:16). Надмірний наголос на вживанні слова “Єгова” призводить до знецінення справи і місця Господа Ісуса так само, як надмірне наголошування багатьма “євангельськими християнами” на імені і служінні Ісуса призводить до нехтування величнішого значення Бога.

Ось інші назви, які не містять імені Єгова, і якими називали себе перші християнські общини:

- “Громада ізраїльська” (Еф.2:12);
- “Церква первороджених” (Євр.12:23);
- “Церква Божа” (Дії 20:28);
- “Церква Бога Живого, стовп і підвалина правди” (1Тим.3:15);
- “Божий дім” (1Тим.3:15).

Між іншим, зверніть увагу, що віруючі не називали себе “християнами”. “Цей Христів нарід”, -- так зневажливо прозивали їх вороги.

Відступ 3: Боже об'явлення

Нижче наведений матеріал буде важко збагнути в повній мірі з першого разу, але важливість цієї теми стане більш очевидною по мірі Вашого просування вперед. Ми подаємо його тепер, щоб Ви закінчили це заняття повністю розглянувши основне об'явлення Біблії -- об'явлення Богом Самого Себе.

Боже Ім'я може носити кожен, через кого Він вирішив "проголосити" чи об'явити Себе. Таким чином люди і Ангели, так само як Ісус, можуть носити Боже Ім'я. Це важливий принцип, який багато в чому відкриває нам вчення Біблії. Хто, як не син, може носити ім'я свого батька. Він має певну подобу свого батька, у нього може бути те саме власне ім'я, але він не є однією і тією ж особою, якою його батько. В той же спосіб представник якоїсь компанії може виступати від імені цієї компанії. Він може телефонувати комусь у справі і казати: "Ало, -- це "Унілевер"". Він не є пан Унілевер, але носить їхнє ім'я, бо працює в їхніх інтересах. Так само було з Ісусом.

АНГЕЛИ, ЯКІ НОСЯТЬ БОЖЕ ІМ'Я

Вихід 23:20,21 розповідає нам про те, як Бог промовляв до народу Ізраїля, що Ангел йтиме попереду них, і було сказано їм: "Ім'я Мое в Ньому". Власне ім'я Бога -- "Ягве". Тому Ангел носив ім'я

АІА

“Ягве” або “ГОСПОДЬ”, як ще перекладається це ім'я. Із 2М.33:20 нам відомо, що жоден чоловік не може бачити обличчя Бога і жити, але в 2М.33:11 читаємо, що “говорив ГОСПОДЬ (Ягве) до Мойсея лице в лице, як говорить хто до друга свого”, тобто у вільній, дружній манері. Той, хто говорив до Мойсея лице в лице, не міг бути ГОСПОДЬ, Ягве, власною особою, бо жоден чоловік не може бачити Самого Бога. То Бог вчинив так, що Ангел виступав від Його Імені, і також, читаючи про ГОСПОДА, який говорив до Мойсея лице в лице, знаємо, що насправді то був Ангел (Дії 7:30--33).

Є багато інших прикладів, де слова “Бог” і “ГОСПОДЬ” відносяться до Ангелів, а не Самого Бога. Яскравим прикладом цього є 1М.1:26, де “сказав Бог (Ангели): “Створімо людину за образом нашим””.

ЛЮДИ З БОЖИМ ІМЕНЕМ

Одним із таких місць, яке найкраще відображає це, є Івана 10:34-36. Тут юдеї помилялися так само, як багато так званих “християн” помиляються в наш час. Вони вважали, наче Ісус стверджував, що він особисто -- Бог. Ісус виправляв їх, кажучи: “Хіба не написано в вашім Законі: “Я сказав: ви боги?” Коли тих Він богами назвав, ...то тому закидаєте ви (мені): “Зневажаєш Ти Бога”, через те, що сказав Я: “Я -- Син Божий?”. Ісус насправді каже: “В Старому Заповіті людей названо “богами”, а я кажу лише, що я -- *Син* Божий, то чому це пригнічує вас? Ісус

АІА

насправді цитує Псалом 82, де судді Ізраїлеві названі “богами”.

Як було показано, повне ім'я Бога на давньоєврейській мові -- “Ягве Елоїм”, яке означає -- “Я буду об'явлений у громаді могутніх”. У певному розумінні щирі віруючі є тими могутніми у цьому житті, але у більш повному розумінні вони стануть такими у Царстві. Це прекрасно видно у порівнянні Іс.64:4 та ІКор.2:9: “І відвіку не чули, до вух не доходило, око не бачило Бога, крім Тебе, Який би зробив так тому, хто надію на Нього покладе!”. Павло говорить про це у ІКор.2:9,10: “Але ж як написано: “Чого око не бачило й вухо не чуло, і що на серце людині не впало, те Бог приготував був тим, хто любить Його! А нам Бог відкрив це Своїм Духом”. Уривок з Іс.64 каже, що ніхто, крім Бога, не може зрозуміти того, що Він приготував віруючим, але ІКор.2:10 каже, що це об'явлено нам, тому, в деякому розумінні, ми є “Богом”, але не Ним Самим, але об'явленням Бога, внаслідок хрищення в Його ім'я і пізнання Істини.

ІСУС ТА БОЖЕ ІМ'Я

Не дивно, що Ісус, як Син Божий та Його найяскравіший прояв людям, також повинен носити Боже Ім'я. Він міг сказати: “Я прийшов у Ймення Свого Отця” (Ів.5:43). Через свою покірність Ісус вознісся до Неба, “Тому й Бог... дав Йому Ім'я, що вище над кожне ім'я”, -- ім'я Ягве, Самого Бога (Фил.2:9). Ось тому читаємо в Об.3:12, як Ісус каже: “І

АіА

на нім (віруючому) напишу Ім'я Бога Мого, ...та нове Ім'я Своє". На суді Ісус дасть нам Боже Ім'я, і носитимемо тоді його в повному значенні. Він називає це ім'я -- "Мое нове Ім'я". Пригадаймо, що Ісус подав книгу Об'явлення через кілька років по своєму вознесінню на Небо, отримавши Боже Ім'я, як пояснено у Фил.2:9. Тому він може називати Боже Ім'я "Мое нове Ім'я", яке він отримав недавно. Тепер можемо належним чином зрозуміти Ісаї 9:5, де про Ісуса сказано: "І кликнуть ім'я *Йому* (зверніть на це увагу): Дивний Порадник, Бог сильний, Отець вічності". Це пророцтво про те, що Ісус носитиме усі імена Божі, що він стане повним проголошенням або об'явленням Бога до нас. Саме в цьому розумінні його було названо "Емануїлом", тобто "Бог з нами", хоча особисто Він не був Богом.

ЗАННЯТТЯ 1: Запитання

1. Що в найбільшій мірі допоможе в розвитку нашої віри?
 - а) Відвідування церкви;
 - б) Молитовне дослідження Біблії;
 - в) Розмови з християнами;
 - г) Споглядання природи.

2. Яке з нижче наведених визначень Бога є найбільш вірним?
 - а) Всього лиш витвір нашої уяви;
 - б) Жмуток Духа в атмосфері;
 - в) Бога нема;
 - г) Справжня, матеріальна особа.

3. Чи Бог є
 - а) Єдиним;
 - б) Трійцею;
 - в) Багатьма богами в одному;
 - г) Неможливо визначити ніяким способом.

4. Що означає Боже Ім'я "Ягве Елоїм"?
 - а) Той, хто буде;
 - б) Той, хто буде об'явлений у громаді могутніх;
 - в) Великий;
 - г) Сила.

5. Що означає слово "Ангел"?
 - а) Людиноподібний;
 - б) Покритий крилами;
 - в) Посланець;
 - г) Помічник.

6. Чи можуть Ангели грішити?

7. Що найбільше переконує Вас у тому, що Бог є?

ЗАНЯТТЯ 2

ДУХ БОЖИЙ

2.1 Божий Дух: Визначення

З того, що Бог є справжньою особовою істотою, якій властиві почуття та емоції, слід сподіватися, що у Нього є певний спосіб поділитися Своїми бажаннями і почуттями з нами, Своїми дітьми, і впливати на наше життя у відповідності до Свого характеру. Усе це Бог виконує Своїм “духом”. Якщо хочемо знати Бога і мати дієві стосунки з Ним, то нам треба знати, що є цим “духом Божим”, і як він діє.

Нелегко подати точне значення слова “дух”. Наприклад, побувавши на весіллі, Ви могли б сказати: “Там справді був добрий дух!”. За цим Ви розумієте, що доброю була атмосфера, гарною їда, люди приємно розмовляли, наречена була прекрасна і т.д. З усього цього складається дух весілля. Також і дух Бога певним чином виражає усього Його. Давньоєврейське слово, яке у Старому Заповіті перекладається як “дух”, буквально означає “подих” або “сила”. Тож Божий дух -- це Його “дихання”, сама сутність Бога, яка відображає Його думку. У занятті 4.3 ми наводитимемо приклади того, як слово “дух” вживається стосовно чиеїсь думки або настрою. Те, що дух не відноситься лише до Божої сили як такої, очевидно на прикладі Рим.15:19: “Силою Духа Божого”.

Існує таке поширене біблійне вчення -- спосіб мислення людини виражається її діями (Пр.23:7; Мт.12:34). Переконаємось у цьому, задумавшись на

ÄÓÕ ÁÎÆËË

хвилину над своїми власними вчинками. Ми думаємо про щось і згодом робимо це. Наш “дух” або свідомість може роздумувати над тим, що ми голодні і хочемо їсти. Бачимо на кухні дозріваючий банан, тоді бажання нашого духа переходять в дію - сягаємо по той банан, очищаємо його і їмо. Цей простий приклад показує, чому давньоєврейське слово “дух” означає як подих чи думку, так і силу. Наш дух, наше єство відноситься до наших думок та характеру, які є в нас самих. У набагато величнішому значенні таким є і Божий дух. Це і є та сила, якою Він проявляє Свою суццю істоту, Свою волю і мету. Бог думає, а отже і виконує вчинки: “Як мислив Собі Я, так станеться, й як Я був врадив -- те здійсниться” (Іс.14:24).

СИЛА БОЖА

У багатьох місцях Святе Письмо чітко утотожнює Божий Дух з Божою силою. Щоб сотворити весвіт “Дух Божий ширяв над поверхнею води. І сказав Бог: “Хай станеться світло!” І сталося світло” (ІМ.1:2,3).

Божий дух був тією силою, якою усе, як наприклад світло, було створене. “Своїм Духом Він небо прикрасив, рука Його в ньому створила втікаючого Скорпіона” (Йов 26:13). “Словом Господнім учинене

ЃЃЃ ЃЃЃЃ

небо, а подихом уст Його все його військо” (Пс.33:6).
Тож Божий дух описується як:

Божий подих,
Боже слово,
Божа рука.

Тож це -- Його сила, якою Він досягає всього. Таким чином віруючі відроджуються з волі Божої (Ів.1:13), що стається через Його духа (Ів.3:3-5). Щодо сотворіння усієї природи читаємо: “Посилаєш Ти духа Свого -- вони творяться, і Ти відновляєш обличчя землі” (Пс.104:30). Цей дух-сила є як і підтримкою всього, так і засобом творення всього. Легко думати, що наше трагічне життя протікає без дієвого впливу Божого духа. Йову, чоловіку знесиленому цим життям, інший пророк нагадував: “Коли б Він (Бог) до Себе забрав Своє серце, Свій дух, і Свій подих до Себе забрав, -- всяке тіло погинуло б вмить, а людина повернулася б на порох” (Йов 34:14,15). Звільняючись від такого ж тиску пригніченості, Давид просив Бога підтримати його цим духом, тобто зберегти йому життя (Пс.51:12).

У занятті 4.3 побачимо, що цей дух, даний нам і всьому створінню, є саме тим, що підтримує наше життя. Ми маємо в собі “дух життя”, який є подихом “ніздів Його” (ІМ.7:22), який даний нам Богом при народженні (Пс.104:30; ІМ.2:7). Це робить Його “Богом духів і кожного тіла” (4М.27:16 пор. Євр.12:9). Тому, що Бог -- життєва сила, яка підтримує усе створіння, Його дух присутній всюди. Давид усвідомлював, що духом Своїм Бог завжди був присутній поряд з ним, де б він не ходив, і через

ÀÓÕ ÁÎÆÈÉ

того духа-силу Бог міг знати усі переживання і думки Давида. Тож Божий дух є тим, чим Бог є всюдисущим, хоча Сам Він особисто перебуває на небі.

Ти знаєш сидіння моє та вставання моє, думку мою розумієш здалека... Куди я від Духа Твого піду, і куди Я втечу від Твого лиця? Якщо... спочину я на кінці моря, -- то рука Твоя і там (тобо через духа) попровадить мене, і мене буде тримати правиця Твоя!" (Пс.139:2,7,9,10).

Відповідне розуміння цього явища відкриває перед нами Бога як могутню дієву істоту. Багато людей вирости з незрозумілою "вірою" в Бога, але насправді "Бог" є лише плодом їхньої уяви, "чорною скринькою" в їхньому мозку. Розуміння правдивого Бога і Його справжньої присутності Своім духом всюди навколо нас може повністю змінити наше уявлення про життя. Ми оточені тим духом і завжди є очевидцями його діянь, які об'являють нам Бога. Давид відчував неймовірне захоплення, роздумуючи над усім цим: "Дивне знання над мое розуміння, високе воно, -- я його не подолаю!" (Пс.139:6). Але з таким знанням приходить відповідальність -- маємо усвідомити, що наші дуки і дії повністю відкриті Божому зору. Роздумуючи про наше ставлення до Нього, особливо перед хрищенням, треба мати це на увазі. Божі величні слова до Єремії стосуються і нас: "Якщо заховається хто у криївках, То Я не побачу Його? говорить Господь. Чи я неба й землі не наповнюю (духом)?" (Єр.23:24).

СВЯТИЙ ДУХ

Як бачимо, Божий дух -- поняття досить емне. Це Божа думка і настрої, а також сила, якою Він втілює Свої задуми. "Бо як у душі своїй він (чоловік) обраховує, такий є" (Пр.23:7); так само і Бог є Своїми думками, і в такому розумінні Він є Своїм духом (Ів.4:24), хоча це не означає, Бог не є особовим (див. відступ 1). Тому, аби допомогти нам осягнути всю емність Божого духа, іноді пишеться про Його "Свяого духа".

Поняття "Святий Дух" зустрічається майже виключно у Новому Заповіті. В А.V. часто зустрічається поняття "Holy Ghost", яке завжди слід перекладати як "Святий Дух" ("Holy Spirit") -- саме так подають цей термін сучасні видання. Це те саме, що у Старому Заповіті виражено як "Дух Божий" чи "Дух Господній". Про це виразно свідчить, наприклад, Дії 2, де йдеться про зіслання Святого Духа на апостолів у день П'ятдесятниці. Петро пояснював, що це -- здійснення пророцтва Йоїла, в якому це зображується, як виливання від "Духа Свого (Бога)" (Дії 2:17). Також Лука 4:1 розповідає, що "Ісус, повний Духа Святого", повернувся з-над Йордану", а згодом, у цій же главі, Ісус говорить про це як про сповнення пророцтва Ісаї 61: "Дух Господа Бога на мені". В обидвох випадках (і в багатьох інших) Святий Дух прирівнюється до старозвітнього "Духа Божого".

ΆΌΆ ΑΊΆΕΕΈ

А також зверніть увагу, як у наступних уривках Святий Дух прирівнюється до Божої Сили:

-- “Дух Святий злине на тебе (Марію), і Всевишнього сила обгорне тебе” (Лк.1:35);

-- “Силою Духа Святого! ...силою ознак і чудес, силою Духа Божого” (Рим.15:13,19);

-- “Наша Євангелія не була для вас тільки у слові, а й у силі, і в Дусі Святим” (1Сол.1:5);

-- Про обітницю Святого Духа учням говорилося як про їхнє зодягнення у “силу з висоти” (Лк.24:49);

-- Сам Ісус був помазаний Богом “Святим Духом і силою” (Дії 10:38);

-- Павло супроводжував своє проповідання незаперечними проявами Божої сили: “І слово мое й моя проповідь -- в доказі духа та сили” (1Кор.2:4).

2.2 Натхнення

Ми визначили Божий дух як Божу силу, помисли і настрій, які Він об’являє діями, які виконує Його дух. У попередньому розділі ми згадували про те, як Божий дух проявлявся в роботі творення: “Своїм Духом Він Небо прикрасив” (Йов 26:13) -- “Дух Божий

ÄÓÕ ÁÎÆËË

ширив над поверхнею води”, здійснюючи це творіння (Ім.1:2). Але також читаємо, що “Словом Господнім” був створений світ (Пс.33:6), і , як бачимо з оповідання в книзі Буття, “сказав Бог” щоб сталося -- і воно сталося. Тож Божий дух великою мірою відображається у Божому слові, як і наші слова виражають наші внутрішні помисли і бажання, наше справжнє “я” і виражають дуже точно. Ісус влучно зауважував: “Чим серце наповнено, те говорять уста” (Мт.12:34). Тому, якщо хочемо опанувати наші слова, то повинні спочатку працювати над нашими думками. А тому Боже слово є відображенням Його духа або помислів. Ми благословенні тим, що в Біблії маємо написані Божі слова і таким чином можемо розуміти Божого духа або помисли. Бог здійснив це диво вираження Свого духа на письмі через *НАТХНЕННЯ*. Це поняття походить від слова “дух”:

НА-ДИХ-НЕННЯ.

“Дух” означає “подих” або “дихання”. “Натхнення” означає “вдохновення”. Тобто слова, написані люди, які перебували під Божим натхненням, були словами Божого духа. Павло наставляв Тимофія, щоб через свою обізнаність з Біблією той не забував того дива, що вона -- слово Божого духа. Тож у ній маємо все необхідне для володіння істинним знанням про Бога:

“І ти знаєш з дитинства Писання Святе, що може зробити тебе мудрим на спасіння вірою в Христа

ÄŒŒ ÄÍÆÈÈ

Ісуса. Усе Писання Богом надхненне, і корисне до навчання, до докору, до направи, до виховання в праведності, щоб Божа людина була досконала, до всякого доброго діла готова” (2Тим.3:15-17).

Якщо натхненні Писання забезпечують таку повноту знань, то немає ніякої потреби у певному “внутрішньому світлі”, яке показувало б нам правду про Бога. Але як часто люди говорять про свої власні почуття і переживання як про джерело своїх знань про Бога! Якщо щире сприйняття натхненного Божого слова є достатнім для повного приготування людини до християнського життя, то немає ніякої потреби для ще якоїсь праведної сили у житті. Якби така потреба існувала, то слово Боже не було б достатнім для нас так, як про це запевняє Павло. Тут справді потрібна віра, аби тримати в руках Біблію і вірити, що вона дійсно є Словом Божого духа. Недаремно ізраїльтяни цікавилися, що говорить Боже слово, як цікавляться багато “християн” і сьогодні. Усім нам треба уважно поставитися до слів із Євр.4:2:

“Бо Євангелія була звіщена нам, як і тим (народу Ізраїля у пустині). Але не приннесло пожитку їм слово почуте, бо воно не злучилося з вірою слухачів”.

Замість возвищення до повної віри в силу Божого духа-слова, яку ми отримуємо, набагато привабливіше буває прийняти таку собі духовну поставу: твердити, що сила праведності раптом сходить на нас і робить нас прийнятними для Бога, тож немає потреби у болючому упокоренні нашого

ÄÓÕ ÁÎÆËË

життя у відповідності до Божого слова, і таким чином -- у справжньому впливі Божого духа на наші серця.

Це небажання прийняти величезну духовну силу, яка міститься в Божому слові, призвела багатьох "християн" до сумніву у правдивості Божого натхнення Святого Письма. Вони вирішили, що багато з того, що ми читаємо в Біблії, є лише власними думками старих мудреців. Але Петро рішуче відкидає такі необдумані твердження:

"І ми маємо слово пророче певніше. І ви добре робите, що на нього вважаєте, ...бо ви знаєте перше про те (це дуже важливо), що жодне пророцтво в Писанні від власного вияснення не залежить. Бо пророцтва ніколи не було з волі людської, а звіщали його святі Божі мужі, проваджені Духом Святим" (2Петр.1:19-21).

Мусимо вірити "над усе", що Біблія натхненна. Саме з цієї причини ми зробили це твердження основоположною статтею Положення про Віру христадельфіян.

ПИСЬМЕННИКИ БІБЛІЇ

Тож тверда віра у повне натхнення Писань є дуже важливою. Люди, які писали Біблію, неухильно слідували велінню духа, який надихав їх, тому їхні слова не належали їм самим. Тому не дивно, що Слово Боже, будучи правдою (Ів.17:17) і надаючись до

ÄÓÕ ÁÍÆÈÉ

докору і направи (2Тим.3:16,17), багатьом не до вподоби -- воно завдає болю. Пророк Єремія зазнавав важких переслідувань за свої Богом натхненні висловлювання і тому не захотів записувати чи оприлюднювати отримані ним слова. Але тому, що написання Божого Слова відбувалося з волі Божої, а не людської потреби, Святий Дух так провадив Єремію, що у того не залишалось іншого вибору. "Я став цілий день посміховищем, кожен глузує із мене... І я був сказав: Не буду Його споминати, і не буду вже Йменням Його говорити! І стало це в серці моїм, як огонь той палючий, замкнений у костях моїх, -- і я змучивсь тримати його й більш не можу!" (Єр.20:7,9).

Також і Валаам, вирішивши проклясти народ Ізраїля, натомість поблагословив його, будучи змушеним до цього духом Божим (4М.24:1-13; пор. 5М.23:5).

Цікаво, що багато людей, яких Бог надихав промовляти слово Його, відчували нехіть до цього. Їх перелік вражає:

Мойсей (2М.4:10);
Єзекііль (Єз.3:14);
Йона (Йона 1:2,3);
Павло (Дії 18:9);
Тимофій (1Тим.4:6-14);
Валаам (4М.22:24).

Усе це підтверджує вивчене нами у 2Петр.1:19-21: Боже слово не є власною думкою людей, а є наслідком натхнення, яке змушувало тих людей

ἌΟῶ Αἰᾶἔἔἔ

писати те, що їм було об'явлено. Пророк Амос розмірковував: "Господь Бог заговорить, -- хто пророкувати не буде?" (Ам.3:8). Інколи Мойсей втрачав володіння над собою -- так сильно діяло Боже натхнення на нього: "Всіх тих заповідей, що Господь говорив до Мойсея..." (4М.15:22,23); ці слова дійсно промовлялися Мойсеєм (в.17).

Інша низка доказів свідчить про те, що письменники Біблії усвідомлювали, що не розуміють повністю того, що пишуть. Вони "шукали" вірного тлумачення: "Їм відкрито було, що вони не для себе самих, а для вас служили тим, що тепер звіщено вам", і що вони написали (1Петр.1:9-12). Ті слова, які вони писали, не були їхнім власним тлумаченням, бо це було те, чого вони шукали. Про це виразно свідчать такі приклади, як: Даниїл (Дан.12:8--10), Захарія (Зах.4:4-13), Петро (Дії 10:17).

Якщо ці люди були натхненими лише частково, то у нас немає доступу до справжнього Слова чи духа Божого. А якщо те, що вони писали, насправді було Словом Божим, то значить, будучи натхненими, вони повинні були бути повністю охопленими Божим духом в час натхнення, -- інакше результат цього натхнення не був би Словом Божим у всій його чистоті. Сприйняття того, що Слово Боже повністю походить від Бога, додає нам ще більшої наснаги читати і сповняти його. "Вельми очищене слово Твоє, і Твій раб його любить" (Пс.119:140).

Отже книги Біблії є Божим твором, здійсненим Його духом, а не людською літературою. В правдивості

ΆΌΆ ΑΊΆΕΕΉ

цього можна переконатися, розмірковуючи над тим, як Новий Заповіт трактує старозавітні писання:

-- Мт.2:5 говорить, як це було “написано через пророків” -- Бог писав через них. “Через” свідчить про те, як Бог писав, використовуючи пророків.

-- Устами Давидовими Дух Святий був прорік...” (Дії 1:16-- так Петро цитував із Псалмів, пор.Євр.3:7).

-- “Добре прорік Дух Святий... через пророка Ісаю” (Дії 28:25-- так Павло цитував Ісаю). Лк.3:4 говорить про “книгу *пророцтва* пророка Ісаї”, а не просто про “книгу Ісаї”.

Тож для перших християн було до певної міри неважливо, хто з людей писав Біблію, бо важливо було те, що їхні слова були натхненні Духом Божим.

Ми закінчимо цей розділ навівши ряд свідчень про те, що Божий Дух об’являється нам у написаному слові Божому:

-- Ісус зрозуміло стверджував: “Слова, що їх Я говорив вам, то дух” (Ів.6:63). Він говорив, будучи натхненим від Бога (Ів.17:8; 14:10).

-- Про нас говориться, що ми відроджуємося з духа (Ів.3:3-5) і слова Божого (1Петр.1:23).

-- “Тих слів, що послав Господь Саваот Своїм Духом через давніх пророків” (Зах.7:12).

-- “Ось я виллю вам духа свого, сповіщу вам слова свої” (Пр.1:23) -- так пов’язується справжнє

ΆΟΨ ΑΊÆΕΈ

розуміння Божого слова із впливом Його духа на нас: марно читати цю Книгу не розуміючи її, бо так Божий дух-думка не відкриється нам.

-- У багатьох місцях Божий Дух і Його слово уподібнюються між собою: “Мій Дух, який на тобі, та слова Мої, що поклав Я до уст твоїх” (Іс.59:21); “Ради слова Свого та за серцем (духом) Своїм” (2Сам.7:21); “І духа свого дам Я до вашого нутра (вашого серця -- у контексті)...”; “Дам Закона Свого в середину їхню” (Єз.36:27; Єр.31:33).

СИЛА БОЖОГО СЛОВА

Слід сподіватися, що Божий дух є не лише Його думкою-настроєм, але і силою, якою Він виражає ці думки, тобто Його дух-слово -- це не лише вираження Його помислу, але й невпинна сила, яка є в цьому слові.

Справжнє розуміння цієї сили має викликати в нас бажання використовувати її. Маємо долати всяку збентеженість, пов'язану з цим, усвідомлюючи, що покірність Божому слову дасть нам ту силу, якої ми потребуємо щоб незважаючи на дрібниці цього життя прямувати до спасіння. Зважаючи на свій багатий досвід Павло писав:

“Бо я не соромлюсь Євангелії (слова), бож вона -- сила Божа на спасіння” (Рим.1:16).

Лука 1:37 говорить про це ж:

“Жодне слово Боже не буде без сили (духа)”.

ἌΟῶ Αἰᾶῆῆ

Тож дослідження Біблії і його застосування у житті -- процес невпинний. Йому не властивий холодний академічний підхід богословів, а також “добропорядних” християн багатьох церков, які стисло перекажуть кілька уривків і не спробують зрозуміти чи застосувати їх. “Бо Боже слово живе та діяльне”, “слово сили Його” (Євр.4:12;1:3). “Слово Боже, що й діє в вас, віруючих” (1Сол.2:13). Через Слово Бог дійсно працює в помислах щирих віруючих, щодня й щогодини. Тож основна ідея Євангелії, яку ви вивчаєте, то справжня Божа сила. Якщо ви дозволите їй, вона може діяти у Вашому житті щоб змінити Вас на Божу дитину, до певної міри виявляючи Божий дух-думку ще у цьому житті, готуючи Вас до переміни на Божу духовну природу, яка наступить з поверненням Христа (2Петр.1:4). Павлове проповідання полягало “в доказі духа та сили” (1Кор.2:4).

Ми живемо в оточенні тих, хто лише наполовину визнає Біблію Словом Божим недивлячись на те, що твердить про свою відданість Христу. Таким же чином вони твердять, що вірують в Бога, але не сприймають Його як дійсну особу. Заперечуючи цілковите натхнення Писань і їхню зверхність над нашими власними почуттями і переконаннями вони заперечують Божу силу. Слова із 2Тим.3:5 наводять на думку: “Вони мають вигляд благочестя, але сили його відреклися”, тобто сили слова Євангелії.

Світ насміхається над нашим фундаменталізмом (“Ви не вірите в це насправді, чи не так?”), як насміхався над Павлом та його ватагою

ΑΟΩ ΑΙÆΕΕ

проповідників: “Бож слово про хреста тим, що гинуть, -- то глупота, а для нас, що спасаємось, -- Сила Божа!” (1Кор.1:18).

Пам’ятаючи про все це, хай кожен з нас тримає в руках Біблію із ще більшою повагою і читає її із ще більшою наснагою до розуміння і покірності.

СТАВЛЕННЯ БОЖИХ ЛЮДЕЙ ДО СЛОВА БОЖОГО

Вдумливе читання біблійних переказів показує, що люди, які писали Біблію, не лише усвідомлювали себе натхненними, але й ставилися до інших письменників Біблії як до натхнених. У цьому Господь Ісус перевершує усіх інших. Перш, ніж процитувати із Псалмів Давидових, він казав: “Силою Духа Давид...” (Мт.22:43), показуючи таким чином своє визнання того, що Давидові слова натхненні. Також Ісус говорив про Мойсееві “писання” (Ів.5:45-47) показуючи, що вірить у те, що Мойсей в прямому значенні цього слова написав П’ятикнижжя. Так звані “надзвичайно критичні” християни піддають сумніву те, що Мойсей умів писати. Але ставлення Христа до цього очевидно заперече такий підхід. Він називав Мойсееві писання “заповідями Божими” (Мр.7:8,9). Ця ж група нечесних непереконаних заявляє, наче у своїй переважній частині Старий Заповіт є міфом, але жодного разу Ісус або Павло не тлумачили його таким чином. Ісус говорив про царицю Шиви як про загально відому історичну особу (Мт.12:42), а не

Ἄ Ὁ Ὅ Ἀ ἱ Ἀ ἔ ἔ ἔ

казав, мовляв: “Як говориться в оповіданні про царицю Шиви...”.

Ставлення до цього апостолів було таким же, як і ставлення їхнього Господа. Бачимо це на прикладі Петра, який казав, що слухаючи на власні вуха Ісуса, він переконувався в тому, що “слово пророче певніше” (2Петр.1:19-21). Петро вірив, що Павлові послання були “Писанням” в такій же мірі, як і інші “Писання”, саме так за звичай називали старозавітні писання. Таким чином Петро вважав, що Павлові послання мають таку ж силу, як і Старий Заповіт.

У Діях, Посланнях та в Об’явленні міститься багато посилок на Євангелії (напр. пор. Дії 13:51; Мт.10:14), які вказують не лише на те, що всі вони натхненні одним і тим самим духом, але й те, що євангельські перекази вважалися натхненними самими ж письменниками Нового Заповіту. Павло в 1Тим.5:18 цитує і 5М.25:4 (в Старому Заповіті) і Лк.10:7 як “Писання”.

Бог промовляв до нас у Христі, тож немає ніякої необхідності у ще якомусь об’явленні (Євр.1:2). Можна зауважити, що Біблія посилається і на інші натхненні писання, яких не маємо у наш час (напр. книга Яшера, писання Натана, Іллі, Павла до Коринту, третє Іванове послання зазначає, що Іван написав до церкви листа, якоому Діотрефес не підчинився, і який втрачено). Чому ці писання не збереглися для нас? Очевидно тому, що не до нас не відносилися. Тож можемо бути впевненими, що Бог зберіг нам усе, що нас стосується.

ΑΟΩ ΑΙÆΕΕ

Деколи заявляють про те, що книги Нового Заповіту були визнані натхненними лише згодом, але те, що апостоли самі вважали свої писання натхненними, впевнено заперечує такі твердження. Для справдження натхненності послань і слів, які вважалися натхненними, існував чудодійний дар Духа (1Кор.14:37; 1Пв.4:1; Об.2:2). Це означає, що натхненні послання сприймалися як такі негайно. І якщо б існував якийсь некерований людський добір того, що увійшло до нашої Біблії, то ця книга не мала б ніякої влади.

2.3 Дари Святого Духа

У різні періоди Своїх стосунків з людьми Бог доручав використання Своєї сили (“Святого Духа”) людям. Проте, це ніколи не відбувалося як “карт-бланш”, що надавало б можливість людям поступати так, як їм заманеться. Завжди використання Святого Духа запроваджувалося з певною метою. І як тільки досягався результат, дар Святого Духа відбирався. Маємо пам’ятати, що Божий дух діє сприяючи досягненню мети, яка є в помислах Божих. Його мета часто допускає короточасні страждання в житті людей для того щоб здійснити мету довготривалу (див. заняття 6.1). Таким чином слід сподіватися, що Святий Дух

ÄÓÕ ÁÎÆËË

не обов'язково використовуватиметься на полегшення страждань у цьому житті. Кожне із таких полегшень призначатиметься для вищої мети, яка виражатиме нам Божу думку.

Це значно відрізняється від ставлення до Святого Духа сучасного звичаєвого християнства. Складається враження, що віра в Христа виплачується фізичними вигодами, як наприклад, зцілення від хвороб, що його ніби-то дає Святий Дух. Тепер зрозміло, чому в таких горем забитих країнах, як наприклад, Уганда помітно зросла кількість людей, які твердять, що володіють духовними дарами зцілення, і історично такі випадки часто співпадають з періодами гуманітарних криз. Це само собою викликає певну підозру до сучасних заяв про володіння духом. Якщо хтось намагається перевершити сучасні людські можливості, то неважко їй стверджувати, що досягнув певного успіху, тим більше, якщо це приносить дохід.

Багато сучасних "християн" стверджують, що володіють чудодійними дарами духа, але зовсім не впевнені щодо їх точного призначення. Бог завжди надавав Свого духа на досягнення особливих, цілком визначених цілей. Саме тому ті, хто справді володів дарами духа, докладно знали їхнє призначення, тож досягали не лише часткового успіху у використанні цих дарів. Це суттєво відрізняється від тих чисельних невдач і часткових зцілень, досягнених тими, хто в наш час стверджує, що володіє духовними дарами зцілення.

ΆΌΆÍÆÈÈ

Усі наступні приклади вказують на особливі причини і задачі, які стоять за зісланням духовних дарів. У жодному із цих випадків не було нічого суб'єктивного, що пов'язувалося б із володінням цими дарами, як не було і тих, хто б володів і розпоряджався ними на власний розсуд. Саме тому, що мова йде про Божий дух, неможливо, щоб люди його скеровували, бо він був зісланий на виконання певних і особливих вимог Бога, а не тих людей, котрі володіли ним тимчасово (пор. Іс.40:13).

-- На початку своєї історії народ Ізраїля отримав наказ побудувати за точним описом намета (скинію) для зберігання вівтаря та інших священних знарядь; були дані точні вказівки на те, як виготовити усі ці знаряддя необхідні для поклоніння Богу. Для здійснення цього Бог зіслав Свого духа на певних людей. Вони були "наповнені духом мудрости і вони зроблять Ааронові шати" (2М.28:3).

-- Один із них, Бецал'їл "наповнився духом Божим, мудрістю і розумуванням, і здібністю до всякої роботи, ...на роботу в золоті, і в обробленні каменя, ...щоб робити в усякій роботі" (2М.31:3-5).

-- 4М.11:14-17 оповідає, як частка духу-сили, посланого Мойсееві, була відібрана від нього і дана старшинам Ізраїлевим для того, щоб вони могли вірно вирішувати людські суперечки і полегшити становище Мойсея. Перед самою смертю Мойсея той духовний дар перейшов від нього до Єгошуї, щоб той міг досконало провадити народ Божий (5М.34:9).

ÄÓÕ ÁÎÆËË

-- З того часу, як народ Ізраїля вступив до свого краю і до часів свого першого царя (Саула) над ним правили люди, звані суддями. У цей час Ізраїль часто опинявся під гнітом своїх ворогів, але книга Суддів оповідає, як дух Божий сходив на когось із суддів щоб чудодійною силою врятувати Ізраїль від його ворогів: підтверджують це приклади Отніїла (Суд.3:10), Гедеона (Суд.6:34) і Євтаха (Суд.11:29).

-- Інший суддя, Самсон, отримував духа щоб вбити лева (Суд.14:5,6), вбити 30 людей (Суд.14:19), розірвати шнури, якими він був зв'язаний (Суд.15:14). Тож цей "Святий Дух" не був дарований Самсону назавжди -- він сходив на нього щоб досягнути певної мети, а потім був відібраний.

-- Коли Бог хотів повідомити Своему народові щось особливе, дух надихав когось проголошувати Боже слово. Коли це проголошення закінчувалось, духовний дар промовляти безпосередньо від Божого імені зникав, і слова тієї людини знову ставали її власними, а не Божими. Ось один із багатьох прикладів:

"А дух Господній обгорнув Захарія... і сказав до них (народу): "Так сказав Бог: Чому ви переступаєте Господні заповіді?" (2Хр.24:20).

Інші приклади див. 2Хр.15:1,2 і Лк.4:18,19.

З цього випливає, що отримання дару використання Божого духа з певною метою не було:

-- запорукою спасіння;

ΆΟΪ ΑΪΑΕΕΕ

- чимось таким, що тривало усе життя людини;
- містичною силою в людях;
- чимось отриманим завдяки неймовірним “власним переживанням”.

Слід зауважити, що про дари Святого Духа існує чимало неясних міркувань. Люди стверджують, начебто “отримали Святого Духа”, і на чисельних євангелізаційних зібраннях проповідник заманює “морковкою” “отримання духовних дарів” тих, хто роздумує над “прийняттям Ісуса”. Але дайте відповідь на запитання: “Яких дарів?”. Неприпустимо щоб люди не знали, яким даром вони володіють. Самсон отримав духовний дар вбити лева (Суд.14:5,6) і, побачивши ричащого звіра, безперечно знав, навіщо він отримав цей дар. У його помислах не було ніякого сумніву. Це повністю суперечить тим, хто в наш час стверджує, що отримав Святого Духа, але не може здійснити чогось визначеного, як не може знати, яким же даром (дарами) він начебто володіє.

Не залишається нічого іншого, як зробити висновок, що такі люди перейшли через якісь драматичні емоційні переживання, пов’язані з християнством, і відповідна переміна у їхньому ставленні до життя залишила в них дивне почуття новизни. Відчуваючи це вони схопилися за ті місця в Біблії, де йдеться про дари Святого Духа, і дійшли до висновку: “Це саме те, що я переживаю”, а їхній життєрадісний пастор підбадьорюючи їх говорить: “Здорово! Слава Богу!” і використовує такі випадки

ÄŒŒ ÄÍÆÈÈ

як докази, намагаючись переконати інших отримати Святого Духа. Основна причина такої пародії полягає у відсутності біблійного розуміння у таких людей перед їх уявним “наверненням”.

Долаючи зрадливість наших власних почуттів (Єр.17:9) маємо неухильно дотримуватися твердих біблійних принципів. Ні в чому іншому не є ця потреба більш очевидною, як у дослідженні того, як діє Божий дух. Усім нам хочеться думати, що Божа сила діє всередині нас у нашому житті. Але як і чому Бог робить це? Чи насправді ми володіємо духовними дарами, як ті, про кого розповідає Біблія? Якщо хочемо справді знати Бога і мати з Ним живі стосунки, то ми повинні усвідомити важливість вірного розуміння таких речей.

ПРИЧИНИ ЗІСЛАННЯ ДАРІВ У ПЕРШОМУ СТОЛІТТІ

А тепер, пам'ятаючи про вивчені нами основні засади дарів Божого духа, перейдемо до новозавітніх переказів про духовні дари, які були зіслані церкві раннього періоду (тобто общинам віруючих, які жили в першому поколінні після Христа).

У своїй останній заповіді Христос наказував апостолам іти по світу, проповідуючи Євангелію (Мр.16:15,16). Що вони й робили, проповідуючи смерть Христову і воскресіння. Але пам'ятаймо, що тоді ще не було Нового Заповіту, такого, яким його знаємо ми. Як стояли вони на ринкових площах та у синагогах і розповідали про ту людину, Ісуса з

ÄÓÕ ÁÎÆÈÉ

Назарету, то їхня розповідь могла видаватись химерною: тесля з Ізраїля, будучи бездоганим, помер і згодом воскрес, тим самим точно сповнивши старозавітне пророцтво, а тепер закликає їх охриститися послідувати Його прикладу.

У ті часи інші люди також намагалися поширювати нові віросповідання. Потрібен був певний спосіб щоб довести світові, що послання, яке проповідували християни, походило від Самого Бога, а не було лише філософією ватаги рибалок з Півночі Ізраїля.

У наш час, щоб довести, що наше послання від Бога, ми посилаємось на новозавітні перекази про справу і вчення Ісуса, але в ті дні до того, як Новий Заповіт був написаний і доступний, Бог давав можливість проповідникам використовувати Свого Святого Духа для підсилення сказаного ними. Ось це і було особливою причиною використання таких дарів на виду перед світом -- відсутність написаного Нового Заповіту сповільнювала б зростання у вірі общин новонавернених; чисельні життєві проблеми, які поставали перед ними, не мали б чіткого вирішення; не було б можливості провадити їх до зростання у вірі в Христа. Саме з цих причин з'явилися дари Святого Духа, щоб провадити перших віруючих посланнями, поки ще не стали написаними і поширеними новозавітні перекази про ці послання і вчення Ісуса.

І тоді ці причини зіслання Святого Духа стали як ніколи очевидними:

ΆΟΨ ΑΪÆΕΉ

-- “Піднявшись (Ісус) на висоту (до неба), Ти... людям дав (духовні) дари... щоб приготувати святих на діло служби (проповідування) для збудування тіла Христового”, тобто віруючих (Еф.4:8,12).

-- Так писав Павло до віруючих в Римі: “Прагну вас бачити, щоб подати вам якого дара духовного для зміцнення вас” (Рим.1:11).

Стосовно використання дарів на підтвердження проповідування Євангелії читаємо:

-- “Наша Євангелія не була для вас тільки у слові, а й у силі, і в Дусі Святим, з великим упевненням” написана (1Сол.1:5 пор. 1Кор.1:5,6).

-- Павло не смів “казати того, чого не зробив через мене Христос на послух поган словом і (дивовижним) чином, силою ознак і чудес, силою Духа Божого” (Рим.15:18,19).

-- Про проповідників Євангелії читаємо: “Бог був засвідчив ознаками й чудами, і різними силами та обдаруванням Духом Святим” (Євр.2:4).

-- Справа проповідування Євангелії на Кіпрі була підтримана чудесами так, що “проконсул (губернатор), як побачив, що сталося, увірував, і дивувався науці Господній” (Дії 13:12).

Таким чином ці чудеса привели його до віри у вчення, яке проповідувалося. В Іконії також Господь “свідощтво давав слову благодаті Своєї, і робив, щоб знамена та чуда чинились” (Дії 14:3).

ἌΟῶ Αἰᾶῆῆ

Підсумовується все це поясненням покірності апостолів підчинитися наказу проповідування: “І пішли вони, і скрізь проповідували. А Господь помагав їм, і стверджував слово ознаками, що його супроводжували” (Мр.16:20).

ТЕ, ЩО ТРЕБА У ВЛАСТИВИЙ ЧАС

Тож ці дари духа посилалися для здійснення саме того, що було потрібне саме в той час. Це доводить помилковість твердження, що чудодійне володіння духом є безперервним у житті людини. На свято П'ятдесятниці невдовзі по вознесінню Ісуса апостоли, а з ними й Петро, були “сповнені Духа Святого” (Дії 2:4). Тож вони “почали говорити іншими мовами” щоб дуже показово започаткувати проповідування християнської Євангелії. Тому старшини намагалися переслідувати їх, а “Петро, переповнений Духом Святим”, зміг переконливо відповісти їм. Після свого звільнення з в'язниці вони з допомогою цього дару змогли проповідувати знову, -- “і переповнилися всі святим Духом” -- і зачали говорити Слово Боже з сміливістю” (Дії 4:31).

Уважний читач помітить, що не говориться, ніби “вони, уже будучи сповнені духом” робили це. Вони були сповнені духом для певних вчинків і повинні були бути сповнені знову для досягнення наступної мети у Божому плані. Павло також був “сповнений Духа Святого”, коли охристився, але через кілька років знову мав бути “сповнений Духа Святого” щоб покарати грішника сліпотою (Дії 9:17; 13:9).

ἌΟῶ ΑἰᾷἘἘἘ

Розповідаючи про чудодійні дари Павло писав, що перші віруючі володіли ними “у міру дару Христового” (Еф.4:7). Грецьке слово “міра” означає “певну частину або ступінь” (у словнику Стронга). Лише Ісус мав дари необмежені, тобто мав цілковиту свободу використовувати їх за власним бажанням (Ів.3:34).

А тепер визначимо ті духовні дари, якими, як видається, володіли переважно у першому столітті.

ДУХОВНІ ДАРИ ПЕРШОГО СТОЛІТТЯ

ПРОРОЦТВО

Грецьке слово “пророк” означає людину, яка віщує Боже Слово, тобто будь-яку людину, натхненну проповідувати Слово Боже, яке інколи містить віщування майбутніх подій (див. 2Петр.1:19-21). Отже, “пророки”, ті, хто мав дар проповідувати, “прибули ж тими днями від Єрусалиму до Антіохії. І встав один з них, на ймення Агав, і Духом прорік, що голод великий у цілому світі настане, як за Клавдія Цезаря був. Тоді учні, усякий із своєї спроможности, постановили послати допомогу братам” (Дії 11:27-29). Такого особливого виду пророцтво, яке сповнюється на протязі кількох наступних років, є досить рідкісним серед тих, хто в наш час стверджує, начебто він володіє даром пророцтва; а перші церковні общини були настільки

ΆΟΪ ΑΪΑΕΕΕ

впевненими, що вони дійсно володіли цим даром, що віддавали свій час і гроші аби полегшити передбачувані страждання. Небагато ж таких прикладів можна знайти у сьогоднішніх так би мовити “духом сповнених церквах”.

ЗЦІЛЕННЯ

Оскільки апостоли проповідували благу вість (Євангелію) про прийдешнє Боже Царство досконалості на землі, годилося б, щоб вони підтверджували свої висловлювання, здійснюючи чудеса, які дозволяли б зрозуміти, якими будуть ті часи, коли “розплющатся очі сліпим і відчиняться вуха глухим, тоді буде скакати кривий...” (Іс.35:5,6). Щодо детальнішого опису умов у Божому Царстві див. заняття 5. Коли Боже Царство буде встановлене на землі, такі обіцянки, як ця, не будуть сповнені лише наполовину, як не буде й невизначеності у тому, наступило Боже Царство чи ні. Тож чудодійне підтвердження Богом проповідування того Царства відбувалося чітким і зрозумілим способом, який відкидав усі заперечення. Ось тому багато чудодійних зцілень, вчинених першими віруючими, відбувалося на очах широкої громадськості.

Класичний приклад цьому знаходимо у Петровому зціленні кривого жебрака, якого приносили кожного ранку до воріт храму. У Діях 3:2 згадується, що його приносили туди щодня, і він був у всіх на виду. Будучи зціленим за допомогою Петрового духовного

ΆΟΨ ΑΪΑΕΕΕ

дару, “зірвавшись, він устав та й ходив, і з ними у храм увійшов, ходячи та підскакуючи... Народ же ввесь бачив, як ходив він та Бога хвалив. І пізнали його, що це той, що при Красних воротях храму сидів ради милостині. І вони переповнилися жахом та подивом із того, що сталося йому! А тому, що тримався він Петра..., увесь народ зачудований збігся до них на той ганок...” (Дії 3:7-11).

Петро тоді ж негайно почав проповідувати про воскресіння Христове. Маючи незаперечне і переконливе свідчення для них в особі того зціленого жебрака Петро міг бути впевнений у тому, що вони сприймуть його слова як такі, що йдуть від Бога. Ворота храму “у годину молитви” (Дії 3:1) наповнювалися людьми, як торговиця суботнього ранку. Саме це місце обрав Бог щоб у такий чудесний спосіб ствердити проповідування Свого слова. Також в Діях 5:12 читаємо, що “руками апостолів сталися знамена та чуда великі в народі”. Як правило, твердження цілителів-п'ятдесятників та їм подібних про зцілення стосуються подій, які сталися у церквах десь на околицях в присутності “віруючих”, введених в стан сподівання “чудесного” явища, а не на очах впертого пересічного люду.

Не завадить сказати, що автор цієї книги має неабиякий досвід обговорення таких питань із сучасними претендентами на володіння духом. Але мої “особисті свідчення” багатьох непереконливих “зцілень” або в кращому випадку часткових лікувань не варті особливої уваги, і кожен чесний прихожанин таких церков погодиться зі мною. У багатьох

ΆΌΆ ΑΊΆΈΈ

випадках я відповідав своїм добропорядним друзям п'ятдесятникам: "Я не хочу заперечувати, що ви можете володіти такими великими силами. Але Бог завжди чітко показує, хто має Його силу, а хто -- ні. Тому мені слід попросити вас продемонструвати таке явище переді мною, і тоді я був би прихильнішим до сприйняття вашого вчення, якого поки що не можу обґрунтувати на підставі Святого Письма". Жодного разу я не побачив виразної "демонстрації духа і сили".

На відміну від мого підходу, ортодоксальні юдеї у першому столітті не припускали можливості володіння християнами чудодійними дарами Божого духа. Але навіть вони були змушені визнати, що "цей Чоловік пребагато чуд чинить" (Ів.11:47) та "усім мешканцям Єрусалиму відомо, що вчинили вони явне чудо, і не можемо того заперечити" (Дії 4:16). Також ті, хто чув, як апостоли розмовляють чужими мовами, були "здивовані" (Дії 2:6). Цього не відчувається в наш час у відповідь на п'ятдесятницьке бовкання. Важливим моментом у таких суперечках є те, що люди, які більш схильно ставляться до сучасних "п'ятдесятників", можуть свідомо заперечити, що ті справді творили чудеса. Якби хоч одне чудо обійшло у заголовках на шпальтах газет Єрусалим, то чи не доречно було б вважати, що у випадку справжнього чуда десь на Трафальгарській площі у Лондоні чи в парку Ніагаруру в Найробі, увесь світ визнав би, що чудодійними Божими дарами володіють і в наш час? Натомість п'ятдесятники сподіваються, що світ

ÄÓÕ ÁÎÆËË

схопиться за нижче наведені “свідчення” як докази їхньої віри:

- Лікування (тимчасове) виразки шлунка; вважається, що одужання починається після молитовних зборів.
- виправлення zdeформованих кінцівок.
- Поліпшення зору чи слуху, який згодом часто повертається до свого попереднього стану.
- Зняття пригніченості.

Наведені приклади слід доповнити згадкою про те, як на евангелізаційні збори в Найробі у Кенії, організовані Т.О. Осборном, на яких проводилось зцілення, санітарними машинами привозили лікарняних пацієнтів. Перед водіями санітарних машин поставав нелегкий моральний вибір: залишатися чи повертатися, і, якщо залишатися, то надаремно -- все одно пацієнти не виліковувались.

Але багато афіш про такі збори кидають виклик: “Прийдіть, сподіваючись на чудо!”. Психологічно усе підготовлено до всілякого самовнушання і тому подібного. В жодному місці у Новому Заповіті Ви не знайдете таких масштабних психологічних приготувань перед здійсненням чуда. Очевидно й те, що дехто із зцілених у першому столітті не мав віри -- був навіть такий, що не знав про Ісуса (Ів.5:13; 9:36).

Таке ж психологічне напруження досягається виснажливими молитвами, барабанными ритмами та піднесеною музикою. Поза всяким сумнівом усе це і тому подібне не може замінити свідоме сприйняття

ÄÓÕ ÁÎÆÈÉ

Бога. Автору приходить на згадку відвідування кількох таких зборів, де щоразу доводилося переживати гострий головний біль від намагання зберегти свідоме, врівноважене біблійне сприйняття під впливом спокуси піддатися ритму барабанів і рукоплескання. Очевидна необхідність такої прелюдії до п'ятдесятичного "чуда" є достатнім доказом того, що ці "зцілення" є швидше результатом психологічної обробки, а ну прямою дією Божого духа. На протигагу цьому Петро міг використовувати дар чудес щоб зцілювати людей, які лежали на вулицях (Дії 5:15). Те, як використовував чудодійні дари Павло, було засвідчено особисто невіруючим проконсулом (Дії 13:12,13), як і багатьма поганями, мешканцями міста Лістри (Дії 14:8-13). Як цього вимагало саме призначення і природа духовних дарів, такі явища відбувалися привселюдно і не допускали ніякого іншого пояснення, крім того, що ось тут Божа сила була відкрито показана слугами Божими.

Таким же був і наслідок одного із зцілюючих чудес Христа: "Всі (хто бачив це) дивувались і славили Бога, й казали "Ніколи такого не бачили ми" " (Мр.2:12).

МОВИ

Апостоли, прості рибалки, якими дехто із них був, отримали велике покликання іти в світ, проповідуючи Євангелію (Мр.16:15,16). Можливо, першою їх думкою було: "Але ж я не знаю мов!". Вони

ἌΟῶ ΑἰᾷἘἘἘ

не могли навіть сказати: “Я не любив іноземні мови у школі”, бо не вчилися ні в якій школі. Це про всіх них написано, “що то люди обидва невчені та прості”, як дійшло до справи. Навіть для більш освічених проповідників (таких як Павло) мовний бар’єр був усе таки нездоланим. І коли з’явилися перші навернені до віри, спілкування, якого вони потребували один з одним для настановлення (за відсутності писаного Нового Заповіту), показувало, що незнання мов інших народів було великою перешкодою.

На її подолання і був зісланий дар “мов” (“язиків”), тобто -- дар говорити чужими мовами і розуміти їх. Примітка у N.I.V. подає “язики” як “мови”. Очевидно, що існує цілковита протилежність між таким розумінням “мов” і тим, як їх розуміє багато “новонароджених” християн, які називають свої несамовиті висловлювання у вигляді незрозумілих вигуків “язиками”. Це непорозуміння можна вияснити, довівши, що Біблія визначає “язики” як “чужі мови”.

На юдейське свято п’ятдесятниці невдовзі по Христовому вознесінню до неба апостоли “сповнилися Духом Святим, і почали говорити іншими мовами... Зібралася безліч народу (знову привселюдний прояв дарів!), -- та й дивувалися, бо кожен із них тут почув, що вони розмовляли їхньою власною мовою!.. Усі ж побентежилися та дивувалися, та й казали один до одного: “Хіба ж не галілеяни всі ці, що говорять? Як же кожен із нас чує свою власну мову (так це перекладається з грецької), що ми в ній народились? Парфяни та

Ἄ Ὅ ὃ Ἄ ἱ Ἀ ἔ ἔ ἔ

мідяни..., усі чуємо ми, що говорять вони... мовами нашими!" І всі не виходили з дива" (Дії 2:4-12). Не схоже на те, що треба було двічі наголошувати на людському здивуванні і захопленні, якщо б вони чули лише мову "мумбо-юмбо" на зразок тих, хто в наш час твердить про володіння даром. Це викликає лише гірку усмішку і байдужість, а не здивування і переконання через усвідомлення того, що говориться, як це й відбувалося в Діях 2.

Крім виразної тотожності між "язиками" і "мовами" у Діях 2:4-11, слово "язики" досить очевидно вживається в значенні "мови" в інших частинах Нового Заповіту: слова "і племен, і народів, і язиків" вживаються п'ять разів у книзі Об'явлення в значенні всіх людей планети Земля (Об.7:9; 10:11; 11:9; 13:7; 17:5). Грецьке слово "язики" трапляється в грецькому перекладі Старого Заповіту ("Септуагінта" -- переклад сімдесятьох) в значенні мови (див. 1М.10:5; 5М.28:49; Дан.1:4).

1Кор.14 подає перелік наказів стосовно застосування дару мов; у вірші 21 говориться про те, як цей дар мав би використовуватися для свідчення проти юдеїв: "У Законі написано: "Іншими мовами й іншими устами Я говоритиму людям оцим...". Іс.28:11 має на увазі головним чином загарбників Ізраїля, коли звертається до юдеїв мовами ("язиками") їм невідомими. Вживання слів "язики" і "уста" в одному і тому ж значенні свідчить, що "язики" -- то чужі мови. У 1Кор.14 є багато інших прикладів, які свідчать, що "язики" відносяться до чужих мов. У цій главі Павло натхненно критикує зловживання

ÄÓÕ ÁÎÆÈÉ

дарами, яке траплялося в церкві раннього періоду, а також багато в чому прояснює природу дарів мов і проповідування. А тепер спробуємо коротко прокоментувати цю главу. Ключовим є вірш 37:

“Коли хто вважає себе за пророка або за духовного, нехай розуміє, що я пишу вам, -- бо Господня то заповідь!”

Якщо хтось вважає себе духовно обдарованим, то повинен усвідомлювати, що розглянуті нами накази щодо застосування цих дарів є Богом натхненними. Кожен, хто в наш час порушує ці накази, відкрито показує свою зневагу до натхненного Божого слова. Вірші 11-17:

“І коли я не знатиму значення слів, То я буду чужинцем промовцеві, і промовець чужинцем мені.

Так і ви, що пильнуєте про духовні дари, -- дбайте, щоб збагачуватись через них на збудування Церкви!

Ось тому, хто говорить чужою мовою, нехай молиться, щоб умів вияснити.

Бо коли я молюся чужою мовою, то молиться дух мій, а мій розум без плоду!

Ну, то що ж? Буду молитися духом, і буду молитися й розумом, співатиму духом, і співатиму й розумом.

Бо коли благословлятимеш духом, то як той, що займає місце простої людини, промовить “амінь” на подяку твою? Не знає бо він, що ти кажеш.

ÄÓÕ ÁÎÆËË

Ти дякуєш добре, але не будується інший.”

Тож безглуздо розмовляти мовою, незрозумілою для присутніх на богослужінні. Абсолютно неприпустимо розмовляти на “мумбо-юмбо”, бо як же на закінчення такої “молитви”, виголошеної незрозумілим бормотанням, можна щиро промовити “амінь”. Пам’ятаймо, що “амінь” означає “хай буде так”, тобто “я повністю згідний з усім сказаним у цій молитві”. Проповідування мовою, незрозумілою вашим братам, не наставляє їх, -- каже Павло.

Я пригадую розповсюдження брошур поблизу евангелізаційних зібрань Біллі Грехема із закликами до людей повернутися до біблійно обґрунтованого християнства. Одна схвильована жінка намагалася переконати мене, що мое христадельфіанське вчення -- від диявола, при цьому хвилин 10 бормочучи на “язиках”. Звичайно, ніяким чином це не настановило мене. Це саме те, чого Павло заповідав не робити.

Вірш 18:

“Дякую Богові моєму, -- розмовляю я мовами більше всіх вас”.

Багато подорожуючи, проповідуючи Христа, Павло потребував дару мов (“язиків”) більше, ніж хто інший.

ÄŒŒ ÄÍÆÈÈ

Вірш 19:

“Але в церкві волію п’ять слів зрозумілих сказати, щоб і інших навчити, аніж десять тисяч слів чужою мовою”.

Це досить зрозуміло. Коротке речення про Христа по-англійськи настановить мене набагато більше, ніж проповідання до мене годинами чужою мовою або “мумбо-юмбо”.

Вірш 22:

“Отож, мови існують на знак не для віруючих, але для невіруючих, а пророцтво -- для віруючих, а не для невіруючих”.

Отже, володіння мовами було потрібне головним чином для зростаючого проповідання Євангелії. Проте, в наш час у більшості випадків володіння “мовами” трапляється серед громад “віруючих” або (ніби-то) у окремих людей насамоті. Як правило, важко навести приклади таких людей, які дияволивним способом заговорили чужими мовами щоб поширювати Євангелію. На початку 1990-х відчинилися двері для можливості проповідувати Христа у Східній Європі, але (так звані) “евагельські” церкви були змушені розповсюджувати свою літературу англійською мовою через мовні бар’єри. Звичайно, дар мов повинен використовуватися, якщо хтось ним володіє. І євангеліст Рейнхард Сейбер, який збирав

ÄŒŒ ÄŒÄŒÄŒ

величезні аудиторії, був змушений говорити до натовпу в Кампалі, що в Уганді, через перекладача.

Вірш 23:

“А як зійдеться церква вся разом, і всі говоритимуть чужими мовами, і ввійдуть туди й сторонні чи невіруючі, -- чи ж не скажуть вони, що біснуетесь ви?”.

Це саме те, що трапилось. Мусульмани, як і погани, по всій Західній Африці висміяли химерну поведінку тих, хто, начебто, володів даром “мов”. Навіть помірковані християни, поглядаючи на збори п'ятдесятників, не стримались би від думки, що їх учасники біснуваті.

Вірш 27:

“Як говорить хто чужою мовою, говоріть по двох, чи найбільше по трьох, і то за чергою, а один нехай перекладає!”

Лише двом чи трьом необхідно було розмовляти чужими мовами під час всякого богослужіння. Навряд чи було більше двох-трьох мов, на яких говорили присутні. Служіння загубило б усю послідовність, якщо кожне речення промовця треба було б перекладати більше, ніж двічі. Якби дар мов використовувався на богослужінні в центрі Лондона у присутності англійців разом з кількома

ÄÓÕ ÁÍÆÈÉ

французькими та німецькими туристами, промовці могли б починати так:

Пастор: *Good evening*.

Перший перекладач: *Bon soir* (French)

Другий перекладач: *Guten abend* (German).

І природньо, що говорити їм доводилося б “по-черзі”, один за одним. Промовляючи одночасно вони викликали б замішання, але через засадничо емоційну природу сучасного “мовлення у язиках”, це явище відбувається через одночасне мовлення багатьох людей. І як я зауважив, варто одному почати, як інші швидко опиняються під впливом діяти таким же чином.

Обдарування мовами часто застосовувалося у поєднанні з даром проповідання так, що натхненна Божа думка могла висловлюватись (через проповідання) мовою незнайомою промовцю (через дар мовлення). Такий приклад використання двох дарів можемо знайти в Діях 19:6. Проте, якби на зборах в Лондоні за участю англійців і багатьох відвідувачів французів промовець говорив по-французьки, то присутні не скористалися б із такого “настановлення”. Тож мав би бути присутнім і дар тлумачення язиків (або мов), щоб кожен міг розуміти, а у нашому випадку -- перекладати з французької на англійську. Також, якби було поставлено запитання одним із франкомовних, то промовець не зрозумів би його, не звертаючись за допомогою, навіть будучи обдарованим говорити по-французьки, не розуміючи мови. Тож для цього необхідний був би дар тлумачення.

ΆΌΆ ΑΊΆΕΕΈ

У відсутність когось із тих, хто обдарований тлумачити, коли в цьому була потреба, дар мовлення не міг використовуватися: "...а один нехай перекладає! А коли б не було перекладача, то нехай він у церкві мовчить" (1Кор.14:27,28). І те, що багато сучасних обдарованих "язиками" говорять без перекладача нікому незрозумілими "мовами", є насправді прикладом очевидного непослуху цим наказам.

Вірші 32, 33:

"І коряться духи пророчі пророкам, бо Бог не є Богом безладу, але миру. Як по всіх Церквах у святих..."

Тож володіння дарами Святого Духа не повинно уподібнюватись тому почуттю, яке переносить людину за межі звичайної свідомості; цей дух швидше підкоряється своєму власникові, аніж захоплює його так, що той діє підневільно. Часто помилково вважають, що "злі духи" оволодівають "неспасеними" (див. заняття 6.3), замість того, щоб думати про те, що Святий Дух сповнює віруючих. Але та духовна сила, про яку йдеться в 1Кор.14:32 підкорялася власнику з особливих причин; це не була якась життєдайна сила добра на протигагу силі зла, яка є в самій природі людини. Але, як ми бачили раніше, ці сили Святого Духа сходили на апостолів у певні часи з особливими цілями, а не були з ними постійно.

ÄŒŒ ÄŒÄÄÄ

Звертання до обдарованих використовувати свої дари щоб задовольняти Божу любов до миру і ненависть до безладу (в.33), здається, не знаходить відповіді у сучасних “п’ятдесятницьких” церквах.

Вірш 34:

“Нехай у церкві мовчать жінки ваші! Бо їм говорити не дозволено, -- тільки коритись, як каже й Закон”.

У цьому розумінні використання духовних дарів беззастережно заложено, що жінка не може користуватися ними під час богослужіння. Якщо сучасне явище мовлення “мумбо-юмбо” пояснюється емоційним захопленням, що передається присутнім від одного до іншого, то слід сподіватися абсолютної неповаги до цього правила. Жінки, діти, а насправді й кожен із присутніх з допитливим розумом, можуть піддатися такому збудженню, а, отже, і висловлюватися такими несамовитими виразами, які видаються за “язики”.

Виставлення напоказ жінок у так званому “володінні мовами” та “пророцтві” ніяким чином не узгоджується із чітким наказом цього вірша. Смішне і відчайдушне пояснення, що Павло був жононенависником, відпадає уже через кілька віршів: “Коли хто вважає себе за пророка або за духовного, нехай розуміє, що я пишу вам, -- бо Господня це заповідь!” (1Кор.14:37), а не особисто Павла.

ÄÓÕ ÁÍÆÈÉ

Тож кожен, хто вірить у натхненну Біблію, повинен усвідомлювати, що ці накази із 1Кор.14 повинні сприйматися серйозно. Відкрите насміхання з них лише показує відсутність віри у повне натхнення Писань або свідчить само по собі про те, що той, хто це робить, не є духовно обдарованим, бо лише людина, позбавлена дару, стане заперечувати те, що накази із 1Кор.14 є для нас Господніми заповідями. Ось такою насправді руйнівною є логіка цього аргументу. У світлі вище сказаного як можете Ви залишатися членом цієї церкви або бажати спілкуватися з ними?

І на завершення цього розділу важливе значення має те, що науково доведено: у церквах, де спілкуються язиками, найвищий рівень пригніченості у порівнянні із людьми з іншого середовища. Кейт Медор, професор психіатрії з університету у Вандербилті, США провів важливе дослідження, аналізуючи зв'язок між пригніченістю та релігійним середовищем. Він дійшов до висновку, що "серйозні нервові потрясіння... серед християн-п'ятдесятників траплялися у 5,4% випадків тоді, як середній показник усіх досліджуваних становить 1,7%". Результати цих досліджень подано в журналі "Hospital and Community Psychiatry" ("Лікарняна і громадська психіатрія") за грудень 1992 року.

В газеті "International Herald Tribune" за 11 лютого 1993 року з'явилася цікава стаття, яка приводить до цього ж висновку. Заголовок говорить сам за себе: "П'ятдесятники лідирують, коли йдеться про блюз". Чому так? Без сумніву, це повинно бути

ÄÓÕ ÁÍÆÈÈ

пов'язаним із тим, що "досвід" набуття духу, про якого твердять п'ятдесятники, є нічим іншим, як болючим психологічним прийомом.

2.4 Відібрання Дарів

Чудодійні дари Божого духа будуть використовуватися віруючими знову для переміни існуючого світу на Царство Боже після повернення Христа. Тож дари зветься "силою майбутнього віку" (Євр.6:4,5); а Йоїл 2:26-29 описує великий вплив духів цих дарів після покаяння Ізраїля. Уже саме те, що ці дари будуть зіслані віруючим після повернення Христа, дає підставу вважати, що вони зараз відсутні, бо кожному християнину, який свідомо розмірковує над Святим Письмом подіями у світі, цілком очевидно, що Господнє повернення уже близько (див. додаток 3).

Існують чіткі біблійні пророцтва, які вказують, що в певний час між першим століттям, коли ці дари були зіслані, і другим пришествям вони будуть відібрані:

"Хоч пророцтва й існують, -- та припиняться; хоч мови існують, -- замовкнуть, хоч існує (дар) знання -- та скасується. Бо ми знаємо частинно, і пророкуємо частинно; коли ж досконале настане,

ÄÓÕ ÁÎÆÈÉ

тоді зупиниться те, що частинне” (1Кор.13:8-10). Дари -- тимчасові.

Духовні дари першого століття повинні були бути відібраними тоді, “коли досконале настане”. Це не може бути другим пришествям Христа, бо в той час дари будуть зіслані знову. Грецьке слово, яке перекладається як “досконале”, означає саме “те, що є повним або закінченим”; це не обов’язково означає щось непогрішиме.

Ця довершена річ замінить часткове знання, яке мали перші християни внаслідок дару пророцтва. Як пригадуєте, пророцтво було даром проповідування натхненних Божих слів; саме відтворенням цих слів на письмі і є Біблія.

Як відомо, пересічний віруючий першого століття міг знати лише частину Нового Заповіту. Від церковних старійшин він міг чути деякі слова із пророцтв про різноманітні справи; йому міг бути відомим переказ про життя Ісуса і прочитані одне-два Павлових послання. Але, як тільки слова пророцтв стали повністю переписаними і розповсюдженими, відпала необхідність в подальшому володінні даром пророцтва. Отже, те, що стало довершеним, і яке таким чином замінило послуговування духовними дарами, було завершеним Новим Заповітом:

“Усе Писання Богом надхненне, і корисне до навчання, до докору, до направи, до виховання в праведності, щоб Божа людина була досконала (довершена)” (2Тим.3:16,17).

ÄÓÕ ÁÎÆÈÉ

Те, що робить досконалим чи довершеним, є “усе Писання”, тому, як тільки “усе Писання” стало натхненним і викладеним на письмі, те, що було “досконалим” настало, і чудодійні дари зникли.

А тепер Ефесян 4:8-14 чітко розставляє усе на свої місця:

“(Ісус), піднявшись на висоту (до Неба), Ти... людям дав дари (духовні), ...щоб приготувати святих на діло служби для збудування тіла Христового, аж поки ми всі не досягнемо з’єднання віри (тобто єдиної віри) й пізнання Сина Божого, Мужа досконалого... щоб більш не були ми малолітками, що хитаються й захоплюються від усякого вітру науки”.

Дари першого століття повинні були посилатися доти, поки людина не стала досконалою чи зрілою, і Тим.3:16,17 каже, “щоб Божа людина була досконала” через здатність до направи “усім Письмом”. Кол.1:8 також учить, що “досконалість” приходить від навернення до Божого Слова. Відколи маємо усе Писання, немає більше ніякого серйозного виправдання тому замішанню, яке впливає із багатьох учень різних церков. Є лише одна Біблія і, оскільки “Твоє слово -- то правда” (Ів.17:17), то через дослідження того, що маємо на сторінках її, можемо віднайти “з’єднання віри”, єдиної віри, про яку говориться у Еф.4:13. Тож істинні християни досягли тієї єдиної віри, і в цьому розумінні вони є завершеними (“досконалими”) внаслідок того, що є “досконалим” чи завершеним -- закінченого на письмі Слова Божого.

ΑΟΩ ΑΙÆΕΕ

Між іншим зверніть увагу, як Еф.4:14 уподібнює перебування під впливом чудодійних дарів до духовного дитинства, і як в розумінні проповідування чудодійні дари мали бути відібраними. Те саме каже й 1Кор.13:11. Тож така метушня навколо володіння духовними дарами не є ознакою духовної зрілості. Прочитавши вище наведене кожен читач мав би поставитися із ще більшою повагою до написаного Слова Божого, відчутти задоволення від досконалості основного об'явлення нам Бога Самим Собою і відгукнутися на нього в покорі і слухняності.

СУЧАСНІ ТВЕРДЖЕННЯ ПРО ВОЛОДІННЯ ДУХОВНИМИ ДАРАМИ

I, нарешті, слід подати ще кілька застережень щодо безконечних тверджень тих, хто вважає, що в наш час володіє чудодійними дарами:

-- Сучасне “мовлення язиками” полягає у багаторазовому повторенні одних і тих самих коротких складів, як наприклад: “Ля-ля, ля-ля, ля-ля, ша-на, ша-на, Ісус, Ісус...”. За побудовою речення це ніяк не нагадує яку-небудь мову. Коли чуємо, як хтось говорить іноземною мовою, можемо здогадуватися, що спілкування відбувається за допомогою чогось на зразок слів, хоча можемо й не розуміти цих слів. Але це не характерно сучасному “мовленню язиками”, що підтверджує думку про відсутність настановлення у такому мовленні, яке було призначенням дарів у першому столітті.

ÄÓÕ ÁÍÆÈÈ

-- Деякі п'ятдесятники твердять, що "мовлення язиками" є ознакою "спасіння" і відбувається при всякому справжньому наверненні. Це твердження викликає великий сумнів, якщо брати до уваги те, що перші церкви описуються як тіло, в якому обдаровані уподібнені різним його частинам. Не всі були руками чи ногами, тож і не всі обдаровані одним і тим же, як наприклад мовами. 1Кор.12:17,27-30 пояснює:

"Коли б оком було ціле тіло, то де був би слух? А коли б усе слух, то де був би нюх?... І ви -- тіло Христове, а зосібна -- ви члени! А інших поставив Бог у церкві поперше -- апостолами, по друге -- проками, потрете -- учителями, потім дав сили, також дари вздоровлення, допомоги, управління, різні мови. Чи ж усі апостоли? Чи ж усі пророки? Чи ж усі вчителі? Чи ж усі сили чудодійні? Чи ж усі мають дари вздоровлення? Чи ж мовами всі розмовляють? Чи ж усі вияснюють?"

Таке ж застереження наводилося на початку глави:

"Одному бо Духом дається слово мудрости, а другому слово знання тим же Духом, а іншому віра тим же Духом, а іншому роблення чуд, а іншому пророкування, а іншому вияснення мов. А все оце чинить один і той Самий Дух, уділяючи кожному осібно, як Він хоче. Бо як тіло одне, але має членів багато, то тіло одне, -- так і Христос" (1Кор.12:8-12).

Таке наголошення не можна просто так нехтувати.

ΆΟΏ ΑΊÆΕΕ

Іншою проблемою для пояснення у п'ятдесятників є те, як Филип навертав багатьох в Самарії: тобто вони охристилися у воді, сприйнявши Євангелію, але не отримали Духовних дарів. Тому згодом Петро та Іван прийшли до них: "А вони, як прийшли, помолились за них, щоб Духа Святого вони прийняли... Тоді на них руки поклали, і прийняли вони Духа Святого!... Побачив же Симон, що через накладення апостольських рук Святий Дух подається" (Дії 8:4-18). Можливо, прийняття Святого Духа відбувалось лише через покладання рук, що нечасто практикується сучасними претендентами на володіння духовними дарами.

Інші п'ятдесятники кажуть, що розмова язиками не є доказом спасіння. Це засвідчує те, що існують серйозні доктринальні відмінності між тими, хто вважає себе обдарованим. Так, одні "харизмати" вірять, що Боже Царство буде на землі, в той час як інші кажуть, що воно на небі. Католицькі "харизмати" стверджують, що Святий Дух каже їм поклонятися Марії і Папі, у той час як деякі п'ятдесятницькі "харизмати" кажуть, що їхнє відчуття Святого Духа наказує їм викривати Папу як антихриста та засуджувати католицьку доктрину. Але Ісус, поза всяким сумнівом, запевняв, що ті, хто отримав Утішителя, "котрий є Святий Дух", будуть проваджені "до цілої правди... Ні про що ж того дня ви Мене не питаєте... Утішитель... навчить вас усього, і пригадає вам усе, що я вам говорив" (Ів.16:13,23; 14:26).

ΆΌΆ ΑΊΆΕΕΕ

Серед тих, хто має Утішителя, не повинно бути ніякого розходження в основоположних вченнях, а те, що такі розходження існують, свідчить про несерйозність претензій на володіння Духом. Така явна неспроможність деяких із цих претендентів обґрунтувати свої вірування по Біблії вказує на те, що Утішитель не провадить їх до цілої істини і повного знання.

-- Та велика важливість, яку дехто надає мовленню язиками, не узгоджується із вченням Біблії. Перелік Духовних дарів в Еф.4:11 навіть не згадує про це, а в такому ж переліку в 1Кор.12:28-30 воно знаходиться наприкінці. Насправді у Новому Заповіті згадується лише три випадки, де цей дар використовувався (Дії 2:4; 10:46; 19:6).

Випадки мовлення язиками і чудеса, яких досягають сучасні харизматичні християни, треба співставляти із тим значним матеріалом, який викладений у цьому занятті стосовно дії Божого Духа. Щоб ті люди не говорили про свої досягнення важливо мати на увазі, що це не може бути результатом їхнього володіння Святим Духом. І хто б не сперечався, що вони мають такі дари, повинен здорово потрудитися, відповідаючи на подані нами біблійні аргументи.

Однак, слід сподіватися якогось пояснення тих явищ, де трапляються часткові зцілення і “язики” (мається на увазі “мумбо-юмбо”).

Насправді вважається, що люди використовують свої розумові здібності лише на 1%. Також виявлено,

ΆΌΆίÆÈÈ

що свідомість може мати майже “фізичну” владу над тілом; саме так, внушаючи собі віру, що вогонь не пече, індуси ходять босоніж по вогню не опікаючись. При наявності стимулу ми можемо використовувати набагато більшу частину наших розумових здібностей, ніж у звичайних умовах. Ось тому маємо здатність досягати таких можливостей нашого тіла, які перевершують звичайний досвід. Так у запалі битви солдат може годинами не відчувати, що втратив руку.

В умовах палкої релігійної віри при допомозі певної музики, під впливом харизматичного провідника цілком можливо статися такому, що перевершує звичайний людський досвід. “Чудеса”, про які розповідають новітні “християни”, належать до тієї ж категорії виїняткових явищ, як і надзвичайні явища в інших релігіях, а саме: ті, хто поклоняється вуду, переживають такі ж мовлення “мумбо-юмбо”, а мусульмани свідчать про такі ж “чудеса”, як і новочасні християни. Але усе, для чого надсилалися духовні дари у першому столітті, стосувалося того, щоб показати очевидну зверхність істинного християнства над усіма іншими релігіями. А те, що “чудеса” новітніх християн уподібнюються таким же явищам в інших релігіях, показує, що дари Святого Духа першого століття зараз відсутні.

Багато важливих матеріалів на цю тему подано у праці Уільяма Кемпбела “П’ятдесятництво” (Церкви Христа, 1967). Автор показує, що багато язичницьких вірувань мають такі ж характерні мовлення “язиками”. Так у Кавайї жреці бога Оро

ÄŒŒ ÄÍÆÈÈ

ніби-то виявляють його волю нерозбірливими звуками, які тлумачаться іншими жрецьями. Саме це і відбувається на п'ятдесятницьких зборах.

Тривалий триумф ісламу над християнством у багатьох африканських країнах не був би таким, якби популярне "християнство" творило свої "чудеса" з таким же розмахом і переконливістю, як це було у першому столітті. А ті, хто насправді має "Утішителя", через дари Святого Духа чинитимуть "ще більші діла", ніж ті, які чинив Ісус (Ів.14:12,16). Відповідь, начебто християни могли би творити такі чудеса якби мали більше віри, наражається тут на великі перешкоди. Посідають вони ці чудодійні дари Утішителя чи ні і, якщо стверджують, що так, -- "той учинить діла, які чиню Я, і ще більші від них він *учинить*" (Ів.14:12) -- а не "*міг би чинити*"!

2.5 Біблія -- Єдине Джерело Влади

З того, про що ми уже дізналися у цьому занятті, видно, що поняття Божого Духа відноситься до Божої думки і мети, а також сили, з якою Бог втілює це все у життя. Ми особливо наголосили на тому, що той дух яскраво виявляється нам на сторінках Божого Слова. Багато проблем сучасного християнства породжуються жахливим

ÄÓÕ ÁÍÆÈÉ

нерозумінням цього. Через те, що важко повірити, що така велика сила всеціло поміщається в одній книзі, деякі частини якої нам важко зрозуміти, нас спокушує відчуття, наче існує якась інша форма Божого об'явлення людям, відмінна від Біблії. Через те, що чиста правда Божого Слова (Ів.17:17) виявляється такою важкою для "переварення" нашій засадничо недосконалій людській природі (Єр.17:9), багато-хто піддався цій спокусі, визнаючи інші способи об'явлення більш привабливі для природнього розуму. Ось кілька таких прикладів:

Віровизнання	Визнання іншої форми об'явлення	Перевага (привабливість) для людини
Свідки Єгови	Розповсюдження "Вартової Вежі"	Не потрібно ніяких зусиль власної думки для вірного тлумачення Біблії; відповідь на всі запитання
Римський католицизм	Звернення Папи та висловлювання	Ніякої потреби особисого читання Біблії;

ЃЃЃ ЃЃЃЃ

священників, в минулому
що, на їх думку, католицизм
є самодостатнім відговорював і,
істинним навіть,
відображенням забороняв
Божої думки людям робити
це. Вірити
людям замість
того щоб
переконуватися
самому.

Мормони

Книга Мормона

звільняє від
потреби вірити
в науку Біблії,
яка важко
сприймається --
книга Мормона
надає
можливість
загального
спасіння, в той
час як Біблія
каже, що багато
хто живе і
вмирає без
всякої надії, не
будучи
покликаним до
пізнання
Євангелії.

Харизматичне

“Внутрішнє

Вони вірять,

ΑΟΩ ΑΙÆΕΕ

християнство	світло”, яке визнається Святим Духом	наче все, що вони відчувають, є правильним тому, що Божий Дух провадить і надихає їх незалежно від Біблії
--------------	--	---

Усе це підкреслює потребу ґрунтовного сприйняття Біблії як Божого Слова і пошуку на її сторінках справжньої суті її послання. У великій мірі знаходимо відповідь на питання “Одна Біблія, багато церков -- чому?”, коли усвідомлюємо, як кожна церква визнає до певної міри інший спосіб об’явлення Божого Духа, тобто Божої волі, інше вчення і мислення на додаток до біблійного.

Якщо хочете знайти єдино вірну церкву, єдино щиру віру, єдине хрищення (Еф.4:4-6), поклик прийде до вас голосний і зрозумілий -- “Наверніться до *Біблії!*”.

Відступ 4: Чи є Святий Дух особою?

Заняття 2.1 та 2.2 подали достатньо свідчень про те, що Божий Дух означає силу, яка щонайповніше відображає Божі помисли. Через те, що Божий Дух

ÄÓÕ ÁÎÆÈÉ

постає таким точним відображенням Божого ества і особистості, дехто доводить, що Божий дух є особою, яка також є Богом. Уважне перечитування попередніх розділів покаже, що Божий дух є Божою думкою і силою, а якщо так, то не може бути особою думка чи сила. Електрика є невидимою силою, яка чинить дії для особи, що управляє нею, але сама електрика не є особою. Божий дух -- це також Божа любов як частина Божого характеру і також відноситься до Божої сили, але ніяким чином вона не може відноситися до окремої від Бога особи.

Цей помилковий погляд (уособлення духа) видається настільки очевидним і яскравим, що більшість “християн” сприймають його тому, що вони вірять у вчення про “трійцю”. Це вчення насправді стверджує, що існує три боги: Бог Отець, Святий Дух та Ісус, котрі якимось чином є одним і тим же. Ті самі люди стверджують, що Бог не є особою, але кажуть, що Святий Дух нею є; в цьому і полягає очевидна суперечність. З цього Також мало би випливати, що Святий Дух -- батько Ісуса.

Існують усі підстави вважати, що “трійця” була засадничо язичницькою ідеєю, привнесеною у християнство, адже таке слово в Біблії не зустрічається. Сприймаючи ідею Бога як трійці християни таким чином змушені приходити до зовсім дивного висновку: начебто Божа сила-дух є особою, яка є Богом, а Бог такою осбою не є. Наражаючись на нелогічність своєї позиції такі люди частіше всього викручуються, що Бог -- це

ΆΟΨ ΑΊΛΕΕΉ

таємниця, і ми повинні сприймати усе це на віру, не вимагаючи розумного пояснення.

Ось, власне, місця з Нового Заповіту, які вказують на те, як Божя таємниця об'являється через слово і справу Ісуса:

“Не хочу я, браття, щоб ви не знали цієї таємниці”
(Рим.11:25).

“Згідно з проповіддю Ісуса Христа, за об'явленням таємниці”
(Рим.16:25).

“Ось кажу (пояснюю) Я вам таємницю”(1Кор.15:51).

“Об'явивши нам таємницю волі Своєї” (Еф.1:9; 3:).

Павлове проповідкування полягало у тому, щоб “провіщати таємницю Євангелії” (Еф.6:19; Кол.4:3).

“Таємницю, ...тепер виявлену Його святим”
(Кол.1:26,27).

Усі ці пояснення показують, а саме так і є, що у наш час немає ніякої таємниці щодо основоположних учень, і лише той, хто все ще перебуває у темряві, може стверджувати навпаки. І чи не байдуже такій людині, що “таємниця” -- це біблійне ім'я “Вавілону”, сукупності хибних віросповідань, описаних в Об'явлінні (Об.17:5)? Очевидною хитрістю є те, що ці релігії визнають, що їхня віра є таємницею, але щирі віруючі розуміють таємницю тієї жінки (Об.17:7).

ΆΟΪ ΑΪΑΕΕΕ

Такого примарного міркування звичайно можна сподіватися від тих, хто засновує своє розуміння Бога на суб'єктивних моментах, таких як людський досвід чи примарний і невизначений вплив на їхні думки якоїсь зовнішньої духовної сили. Якщо справді хочемо бути покірними вченню Божого Слова, то значить також, що ми повинні розмірковувати над ним і аналізувати його щоб дійти до суті його послання.

Жоден із проповідників Євангелії, згаданих у Біблії, ніколи не вдавався до слів: "Це цілковита таємниця, вам її не зрозуміти". Натомість читаємо, як вони зверталися до людей, апелюючи до їхнього розуму, і на підставі Святого Письма робили логічні висновки.

У своєму проповідуванні євангельських засад, які ми розглядаємо у цих заняттях, Павло "з ними змагавсь... з Писання, виказуючи та доводячи, що мусів Христос постраждати й воскреснути з мертвих" (Дії 17:2,3). Це було системним, логічним, найкращого зразка розмірковуванням над Біблією; і цьому реченню передують такі слова: "І Павло за звичаєм своїм... змагавсь...". Тож це було у його звичній манері (див. також Дії 18:19). Таким чином розгорнувши діяльність у Коринті, Павло "щосуботи розмову точив у синагозі, переконуючи юдеїв... (та), як вони ж спротивлялися..." (Дії 18:4-6). Ті, що наворачталися, переконувалися міркуваннями Павла, які ґрунтувалися на Біблії; тут не було ніяких "з'явлень Ісуса біля мого ліжка", чи "невимовне

ΑΟΩ ΑΙÆΕΕ

відчуття зійшло на мене”, або “одного вечора я зустрів Господа”.

Зауважте також, що натхненне Писання звертається до логіки і здорового глузду, вказуючи, що “вони ж спротивлялися”. Як і в Антіохії Павло і Варнава “промовляли (слово) до них і намовляли їх...” (Дії 13:43). Наступною їх зупинкою була Іспанія, де вони “промовили так, що безліч юдеїв й огречених увірували” (Дії 14:1).

І дещо пізніше, стоячи перед судом, від вироку якого залежало його життя, та ж сама блискуча логіка надихала тверду Павлову віру у майбутнє: “І як *розповідав* він про праведність, і про зажерливість, та про майбутній суд” так виразно і захоплено, що навіть його цинічного і неприступного суддю “страх обгорнув” (Дії 24:25).

І тому, що наше навернення повинно ґрунтуватися саме на такому розмірковуванні, маємо бути спроможні пояснити нашу надію і науку логічно і по-біблійному:

“Завжди готовими будьте на відповідь кожному, хто в вас запитає рахунку про надію, що в вас”
(1Петр.3:15).

Чужа розмова про чиїсь особисті переживання ще не призводить до евангельської надії. Постійне посилення на “особисті свідчення” як спосіб проповідання багатьох “евангельських” християн лише підтверджує брак “розумного пояснення” своєї “надії”. Уся красномовність таких християн

ΆΟΩ ΑΙÆΕΕ

зводиться лише до того, аби “поділитися, що Господь зробив у моєму житті” і т.п. Такі особисті оповідання явно відрізняються від слів Павла: “Ми не самих себе проповідуємо, але Христа Ісуса” (2Кор.4:5) -- і це слова того, хто має “свої власні стосунки з Ісусом” більше, ніж хто інший.

Вдумливий, біблійно обґрунтований підхід до нашого навернення повинен послужити зразком для наших подальших більш широких стосунків з Богом на пртязі всього нашого життя. Прикладом для нас, як завжди, є перші християни, які “розмірковували” над вирішенням своїх проблем в урядуванні (Дії 6:2). Також послання Нового Заповіту мають на увазі використання біблійної логіки тими, хто їх читає. Тож розмірковуючи над тим, якими були первосвященники по Закону Мойсея, можемо зрозуміти до подробиць справу Христа. Говорячи про безмежну любов Бога во Христі, Павло наголошує, що “розумна (по-грецьки “logikos” -- логічна) служба ваша” полягає в тому щоб присвятити себе повністю у відповідь Йому (Рим.12:1). Слово “logikos” походить від грецького “logos”, яке, як правило, перекладається як “слово”, коли йдеться про Боже Слово. Тож нашою “логічною” відповіддю є така відповідь, яка ґрунтується на Божому Слові.

У світлі вище наведеного повинно бути очевидним, що нелогічно стверджувати, що дух Божий є особовою істотою, яка не є Богом і в той же час Ним є, а пояснювати, що все це таємниця, і логіка тут недоречна, -- просто неприйнятно у біблійному

ΆΌΆίΆΈΈ

розумінні. Якщо не можемо робити з Писань логічних висновків, то все дослідження Біблії -- марна справа, і немає ніякої потреби в Біблії, яку можна вважати гарною байкою або захоплюючим літературним твором. І все це, як видається, зберігається на книжних полицях багатьох християн.

Однак варто поставити в заслугу тим, хто вірить, що Дух Божий є особою, те, що деякі з них справді намагаються пояснити це на підставі Біблії. Є вірші, які говорять про Божий дух уособлено, як наприклад, про "утішителя" в Ів.14-16 або посилання на те, що дух "засмутився".

У занятті 4.3 ми показуємо, що і людський "дух" може бути схвильованим (Дії 17:16), засмученим (ІМ.41:8) або щасливим (Лк.10:21). "Дух" людини, тобто саме її ество, думка і мета, які спонукають людину до дії, також подається як окрема особа, але, звичайно, у прямому розумінні це не так. Таким же чином можна говорити і про Божий дух.

Також слід розуміти, що в Біблії часто вживається уособлена мова, коли йдеться про цілком абстрактні речі, як наприклад, мудрість, яка уподібнюється жінці у Пр.9:1. Так робиться для того, щоб показати нам, як насправді виглядає той, хто має мудрість; "мудрість" не може існувати поза чиеюсь думкою, тому використовується спосіб уособлення. Більш детально це пояснюється у відступі 5 "Принцип уособлення".

Відступ 5: Принцип Уособлення

Комусь може бути важко сприйняти пояснення уособлення диявола, бо він так часто згадується в Біблії, начебто є особою, і можливо, що це декого заплутує. Це неважко пояснити, наголошуючи на тому, що загально відомим прийомом в Біблії вважається уособлення таких абстрактних понять як мудрість, багатство, гріх, церква, але лише у випадку диявола виникає якась небувала теорія. Покажемо це на таких прикладах:

УСОБЛЕНА МУДРІСТЬ

“Блаженна людина, що мудрість знайшла, і людина , що розум одержала, бо ліше надбання її від надбання срібла, і від щирого золота ліший прибуток її, дорожча за перли *вона*, і всіяке жадання твоє не зрівняється з *нею*” (Пр.3:13-15).

“Мудрість свій дім збудувала, сім стовпів своїх витесала” (Пр.9:1).

Ці вірші, як і решта глав, у яких вони з’являються, показують, як мудрість уособлюється жінкою, але ж ніхто не вважає через це, що мудрсть в буквальному розумінні є прекрасною жінкою, яка блукає по світу; усім зрозуміло, що це дуже бажана риса, яку усім слід набувати.

ЃЃЃ АЃЃЃЃ

УОСОБЛЕНЕ БАГАТСТВО

“Ніхто двом *панам* служити не може, -- бо або одного зненавидить, а другого буде любити, або буде триматися одного, а другого знехтує. Не можете Богові служити й мамоні” (Мт.6:24).

Тут багатство уподібнюється *пану*. Багато хто дуже старається здобути багатство, і таким чином воно стає йому паном. Тут Ісус каже нам, що ми не можемо так чинити і в той же час щиро служити Богу. Ця наука проста і дієва, і ніхто через це не сприймає багатство як чоловіка на ім'я Мамон.

УОСОБЛЕНИЙ ГРІХ

“...Кожен, хто чинить гріх, той раб гріха” (Ів.8:34).
“Гріх *панував* через смерть” (Рим.5:21). “Хіба ви не знаєте, що кому віддаєте себе за рабів на послух, то ви й раби *того*, кого слухаетесь, -- або гріха на смерть, або послуху на праведність?” (Рим.6:16).

Як і у випадку з багатством, тут гріх уподібнюється пану, і ті, хто чинить гріх, є його слугами. Ніяке вдумливе перечитування цього вірша не приведе нас до висновку, начебто Павло учить про те, що гріх є особою.

УОСОБЛЕНИЙ ДУХ

ЃЃЃ АЃЃЃЃ

“А коли прийде *Він*, той Дух правди, *Він* вас попровадить до цілої правди, бо не буде казати *Сам* від *Себе...*” (Івю16:13).

Тут Ісус говорить своїм учням, що вони отримають силу Святого Духа, і це сповнилося в день П'ятдесятниці, як сказано в Діях 2:3-4, де стверджується: “І з'явилися їм язики поділені, немов би огненні, та й на кожному з них по одному осів. Усі ж вони сповнились Духом Святим”, який дав їм надзвичайну силу творити чудеса, щоб доводити, що їхня влада від Бога. Святий Дух не був особою, він був силою, але Ісус, говорячи про нього, вживав особовий займенник “він”.

УОСОБЛЕНА СМЕРТЬ

“І ось кінь чалий. А той, хто на ньому сидів, на ім'я йому Смерть” (Об.6:8).

УОСОБЛЕНИЙ НАРОД ІЗРАЇЛЯ

“Ще буду тебе будувати -- й збудована будеш, о *діво Ізраїлева!* Ти знов приоздобишся в бубни свої...” (Єр.31:4). “Добре Я чую Єфрема, як *він* головою похитує, плачучи: “Покарав Ти мене -- і вернуся, бо Ти -- Господь Бог мій!” (Єр.31:18).

Зміст цих віршів ясно показує, що пророк не звертається буквально до діви або Єфрема як до особи, але як до народу Ізраїля, який на цьому

ЃЃЃ АЃЃЃЃ

прикладі уособлений у такий же спосіб, як інколи Великобританія уособлюється “Британією” або “Джоном Буллом”. Не існує такої жінки ані чоловіка, проте, коли про них говориться в книгах або їх зображують на картинах, усі знають, що йдеться про Великобританію.

УСОБЛЕНІ ВІРУЮЧІ ВО ХРИСТА

“Аж поки ми всі не досягнемо з’єднання віри й пізнання Сина Божого, *Мужа досконалого*, у міру зросту Христової повноти” (Еф.4:13). “Одне *тіло*” (Еф.4:4). “І ви -- *тіло Христове*, а зосібна -- ви члени! (1Кор.12:27). “...Христос --- Голова Церкви, Сам Спаситель *тіла!*” (Еф.5:23). “І Він (Христос) -- Голова *тіла*, Церкви, ...тепер я радію в стражданнях своїх за вас, і доповнюю недостачу скорботи Христової в тілі своїм за *тіло Його*, що воно -- Церква” (Кол.1:18,24). “Заручив бо я вас одному чоловікові, щоб Христові привести вас чистою дівою” (2Кор.11:2), “Бо весілля Агнця настало, і *жона Його* себе приготувала” (Об.19:7).

В усіх цих віршах очевидно йдеться про спільноту людей, які були щирими віруючими во Христа, і про яких інколи говориться як про “церкву”, хоча не слід плутати це з усілякими сучасними православними церквами, які уже давно перестали бути щирими віруючими во Христа.

Щирі віруючі, тобто ті, хто дотримується і вірить у істинні вчення Біблії, називаються “чистою дівою”,

ÄÓÕ ÁÎÆÈÉ

що вказує на чистоту того життя, яке вони повинні провадити, і “тілом”, оскільки це зручний образ, бо як природне тіло виконує багато функцій, так і істинна церква відповідає за багато справ і здійснює різноманітні обов’язки. Коли ж церкву називають “тілом”, то ніхто не сприймає її як особу, так само, якби ці слова були перекладені відповідним чином, або якби люди у минулому не сприйняли помилкових думок, які походять від схиблених церков, то не вважали б помилково диявола чи сатану страхітливою потворою чи падшим ангелом.

Опрацьовано за твором Роберта Робертса “*Схиблене Християнство*”.

Відступ 6: Кальвінізм

Кілька сот років тому Кальвін пропагував ідею, що наше життя заздалегідь окреслене, а отже, наші рішення, прийняті з власної волі, ніяк не впливають на наше спасіння; нам призначено або бути спасеними, або відкинутими. Ці погляди відобразилися у деяких сучасних поняттях:

-- Немає ніякого значення у великих зусиллях по дослідженню Біблії чи релігії, бо якщо нам призначено спастися, то спасемося і так.

ΆΌΆ ΑΊΆΈΈ

-- Є істота, яка зветься дияволом, і яка заставляє нас грішити і привносить проблеми у наше життя незалежно від нашої власної волі. Ця помилкова думка розглядається у занятті 6.

-- Немає ніякої потреби просити Божої допомоги в житті, наприклад, оберігання під час подорожі, бо все призначене заздалегідь. У світі є приказка, яку часто можна почути в залах очікування в аеропортах: “Що має статися, те станеться”.

-- Євангельські церкви навчають, що неможливо увірувати чи зрозуміти Біблію, якщо Святий Дух не змусить нас до цього.

Є багато поважних біблійних причин щоб відкинути таку філософію:

-- Це робить безглуздим всяке уявлення про покірність Богу. Біблія постійно нагадує нам, що маємо дотримуватися Божих заповідей і таким чином можемо Його задовольняти або розчарувувати. Це уявлення про послухність втрачає зміст, якщо вважаємо, що Бог змушує нас бути послухними. Христос пропонує спасіння “для всіх, хто слухняний Йому” (Євр.5:9).

-- Євреїв 11 свідчить, що Боже втручання в наше життя і прикінцеве дарування спасіння залежить від нашої віри. Втрачають зміст багато біблійних прикладів звертання до Бога у молитві про порятунок в час біди, якщо усе наперед призначено. Так само втрачає зміст думка про спасіння як результат нашої віри в Христа.

ÄÓÕ ÁÎÆÈÉ

-- Хрищення є передумовою спасіння (Мр.16:16; Ів.3:3-5). Це заперечується кальвіністами. Однак, спасіння стало можливим через служіння Христа (2Тим.1:10), а не через абстрактне усвідомлення причетності. Мусимо свідомо зробити вибір, пов'язуючи себе з Ним, що ми і робимо, приймаючи хрищення. Римлян 6:15-17 каже, що, приймаючи хрищення, ми змінюємо свого пана, змінюємо життя у гріху на життя у покорі. "Кому віддаєте себе за рабів на послух, то ви й раби того, кого слухаетесь". Те, як говориться про віддавання себе, очевидно має на увазі свободу вибору на противагу беззаперечній приреченості. Віддача є щиросердечним послухом євангельським вченням (Рим.6:17).

-- Якби ми були беззастережно приречені, то Бог не став би промовляти до нас Своє слово. Навіщо було б і проповідувати. Але ж Біблія як безпосередньо, так і на прикладах показує, що саме через проповідання цього слова люди приходять до спасіння. "Слово спасіння" (Дії 13:26) було послане людям.

-- Нас судитимуть по ділах наших (Об.22:12). За що, якщо наші свідомі вчинки неважливі стосовно спасіння? Павло казав, що юдеї заслужили собі бути негідними вічного життя своїм неприйняттям слова Божого (Дії 13:46). Вони засуджували себе самі -- Бог не перешкоджав їм. Якщо казати, що деяких людей Бог прирікає на спасіння, а інших на прокляття, то Бог насправді заставляє людей грішити так само, як Він ніби-то заставляє людей бути праведними. Через Адамів гріх "прийшла й сметь у всіх людей

ÄŒŒ ÄÍÆÈÈ

через те, що всі згрішили” (Рим.5:12). Тому люди помирають, як в покарання за гріх (Рим.6:23), а не тому, що Бог змушував їх грішити в якийсь момент ще до Адамового гріха.

-- 1Кор.10 та багато інших місць у Писаннях подають приклад тих, хто в минулому мав стосунки з Богом, а згодом відійшов, ставши попередженням для віруючих. Саме те, що можливо “відпасти від благодаті” (Гал.5:4), означає, що не існує правила спасіння “раз і назавжди”, як це вимагається у кальвінізмі. Лише дотримуючись правдивої науки можемо бути спасеними (1Тим.4:16).

-- Ісус ясно навчав, що розуміння Божого слова до певної міри залежить від наших власних зусиль. “Хто читає, нехай розуміє” (Мт.24:15). Тож ми дозволяємо собі зрозуміти слово, а не е примушуваними до цього. Тобто існує паралель між сказаним та словами Ісуса: “Хто слухає -- хай почує” або зрозуміє. Тож слухати є тим самим, що і читати слово Боже. Через те, що Божий Дух у всій своїй могутності об’явлений через Боже слово, Ісус казав, що Його натхненні слова -- то “Дух” (Ів.6:63), тому неможливо, щоб Божий Дух діяв на людину поза Його словом, щоб таким чином змушувати її коритися цьому слову.

-- “Хто хоче” може “воду життя брати дармо!” (Об.22:17), відкликаючись на слово життя, яке є в Євангелії. Саме в цьому є вільний вибір, а не приреченість, яка непідвладна нашому особистому прагненню до спасіння. Подібно, як в Діях 2:21,

ΑΟΩ ΑΙÆΕΕ

“Кожен, хто покличе (сам) Господне Ім'я, той спасеться”, будучи охрищений в це ім'я.

Відступ 7: “І дара Духа Святого ви приймете!” (Дії 2:38).

Петро звертався до великого натовпу на П'ятдесятницю, на завершення закликаючи у в.38 покаятися, охриститися і прийняти дар Святого Духа. Ця згадка про дар Божого духа має на увазі використання апостолами цих дарів для пророкування до натовпу чужими мовами, пояснюючи в той же час, що так вони сповнювали пророцтво Йоїла про зіслання чудодійних дарів (Дії 2:16-20). Тож є підстави вважати, що Петро обіцяв чудодійні дари духа юрбі юдеїв, які слухали його. У натовпі були юдеї, а не язичники (Дії 2:5). Пророцтво Йоїла в основному стосувалося юдеїв. Тому Петро наголошував їм: “Для вас ця обітниця, і *для ваших дітей*” (Дії 2:39), очевидно посилаючись на пророцтво Йоїла, що той дух буде посланий юдеям *і їхнім дітям* (Дії 2:17 пор. Йоїл 2:28-32). Тут також може бути натяк, що обітниця цих чудодійних дарів стосувалася лише двох поколінь -- тих, хто слухав Петра та їхніх дітей.

Ми показали, що до кінця першого століття (тобто майже через 70 років по Петровій промові) ці дари відійшли. Це також підтверджується історичними

Ἄ Ὅ Ὡ Αἰᾶ Ἐἔ

даними. На протязі життя цих двох поколінь дари духа були доступні і язичникам: “І для всіх, що “далеко знаходяться, кого б тільки покликав Господь, Бог наш”” (Дії 2:39). Зверніть увагу, як язичники названі тими, що “далеко знаходяться” як і в Еф.2:14-17.

Проте, є всі підстави вважати, що те, що трапилось в Діях 2 було лише малим сповненням слів Йоїла 2. Основне сповнення станеться тоді, як Ізраїль опиниться загарбаним, вороже військо розбитим (Йоїл 2:20), та коли Ізраїль покаїться і житиме у щасливому товаристві з Богом (2:27). “І станеться потім (тобто після цього), Я виллю Духа Мого...” (Йоїл 2:28). Не раніше, як з’являться ці передумови, можемо шукати всякого іншого сповнення слів Йоїла, крім того малого сповнення, яке з’явилося у день П’ятдесятниці, як описано в Діях 2.

Обітниця отримання дару духа після прийняття хрищення все ще може стосуватися і нас сьогодні. Є один Дух, але він може об’являтися різними способами (1Кор.12:4-7; Еф.4:4). У першому столітті це відбувалося через чудодійні дари, а тепер, коли вони відібрані, цілком закономірно сподіватися здійснення цієї обітниці “дару Духа” іншим чином. “Дар Духа Святого” може стосуватися “дару, що є Святим Духом” -- тобто дару прощення і спасіння, яке нам обіцяє Духом натхненне слово Боже. Є багато прикладів такого використання двозначності родового відмінка. “Пізнання Бога” (Кол.1:10) може означати пізнання, яке має Бог або пізнання про Бога. “Любов Бога” може означати

ἌΟῶ ΑἰᾷἘἘἘ

слово про Бога або слово, яке прийшло від Бога. Тож дар Духа Святого може стосуватися дару, якого Святий Дух робить можливим і говорить про нього, а також дару, який містить в собі сили Святого Духа.

ДАР ДУХА: ПРОЩЕННЯ?

Рим.5:16 та 6:23 описує спасіння як “дар”: тут запрошується порівняння з “даром” Духа у Діях 2:38. Насправді видається, що Дії 2:29 цитують Йоїла 2:32 стосовно спасіння так, начебто це саме те, чим був дар Духа. Петрові слова про те, що обіцяний дар буде стосуватися тих, що “далеко знаходяться”, відсилають до Іс.57:19: “Спокій (з Богом через прощення) далекому та близькому!”. Еф.2:8 також описує дар як спасіння, кажучи: “Бо обоє Ним маємо приступ у Дусі одним (цьому дарі) до Отця” (2:18). Це знову підтверджується тим, що Еф.2:13-17 також відсилає до Іс.57:19: “Ви, що колись далекі були, стали близькі Христовою кров’ю. Він бо наш мир... І, прийшовши, “Він благовістив мир вам, далеким”. Ісаї 30:1 осуджує юдеїв за те, що вони шукали прощення самі, а не через дар Божого Духа: вони “чинять наради, які не від Мене, і складають умови, -- та без духу Мого, щоб додати (а не забрати) гріх на гріх”. Іс.44:3 змальовує останній день прощення Ізраїля в таких же тонах: “Бо виллю Я воду на спрагнене (духовно спустошене Іс.53:2), виллю Духа Свого на насіння твоє, а благословення Мое на нащадків твоїх”. Благословення насіння Авраамового полягає в його прощенні через Христа (Дії 3:25,26), яке тут

Ἄ Ὅ Ὡ Αἰᾶῆῆ

Змальовується, як виливання духа на юдеїв. Це та мова, яку зустрічаємо в Йоїла 2 і Діях 2. Гал.3:14 викладає це таким чином: “Щоб Авраамове благословення (прощення) в Ісусі Христі поширилося на поган, щоб обітницю Духа прийняти нам”. Так само ІКор.6:11 каже про обмивання від наших гріхів “Духом нашого Бога”. У посланні до Римлян є щось подібне, як ми приймаємо “благодать... примирення... Духа” (1:5; 5:11; 8:15), показуючи зв'язок між даром (“благодаттю”) Духа і прощенням, яке веде до примирення. Важко переоцінити те, в якій мірі Новий Заповіт ґрунтується на мові та ідеях Старого Заповіту, особливо, беручи до уваги ту важливість, яку юдеї надавали читанню і те, як впливали на них послання. І згову, як у П'ятикнижжі так і в Єгошуї, Бог обіцяє віддати Край Своему народові: “Край, що Господь Бог дає вам на володіння” є загально вживаною фразою. У Новому Заповіті Край замінюється на спасіння, тобто дар, обіцянний Богом, разом із прощенням гріхів.

Гал.3:2,5 пор.3:8-11 уподібнює прийняття духа з отриманням Авраамових благословінь спасіння і прощення. Про “обітницю Духа” говориться в контексті обітниць Аврааму.

Петро закликав юдеїв покаятися перш, ніж вони зможуть отримати цей дар; тут мається на увазі особиста молитва. І в цьому є зміст, щоб вірити, що дар Духа -- це один із способів відповіді на молитву. Давати “добрі дари тим, що просять в молитві -- те саме, що посилати (дар) Святого Духа (Мт.7:11 пор.

ἌΟῶ ΑἰᾷἘἘἘ

Лк.11:13). Фил.1:19 каже про це так: “Через молитву вашу й допомогу Духа Ісуса Христа”. Також Ів.3:24 каже, що приймаємо Духа через наше дотримання заповідей; вірш 22 каже, що через виконання тих заповідей наші молитви знаходять відповідь. Тому маємо бути впевнені, що наші молитви будуть почуті (Ів.5:14) і матимемо Духа (Ів.3:21,24; 4:13), бо це означає одне і те ж.

Дослідження грецького слова “хариз”, яке часто перекладається як благодать, показує, що воно часто вживається в поєднанні із даром Духа.

“Спасемося благодаттю (даром) Господа Ісуса” (Дії 5:11). Однак поняття “благодаті” часто пов’язане із почуттю молитвою (напр.2М.33:12; 34:9; 4М.32:5; Пс.84:11; 2Кор.12:9; Євр.4:16; Як.4:6 пор. в.3). Зах.12:10 розповідає про виливання “Духа милости та молитви” на юдеїв останнього дня. Це підсумовує те, про що говоримо -- молитва (благання) викликає дар духа в розумінні прощення, і те посилення духа у відпрвдї на молитву знаходить своє відображення в покаянні юдеїв у першому столітті та в останні дні. У цьому ж контексті Павло говорить про “дари й покликання Божі” (Рим.11:29).

УТІШИТЕЛЬ

Такий же підхід можна застосувати до обітницї про Утішителя в главах 14 і 16 Євангелїї апостола Івана. Головним чином це стосувалося чудодійних сил, які були посланні апостолам, яким спочатку була дана

ἌΟῶ Αἰᾶῆῆ

ця обітниця, а також може стосуватися і нас, але уже у звичайному, не чудодійному розумінні. Ці дари мали “пригадати вам усе, що Я вам говорив” (Ів.14:26), очевидно щоб здійснити написання Євангельських переказів. Саме по собі слово “пригадати” обмежує значення чудодійності обітниці про Утішителя апостолам, які були поряд з Ісусом під час його служіння. Лише вони могли пригадати Ісусові слова з допомогою Утішителя. Поняття про обітниці Утішителя може стосуватися також сили завершеної Біблії. Тож можемо дійти до висновку, що ці та інші обітниці духа сповнилися чудодійним способом у першому столітті, а тепер стосуються нас через об’явлення духа з допомогою писаного Слова Божого у Біблії.

Безумовно вірно, що Божий дух об’являвся через писане слово в минулому, але це було лише *частковим* об’явленням у порівнянні з тією повнотою (“досконалістю”), яку ми зараз маємо у завершеному слові Божому (ІКор.13:9-13). З цього випливає, що після відібрання тих дарів по завершенні Нового Заповіту не може бути ніяких інших написаних від Бога об’явлень. Визнання Книги Мормона та інших таких же творів означало б, що Біблія не є повним об’явленням, про що саме свідчить відсутність дарів Духа сьогодні. Якщо маємо повністю використовувати *повноту* Божого об’явлення в Біблії, ми повинні використовувати кожну її частину, як Старий так і Новий Заповіт, лише тоді може Божа людина бути такою довершеною, як повнота Бога, об’явлена у цьому Слові.

Відступ 8: “А тих, хто ввірує,
супроводити будуть ознаки такі”
(Мр.16:17).

На підставі цього доводять, що кожен, хто вірує щиро, отримає чудодійні дари. Однак, це надто сильні докази: “*братимуть* змії; а коли смертодійне що вип'ють, -- не буде їм шкодити; *кластимуть* руки на хворих, -- і добре їм буде!” (Мр.16:18). Це не є обіцянкою того, що може статися теоретично, якщо віруючий має достатньо віри; то були тверді обітниця того, що справді робитимуть віруючі. Якщо чудеса такої значущості не здійснюються беззаперечно, обітниця цього вірша не може стосуватися нас сьогодні. Згадайте, як Павло міг тримати ядовиту змію і не бути укушеним нею (Дії 28:3-7), що вказувало на підтвердження того, що його пророцтво від Бога.

Серед усіх харизматичних християн, які на протязі останніх ста років твердили про володіння дарами, немає жодного правдивого підтвердження володіння такими силами. Якщо не *всякий* віруючий може і не *кожен* показує такі величні ознаки, то ця обітниця не може стосуватися сучасності. Це нагадує нам про той висновок, до якого ми уже дійшли у нашому дослідженні Біблії щодо Духа: цими чудодійними дарами володіли перші

Ἄ Ὅ Ὡ Αἰᾶ Ἑῆ

християни у першому столітті, але ці дари припинилися після завершення Писань Нового Заповіту.

Заключний вірш Марка 16 наводить на думку, що чудеса, які “супроводжували” тих, хто вірив, призначалися для певної цілі на підтвердження проповідуваного слова Євангелії: “А тих, хто вірує, *супроводити* будуть ознаки такі... І пішли вони, і скрізь проповідували. А Господь помагав їм, і стверджував слово ознаками, що його *супроводили*” (Мр.16:17,20). Як тільки це проповідуване слово було повністю написане, що ми маємо зараз у Новому Заповіті, не стало потреби в чудодійних знаках, які повинні супроводжувати тих, хто вірував.

Примітка: Настільки поширеними є твердження про володіння дарами духа в наш час, що у 1989 році двічі проводилися привселюдні дебати харизматичного християнського пастора Джона Лайлікаса з двома христадельфіянами: паном Джоном Олфрі та автором цієї книги. Тема дебат була такою: “Чи володіють чудодійними дарами Святого Духа сьогодні?”. Запрошення були надіслані до багатьох церков по всій Великобританії, що дало змогу зібрати різнобарвну аудиторію в понад 1000 чоловік. Слушно сподіватися, що було подано найбільш переконливе “свідчення” на користь сучасного володіння дарами. Запис дискусії можна отримати за адресою:

ÄÖÏ ÁÎÆÈÉ

THE CHRISTADELPHIAN ADVANCEMENT TRUST
PO Box 3034 South Croydon CR2 0ZA, Surrey, England

ЗАНЯТТЯ 2: Запитання

1. Які із цих слів є значенням слова “Дух”?
а) Сила б) Святий
в) Подих г) Порох.
2. Чим є Святий Дух?
а) Особою
б) Силою
в) Божою силою
г) Частиною трійці.
3. Як була написана Біблія?
а) Люди писали свої власні думки
б) Люди писали те, що на їх думку мав на увазі Бог
в) Божим Духом через натхнення людей
г) Частина її була натхненою, а решта ні.
4. З яких причин були зіслані чудодійні дари Духа?
а) Щоб підтримати усне проповідання Євангелії
б) Щоб розвивати церкву раннього періоду
в) Щоб примусити людей бути релігійними
г) Щоб вберегти апостолів від труднощів у їхньому житті.
5. Звідки можемо знати Божу істину?
а) Частково з Біблії, а частково з наших власних міркувань
б) Від Святого Духа, який промовляє до нас безпосередньо, незалежно від читання Біблії
в) Лише з Біблії
г) Від релігійних діячів / священників.

ΆΟΨ ΑΊΛΕΕΉ

6. Назвіть деякі із духовних дарів першого століття.
7. Коли вони були відібрані? Чи можливо мати їх зараз?
8. Як може діяти Святий Дух у нашому житті сьогодні?

ЗАНЯТТЯ 3

ОБІТНИЦІ БОЖІ

3.1 Обітниці Божі: Вступ

На цьому етапі нашого дослідження ми отримали широке розуміння того, ким є Бог, і як Він діє. Таким чином ми вияснили ряд непорозумінь стосовно цього. А зараз ми хочемо уважніше розібратися в тому, що Бог “обіцяв тим, хто любить Його” (Як.1:12; 2:5) і дотримується Його заповідей (Ів.14:15).

Божі обітниці у Старому Заповіті є тим, що становить справжню християнську надію. Стоячи перед судом, від якого залежало його життя, Павло говорив про майбутню винагороду, заради якої він був готовий втратити все: “І тепер я стою отут суджений за надію обітниці, що Бог дав її нашим отцям... За цю надію... мене винуватять” (Дії 26:6,7). Майже усе своє життя він провів, проповідуючи благовість (Євангелію), “ту обітницю, що дана була нашим отцям, ...Бог виконав, воскресивши Ісуса” (Дії 13:32,33). Павло пояснював, що віра в ці обітниці вселяє надію на воскресіння з мертвих (Дії 26:6-8 пор. 23:8), друге пришестя Ісуса із судом та майбутнє Царство Боже (Дії 24:25; 28:20, 31).

Усе це розвінчує міф про те, що Старий Заповіт -- то просто розкидана історія Ізраїля, яка нічого не каже про вічне життя. Бог не вирішив раптом, 2000 років тому назад, що Він дасть нам вічне життя через Ісуса. Він мав це на меті від початку:

Ἰἄ̀οἰἔ̀ὸ Ἀἰἔ̀

“В надії вічного життя, яке обіцяв був від вічних часів необманливий Бог, і часу свого з’явив Слово Своє (про це) в проповіданні” (Тит.1:2,3).

“Життя вічне, що в Отця перебувало й з’явилося нам” (Ів.1:2).

З огляду на те, що Божа мета дарувати Своему народові вічне життя була в Нього від початку, видається неправдоподібним, щоб Він тримав її в таємниці протягом 4000 років Своїх стосунків з людьми, описаних у Старому Заповіті. І справді, у Старому Заповіті повно пророцтв і обітниць, кожна з яких уточнює цю надію, яку Бог приготував Своему народові. Саме тому розуміння Божих обітниць, даних юдейським праотцям, є життєво необхідним для нашого спасіння; тому Павло нагадував віруючим в Ефесі, що перше, ніж вони дізналися про ці речі “ви того часу були без Христа, відлучені від громади ізраїльської, і чужі заповітам обітниць, не мавши надії й без Бога на світі” (Еф.2:12), хоча, без сумніву, вони вважали, що їхні попередні язичницькі вірування справді давали їм якусь надію і розуміння Бога. Але саме в цьому полягає уся серйозність незнання старозавітних обітниць Бога: відсутність “надії й без Бога на світі”. Пам’ятайте, що Павло визначав християнську надію як надію обітниць, “що Бог дав її нашим отцям” (Дії 26:6).

Нажаль, небагато церков наголошує на цих частинах Старого Заповіту, а їм варто було б це робити. “Християнство” переродилось у релігію, яка ґрунтується на Новому Заповіті, і то намагається

ІА³ÒÍËÖ³ АІÆ³

використовувати лише деякі вірші з нього. Ісус виразно наголошував зворотнє:

“Як Мойсея (тобто перших п'ять книг Біблії, які він написав) й Пророків не слухають, то коли хто й з мертвих воскресне, - не йнятимуть віри!” (Лк.16:31).

Природний розум може припускати, що достатньо вірити у воскресіння Ісуса (пор. Лк.16:30), але Ісус казав, що без глибокого розуміння Старого Заповіту, це не було б цілком можливим.

Ісус підкреслював, що зневірення учнів після розп'яття сталося через брак уважного ставлення їх до Старого Заповіту:

“Тоді Він сказав їм: “О, безумні й запеклого серця, щоб повірити (належним чином) всьому, про що сповіщали Пророки! Чи ж Христові не це перетерпіти треба було, і ввійти в Свою славу?” І Він почав від Мойсея, і від Пророків усіх, що про Нього було” (Лк.24:25-27).

Зверніть увагу, як Ісус наголошує на тому, що *увесь* Старий Заповіт говорить про Нього. Справа не в тому, що учні ніколи не читали чи не чули слів Старого Заповіту, але вони не зрозуміли їх належним чином, тож не могли щиро повірити в них. Отже, вірне розуміння Слова Божого, а не лише його перечитування потрібне щоб розвивати справжню віру. Юдеї були фанатичними у своєму читанні Старого Заповіту (Дії 15:21), але через своє нерозуміння того, що сказано в ньому про Ісуса і

Ἰἄ³οἶἔö³ ἈίἘ³

Його Євангелію, вони насправді не вірили йому, і тому Ісус казав їм:

“Коли б ви Мойсеєві вірили, то й Мені б ви повірили, бо про Мене писав він. Якщо писанням його ви не вірите, то як віри поймете словам Моїм?” (Ів.5:46,47).

Недивлячись на усе їхнє читання Біблії, вони не бачили справжньої її суті щодо Ісуса, однак їм було приємно вважати, що спасіння їм забезпечене. Ісус казав їм:

“Дослідіть но Писання (тобто прочитайте ретельно -- пор. Дії 17:11), бо ви думаєте (впевнені), що в них маєте вічне життя, -- вони ж свідчать про Мене!” (Ів. 5:39).

І так може бути з багатьма, хто в загальних рисах знає події і науку Старого Заповіту, але це лише знання, набуті випадково. У них все ще немає розуміння чудової науки Христової і Євангелії Царства Божого. Метою цього заняття є вивести Вас із такого становища, показавши справжнє значення основних обітниць Старого Заповіту даних:

- В Еденському саду
- Ною
- Аврааму
- Давиду

Дізнатися про них можна із перших п'яти книг Біблії (Буття -- Повторення Закону), які написані Мойсеєм, а також від старозавітних пророків. Тут

знаходяться усі складові християнської Євангелії. Павло, пояснюючи це у своєму проповідуванні Євангелії, казав: “Нічого не розповідаючи, окрім того, що сказали Пророки й Мойсей, що статися має, -- що має Христос постраждати, що Він, як перший воскреснувши з мертвих, проповідувати буде світло народів” (Дії 26:22,23), а в останні дні свого життя говорив все те ж: “А він (Павло) їм від ранку до вечора розповідав, та про Божее Царство свідоцтва давав, і переконував їх про Ісуса Законом Мойсея й Пророками” (Дії 28:23).

Надія Павла, того верховного християнина, має бути тією ж надією, яка керує і нами; і так, як вона була тим світлом в кінці тунелю у його житті, такою вона повинна стати для кожного серйозного християнина. А тепер, загорівшись таким заохоченням, можемо “досліджувати Писання”.

3.2 Обітниця В Едені

У книзі Буття, розділ 3, наведено зворушливе оповідання про людське гріхопадіння. Змій був проклятий за перекручування Божого слова і за спокушання Єви до непослуху цьому слову. Чоловік і жінка були покарані за свій непослух. Але промінь надії освітлює цю темряву, коли Бог каже до змія:

Ἰἄ³οἶἔἔ³ Ἀἱἔ³

“І Я покладу ворожнечу (запекле протистояння) між тобою і жінкою, між насінням твоїм і насінням її. Воно зітре тобі голову, а ти будеш жалити його в п’яту” (ІМ.3:15).

Це дуже насичений вірш; слід уважно розібратися у всьому, що є в ньому. “Насіння” означає нащадка або дитину, але воно може відноситися також і до людей, пов’язаних з особливим “насінням”. Як побачимо пізніше, Ісус був Авраамовим “насінням” (Гал.3:16), а якщо ми є “в” Ісусі через хрищення, то ми також є тим насінням (Гал.3:27,29). Це слово “насіння” також наводить на думку про запліднення (ІПетр.1:23), так що справжнє насіння матиме ознаки свого батька.

Тож і насіння змія повинно відноситися до того, що має родинну схожість із змієм:

- спотворювання Божого Слова
- брехливість
- провадження інших до гріха.

У занятті 6 ми побачимо, що в прямому розумінні такої істоти немає, але всередині нас є:

- “наш давній (тілесний) чоловік” (Рим.6:6)
- “людина тілесна” (ІКор.2:14)
- “старий чоловік, який зотліває в звабливих пожадливостях” (Еф.4:22)
- “людина стародавня з її вчинками” (Кол. 3:9)

Ця “людина” гріха всередині нас і є тим біблійним “дияволом”, насінням змія.

Ἰἄ³οἶἘἔ³ ἈἱἘ³

Насіння жінки повинно було бути певною людиною: “ти (змієве насіння) будеш жалити *його* в п'яту” (1М.3:15). Ця людина повинна була безперестанно знищувати насіння змія, тобто гріх: “воно зітре тобі голову”. Бити змію по голові -- значить завдавати їй смертельного удару, бо її мозок в голові. Єдиною людиною, яка очевидно може вважатися тим насінням жінки має бути Господь Ісус:

“Христа Ісуса, що й смерть (на хресті) зруйнував (а, отже, і силу гріха -- Рим. 6:23), і вивів на світло життя та нетління Євангелією” (2Тим.1:10).

“Бог послав Сина Свого в подобі гріховного тіла, і за гріх осудив гріх у тілі”, тобто біблійного диявола, насіння змія (Рим.8:3).

Ісус “був з'явився, щоб гріхи наші взяти” (Ів.3:5). “Ти ж даси Йому ймення Ісус (що означає “Спаситель”), бо спасе він людей своїх від їхніх гріхів” (Мт.1:21).

Ісус в прямому розумінні “родився від жони” як син Марії, хоча Бог був його Отцем. Отже, в цьому розумінні, він був насінням жінки, хоча даним Богом у такий спосіб, як ніхто інший з людей. Це насіння жінки повинно було бути тимчасово пораненим гріхом, насінням змія: “ти будеш жалити його в п'яту” (1М.3:15). Зміїний укус в п'яту є, звичайно, короткочасною раною в порівнянні із постійним биттям змії по голові. У багатьох мовних зворотах є біблійні корені: “розбити чоло” (тобто щось зупинити або припинити) очевидно ґрунтується на пророцтві про те, що Ісус битиме змію по голові.

Ἰἄ³οἶἔö³ Ἀἱἔ³

Прокляття гріха, насіння змія, сталося головним чином через Христову жертву на хресті: зверніть увагу, що процитовані вище рядки говорять про Христову перемогу над гріхом у минулому часі. Тож тимчасова рана в п'яту, яку вистраждав Ісус, є згадкою по його смерть на протязі трьох днів. Його воскресіння довело, що це була лише тимчасова рана у порівнянні із тим смертельним ударом, якого він наніс по гріху. Цікаво, що небіблійні історичні джерела вказують на те, що жертв розп'яття прибивали за п'яту до дерев'яної підставки. Отже Ісус був "вжалений у п'яту" своєю смертю. Іс.53:4,5 описує Христа, наче "побитого" Богом через свою смерть на хресті. Це безсумнівно наводить на думку про пророцтво ІМ 3:15, що Христос буде вражений насінням змія. Проте, насправді саме Бог діяв через те зло, яке постало перед Христом, і тут *Він* змальований як той, хто б'є (Іс.53:10), керуючи злими силами, які вразили Його Сина. Так само Бог діє через біду в житті кожного із Своїх дітей.

СЬОГОДНІШНЯ БОРОТЬБА

Проте, у Вас може виникнути запитання: "Якщо Ісус переміг гріх і смерть (насіння змія), чому вони існують сьогодні?" Відповідь полягає в тому, що Ісус переміг силу зла в собі -- пророцтво у ІМ.3:15 головним чином стосується боротьби між Ісусом та гріхом. Сьогодні значення цієї боротьби полягає в тому, що запросивши нас до участі у Своїй перемозі Він тим самим показав, що і ми можемо остаточно подолати гріх і смерть. Ті, хто не запрошені до

участі в його перемозі або відхиляють таку пропозицію, звичайно будуть переживати гріх і смерть. Хоча гріха і смерті зазнають також і щирі віруючі, та через свою приналежність до насіння жінки, будучи охрищеними во Христа (Гал.3:27-29), вони можуть мати прощення своїх гріхів, а, отже, бути остаточно спасеними від смерті, яку спричинює гріх. Отже, з погляду майбутнього Ісус “смерть зруйнував” (2Тим.1:10), хоча, люди насправді не перестануть вмирати, поки наприкінці Тисячоліття не збудеться Божий план щодо цього світу. І тоді смерть щезне з лиця землі: “Бо належить Йому царювати (у першому періоді Божого Царства), аж доки Він не “покладе всіх Своїх ворогів під ногами Своїми!” Як ворог останній - смерть знищиться” (1Кор.15:25,26).

Коли “охристимось в Христа”, то обітниці про Ісуса, як та, що в 1М.3:15, стануть нашими власними; і тоді вони вже не будуть лише цікавими уривками з Біблії, а стануть тими пророцтвами і обітницями, які стосуються безпосередньо нас! Як насіння жінки, ми також зазнаємо перемоги гріха над нами, але короткочасної. І якщо Господь не повернеться за нашого життя, ми також будемо вражені в п'яту, як Ісус, і в цьому розумінні також загинемо. Але, якщо щиро будемо тим насінням жінки, тоді ця “рана” буде лише тимчасовою. Ті, хто належним чином охристився во Христа через занурення у воду, з'єднують себе із його смертю і воскресінням, яке ми символізуємо, встаючи із води (див. Рим.6:3-5).

Ἰἄ³οἶἔö³ ἈίἘ³

Якщо ми є справжнім насінням жінки, то наше життя відображатиме слова 1М.3:15: у нас повсякчас житиме відчуття боротьби (“ворожості”) між добром і злом. Великий апостол Павло розповідав, як майже шизофренічна боротьба точилася в ньому між гріхом і його справжнім еством (Рим.7:14-25).

Після хрищення во Христа ця боротьба зі злом, яке від природи є всередині нас, має зростати -- і так на протязі всього нашого життя. З одного боку, так жити важко, бо зло міцне. Але з іншого ні, бо ми во Христі, який боровся до нас і переміг у цій боротьбі. Зверніть увагу, як в Еф.5:23-32 віруючі зображені, як жінка, так, наче, будучи насінням жінки, і ми є тією жінкою.

Так само, як під насінням жінки маємося на увазі як Ісус, так і ті, хто намагається бути схожим на Нього, так і насіння змія говорить як про гріх (біблійного “диявола”), так і про тих, хто сам виявляє свою подобу до гріха і змія. Такі люди зневажатимуть або спотворюватимуть Боже Слово, що в кінці кінців приведе їх до ганьби гріха та відчуження від Бога, що і сталося з Адамом та Євою. Через те, що юдеї насправді віддали Ісуса на смерть, тобто вразили насіння жінки в п'яту, слід вважати, що вони були найвиразнішим прикладом насіння змія. Це підтверджується словами Івана Христителя та Ісуса:

“Як побачив він (Іван) багатьох фарисеїв та саддукеїв (групу юдеїв, які засудили Ісуса), що приходять на хрищення, то промовив до них: “Роде (тобто

Ἰἄ³οίἘö³ ἈίἘ³

породжені, створені) зміїний, -- хто вас надоумив утікати від гніву майбутнього?" (Мт.3:7).

"А він (Ісус) знав думки їхні (фарисеїв), і промовив до них: "Роде зміїний! Як ви можете мовити добре, будвши злі?" (Мт.12:25,34).

Світ, навіть світ релігійний, має такі самі властивості змія. Лише ті, хто охристинився во Христа, поєднані із насінням жінки; усі інші є до певної міри насінням змія. Для нас має бути прикладом те, як Ісус ставився до тих, кого вважав насінням змія:

-- Він проповідував до них в душі любові і щирої турботи, але
-- Він не дозволяв, щоб їхній спосіб життя і мислення впливав на нього, і
-- Своїм життям Він показував їм люблячий характер Бога.

Але за все це вони ненавиділи Його. Його власні зусилля бути покірним Богу викликали в них заздрощі. Навіть Його родичі (Ів.7:5; Мк.3:21) і друзі (Ів.6:66) перешкоджали йому, а дехто, навіть, покинув його. Те ж саме переживав і Павло дорікаючи тим, з ким переживив труднощі і незгоди:

"Чи ж я став для вас ворогом, правду говорячи вам?" (Гал.4:14-16).

Правда не буває усіма любимою; знаючи про це і живучи в такий спосіб, що ми і повинні робити,

Ἰἄ³οἶἔῶ³ Ἀἱἔ³

Завжди наражатимемось на певні труднощі і навіть на переслідування:

“Але як і тоді, -- хто родився за тілом, переслідував тих, хто родився за духом (через справжнє знання Божого Слова -- Петр.1:23), так само й тепер” (Гал.4:29).

Якщо ми щиро поєднані з Христом, мусимо переживати певні труднощі, які переживав і Він, а тому також можемо розділити з ним і Його славу винагороду. І знову Павло становить у цьому неперевершений приклад:

“Вірне слово: коли разом із Ним (Христом) ми померли, то й житимемо разом із Ним! А коли терпимо (із Ним), то будемо разом також царювати” (2Тим 2:10-12).

“Як Мене (Ісуса) переслідували, -- то й вас переслідувати будуть... Але все це робитимуть вам за Ім'я Моє” (Ів.15:20,21)

-- тобто тому, що ми охристилися во Ім'я Ісуса (Дії 2:38; 8:16).

Прочитавши ці рядки, спаде на думку: “Якщо це саме те, що мається на увазі під поєднанням із Христом, насінням жінки, то я, напевно, стримаюсь”. Але ж від нас ніхто і не сподівається, щоб ми бралися за те, з чим не впораємося. Безперечно, для повного поєднання з Христом необхідна наша самопожертва, але це поєднання з Ним обернеться для нас такою славною

Ἰἄ³οἰἔο³ Ἀἰἔ³

винагородою, “що страждання сьогоднішнього дня не варті порівняння з тією славою, що буде об’явлена в нас”. І навіть зараз, Його жертва особливо надає Божої сили нашим молитвам про допомогу в житті, сповненому болем. А також додайте до цього ось це знамените запевнення, яке виразно помічене у багатьох Бібліях христадельфіян:

“Але вірний Бог, Який не попустить, щоб ви випробувалися більше, ніж можете, але при спробі й полегшення дасть, щоб знести могли ви її” (1Кор.10:13).

“Це Я вам розповів, щоб мали ви мир у Мені. Страждання зазнаєте в світі, -- але будьте відважні: Я світ переміг!” (Ів.16:33).

“Що ж скажем на це? Коли за нас Бог, то хто проти нас?” (Рим.8:31).

3.3 Обітниця Ною

З розвитком людства після часів Адама і Єви людина все більше поринала у гріх. Згодом цивілізація стала настільки безнадійною, а події досягли такого розмаху, що Бог вирішив зруйнувати усе це, за винятком Ноя та його родини (1М.6:5-8). Йому було наказано побудувати ковчег, в якому він та представники усіх тварин повинні були пережити час, доки світ руйнувався потопом. Зрештою, є багато наукових обґрунтувань, попри

чіткі твердження Святого Письма, що такий величезний потоп справді був! Зверніть увагу, що знищена була не земля (тобто планета в прямому розумінні), а лише грішна людська надбудова на ній: “І вимерло всяке тіло, що рухається на землі” (1М.7:21). Ісус (Мт.24:37) та Петро (2Петр.3:6-12) вважали суд над світом, у якому жив Ной, таким же, як і той, що станеться при другому пришесті Христа. Таким чином, наш сучасний світ надздоганяє ту безнадійну гріховність людини Ноевих часів і має бути покараний при поверненні Христа.

Через ту величезну гріховність людини і вступ планети на шлях самознищення навіть християни повірили, що цей світ буде знищений. Це вірування виразно показує повну відсутність розуміння суті біблійного послання, а саме того, що Бог насправді стурбований ходом життя на планеті, і невдовзі Ісус Христос повернеться щоб встановити Царство Боже тут на землі. Якби людині було дозволено зруйнувати цю планету, то такі обітниці не могли б справдитися. У занятті 4.7 та 5 Ви знайдете доволі свідчень про те, що Царство Боже буде на землі. В той же час нижче наведені вірші повинні бути достатнім доказом того, що ані Земля, ані сонячна система не будуть знищені:

-- “Як землю, що навіки її вгунтував” (Пс.78:69).

-- “А земля віковічно стоїть” (Екл.1:4).

-- “Сонце й місяцю,... усі зорі ясні,... небеса із небес,... Він їх поставив на вічні віки, дав наказа, -- і не переступлять його!” (Пс.148:3-6).

ἸἌ³ὈἰἘὸ³ ἈἰἘ³

-- “Земля буде повна пізнання Господнього так, як море вода покриває!” (Іс.11:9; 4М.14:21), -- навряд чи Бог допустить, щоб земля себе знищила. Ця обітниця ще не сповнилась.

-- “Бог, що землю сформував та її вчинив, і міцно поставив її; не як порожнечу її створив, -- на проживання на ній Він її сформував” (Іс.45:18). Якби Бог творив землю лише для того щоб побачити, як вона гине, то Його праця була б марною.

Але саме там, у книзі Буття, Бог усе це заповів Ноеві. Почавши жити знову у новому світі, створеному після потопу, Ной напевно боявся, що може трапитися інша всесвітня руїна. Щоразу, як починався дощ після потопу, це напевно спадало йому на думку. Тому Бог уклав заповіт (ряд обітниць), що цього більш ніколи не станеться:

“А Я, -- ось Свого заповіта укладаю Я з вами... І Я укладу заповіта Свого з вами (зверніть увагу на наголошення “Я”: *диво* -- Бог дає обітницю смертній людині!), і жодне тіло не буде вже знищене водою потопу, і більш не буде потопу, щоб землю нищити” (1М.9:9-12).

Цей заповіт був підтверджений веселкою:

“Коли над землею Я хмару (дощу) захмарю, то буде виднітися в хмарі веселка. І згадаю про Свого заповіта, що між Мною й між вами... вічний заповіт між Богом і між кожною живою душею в кожному тілі, що воно на землі... Це (веселка) знак заповіту” (1М.9:13-17).

Ἰἄ³οίἘö³ ἈίἘ³

З того, що це вічний заповіт між Богом і людьми та тваринами на землі, випливає, що земля має бути заселена людьми і тваринами вічно. Це само по собі є доказом того, що Царство Боже має бути на землі, а не на небі. Таким чином обітниця Ною є основою Євангелії про Царство; вона показує наскільки Божа увага зосереджена на цій планеті, і як з нею пов'язана Його вічна мета. Навіть у гніві Він не забуває про милість (Ав.3:2) і такою є Його любов, що Він навіть піклується про Свій тваринний світ (1Кор.9:9 пор. Йона 4:11).

3.4 Обітниця Аврааму

Та Євангелія, якої навчав Ісус і апостоли засадничо не відрізнялася від того, що сприйняв Авраам. Бог через Писання благовістив Авраамові (Гал.3:8). Таке велике значення мають ці обітниці, що ними Петро починав і завершував свої привселюдні проголошення Євангелії (Дії 3:13,25). Якщо зможемо зрозуміти те, що було сказано Авраамові, матимемо основне поняття християнської Євангелії. Є й інші вказівки на те, що Євангелія почала проголошуватись не лише за часів Ісуса:

-- "І ми благовістимо вам ту обітницю (Євангелію), що дана була нашим (юдейським) отцям, що її нам, їхнім дітям, Бог виконав" (Дії 13:32,33).

Ἰἄ³οἶἔö³ Ἀἱἔ³

-- “Звіщання Євангелії Божої, яке Він перед тим приобіцяв через Своїх пророків (напр. Авраама, 1М.20:7) у святих Писаннях” (Рим.1:1,2).

-- “Бо на те й мертвим звіщано Євангелію” (1Петр.4:6) -- тобто віруючим, які жили й померли перед першим століттям.

-- “Бо Євангелія була звіщена нам, як і тим” (Євр.4:2) -- тобто народу Ізраїля в пустелі.

Обітниці Аврааму можна віднести до двох головних тем:

- (1) те, що стосується Авраамового насіння (особливого нащадка), і
- (2) те, що стосується Краю, обіцяного Авраамові.

Ці обітниці в подальшому пояснюються у Новому Заповіті, і дотримуючись нашого правила шукати пояснення Біблії у ній самій ми будемо поєднувати вчення обидвох Заповітів, що дасть нам повне уявлення по заповіт, укладений з Авраамом.

Спочатку Авраам жив в Урі, заможному місті на території сучасного Іраку. Сучасні археологічні знахідки підтверджують високий рівень цивілізації за часів Авраама. Існувала банківська система, комунальне господарство та сфера послуг. Маючи те, що є, Авраам жив у цьому місті; наскільки про це можна судити, як звичайна людина того світу. Але згодом надзвичайний поклик Бога прийшов до нього: поклик покинути це перенасичене життя і вирушити в мандрівку до обіцяного краю. І не було

докладно відомо куди і що до чого. Кажуть, мандрувати йому довелося півтора тисячі миль. Тим Краєм був Ханаан -- сучасний Ізраїль.

Час від часу на протязі життя Авраама Бог з'являвся йому, повторюючи та поширюючи йому Свої обітниці. Ті обітниці є основою Христової Євангелії, тому, як щирі віруючі, цей поклик чуємо і ми, як почув його Авраам: покинути все, що приходить і відходить у цьому житті і попрямувати до життя у вірі, прийнявши Божі обітниці за найвищу цінність і живучи у відповідності до Його Слова. Можемо собі чітко уявити, як задумувався Авраам над тими обітницями під час своїх мандрівок. "Вірою Авраам, покликаний (з Уру) на місце (Ханаан), яке мав прийняти в спадщину, послуховався та й пішов, не відаючи, куди йде" (Євр.11:8).

Задумуючись вперше над Божими обітницями, також відчуваємо, що не знаємо напевно, яким буде обіцяний Край Божого Царства. Але наша віра в Слово Боже має бути такою, що й ми охоче послухаємось.

Авраам не був блукаючим кочівником, якому не залишалось нічого іншого, як сприйняти ці обітниці. Його становище, в основних рисах, нагадувало наше власне. Складні і болючі рішення, які поставали перед ним, були такими ж, які постають і перед нами, коли вирішуємо чи прийняти Божі обітниці і жити ними: дивні погляди колег по роботі, лукаві усмішки при зустрічі із сусідами ("Він став релігійним!") -- усе це пережив Авраам. То напевно

Ἰἄ³οἶἔἔ³ Ἀἰἔ³

був надзвичайний стимул, який спонукав Авраама перейти через усе це. І єдиним стимулом на протязі його довгих мандрівних років було слово обітниці. Напевно він знав напам'ять ці слова і щоденно задумувався над тим, чим вони були для нього насправді.

Засвідчуючи таку ж віру і діючи у відповідності до неї можемо удостоїтися тієї ж честі, що й Авраам -- називатися друзями Бога (Іс.41:8), знаходити розуміння Бога (ІМ.18:17) і мати тверду надію на вічне життя в Царстві. І знову ми наголошуємо на тому, що Євангелія Христа ґрунтується на цих обітницях Аврааму. І щоб щиро вірити в християнську науку мусимо добре знати обітниці Аврааму. Без них наша віра не є вірою. Тож маємо жадібно вчитуватися і перечитувати розмови між Богом та Авраамом.

КРАЙ

- 1) “Вийди зо своєї землі... до Краю, який Я тобі покажу” (ІМ.12:1).
- 2) Авраам “пішов в мандрівки свої до Бет-Елу (у центральному Ізраїлі). І промовив Господь Бог до Авраама...: “Зведи очі свої, та поглянь із місця, де ти, на північ, і на південь, і на схід, і на захід, бо всю цю землю, яку бачиш, Я її дам навіки тобі та потомству твоему... Пройдись по Краю..., -- бо тобі його дам!” (ІМ.13:3,14-17).
- 3) “Склав Господь заповіта з Авраамом, говорячи: “Потомству твоему Я дав оцю землю від річки

Єгипту аж до річки великої, до річки Ефрата” (1М.15:18).

- 4) “І дам Я тобі та потомству твоєму по тобі землю скитання твого, увесь Край Ханаанський, на вічне володіння!” (1М.17:8).
- 5) “Що бути йому (Авраамові) спадкоємцем світу” (Рим.4:13).

Ось бачимо подальше об’явлення Авраамові:

- 1) “Є Край, що Я хотів би, аби ти пішов до нього”.
- 2) “Ось тепер ти прийшов на це місце. Ти і діти твої житимете тут вічно.” Зверніть увагу, як без прикраси та наголосу передається ця обітниця: була б вона людською, то без сумніву звучала би возвеличено.
- 3) Місцевість обіцяного Краю визначена досить докладно.
- 4) Авраам не повинен був сподіватися на здійснення цієї обітниці за свого життя. Хоча згодом він житиме в ньому вічно, зараз він мав бути “чужинцем” у цьому Краю.
- 5) Павло, будучи натхненним, бачив у цих обітницях унаслідування Авраамом усього світу. Писання звертається до нас із нагадуванням, що ці обітниці не сповнилися Авраамові за його життя:

“Вірою він перебував (маючи на увазі тимчасовість людського життя) на Землі Обіцяній, як на чужій, і проживав у наметах” (Євр.11:9).

Він жив як чужинець у цьому краю, мабуть із прихованим почуттям небезпеки і невлаштованості, притаманним біженцеві. Він наче й не жив зі своїм потомством на власній землі. Разом із своїми нащадками Ісаком і Яковом (яким ці обітниці були повторені), “вони повмирили за вірою, не одержавши

Ἰἄ³οίἘἘ³ ΑίἘ³

обітниць, але здалека бачили їх, і повітали, і ввірували в них, та визнавали, що “вони на землі чужаниці й приходьки” (Євр.11:13). Зверніть увагу на чотири ступені:

-- Усвідомлення обітниць, -- як і ми їх усвідомлюємо у цьому занятті.

-- “Визнання їх”, -- якщо Авраам їх визнав не одразу, як же нам доводиться переконуватися у цьому?

-- Привітання їх -- хрищенням во Христі (Гал.3:27-29).

-- Визнання перед світом тим, як ми живемо, що цей світ не є нашим справжнім домом, але що ми живемо надією майбутнього віку, який прийде на землю.

Якщо поцінуємо це, то Авраам стає для нас великим героєм і прикладом. Остаточне усвідомлення того, що здійснення цих обітниць належить до майбутнього, прийшло до змученого старого чоловіка, коли померла його дружина. Він справді змушений був купляти частину обіцяної землі щоб поховати в ній дружину (Дії 7:16). Насправді Бог “спадщини на ній не дав йому навіть на крок, але обіцяв “дати її на володіння йому” “ (Дії 7:5). Сучасним нащадкам Авраамовим це також може видаватися недоречним, коли їм доводиться купляти або арендувати власність -- на землі, яка обіцяна їм в особисту довічну спадщину!

Ἰἄ³οἰἔö³ Ἀἰἔ³

Але Бог виконує Свої обітниці. Повинен настати день, коли винагородженими стануть Авраам та всі ті, кому ці обітниці дані. Євр.11:13,39,40 підтверджує це:

“Усі вони повмирали за вірою, не одержавши обітниць; бо Бог передбачив щось краще про нас, -- щоб вони не без нас досконалість одержали.”

Тож усі щирі віруючі будуть винагороджені в тім самім часі, тобто на суді останнього дня (2Тим.4:18; Мт.25:31-34; ІПетр.5:4). Звідси випливає, що для того аби бути судженими Авраам та інші, кому відомі ці обітниці, повинні воскреснути перед судом. Якщо ж їм не сповнилися ці обітниці дотепер, а сповняться лише після воскресіння та суду при Христовому поверненні, не залишається нічого іншого, як сприйняти, що Авраам та йому подібні зараз перебувають у несвідомості, чекаючи на пришестя Христа. Проте, як бачимо на церковних вітражах по всій Європі Авраам зображений таким, який зараз перебуває на небі, маючи винагороду за життя у вірі. На протязі століть тисячі людей перейшли повз ці зображення, побожно приймаючи таке вчення. А чи наважитесь Ви, усвідомивши науку Біблії, переступити цю межу?

НАЩАДОК

Як пояснюється у занятті 3.2, обітниця про нащадка стосується головним чином Ісуса, а вже потім тих, хто є “во Христі”, і тому також віднесених до насіння Авраамового:

Ἰἄ³οίἔἔ³ Ἀίἔ³

- 1) “І народом великим тебе Я вчиню, і поблагословлю Я тебе..., І благословяться в тобі всі племена землі!” (1М.12:2,3).
- 2) “І вчиню Я потомство твоє, як той порох землі, так, що коли хто потрапить злічити порох земний, то теж і потомство твоє перелічене буде..., всю цю землю, яку бачиш, Я дам її навіки тобі та потомству твоєму” (1М.13:15,16).
- 3) “Подивися на небо, та зорі злічи... Таким буде потомство твоє!... Потомству твоєму Я дав оцю землю” (1М.15:5,18).
- 4) “І дам Я... потомству твоєму по тобі... Край Ханаанський, на вічне володіння, -- і Я буду їм Богом” (1М.17:8).
- 5) “Я... розмножу потомство твоє, немов зорі на небі, і немов той пісок, що на березі моря. І потомство твоє внаслідок брами твоїх ворогів. І всі народи землі будуть потомством твоїм благословляти себе” (1М.22:17,18).

І знову ж Авраамове розуміння “потомства” розширюється згодом:

- 1) Спочатку йому було сказано, що якимось чином він матиме надзвичайно багато нащадків, і що через його “потомство” буде благословенна вся земля.
- 2) Згодом йому було сказано, що він матиме нащадка, від якого постане велика громада. Ці люди житимуть вічно разом із ним в краю, до якого він прибув, тобто в Ханаані.
- 3) Йому було сказано, що потомство його стане таким багаточисельним, як зорі на небі. З цього він міг зрозуміти, що матиме багато духовних нащадків (“зорі на небі”), так само, як і природних (“як той порох землі”).
- 4) Попередні обітниці підтверджувалися додатковим запевненням, що багато людей, які

Ἰἶῶἰἶἶῶ Ἀἰἶῶ

стануть частиною того нащадка, матимуть особисті стосунки з Богом.

5) Цей нащадок отримає перемогу над своїми ворогами.

Зверніть увагу, що нащадок повинен був принести “благословення” доступне усім людям на землі. У Біблії поняття благословення часто пов’язується із прощенням гріхів. Зрештою це найбільше благословення, якого прагне той, хто любить Бога. Тому кажемо: “Блаженний,... кому гріх закрито” (Пс.32:1); “Чаша благословення” (1Кор.10:16), маючи на увазі чашу з вином, яке символізує кров Христа, через яку можливе прощення.

Єдиним нащадком Авраама, який приніс у світ прощення гріхів, є звичайно Ісус, і цьому є значне підтвердження у коментарях обітниць Авраамові у Новому Заповіті:

“Не говориться: “і насінням”, як про багатьох (тобто в множині), але як про одного (в однині): “і насінню твоєму”, яке є Христос” (Гал.3:16).

“...Того заповіту, що Бог вашим батькам заповів, промовляючи до Авраама: “І в насінні твоїм усі народи землі благословлені будуть!” Воскресивши Свого Отрока (тобто нащадка), Бог послав Його перше до вас, щоб вас поблагословити, щоб кожен із вас відвернувся від злих своїх учинків!” (Дії 3:25,26).

Ось зверніть увагу, як Петро цитує і тлумачить 1М.22:18:

Нащадок = Ісус
Благословення = прощення гріхів.

Ἰἄ³οἶἔö³ ἈίἘ³

Обітниця про те, що Ісус, нащадок, отримає перемогу над Своїми ворогами набуває свого значення особливо тепер, коли читаємо про Його перемогу над гріхом -- найбільшим ворогом Божих людей, а, отже, і Ісуса.

ПРИЄДНАННЯ ДО НАЩАДКА

Отже тепер бачимо, що Аврааму були зрозумілі основні складові християнської Євангелії. Але ж ці життєво важливі обітниці стосуються Авраама та його нащадка, Ісуса. А як щодо когось іншого? Навіть природне походження від Авраама не робить когось автоматично частиною того одного особливого нащадка (Ів.8:39; Рим.9:7). Ми повинні якимось чином стати власною частиною Ісуса, щоб обітниці про нащадка стосувалися і нас також. Це відбувається через хрищення в Ісуса (Рим.6:3-5); не раз читаємо про хрищення *в* ім'я Його (Дії 2:38; 8:16; 10:48; 19:5). Гал.3:27-29 говорить досить виразно:

“Бо ви всі (тобто саме всі), що в Христа охристилися, у Христа зодягнулися! Нема юдея, ні грека (чужинця), нема раба, ані вільного, нема чоловічої статі, а ні жіночої, -- бо ви всі один (через перебування) у Христі Ісусі (хрищенням). А коли ви Христові (через хрищення в Нього), то ви Авраамове насіння й за обітницею спадкоємці.”

Обітниця вічного життя на землі через отримання “благословення” прощення через Ісуса. Це відбувається через хрищення во Христа, нащадка, і

Ἰἄ³οίἘö³ ἈίἘ³

таким чином ми поділяємо обітниці, які дані Йому. Рим.8:17 називає нас “співспадкоємцями Христовими”.

Пам’ятайте, що благословення повинно було зійти на людей з усіх частин світу через нащадка; а нащадок повинен був стати всесвітньою громадою людей, як пісок на березі моря та зорі на небі. З цього випливає, що це відбувається завдяки їхньому отриманню благословення на початку, щоб вони стали тим потомством. Таким чином потомство “залічене буде навіки у Господа” (тобто багато людей; Пс.22:31).

Можемо підсумувати дві низки обітниць даних Авраамові:

(1) КРАЙ

Авраам та його нащадок Ісус, і ті, хто в Ньому, впадкують край Ханаанський, а за ним і всю землю, і житимуть там вічно. Вони не отримають цього в цьому житті, але це станеться останнього дня, як повернеться Ісус.

(2) НАЩАДОК

Це головним чином -- Ісус. Через Нього гріхи (“вороги”) людства будуть подолані, і таким чином благословення прощення стане можливим для всього світу.

Ἰἰἰἰἰἰἰἰἰ Ἀἰἰἰἰἰἰἰ

Через хрищення во ім'я Ісуса ми стаємо частиною нащадка.

Саме ці дві лінії проходять крізь усе новозавітне проповідування і не дивно, що, як це нерідко трапляється, коли вони особливо наголошуються, люди приймають хрищення. Таким був і є шлях, яким ці обітниці передаються і нам. Тепер можемо зрозуміти, чому на старості літ, перед смертю Павло казав про свою надію, як “надію Ізраїлеву” (Дії 28:20) -- щира християнська надія є одвічною юдейською надією. Христові слова про те, що “спасіння -- від юдеїв” (Ів.4:22) повинні відноситися також до потреби бути юдеями за духом, щоб ми могли бути причетними до обітниць спасіння через Христа, які були дані юдейським праотцям.

Читаємо, що перші християни проповідували:

1) “Про Боже Царство

й

2) Ім'я Ісуса Христа” (Дії 8:12).

Це саме ті дві обітниці, які пояснювалися Аврааму у дещо іншому вираженні:

1) Обітниці про Край та

2) Обітниці про нащадка.

Між іншим зверніть увагу, що в наведених віршах благовіщення “про Боже Царство й Ім'я Ісуса Христа” узагальнюється як проповідування “про Христа” (Дії 8:5 пор. в.12). Надто часто це трактується як: “Ісус любить тебе! Лише скажи, що віриш у те, що Він помер за тебе, і ти спасений!” Але

поняття “Христос” очевидно узагальнює деяке вчення про Нього і Його прийдешнє Царство. Добра новина про це Царство, проповідувана Авраамові, відіграла велику роль на початку проповідування Євангелії. У Коринті Павло “промовляв... три місяці про Боже Царство” (Дії 19:8). У Ефесі він ходив, “проповідуючи Царство Боже” (Дії 20:25), а його лебедина пісня у Римі залишалась такою ж: “А він їм... розповідав, та про Боже Царство свідоцтва давав, і переконував їх про Ісуса Законом Мойсея й Пророками” (Дії 28:23,31). Потрібно було багато проповідувати щоб показати, що суть євангельського послання про Царство та Ісуса не заключається лише в словах “Вірте в Ісуса”. Більш глибоким є Боже об’явлення Авраамові, і те, що обіцяно йому, є основою правдивої християнської Євангелії.

Як ми уже показали, хрищення в Ісуса робить нас частиною нащадка, тож надає нам можливість успадкувати обітниці (Гал.3:27-29), але одного лише хрищення недостатньо щоб отримати обіцяне спасіння. Мусимо залишатися в нащадкові, Ісусі, якщо хочемо отримати обітниці, дані цьому нащадкові. Тож хрищення лише початок: ми приєднуємось до перегонів, які ми повинні пробігти. Не забувайте, що формальне перебування в Авраамовому нащадкові ще не означає, що Бог прийме нас. До певної міри ізраїльняни є Авраамовим потомством, але це ще не означає, що вони спасуться, не будучи хрищені і не уподобивши своє життя Ісусові і прикладу Авраама (Рим.9:7-8; 4:13,14). Ісус казав юдеям: “Знаю я, що ви рід

Ἰἄ³οἶἔö³ ἈίἘ³

Авраамів, але хочете смерть заподіяти мені... Коли б ви Авраамові діти були, то чинили б діла Авраамові” (Ів.8:37,39), що означало жити у вірі в Бога і Христа, обіцяного нащадка (Ів.6:29).

Нащадок повинен мати риси свого предка, отже, щоб бути правдивим потомством Авраамовим ми повинні не лише охреститися, але також дуже щиро вірити в Божі обітниці, як вірив він. Тому зветься він “отцем усіх віруючих... тих, хто ходить по слідах віри, що її... мав наш отець Авраам” (Рим.4:11,12). “Тож знайте (тобто справді прийміть до серця!), що ті, хто від віри, -- то сини Авраамові” (Гал.3:7).

Справжня віра повинна показувати себе у якійсь дії, інакше, в очах Бога, це не є віра (Як.2:17). Ми показуємо нашу віру в ці обітниці, які ми вивчили, найперше тим, що приймаємо хрищення, таким чином вони стосуються нас особисто (Гал.3:27-19). Отже, чи вірите ви насправді в Божі обітниці? Саме це запитання мусимо повсякчас задавати собі на протязі усього нашого життя.

СТАРИЙ ТА НОВИЙ ЗАПОВІТ

Тепер має стати очевидним, що обітниці Аврааму підсумовують Євангелію Христа. Іншою головною низкою обітниць, даних Богом, були обітниці юдеям в контексті закону Мойсея. Вони стверджували, що юдеї будуть благословенні в звичайному розумінні цього слова ще в цьому житті, якщо дотримуватимуться цього закону (5М.28). У цих

обітницях або “заповіті” не було жодної прямої вказівки на вічне життя. Таким чином бачимо, що було дано два заповіти:

- 1) Аврааму і його потомству, обіцяючи прощення та вічне життя у Божому Царстві, коли повернеться Христос. Ця обітниця також була дана в Едемі і Давидові.
- 2) Юдеям за часів Мойсея, обіцяючи їм мир і щастя у цьому теперішньому житті, якщо вони виконуватимуть закон, якого Бог вручив Мойсееві.

Бог пообіцяв Авраамові прощення і вічне життя у Царстві, але це було можливим тільки через жертву Ісуса. Саме тому читаємо, що Христова смерть на хресті підтвердила обітницю Аврааму (Гал.3:17; Рим.5:18; Дан.9:27; 2Кор.1:20), тому Його кров зветься “кров’ю Нового Заповіту” (Мт.26:28). Маємо пам’ятати, що Ісус наказував нам дотримуватися правила пити вино з чаші, яка символізує Його кров, на спомин про це (див. 1Кор.11:25): “Оця чаша -- Новий Заповіт у Моїй крові” (Лк.22:20). “Ламання хліба” у пам’ять про Ісуса і Його справу втрачає всякий зміст, якщо не розуміємо цих речей.

Жертва Ісуса зробила можливим прощення і вічне життя у Божому Царстві; тож Він підтвердив обітницю Аврааму; Він “став за порукою кращого заповіту!” (Євр.7:22). Євреїв 10:9 каже про Ісуса: “Відміння Він перше (заповіт), щоб друге поставити”. Це показує, що Ісус, підтвердивши обітницю Аврааму, покінчив з іншим заповітом, тим, який був даний через Мойсея. Щойно наведені рядки про Ісуса, який

Ἰᾶοὶ Ἐὐαίᾳ

Своею смертю ствердив новий заповіт, означають, що був старий заповіт, якого він усунув (Євр.8:13).

Це означає, що, хоча заповіт щодо Христа був наданий першим, він у повній мірі не вступив у дію до смерті Христа, тож саме тому він зветься “новим” заповітом. Метою “старого” заповіту, наданого через Мойсея, було створити передумови для справи Ісуса і підкреслити важливість віри в обітницях про Христа (Гал.3:19,21). А значить, віра в Христа підтверджує правду закону, даного Мойсееві (Рим.3:31). Павло підсумовує це особливим чином: “Тому то Закон виховником був до Христа, щоб нам виправдатися вірою” (Гал.3:24). Саме тому закон Мойсеїв зберігся і все ще залишається корисним для нашого дослідження.

Нелегко зрозуміти це з першого читання; проте можемо зробити такі узагальнення:

-- Обітниці про Христа, дані Авраамові -- це Новий Заповіт.

-- Обітниці Ізраїлю, пов'язані із законом, даним Мойсееві -- це Старий Заповіт.

Смерть Христа. Старий Заповіт закінчився (Кол.2:14-17). Новий Заповіт вступив в дію.

З цієї причини такі речі, як десятина, дотримання суботи і т.д., які були частиною Старого Заповіту, зараз втратили свою необхідність -- див. заняття 9.5. Новий Заповіт буде укладено із уродженням Ізраїлем, коли вони покаються і приймуть Христа (Єр.31:31,32; Рим.9:26,28; Єз.16:62; 37:26), хоча,

Ἰᾶοῖἔοᾶ Ἀίᾶᾶ

звичайно, всякий юдей, який зробить це зараз і прийме хрищення во Христа, може негайно увійти до Нового Заповіту (в якому немає різниці між юдеями і чужинцями -- Гал. 3:27-29).

Щире сприйняття нами цієї науки дозволяє нам упевнитися у Божих обітницях. Скептики нечесно звинувачували перших християнських проповідників у відсутності змісту їхнього послання. Павло відповідав кажучи, що через підтвердження Богом Своїх обітниць стосовно смерті Христа, надія, про яку вони проповідують не є якоюсь докладно розписаною справою, але є цілком певною пропозицією: “Але вірний Бог, що наше слово (проповідування) до вас не було “Так” і “Ні”. Бо Син Божий Ісус Христос, що ми Його вам проповідували... не був “Так” і “Ні”, але в Нім було “Так”. Скільки бо Божих обітниць, то в Ньому “Так”, і в Ньому “Амінь” (2Кор.1:17,20).

Напевно, тепер немає підстав для сумнівів на зразок: “Гаразд, я допускаю, що в цьому *може* бути якась правда...”?

3.5 Обітниця Давиду

Давид, як і Авраам, та багато інших, кому були дані Божі обітниці, мав нелегке життя. Він ріс

наймолодшим сином у великій сім'ї, що в Ізраїлі 1000 року до Христа означало доглядати овець і догоджати своїм старшим братам, які ставилися зверхньо до нього (1Сам.15-17). У цей час він пізнав такий рівень віри в Бога, як мало хто відтоді.

Прийшов день, коли ізраїльтяни постали перед неминучим викликом зі сторони своїх ворожо настроєних сусідів филистимлян. Вони отримали виклик, щоб один з їхніх воїнів вийшов на бій з гігантом Голіафом, филистимським звитязцем, з умовою, що той, хто переможе у цьому бою, підкорить переможених. З Божою поміччю Давид переміг Голіафа, застосувавши пращу, чим і заслужив славу, навіть більшу, ніж ізраїльський цар (Саул). "Заздрощі непереможні немов той шеол" (Пісн.8:6), -- слова, які справдилися Сауловим переслідуванням Давида на протязі наступних 20 років. За ним гонилися, як за щуром у пустелі на півдні Ізраїля.

В кінці кінців Давид став царем і щоб показати свою вдячність за Божу ласку до нього під час свого пустельного життя вирішив побудувати для Бога храм. Бог відповів, що Давидів син, Соломон, збудує той храм і, що Бог хоче збудувати *Давидові* дім (2Сам.7:4-13). За цим послідувала чітка обітниця, яка повторила багато з того, що було сказано Аврааму, і яка містила декілька інших подробиць:

"Коли виповняться твої дні, і ти ляжеш із своїми батьками, то Я поставлю по тобі насіння твоє, що вийде з утроби твоєї, і зміцню його царство. Він збудує дім для Ймення Мого, а Я зміцню престола

Ἰἄ³οἶἔῶ³ Ἀἰἔ³

Його царства навіки. Я буду йому за Батька, а він буде Мені за сина. Коли він скривить дорогу свою, то Я покараю його людською палицею та поразами людських синів. Та милість Моя не відхилиться від нього, як відхилив Я її від Саула, якого Я відкинув перед тобою. І буде певним твій дім та царство твоє аж навіки перед тобою. Престол твій буде міцно стояти аж навіки!" (в.12-16).

З досвіду попередніх занять нам слід сподіватися, що тим "насінням" має бути Ісус. Слова про Нього, як про сина Божого (2Сам.7:19) підтверджують це, як і багато інших згадок у інших частинах Біблії:

- "Я... рід Давидів", -- казав Ісус (Об.22:16).
- "Тілом був (Ісус) із насіння Давидового" (Рим.1:3).
- "За обітницею, із його насіння (Давидового) підняв Бог Ісуса, як спасіння Ізраїлеві" (Дії 13:23).
- Ангел сказав діві Марії про її сина, Ісуса: "Господь Бог дасть Йому престола Його батька (предка) Давида,... і царюванню Його не буде кінця" (Лк.1:32,33). Це стосується обітниці про Давидового нащадка, у 2Сам.7:13, тобто Ісуса.

Після чіткого усвідомлення Ісуса, як нащадка, ряд подробиць тепер стають важливими:

1. НАЩАДОК

"Насіння твоє, що вийде з утроби твоєї... Я буду йому за Батька, а він буде Мені за сина." "Від плоду утроби твоєї Я посаджу на престолі твоїм!" (2Сам7:12,14; Пс. 132:10,11). Ісус, насіння, мав

Ἰἄ³οἶἔῶ³ Ἀἱἔ³

буквально бути нащадком Давида, і, проте, мати Бога за свого Батька. Це могло статися лише через народження від діви, як описано у Новому Заповіті. Ісусовою матір'ю була Марія, потомок Давида (Лк.1:32), проте у нього не було людського батька. Бог дивовижним чином подіяв на утробу Марії через Духа Святого, щоб вона зачала Ісуса, і тому Ангел пояснював: “Через те то й Святе, що народиться, буде Син Божий!” (Лк.1:35). “Народження від діви” було єдиним способом, у який ця обітниця Давидові мала бути властиво виконаною.

2. ДІМ

“Він збудує дім для Ймення Мого” (2Сам.7:13) показує, що Ісус збудує храм Богові -- як у прямому так і в духовному розумінні. Єзекиїль 40-48 описує, як то під час Тисячоліття (перших 1000 років Божого Царства після повернення Ісуса на землю) у Єрусалимі буде збудований храм. Божий “дім” є там, де Він хоче жити, і Іс.66:1,2 розповідає нам, що Він прийде жити у серцях людей, які послухні Його слову. Тож Ісус буде духовний храм, щоб у ньому жив Бог, храм побудований із щирих віруючих. Слова про Ісуса як про основоположний камінь Божого храму (1Петр.2:48) та про християн як про храмові каміння (1Петр.2:5) тепер знаходять своє властиве місце.

3. ТРОН

“Я зміцню престола його (Христового) царства навіки... І буде певним твій дім та царство твоє аж навіки перед тобою” (2Сам.7:13,16 пор. Іс.9:6,7). Тож Христове царство буде засноване на

Давидовім царстві Ізраїля. Це означає, що прийдешне царство Боже буде заново встановленим царством Ізраїля -- див. заняття 5.3 для детальнішого в'яснення. Щоб сповнити цю обітницю Христос повинен правити на Давидовому "троні" чи місці правління. А воно було саме в Єрусалимі. Це ще один доказ того, що царство має бути встановлене тут, на землі, щоб сповнитися цим обітницям.

4. ЦАРСТВО

"І буде певним твій дім та царство твоє аж навіки перед тобою" (2Сам.7:16) -- мається на увазі, що Давид мав би бути свідком встановлення Христового вічного царства. Тож це є непрямою обітницею того, що він воскресне при поверненні Христа і зможе побачити на власні очі царство, яке встановлюватиметься по всьому світу, а Ісус правитиме ним з Єрусалиму.

Те, що було обіцяне Давидові, є абсолютно необхідним для розуміння. Давид радісно говорив про це як про "вічного... заповіта..., він усе спасіння моє і усе жадання" (2Сам.23:5). Це стосується і нашого спасіння також. І ми також повинні прагнути втішатися усім цим. Тому знову наголошується важливість цього вчення. На жаль у християнстві зустрічаються доктрини, які прямо суперечать цим дивовижним істинам:

-- Якщо Ісус реально існував "перед усіма віками", тобто існував як особа до того, як був народжений, то це позбавляє всякого змісту обітниці, де сказано, що Ісус буде Давидовим "насінням" чи нащадком.

Ἰἄ³οἰἔö³ Ἀἰἔ³

-- Якщо царство Боже буде на небі, тоді Ісус не зможе відновити Давидове царство Ізраїля, як не зможе він правити з Давидового “трону” чи місця правління. Усе це було безпосередньо на землі і повинно бути відновлене на тім самім місці.

СПОВНЕННЯ У СОЛОМОНІ?

Рідний Давидів син, Соломон, здійснив певну частину обітниць Давиду. Він у прямому розумінні збудував храм для Бога (1Цар.10) і від використання цього храму надходило велике духовне благословення. Та Соломонове правління вказало на більш величне сповнення обітниць Давидові, яке проявиться у царстві Христа.

Дехто твердить, що обітниці Давиду буди повністю сповнені у Соломоні, але це не узгоджується з наступним:

-- Чисельні свідчення у Новому Заповіті показують, що тим “насінням” був Христос, а не Соломон.

-- Видається, що Давид поєднував обітниці, які Бог дав йому, з обітницями Авраамові (1Хр.17:27=1М.22:17,18).

-- Царство “нащадка” повинно було бути вічним, чого не можна сказати пре Соломонове царство.

-- Давид визнавав, що ті обітниці стосувалися вічного життя, що унеможливилює посилення на його безпосередню сім'ю:

Ἰἄ³οἶἔö³ Ἀἱἔ³

“Чи мій дім не такий перед Богом? Вічного бо заповіта в усьому мені укладено” (2Сам.23:5).

-- Нащадком Давидовим є Месія, Збавитель від гріха (Іс.9:6,7; 22:22; Єр.33:5,6,15; Ів.7:42). А Соломон згодом відвернувся від Бога (1Цар.11:1-13; Неем.13:26) через своє одруження з тими, хто не жив надією Ізраїля.

Відступ 9: Руйнування Неба І Землі

(Об.21:1; 2Петр.3:6-12).

Мета Бога полягає у встановленні Його Царства тут на землі (див. заняття 5), тож немислимо, щоб Він буквально зруйнував цю планету, і заняття 3.3 показує, що Він неодноразово обіцяв не робити цього. Тож вище згадані посилення на руйнування неба і землі повинні сприйматися в переносному значенні.

Уривок із послання Петра показує схожість між засудженням землі в Ноеві часи і тим, що трапиться в “день Господній” у майбутньому. “Тому тодішній світ, водою потоплений, згинув. А теперішні небо й земля... зберігаються для огню на день суду” (2Петр.3:6,7).

Петро вказує на різницю між водою, яка була засобом знищення за часів Ноя, та вогнем, який

буде задіяний при другому пришестві. “Небо і земля” за часів Ноя не були буквально зруйнованими: “всьяке тіло”, яке було грішним, було знищене (1М.7:21 пор. 6:5,12). Тож “небо і земля” стосуються сукупності речей або людської цивілізації. Ті, хто неправильно тлумачить цей уривок, намагаються не помічати, про які саме “небеса” йдеться. Не можна сприймати цього буквально, бо вони є місцем перебування Бога (Пс.123:1), де немає ніякої гріховності (Ав.1:13; Пс.65:4,5), і вони оголошують Божу славу (Пс.19:2). І якщо про них йдеться в переносному значенні, то так само йдеться і про “землю”.

Ось уривки, які показують, як слова “небо і земля” не можуть сприйматися буквально в інших частинах Біблії, а відносяться до сукупності речей на землі:

-- “Дивлюся на землю, аж ось порожнеча та пустка, і на небо -- й нема його світла... Бо Господь так прорік: “Спустошенням стане весь край (Ізраїль)... І буде в жалобі земля через це, і затьмариться небо вгорі” “ (Єр.4:23-28). Це пророцтво покарання, яке зійде на “небо і землю” краю і народу Ізраїля, за якими вони (не дослівно небом і землею) будуть жаліти.

-- Мойсей колись звертався до Ізраїля: “Слухай, небо, а я говоритиму, і хай почує земля мову вуст моїх!” (5М.32:1). Це свідчить про те, що було дві категорії людей, до яких він звертався:

1) “Старійшини ваших племен” та

2) “вся Ізраїлева громада” (5М.31:28,30).

Тож старійшини прирівнювалися до “неба”, а звичайні люди -- до “землі”.

-- Ісаї починав своє пророцтво таким же чином: “Послухайте ви, небеса, і ти, земле, почувй... Послухайте слова Господнього, содомські князі, почувте Закон Бога нашого, народе гоморрський” (Іс.1:2,10). І знову існує уподібнення неба і князів, землі та народу.

-- “Він покличе згори небеса, і землю -- народ Свїй судити (Ізраїль)” (Іс.50:4). Це говорить само за себе.

-- “І затрясу всіма народами... Я затрясу небо та землю” (Ог.2:~7,21) -- те саме.

-- “Бо на небі напоений меч мій, -- оце він на Едома спускається... меч Господній наповнився кров'ю... бо Господу... різанина велика в едомській землі” (Іс.34:5,6). Тут “небо” прирівнене з Едомом, а попереднє пророцтво про те, що “небесні світила усі позникають” (Іс.34:4) відноситься до розпаду Едома.

-- Небо і земля, згадані як такі, що розпадаються, в Ісаї 13 відносяться до народу Вавілона. У низці пророцтв про Вавілон читаємо, що Бог захитає небеса “і рухнеться земля з свого місця... І буде народ, як та сарна сполошена... До народу свого кожен звернеться, і кожен до краю свого втікати” (Іс.13:13,14). Втеча неба і землі є таким чином уподібнена до втечі народу. Євр.9:26 говорить про кінець світу, який трапився у першому столітті

після Христа -- в значенні, що тоді закінчувався юдейський світ.

Твердо засвоївши усе це, слід сподіватися, що новозавітні посилання на нове небо і землю після повернення Христа відносяться до нової сукупності речей, яка проявиться після встановлення Царства Божого.

Ретельніше дослідження 2Петра 3 підтверджує це. Описавши, як теперішні “небо і земля” закінчатся, в.13 продовжує: “Але за Його обітницею ми дожидаємо неба нового й нової землі, що правда на них пробуває”. Ось цитата Його (Божої) обітниці з Іс.65:17: “Бо ось Я створю нове небо та землю нову”. Решта Іс.65 продовжує описувати цю нову сукупність речей як досконале становище тут, на цій землі:

“Бо ось Я створю Єрусалима на радість, ...Не будуть вони будувати, щоб інший сидів, ...сторокий помре як юнак (тобто збільшиться тривалість життя), ...Вовк та вівця будуть пастися разом” (Іс.65:18-25).

Ці благословення очевидно стосуються Божого прийдешнього Царства на землі -- нового неба і землі, які замінять існуючий жалюгідний порядок.

Відступ 10: Твердження про “Британський Ізраелізм”

Ця ідея була висунута прихильниками організації Г.В. Армстронга “Проста Істина”, і полягає вона в тому, що обітниці Аврааму були сповнені в народах Британії та Америки, які, як стверджується, є племенами Єфрема і Манасії. Члени руху “Британських Ізраелітів” стверджують, що королі та королеви Англії є нащадками по лінії Юди, яка почалася від царя Давида. А щоб виправдати свої теорії, вони повинні були б дійти до висновку, що юдеї стали відкинутими як народ Божий, а британський народ, натомість, став обраним.

Якщо дотримуватись ходу думки, вираженої у занятті 3, то має бути очевидним, що біблійно ці визнання ніяким чином не підтверджуються. Ось лише декілька із багатьох можливих застережень, які можуть бути зроблені:

-- *Усі люди* однаково живуть під прокляттям гріха (Рим.3:23), тож Христос помер, щоб люди з усіх народів могли бути прощеними. Якої б ми не були національності, усе це втрачає значення, як тільки ми приймаємо хрищення во Христі і стаємо частиною духовного Ізнаїля (Гал.3:27-29). Нам наказано проповідувати Євангелію усім народам, християчи тих, хто вірить в неї (Мр.16:15,16). Таким чином новий Ізраїль складається з людей усіх національностей, а не лише британців.

-- Дуже важко довести походження британців та американців, вони змішані з різних народів із багатьох частин світу. І лише тому, що дехто

Ἰἄ³οἶἔῶ³ ΑἰἘ³

народився у певних країнах, не можна твердити про їхню обраність Богом.

-- Британські Ізраеліти стверджують, що благословення, обіцяні Авраамовим нащадкам сповнені у британцях незважаючи на їхню послухність Богові. Це суперечить неодноразово повторюваному принципу, що Боже благословення залежить від покірності. Уся ЗМ.26 та 5М.28 виділяє благословення, якими буде обдарований Ізраїль, якщо буде покірний Божому слову, а також прокляття, які спадуть на нього через непокірність. Твердити, що Бог послав британцям ці благословення, незважаючи на їхню покірність Його слову, а часто і перед лицем їх очевидної непокірності йому, напевно порушує умови, на яких Бог обіцяє ці благословення.

-- Припущення про те, що Бог відкинув Свій народ Ізраїля і замінив його на британців, іде всупереч словам із Рим.11:1,2: “Чи ж Бог відкинув народа Свого? Зовсім ні! Бо й я (Павло) ізраїльтянин, із насіння Авраамового... Не відкинув Бог народа Свого, що його перше знав”.

-- Царство Боже було царством Ізраїля у минулому (2Хр.9:8). Воно було зруйноване через їхню непокірність, але Царство буде встановлене знову (Єз.21:25-27). Царство повернеться до Єрусалиму (Мих.4:8), коли Ісус правитиме там на троні Давидовім (Лк.1:32).

-- Розкиданий по всьому світу народ Ізраїля буде зібраний з усіх куточків землі: “Ось Я візьму

Ἰἄ³οἶἔö³ Ἀἰἔ³

Ізраїлевих синів з-посеред народів, куди вони пішли... і введу їх до їхньої землі. І зроблю їх за один народ у Краї на Ізраїлевих горах” (Єз.37:21,22). Це сповнюється в тому, як *природні* євреї повертаються до свого краю, а повне сповнення відбудеться у Царстві, на швидкий прихід якого вказує сучасне повернення народу Ізраїля до цього краю.

Примітка: тих, для кого ця тема особливо цікава, запрошуємо звертатися до видавців за безкоштовною брошурою “Дослідження Британського Ізраїлізму”.

ЗАНЯТТЯ 3: Запитання

1. Яка з Божих обітниць передбачає постійну боротьбу між гріхом і праведними?
 - а) Обітниця Ною
 - б) Обітниця в Едені
 - в) Обітниця Давиду
 - г) Обітниця Аврааму.

2. Яке з нижче наведених тверджень вірне по відношенню до обітниці в Едені?
 - а) Насінням змія є Люцифер
 - б) Христос і праведні є насінням жінки
 - в) Насіння змія було вражене Христом тимчасово
 - г) Насіння жінки було вражене смертю Христа.

3. Де Авраамове насіння буде вічно жити?
 - а) На Небі
 - б) У місті Єрусалимі
 - в) На землі
 - г) Хто на Небі, а хто на землі.

4. Що з нижче наведеного було обіцяне Давиду?
 - а) Що його великий нащадок правитиме вічно
 - б) Що його "насіння" матиме Царство на Небі
 - в) Що той нащадок буде сином Божим
 - г) Що його нащадок Ісус житиме на Небі до народження на землі.

5. Як ми можемо стати потомством Авраамовим?

6. Чи коли-небудь земля буде зруйнована?

ἸΑῶΟΙἘῶ ΑἴἘῶ

7. Як Божі обітниці підтверджують Вашу відповідь на запитання 6?
8. Поясніть обітницю в Едені, яка наведена в книзі Буття 3:15.

ЗАНЯТТЯ 4

БОГ І СМЕРТЬ

ΑΪΑ ² ΝΙΑΘΟΥ

4.1 Природа Людини

Більшість людських істот, здається, надто мало задумується про смерть або свою власну природу, яка є основною причиною смерті. Такий брак самопізнання призводить до недостатнього самоусвідомлення, тож люди піддаються течії життя, потрапляючи під вплив своїх власних природних бажань. Хоча цьому існує спротив, яким би замаскованим він не був, а саме: визнати той факт, що життя настільки коротке, і досить скоро смерть неминуче постане перед нами. “Яке ваше життя? Бо це пара, що на хвилину з’являється, а потім зникає”. “Ми конче помремо, і ми як та вода, вилита на землю, що її не зібрати”. “Як трава, що минає: уранці вона (наша молодість) розцвітає й росте, -- а на вечір зів’яне та сохне!” (Як.4:14; 2Сам.14:14; Пс.90:5,6). Мойсей, справді мислячий чоловік, усвідомлював це і благав Бога: “Навчи нас лічити отак наші дні, щоб Ми набули серце мудре!” (Пс.90:12). Тож, зважаючи на короткочасність життя, ми повинні зробити нашим найпершим пріоритетом набуття справжньої мудрості.

Люди по-різному реагують на неминучість смерті. Деякі культури намагаються зробити смерть і похорони частиною життя, щоб полегшити відчуття втрати і неминучості. Більшість із тих, хто називає себе “християнами”, вважають, що людина має “безсмертну душу” чи якусь частину безсмертя в собі, яка переживає смерть, відходячи після неї до

певного місця винагороди або покарання. Через те, що смерть є найбільшою проблемою і трагедією людського життя, не дивно, що розум людський так намагається зменшити її вплив на свідомість. Ось тому виник цілий ряд хибних теорій щодо смерті і самої природи людини. Як завжди, їх слід звиряти з Біблією щоб знайти справжню істину на цю життєво важливу тему. Слід нагадати, що найперша брехня, згадана у Біблії, є брехнею змія в Еденському саду. Всупереч чіткому попередженню Бога, що людина “конче помре”, якщо згрішить (ІМ.2:17), змії доводив: “Умерти -- не вмрете!” (ІМ.3:4). Ця спроба заперечити неминучість і повноту смерті стала характерною рисою усіх хибних релігій. Стає очевидним, що особливо у цій площині, одне невірне вчення призводить до іншого і так далі. І навпаки, одна частина правди веде до іншої, як показано у ІКор.15:13-17. Тут Павло переходить з однієї правди до іншої (зверніть увагу: “якщо..., якщо..., якщо...”).

Щоб зрозуміти нашу справжню природу слід поглянути, що каже Біблія про створення людини. Про це говорить зрозумілою мовою, яка, сприймаючись дослівно, позбавляє нас всяких сумнівів про те, якою є наша природа (див. відступ 18 стосовно дослівності книги Буття). “І створив Господь Бог людину з пороку земного... бо з неї (землі) ти (Адам) взятий. Бо ти порох, -- і до пороку вернешся.” (ІМ.2:7; 3:19). Тут немає жодного натяку, що людина має якесь притаманне їй безсмертя, у ній немає ніякої частинки, яка житиме після смерті.

Αἴᾱ ἂ Ἡἰᾶῢῶ

У Біблії є відчутний наголос на тому, що людина в своїй основі складається з простого пороку: “Ми глина” (Іс.64:8); “людина -- з землі, земна” (1Кор.15:47); “в поросі їхня (людська) основа” (Йов 4:19); “а людина повернулася б на порох” (Йов 34:14,15). Авраам визнавав, що він “порох та попіл” (ІМ.3:24,22). Якби людина мала в собі безсмертну частину від природи, це визнання було б зайвим.

ЗУМОВЛЕНЕ БЕЗСМЕРТЯ

Євангелія постійно твердять, що людина може знайти шлях до вічного життя і безсмертя через служіння Христове. Це єдине безсмертя, про яке каже Біблія; з цього випливає, що твердження про вічне свідоме страждання за гріхи не знаходить ніякої підтримки у Біблії. Єдиний шлях до досягнення безсмертя полягає у дотриманні Божих заповідей, і ті, хто чинить так, матимуть безсмертя у стані досконалості -- нагороду за праведність.

Наступні уривки повинні стати достатнім доказом, що це безсмертя зумовлене і не є чимось таким, що дане нам від народження:

-- “І вивів (Христос) на світло життя та нетління Євангелією” (2Тим.1:10; Ів.1:2).

-- “Якщо ви споживати не будете тіла Сина Людського й пити не будете крові Його, то в собі не будете мати життя (тобто “властивого вам”). Хто тіло Мое споживає та кров Мою п’є, той має вічне

Αἰῶν ἡ ἀθάνατος

життя, -- і того воскресу Я останнього дня”, -- щоб дати йому це “вічне життя” (Ів.6:53,54). Глава 6 Євангелії від Івана подає слова Христа про те, що Він є “хліб життя”, і лише через вірне сприйняття Його можлива всяка надія на безсмертя (Ів.6:47,50,51,57,58).

-- “Бог життя вічне нам (віруючим) дав, а життя це -- у Сині Його” (Ів.5:11). Для тих, хто не є “во Христі”, не може бути ніякої надії на безсмертя. Лише через Христа безсмертя стало можливим, Він є “начальником (вічного) життя” (Дії 3:15) -- “Він для всіх, хто слухняний Йому, спричинився для вічного спасіння” (Євр.5:9). Тож безсмертя для людей було започатковане служінням Христовим.

-- Справжній віруючий прагне безсмертя і буде винагороджений за це даром вічного життя -- тим, що йому не властиве від природи (Рим.2:7; 6:23; Ів.10:28). Наше смертне тіло повинно “зодягнутися в безсмертя” при поверненні Христа (1Кор.15:53). Тож безсмертя є чимось обіцяним, а не наявним зараз (Ів.2:25).

-- Лише Богу властиве безсмертя (1Тим.6:16).

4.2 Душа

ÁĪĀ ² ÑĪĀÐÒÛ

Як уже було сказано, неприпустимо вважати, що в людині є “безсмертна душа” чи якась інша її безсмертна частина властива їй від народження. А тепер поспробуємо розібратися в плутанині, навколо слова “душа”.

Давньоєврейські та грецькі слова, які перекладаються в Біблії як “душа” (“нефеш” та “психе” відповідно), також перекладаються наступним чином:

Тіло
Створіння
Думка
Він сам
Подих
Серце
Особа

Тож “душа” відноситься до особи, тіла чи ества. Загально відоме “Рятуйте Наші Душі!” (SOS) чітко означає “Рятуйте нас від смерті!”. Тож “душа” -- це “ти” або сума усіх складових, що творять особу. Тож зрозуміло, що багато сучасних видань Біблії (напр. N.I.V.) рідко вживають слово “душа”, натомість перекладаючи його як “ти” або “особа”. Тварини, створені Богом, зветься “всяка душа жива плазуюча” (ІМ.1:21). Давньоєврейське слово “нефеш”, яке тут перекладається як “душа”, перекладається також як “створіння”. Наприклад у ІМ.2:7: “І стала людина живою душею”. Отже людина є душею так само, як і тварини. Єдина різниця між людьми і тваринами полягає в тому, що людина розумово вища над ними, вона створена за фізичним образом

АІЇ² ÑÌÀÐÒÛ

Бога (ІМ.1:26; див. заняття 1.2), і деякі люди покликані пізнати Євангелію, через яку їм відкривається надія на безсмертя (2Тим.1:10). Стосовно ж нашої засадничої природи і природи нашої смерті, то тут немає ніякої різниці між людиною і тваринами:

“Бо доля для людських синів і доля звірини -- однакова доля для них (зверніть увагу на подвійний наголос): як ці помирають, так само вмирають і ті..., і нема над твариною вищости людям... Все (тобто людина і тварини) до місця одного (могили) йде: все постало із пороху, і вернеться все знов до пороху” (Екл.3:19,20). Натхненний письменник Еклезіяста молився, щоб Бог допоміг людям збагнути цю важку річ, “і щоб бачити їм (людям), що вони як ті звірі” (Екл.3:18). Слід сподіватися, що багато кому це видасться важким для сприйняття; а й справді це може виглядати принизливо, що за природою ми лише тварини, наділені такими ж інстинктами самозбереження, виживання спритнішого і самовідтворення. Тлумачення Еклезіяста 3:18 N.I.V. показує, що Бог “випробовує” людину, даючи їй усвідомити, що вона є лише твариною. Тобто ті, хто упокориться щоб стати Його вірним народом, зрозуміють усю правду цих слів, а хто ні -- не пройдуть цього “випробування”. Філософія гуманізму, ідея про вищу важливість і цінність людських істот, непомітно розповсюдилась по всьому світу на протязі двадцятого століття. Дуже важливою справою є звільнення нашого мислення від впливу гуманізму. На допомогу приходять

Αἴᾱ ² ἸᾱϞᾰᾰ

промовисті вірші Пс.39:5: “І тільки марнота сама -- кожна людина жива!”. “Не в силі людини, коли вона ходить, кермувати своїм кроком” (Єр.10:23).

Найважливішим із того, що знаємо, є те, що усі людські тіла, насправді, усі “живі творіння”, в кінці кінців помирають. Тож помирає і “душа”; вона, саме, і є протилежністю того, що безсмертне. Тому не дивно, що у третині випадків, коли в Біблії застосовується слово “душа”, йдеться про смерть та руйнування душі. Уже саме те, що слово це застосовується таким чином, показує, що душа не може бути чимось незнищеним і безсмертним:

-- “Душа, що грішить, -- вона помре” (Єз.18:4).

-- Бог може знищити душу (Мт.10:28). Інші згадки про знищення душі знайдете: Єз.22:27; Пр.6:32; ЗМ.23:30.

-- Усі “душі”, що були в місті Хацор, загинули від меча (Єр.11:10; пор. Єр.10:30-39).

-- “...і кожна жива істота (“душа”) вмерла” (Об.16:3; пор. Пс.78:50).

-- Часто закон Мойсея вимагав, щоб всяка “душа”, яка порушила певні закони, була вбита (напр. 4М.15:27-31).

-- Згадки про душу, яка задушена або загинула в пастці, мають зміст лише в розумінні, що душа може вмерти (Пр.18:7; 22:25; Йов 7:15).

-- “І не зможе себе (“душу”) оживити” (Пс.22:30).

Αἰῶ 2 ΝῆΑΦΘῶ

-- Христос “поклав Свою душу”, і Його душа (або життя) стала жертвою за гріх (Іс.53:10,12).

Доказ того, що “душа” стосується людини або тіла, а не якоїсь безсмертної іскорки в нас самих, можна знайти у багатьох віршах, де зустрічається це слово. Ось деякі очевидні приклади:

-- “Кров душі” (Єр.2:34).

-- “А коли хто (“душа”) згрішить: почує голос прокляття, і був свідком,... але не виявив...; або особа (“душа”), що доторкнеться якої нечистої речі...; або коли хто (“душа”) присягне, вимовляючи нерозважно устами своїми” (ЗМ.5:1-4).

-- “Благослови, душе моя, Господа, і все нутро мое -- святе Ймення Його! Благослови, душе моя, Господа, ...Він бажання твоє насичає добром” (Пс.103:1,2,5).

-- “Бо хто хоче душу свою зберегти, той погубить її, а хто згубить душу свою ради Мене..., той її збереже” (Мр.8:35).

Це є достатнім доказом того, що душа не відноситься до ніякої духовної частини всередині людини; тут душа (грецьке “психе”) означає лише чисте фізичне життя, як це видно з перекладу.

-- У 4М.21:4 йдеться про те, як група людей може мати одну “душу”. Тож душа не може відноситися до іскри особистого безсмертя у кожному з нас.

4.3 Дух Людини

На жаль у свідомості багатьох людей плутаються поняття душі і духа. Це підсилюється тим, що в багатьох мовах та перекладах Біблії слова “душа” та “дух” мають лише один відповідник. “Душа”, яка засадничо відноситься до всього того, з чого складається поняття особи, інколи може стосуватися також і духа. Однак, як правило, у Біблії існує різниця в поняттях “душа” і “дух”. Душу і дух можна “поділяти” порізно (Євр.4:12).

Давньоєврейське та грецьке слово “дух” (“руах” та “пневма” відповідно) також перекладаються наступним чином:

Життя
Розум
Подих
Дух
Вітер

Ми вивчали поняття “духа” у занятті 2.1. Бог використовує Свого духа щоб зберегти природне творіння, включаючи людину. Тож Дух Божий, що є в людині, є життєдайною силою в ній. “Тіло без духа мертво” (Як.2:26). “І дихання (дух) життя вдихнув у ніздрі її (ніздрі людини Адама), -- і стала людина живою душею (створінням)” (ІМ.2:7). Йов говорить про “дух Божий”, який є в “ніздрях моїх” (Йов 27:3

ÁĪĀ ² ÑĪĀÐÒÛ

пор. Іс.2:22). Тож життєдайний дух, який є в нас, даний нам при народженні і залишається в нас, поки живе наше тіло. Коли Божий дух покидає щонебудь, воно відразу ж гине, бо дух -- це життєдайна сила. Якби Бог “до Себе забрав... Свій дух і Свій подих, -- всяке тіло погинуло б вмить, а людина повернулася б на порох!... Коли маєш розум, послухай же це” (Йов 34:14-16). Останнє речення знову натякає на те, що людина дуже важко погоджується із таким виясненням її справжньої природи.

Коли в час смерті Бог забирає Свого духа від нас, то вмирає не лише наше тіло, але й уся наша свідомість перестає існувати. Давидове усвідомлення цього змушувало його вірити в Бога, а не в таке слабе створіння, як людина. Псалом 146:3-5 є сильною пересторогою твердженням теорії гуманізму: “Не надійтесь на князів, на людського сина, бо в ньому спасіння нема: вийде дух його -- і він до своєї землі (пороху, з якого ми зроблені) повертається, -- того дня його задуми гинуть! Блаженний, кому його поміч -- Бог Яковів”.

В час смерті “і вернеться порох у землю, як був, а дух вернеться знову до Бога, що дав був його!” (Екл. 12:7). Як ми показували раніше, Бог всюдисущий Своїм духом. У цьому розумінні “Бог є Дух”. Коли ми помираємо, то робимо “останній подих”, і в цьому розумінні дух Божий, який є в нас, покидає нас. Той дух поглинається Божим духом, який навколо нас. Таким чином в час смерті “дух вернеться знову до Бога”. І тому, що Божий дух підтримує усе творіння,

АІА ² ÑІАӘÒÛ

так само стається і при смерті тварин. Люди і тварини наділені тим самим духом чи життєдайною силою, яка є в них. “Бо доля людських синів і доля звірини -- однакова доля для них, як оці помирають, так само вмирають і ті, і для всіх один (тобто той самий) подих (дух), і нема над твариною вищости людям” (Екл.3:19). Письменник продовжує стверджувати, що не існує помітної різниці в тому, куди відходить дух людей і тварин (Екл.3:21). Це описання того, як люди і тварини, маючи одного і того ж духа, помирають однаковою смертю, очевидно повертає нас до розповіді про те, як і люди і тварини, які однаково мали від Бога життєдайного духа (1М.2:7; 7:15), вмирали однаковою смертю під час потопу: “І вимерло всяке тіло, що рухається на землі: серед птаства і серед скотини, і серед звірини, і серед усіх плазунів, що плазують по землі, і кожна людина. Усе, що в ніздрях його дух життя,... вимерло було. І винищив Бог усяку істоту на поверхні землі” (1М.7:21-23). Зверніть увагу, між іншим, як Пс.90:5 прирівнює смерть до потопу. Оповідання в книзі Буття, глава 7 чітко показує, що в основі своїй, людина така ж, як і “всяка жива істота”. І саме тому, що в ній, як і в інших істотах, є той самий життєдайний дух.

4.4 Смерть -- Це Забуття

ΑΪΑ ² ΝΙΆΘÒÛ

З того, що ми уже дізналися про душу і духа, слід вважати, що під час смерті людина повністю непритомна. І хоча Бог пам'ятає діла тих, хто відповідальний перед Ним (Мал.3:16; Об.20:12; Євр.6:10), у Біблії ніяким чином не сказано, що ми матимемо якусь свідомість в стані смерті. Щодо цього важко заперечувати такі ось виразні твердження:

-- "Вийде дух його (чоловіка) -- і він до своєї землі повертається, -- того дня (миті) його задуми гинуть" (Пс.146:4).

-- "Померлі нічого не знають... і їхнє кохання, і їхня ненависть, та заздрощі їхні загинули вже" (Екл.9:5,6). Немає "в шеолі... мудрости" (Екл.9:10) -- немає мислення, тож немає і свідомості.

-- Йов каже, що по смерті він "був би... ніби-то не існував" (Йов 10:18). Він вважав смерть забуттям, непритомністю і повною відсутністю існування, таким же станом, в якому ми були до народження.

-- Людина помирає, як і тварини (Екл.3:18); тож, якби люди продовжували десь існувати після смерті, то і тварини також повинні бути там; але як Писання, так і наука про це нічого не кажуть.

-- Бог "пам'ятає, що ми -- порошок; чоловік -- як трава дні його, немов цвіт польовий -- так цвіте він,... - і немає його, і вже місце його не пізнає його" (Пс.193:14-16).

ÀÏÃ² ÑÌÀÐÒÛ

Що смерть насправді є забуттям навіть для праведних, бачимо по чисельних благаннях слуг Божих продовжити їхнє життя, бо вони знали, що по смерті не зможуть більше восхваляти і прославляти Бога, бо смерть -- це стан забуття. Єзекія (Іс.38:17-19) та Давид (Пс.6:4,5; 30:9; 39:13; 115:17) є добрим прикладом для цього. Неодноразово про смерть говорить як про сон чи відпочинок, як для праведних, так і для грішників (Йов 3:11,13,17; Дан.12:13).

Тепер у нас достатньо доказів щоб впевнено стверджувати: у Біблії немає підстави для поширеного твердження про те, що праведні переходять по смерті у стан блаженства і втіхи на небі. Тільки істинне вчення про смерть і природу людини приносить відчуття миру. Після усіх протрясінь і болю людського життя могила є місцем повного забуття. Для тих, хто не знав вимог Божих, це забуття триватиме вічно. Більш ніколи вже не повернуться давнішні рахунки цього трагічного і недовершеного природнього життя, не здійсняться марні надії і страхи природньої людської свідомості.

У Біблійному дослідженні існує сукупність істини, яку треба пізнати. Проте, на жаль, у людському релігійному мисленні також існує сукупність помилок через неухважність до Біблії. Відчайдушні зусилля людини пом'якшити неминучість смерті привели її до віри в те, що вона має "безсмертну душу". Сприймаючи, що така безсмертна складова існує в людині, треба вважати, що вона мусить

ΑΪΑ ² ΝΙΛΘΟΥ

кудись відходити по смерті. Це наводить до думки, що по смерті має існувати якась різниця між долею праведних і грішників. Щоб узаконити її було визнано, що має бути якесь місце, назване Небом, куди б могли відходити “добрі безсмертні душі”, та інше місце, зване пеклом, для “поганих безсмертних душ”. А тепер дослідимо інші хибні ідеї, притаманні загально прийнятим віруванням:

1. Нагорода за наше життя дається в час смерті у вигляді нашої безсмертної душі, яка відходить до визначеного місця.
2. Відділення праведних від грішників відбувається в час смерті.
3. Нагорода праведних -- піти до неба.
4. Якщо кожен має “безсмертну душу”, то кожен повинен піти чи то до неба, чи то до пекла.
5. Грішні “душі” підуть до місця покарання, званого пеклом.

Мета нашого дослідження полягає не лише в запереченні. Розмірковуючи над цим у деталях ми сподіваємося виразити багато складових Біблійної істини, які є життєво необхідними частинами справжнього знання про природу людини.

4.5 Воскресіння

Αἰῶν ἡ ἀνάστασις

Біблія наголошує, що винагорода для праведних здійсниться при воскресінні під час приходу Христа (1Сол.4:16). Першим, що вчинить Христос, буде воскресіння з мертвих тих, хто відповідальний перед Богом, після чого наступить суд. Якщо б “душа” йшла до неба по смерті, то не було б ніякої потреби у воскресінні. Павло казав, що намагання упокорюватися Богу було б безглуздим, якби не було воскресіння (1Кор.15:32). Напевно він би так не думав, якби вірив, що в нагороду йому душа його по смерті піде до неба? Справа в тому, що він вірив у те, що воскресіння тіла є єдиною винагородою. Христос підбадьорював нас надією, що відплата за теперішнє життя у вірі станеться в час “воскресіння” (Лк.14:14).

І знову мусимо повернутися до того, що Біблія не учить ні про яку іншу форму існування, крім існування у тілесній формі, що стосується як Бога, так і Ісуса, ангелів та людей. При своєму поверненні Христос “перемінить тіло нашого пониження, щоб стало подібне до славного тіла Його, силою, якою Він може і все підкорити Собі” (Фил.3:20:21). Так само, як зараз він перебуває в прямому розумінні у тілі, яке досконало живиться Духом, а не кров’ю, так і ми поділятимемо таку ж нагороду. В час суду отримаємо відплату за те, як ми жили в цьому житті у тілесній формі (2Кор.5:10). Ті, хто прожив плотське життя, будуть залишені із своїм теперішнім смертним тілом, яке потім знову зітліє на порох; в той час як ті, хто у своєму житті намагався подолати свідомість плоті свідомістю

духа, “від духа пожнуть життя вічне” (Гал.6:8) у формі тіла, сповненого Духом.

Існує багато інших свідчень про те, що нагорода праведним буде у тілесній формі. Як тільки ви сприймете це, стане очевидною істотна важливість воскресіння. Наше теперішнє тіло очевидно перестане існувати в час смерті. Якщо лише можемо собі уявити вічне життя і безсмертя в тілесній формі, то значить, що смерть є станом забуття до тих пір, поки наше тіло не стане перетвореним і отримає Божу природу.

Уся Коринтян 15 у подробицях розповідає про воскресіння. Завжди корисно уважно перечитати її. 1Кор.15:35-44 пояснює, що так само, як зерно, яке висівається, потім з’являється з землі щоб отримати тіло від Бога, так і мертві піднімуться щоб отримати у винагороду тіло. Як Христос піднявся з могили, і його смертне тіло змінилося на безсмертне, так і щирий віруючий отримає свою винагороду (Фил.3:21). Через хрищення поєднуємо себе із Христовою смертю і воскресінням, засвідчуючи свою віру в те, що ми також матимемо винагороду, яку він отримав воскреснувши (Рим.6:3-5). Поділяючи його страждання тепер, ми також розділимо з ним винагороду: “Ми завсіди носимо в тілі мертвість Ісусову, щоб з’явилося в нашому тілі й життя Ісусове” (2Кор.4:10). “Хто підняв Христа з мертвих, оживить і смертельні тіла ваші через Свого Духа”(Рим.8:11). Тож із цією надією ми очікуємо “відкуплення нашого тіла” (Рим.8:23), отримуючи через це тіло безсмертну природу.

ΑἴἸ ἂ ἩἸΑΘἸἸ

Цю надію дослівно тілесної винагороди народ Божий розумів із давніх давен. Авраамові було обіцяно, що він особисто назавжди успадкує край Ханаанський, так ймовірно, як обійшов він його вздовж і впрперек (ІМ.13:17; див. зан. 3.4). Його віра в ці обітниці породила переконання, що одного дня тіло його певним чином оживе і стане безсмертним, і ця обітниця справді сповниться.

Йов виразно висловлював своє усвідомлення того, як, недивлячись на те, що тіло його буде з'їджене червами у могилі, він отримає свою винагороду у тілесній формі: "Мій Викупитель живий, і останнього дня Він підійме із пороку цю шкіру мою, яка розпадається, із тіла свого (тілесного виду) я Бога побачу, сам я побачу Його, й мої очі побачать, а не очі чужі... Тануть нирки в моїм нутрі!" (Йов 19:25-27). Такою ж була надія Ісаї: "Воскресне й моє мертве тіло" (Іс.26:19).

В описанні смерті Лазаря, особистого друга Ісуса, знаходимо дуже схожі слова. Замість того, аби утшати його сестер, говорячи, що душа Лазаря пішла на небо, Господь Ісус говорив про день воскресіння: "Воскресне твій брат". Впевнена відповідь Лазаревої сестри Марти показує, як глибоко усвідомлювалася ця надія серед перших християн: "Відказує Марта Йому: "Знаю, що в воскресення останнього дня він воскресне"" (Ів.11:23,24). Вона, як і Йов, не вважала, що сметь е воротами до блаженного життя на небі, а, натомість, сподівалася на воскресіння "останнього дня" (пор. "останній день" Йова). Господь обіцяє:

Αἴᾱ ᾑ ἸᾱϞᾰᾰ

“Кожен, хто від Бога почув і навчився... І того воскресу я останнього дня” (Ів.6:44,45).

4.6 Суд

Біблійне вчення про суд є одним із головних принципів єдиної віри і має бути чітко засвоєним перед хрищенням (Дії 24:25; Євр.6:2). Часто в Писаннях говориться про “день суду” (напр. 2Петр.2:9; 3:7; Ів.1:4; Юд.6), час, у який ті, хто пізнав Бога, отримають свою винагороду. Усі вони “стануть перед судним престолом Христовим” (2Кор.5:10), щоб отримати відплату за своє життя у тілесній формі.

Даниїл усвоїх видіннях другого пришествя Христа бачив один із таких судних престолів у формі трону (Дан.7:9-14). Притчі в певній мірі допомагають побудувати повну уяву цього. Притча про таланти уподібнює друге пришествя до повернення пана, який скликає своїх слуг і оцінює, наскільки добре використали вони гроші, які він їм залишив (Мт.25:14-29). Притча про рибалок уподібнює заклик Євангелії до рибальського невода і збирання усякого люду: тоді посідають рибалки (пор. судний престол) і відділять добру рибу від поганої (Мт.13:47-49). Тлумачення ж є очевидним: “Так буде й наприкінці віку: Ангели повиходять, і вилучать злих з-поміж праведних”.

Αἴᾱ ² Ἡἰᾲᾳ

З того, що ми уже дізналися, чітко випливає, що після повернення Господа і воскресіння наступить зібрання у певному місці і в певний час усіх покликаних до Євангелії, і тоді ж вони зустрінуться з Христом. Покликані будуть звітуватися, а він вказуватиме, чи гідні вони в нагороду вступити до Царства. Лише в цей час праведні отримають свою винагороду. Усе це зібрано разом у притчі про овець і козлів: “Коли ж прийде Син Людський у славі Своїй, і всі Ангели з ним, тоді Він засяде на престолі слави Своєї (трон Давида в Єрусалимі, Лк.1:32,33). І перед Ним усі народи зберуться (пор. Мт.28:19), і Він відділятиме їх одних від інших, як відділяє вівчар овець від козлів. І поставить Він вівці праворуч себе, а козлята ліворуч. Тоді скаже Цар тим, хто праворуч Його: “Прийдіть, благословенні Мого Отця, посядьте Царство, уготоване вам від закладин світу” (Мт.25:31-34).

Успадкування Царства Божого, здійснення обітниць Аврааму про Царство -- ось винагорода праведним. Але це станеться лише після суду, який наступить після повернення Христа. Тож неможливо отримати обіцяну нагороду безсмертного тіла перед Христовим приходом. Тому маємо усвідомити, що з часу смерті до воскресіння не існує ніякого свідомого існування віруючих, бо ніяким способом неможливо існувати без тіла.

Цей принцип не раз повторюється в Біблії: Нагороду отримають лише *тоді, коли* повернеться Христос, і аж ніяк не раніше:

Αἴᾶ ἢ ἸᾶϞου

-- “А коли Архипастир (Ісус) з’явиться, то одержите ви нев’янучого вінка слави” (1Петр.5:4 пор.1:13).

-- “Він (Ісус Христос) має судити живих і мертвих за Свого приходу та за Свого Царства... Наостанку мені признається вінок правенности, якого мені *того дня* дасть Господь, суддя праведний” (2Тим.4:1,8).

-- При поверненні Месії останнього дня “багато-хто з тих, що сплять у земному поросі збудяться, одні на вічне життя, а одні на наруги” (Дан.12:2).

-- Коли Христос прийде із судом, ті, “хто в гробах... повиходять ті, що чинили добро, на воскресення життя, а котрі зло чинили, на воскресення Суду” (Ів.5:25-29).

-- “Ото, незабаром прходжу (Ісус), і зо Мною заплата Моя, щоб кожному віддати згідно з ділами його” (Об.22:12). Ми не ідемо до неба щоб отримати нагороду -- Христос приносить її нам з неба.

Ісус, приносячи з собою нашу нагороду, втілює задум, за яким ця нагорода приготована для нас на небі, але буде принесена нам на землю в час другого пришестя. Наша “спадщина” краю, обітованого Авраамові, таким чином “захована в небі для вас, що ви бережені силою Божою через віру на спасіння, яке готове з’явитися останнього часу” приходу Христа (1Петр.1:4,5).

Усвідомлення цього дає нам можливість правильно тлумачити місце в Івана 14:2,3, яке спричиняє непорозуміння: “Йду (Ісус) приготувати місце для

Αἴᾱ ² ἸᾱϞᾰᾰ

вас? А коли відійду й приготую вам місце (пор. нагорода, “захована в небі”), Я знову прийду й заберу вас до Себе, щоб де Я -- були й ви”. В іншому місці Ісус повторює, що він прийде знову, щоб дати нам нашу нагороду (Об.22:12), і ми бачили, що вона буде дана на його суднім троні. Він правитиме на троні Давида в Єрусалимі “повік” (Лк.1:32,33). Він перебуватиме вічно тут на землі і, де буде він -- у Царстві Божому на землі, -- там будемо й ми. Тож його обітницю “заберу вас до себе” можна вважати описанням того, що він прийме нас на суді. Грецькі слова “заберу вас до себе” також зустрічаються в Мт.1:20, де йдеться про Йосипа, який прийняв до себе Марію, дружину свою. Тож зовсім не обов’язково йдеться про фізичний перехід до Ісуса.

З того, що нагорода буде дана лише на суді при поверненні Ісуса, виникає, що як праведні, так і грішні, помираючи, ідуть до того самого місця, тобто в могилу. Не існує ніякої різниці між ними під час смерті. На користь цього твердження свідчить наступне:

-- Йонатан був праведним, а Саул грішним, проте були вони “і в смерті своїй нерозлучні” (1Сам.1:23).

-- Саул, Йонатан і Самуїл по смерті усі пішли до одного місця (1Сам.28:19).

-- Праведний Авраам по смерті “прилучився до своєї рідні”, тобто предків, хоча вони були ідолопоклонниками (1М.25:8; Єг.24:2).

Αἴᾱ ² ἸᾱϞᾰᾰ

-- Смерть одинакова як для духовно мудрих, так і для нерозумних (Екл.2:15,16).

Усе це гостро суперечить вченням звичаєвого “християнства”. Їхне вчення про те, що праведники відразу по смерті відходять до неба, зводить на нівець потребу воскресіння і суду. Але ми бачимо, що воскресіння і суд є важливими подіями у Божому плані спасіння, а, отже, і в суті Євангельського послання. Загально прийнято вважати, що як тільки праведна людина вмирає, то отримує винагороду, йдучи до неба, а наступного дня, місяця, року за нею йдуть інші. Це гостро суперечить вченню Біблії про те, що *всі* праведні будуть винагороджені *разом* в один і той самий час:

-- На суді вівці відділяються від козлят одна за одною. Як тільки закінчиться суд, Христос скаже що *всіх* овець, що праворуч:

“Прийдіть, благословенні Мого Отця, посядьте Царство, уготоване вам” (Мт.25:34). Отже всі вівці успадковують Царство в один і той самий час (пор. 1Кор.15:52).

-- В “жнива” Христового повернення і суду всі, хто трудився на Євангельській ниві, “радітимуть разом” (Ів.4:35,36 пор. Мт.13:39).

-- Об.11:18 визначає “час... мертвих судити” як час “заплати рабам Твоїм, пророкам і святим, і тим, хто Ймення Твого боїться”, -- тобто всім віруючим разом.

Αἴᾱ ² ἸᾱϞᾰᾰ

-- В Євреїв 11 перелічується багато старозавітніх праведників. Вірш 13 каже: “Усі вони повмирили за вірою, не одержавши обітниць”, даних Авраамові щодо спасіння через прийняття до Царства Божого (Євр.11:8-12). З цього виникає, що після своєї смерті ці люди не відходять один за одним на небо щоб отримати винагороду. Пояснення цьому дається у віршах 39,40: “І всі вони... обітниці не прийняли, бо Бог передбачив щось краще про нас, -- щоб вони не без нас досконалість одержали”. Дарування їм обіцяної винагороди затрималося тому, що Божий план передбачає, що всі віруючі “одержать досконалість” разом в один і той самий час. Це вібудеться на суді в час Христового повернення.

4.7 Місце Винагороди: Небо Чи Земля?

На додаток до вище наведеного, всі, хто все ще вважає, що небо, а не земля буде місцем Царства Божого, тобто обіцяної винагороди, повинні в'яснити наступне:

Αἰῶν ἡ ἀρχὴ

-- “Господня молитва” закликає до приходу Царства Божого (тобто просить про повернення Христа), в якому воля Божа виконуватиметься на землі, як вона зараз виконується на небі (Мт.6:10). Тож молимося за прихід Царства Божого на землю. Трагедія полягає в тому, що тисячі людей бездумно промовляють ці слова кожного дня, віруючи, що Царство Боже вже зараз є остаточно встановленим на небі, а земля буде знищена.

-- “Блаженні лагідні, бо землю впадкують вони” (Мт.5:5), -- а не тому, що “їхні душі підуть до неба”. Це наводить нас до Псалма 37, який усім своїм змістом наголошує, що остаточно винагорода праведним буде на землі. На тому самому місці, де грішники утішались своєю тимчасовою зверхністю, праведним буде відплачено життям вічним, і впадкують вони землю, на якій колись безбожні владарювали (Пс.37:34,35). “А покірні впадкують землю... Бо благословенні від Нього впадкують землю... Успадкують праведні землю, і повік будуть жити на ній” (Пс.37:11,22,29). Жити вічно в обіцянім краю-землі означає, що вічне життя на небі неможливе.

-- “Давид, що помер і похований, ...не зійшов бо на небо” (Дії 2:29,34). Натомість Петро вияснив, що надіється на воскресіння з мертвих при поверненні Христа (Дії 2:22-36).

-- Земля є ареною Божого впливу на людство: “небо, -- небо для Господа, а землю віддав синам людським!” (Пс.115:16).

ΑΙΪ ² ΝΙΆΘÒÛ

-- Об.5:9,10 наводить, що казатимуть праведні, коли будуть прийняті на судному троні: “І Ти (Христос) їх зробив для нашого Бога царями, і священниками, -- і вони на землі царюватимуть!”. Ось ця картина царювання у Божому Царстві на землі досить далека від туманного уявлення про те, що ми насолоджуватимемось “блаженством” десь на небі.

-- Пророцтва Даниїла, глави 2 і 7, виділяють політичні успіхи держав, які в кінцевому результаті уступлять місце Царству Божому при поверненні Христа. Влада цього Царства буде “під усім небом” і “наповнить усю *землю*” (Дан.7:27; 2:35 пор. в.44).

Це вічне Царство “буде дане народові святих Всевишнього” (Дан.7:27). Тож їхньою нагородою є життя в цьому Царстві, яке буде на землі *під* небесами.

4.8 Відповідальність Перед Богом

Якщо людина наділена “безсмертною душею” від природи, то повинно десь бути місце чи то для винагороди, чи то для покарання, щоб їй там отримати вічне призначення. Тут мається на увазі, що перед Богом відповідальні всі. І навпаки, ми показали, як учить Біблія, що від природи людина подібна до тварин, без всякого вродженого безсмертя. Однак, деяким людям запропонована перспектива життя вічного у Божому Царстві. Має бути очевидним, що не кожен, хто жив коли-небудь, воскресне. Як і тварини, людина живе і вмирає щоб

Αἴᾶ ἢ Ἰᾶθῶῦ

перетворитися в порох. Але з того, що станеться суд, на якому хтось буде засуджений, а хтось отримає у винагороду життя вічне, маємо усвідомити, що буде певна категорія людей, які воскреснуть щоб бути судженими і винагородженими.

Те, чи людина воскресне, залежить від того, чи відповідальна вона перед судом. Основою нашого присуду стане те, як ми відповідали на те, що каже нам Боже слово. Христос пояснював: “Хто цурається Мене, і Моїх слів не приймає, той має для себе суддю: те слово, що Я говорив, -- останнього дня воно буде судити його!” (Ів.12:48). Той, хто не пізнав чи не зрозумів Христового слова, а тому не мав можливості прийняти чи відкрити його, буде вважатися недієздатним перед судом. “Котрі бо згрішили без (знання Божого) Закону й загинуть, а котрі згрішили в Законі (тобто знаючи його), приймуть суд за Законом” (Рим.2:12). Отже ті, хто не знав Божих заповідей, згинуть, як тварини, в той час як ті, хто свідомо порушує закон Божий, повинні бути осуджені, а отже, і воскреснути щоб стати перед судом.

У розумінні Бога “гріх не ставиться в провину, коли немає Закону”, “бо гріх -- то беззаконня”, “Законом бо гріх пізнається” (Рим.5:13; Ів.3:4; Рим.3:20). Без знання Божих законів, які об’явлені у Слові Його, “гріх не ставиться в провину” людям, тож вони не будуть суджені і не воскреснуть. Тож ті, хто не знає Божого Слова, залишатимуться мертвими, як і тварини та рослини, бо вони в однаковому

Αἰἶ ² ÑÌÀÐÒÛ

становищі. “Людина в пошані, але нерозумна, -- подібна худобі, що гине!” (Пс.49:21). “І смерть їх пасе, немов вівці” (Пс.19:15).

Саме знання шляхів Божих робить нас відповідальними перед Ним за наші дії, а тому робить необхідним наше воскресіння і притягнення до судного трону. Тож слід розуміти, що воскреснуть не лише праведні чи ті, хто охрестився, але всі відповідальні перед Богом через те, що знали Його. Ось тема, яка часто повторюється в Писаннях:

-- Івана 15:22 каже, що знання Слова приносить відповідальність: “Коли б Я (Ісус) не прийшов і до них не казав, то не мали б гріха, а тепер вимовки (виправдання) не мають вони за свій гріх”. Римлян 1:20-21 також каже, що знання людьми Бога не залишає “їм виправдання”.

-- “Кожен, хто від Бога почув і навчився... і того воскресу Я (Христос) останнього дня” (Ів.6:44,45).

-- Бог лише “дивиться крізь пальці” на дії тих, хто без вини не свідомий шляхів Його. За тими, хто знає їх, Він стежить пильно і сподівається відповіді (Дії 17:30).

-- “А раб той , що знав волю свого господаря, але не приготував, ані не вчинив згідно волі його, буде тяжко побитий. Хто ж не знав, а вчинив каригідне, буде мало він битий (напр. залишиться мертвим). Тож від кожного, кому дано багато, багато від нього й жадатимуть. А кому багато повірено (*людьми*), від

Αἴᾶ ἢ ἸᾶΘῶ

того ще більше жадатимуть” (Лк.12:47,48) -- а тому, на скільки більше жадатиме *Бог*?

-- “Отож, хто знає, як чинити добро, та не чинить, -- той має гріх!” (Як.4:17).

-- Особлива відповідальність Ізраїля перед Богом полягала в Його об’явленнях їм про Себе (Ан.3:2).

-- Через оце вчення про відповідальність “краще було б не пізнати їм (хто потім відвернувся від Бога) дороги праведности, аніж, пізнавши, вернутись назад від переданої їм святої заповіді!” (2Петр.2:21). Інші цитати стосовно цього див.: Ів.9:41; 3:19; 1Тим.1:13; Ос.4:14; 5М.1:39.

Усвідомлення Бога робить нас відповідальними перед судним тронем, значить ті, хто не усвідомив цього, не воскреснуть, бо вони не потребують суду, і брак знань уподібнює їх до “худоби, що гине” (Пс.49:21). У Біблії не раз говориться про те, що не всі воскреснуть, хто коли-небудь жив:

-- Народ древнього Вавілону “не пробудяться” по своїй смерті, бо вони були байдужими до правдивого Бога (Єр.51:39; Іс.43:17).

-- Ісая підбадьорював себе: “Господи, Боже наш (Ізраїлів), панували над нами пани окрім Тебе (напр. Філістимляни, Вавілоняни)... Померлі вони не оживуть (знову), мертві не встануть вони... і затер (Ти) всяку згадку про них” (Іс.26:13,14). Зверніть увагу на потрійний наголос, який робиться тут про те, що вони не воскреснуть: “Вони не оживуть,... не

Αἴᾱ ἂ ἩἰᾶϞϞ

встануть,... затер всяку згадку про них". І навпаки, Ізраїль мав надію на воскресіння, бо знав правдивого Бога: "Померлі твої (Ізраїлеві) оживуть, воскресне й моє мертве тіло"(Іс.26:19).

Щодо Божого народу Ізраїля Біблія говорить, що при поверненні Христа "І багато-хто з тих, що сплять у земному поросі, збудяться, одні на вічне життя, а одні на наруги, на вічну гидоту" (Дан.12:2). Отже, "багато", але не всі юдеї воскреснуть, згідно з їхньою відповідальністю як Богом обраного народу. Ті з них, хто зовсім байдужий до свого справжнього Бога, "попадають, і більше не встануть", бо неспроможні "знайти слово Господа" (Ам.8:12,14).

ОТЖЕ, МИ ДІЗНАЛИСЯ, ЩО:

1. Усвідомлення Слова Божого призводить до відповідальності перед Богом.
2. Лише відповідальні воскреснуть і постануть перед судом.
3. Тож ті, хто не усвідомлює справжнього Бога, залишаться мертвими, як тварини.

Ці висновки, як наслідок, стають важким ударом по людській гордості і по тому, в що нам природньо хочеться вірити: мільйони людей, як тепер, так і на протязі всієї історії, які не знали спавжньої Євангелії, безнадійно розумово відсталі, хто не може усвідомити суті послання Біблії, немовлята і малі діти, які померли, не досягнувши віку розуміння Євангелії, -- усі ці люди потрапляють до категорії

тих, хто не сприйняв правдивого знання про Бога, а тому не є відповідальними перед Ним. Це значить, що вони не воскреснуть, якими б не були духовні переконання їхніх батьків. Це цілком суперечить суті гуманізму та усіх наших природних потреб і відчуттів. Але щира покірність Божому Слову вічної правди в поєднанні із в міру стриманою думкою про нашу природу приведе нас до сприйняття цієї істини. Якщо чесно проаналізувати події людського життя, навіть не звіряючи їх із Святим Письмом, можна дійти до висновку, що не може бути ніякої надії на майбутнє життя для людей, про яких йшлося вище.

Наші сумніви щодо шляхів Божих у таких справах зовсім недоречні: “Хто ти, чоловіче, що ти сперечаєшся з Богом?” (Рим.9:20). Можемо признатися, що не розуміємо, але ніколи не можемо звинувачувати Бога у несправедливості чи неправедності. Припущення того, що Бог якимось чином може бути ненависним або помилятися, вимальовує жахливу картину всемогутнього Бога, Отця і Творця, який бездумно і несправедливо поводить ся зі Своїми творіннями. Тут нам прийде на допомогу розповідь про те, як цар Давид втратив свою дитину. 2Сам.12:15-24 розповідає, як тяжко молився Давид за те дитячко, поки воно ще жило. Але він з розумінням поставився до неминучості його смерті: “Коли те дитя ще жило, я постив та плакав, бо казав: “Хто знає, може Господь учинить мені милість, і буде жити дитя те? А тепер, -- померло воно. Нащо то я б постив? Чи зможу ще повернути його?..воно не вернеться до мене”. Тоді

Αἰῶν ἡ ἀληθεύουσα

Давид утішив свою жінку і мав іншу дитину як тільки міг швидше.

І, накінець, слід сказати, що багато хто, усвідомивши принцип відповідальності перед Богом, втрачає бажання пізнавати Його глибше щоб не бути відповідальним перед Богом і судом. Але в певній мірі такі люди уже є відповідальними перед Богом, бо їхнє знання Слова Божого призвело до усвідомлення ними того, що Бог діє у їхньому житті, пропонуючи справжні взаємини. Завжди слід пам'ятати, що "Бог є любов". Він "не хоче, щоб хто загинув", і "дав Сина Свого Однородженого, щоб кожен, хто вірує в Нього, не згинув, але мав життя вічне" (Ів.4:8; 2Петр.3:9; Ів.3:16). Бог хоче, щоб ми були у Царстві Його.

Тож, коли починаємо усвідомлювати і прислухатися до Божого поклику, зверненого до нас через Слово Його, розуміємо, що Він стежить за нами у натовпі людей, особливо придивляючись, вишукуючи жадібно знаки нашої уваги у відповідь на Його любов, а не чекає, щоб ми схибили, і не змогли жити відповідно до наших обов'язків. Ніколи Він не опускає Свого люблячого погляду з нас. Ніколи не зможемо забути чи відмовитися від відповідальності перед Богом. Натомість можемо і повинні задовольнятися особливою близькістю, яку маємо до Бога, а тому вірити у велич Його любові і повсякчас прагнути усвідомити Його глибше, а не відмовлятися від знання про Нього. Наше уподобання шляхів Божих і прагнення пізнати їх так, щоб ми могли ще більше уподобитися Йому, має

переважати над нашим природнім страхом перед Його виїнятковою святістю.

4.9 Пекло

У загально прийнятому розумінні пекло -- це місце покарання грішних “безсмертних душ”, куди вони потрапляють по смерті, або місце мук для тих, хто відкинутий на суді. На наше переконання, Біблія учить, що пекло -- це могила, куди всі потрапляють після смерті.

Само по собі давньоеврейське слово “шеол”, в перекладі “пекло”, означає “покрите місце”. “Пекло” - це українське поняття для позначення слова “шеол”, тому, читаючи “пекло”, ми не сприймаємо це слово у його повному перекладі. Так в англійській Біблії “пекло” позначене словом “hell”, а “hell-met” по-англійськи в прямому розумінні -- покриття для голови. Мовою Біблії це “покрите місце”, чи “пекло”, є ні чим іншим, як могилою. Існує багато прикладів, де давньоеврейське слово “шеол” перекладається як могила. Насправді деякі сучасні видання Біблії майже не вживають слова “пекло”, перекладаючи це більш досконало як “могила”. Ось кілька прикладів, в яких слово “шеол” перекладене як “могила”, і які розвінчують загально прийняте розуміння пекла як місця вогню і мук для грішників:

Αἴᾱ ἂ ἸᾱϞᾰᾰ

-- “Хай замовкнуть (безбожні) та йдуть до шеолу [grave -- могила у N.I.V.] (Пс.31:18) -- вони не стогнатимуть в муках.

-- “Та визволить Бог мою душу із влади шеолу [grave -- N.I.V.] (Пс.49:16) -- тобто Давидова душа чи тіло воскресне з могили чи то “пекла”.

Це ніяк не узгоджується із віруванням у те, що пекло є місцем покарання грішників, з якого їм не втекти. Праведна людина може відійти до пекла (могили) і вийти знову. Ос.13:14 підтверджує це: “З рук шеолу (могили) Я викуплю їх (Божий народ), від смерти їх вибавлю”. Це цитується в ІКор.15:55 і стосується воскресіння при поверненні Христа. Про це йдеться також у видінні другого воскресіння (див. заняття 5.5), “і смерть і ад дали мертвих, що в них” (Об.20:13). Зверніть увагу на схожість між смертю, тобто могилою, та адом (див. також Пс.6:5).

В ІСам.2:6 Анна говорить дуже виразно: “Господь побиває й оживлює (через воскресіння), до шеолу (могили) знижає й підносить”. Оскільки “шеол” то могила, слід сподіватися, що праведні будуть врятовані від неї через їхнє воскресіння до вічного життя. Таким чином цілком можливо потрапити до пекла, чи то могили, а згодом покинути його через воскресіння. Найважливішим є приклад Ісуса, який “не буде зоставлений в аду”, ані тіло Його, не зазнає зотління” (Дії 2:31), бо він воскрес. Зверніть увагу на тотожність між Ісусом і його “тілом”. Те, що його тіло “не буде *зоставлене* в аду” вказує на те, що воно було там якийсь час, а саме ті три дні, на протязі яких воно було у могилі. Те, що Христос сховався до

АІА ² ÑІАӘОӰ

“аду” є достатнім доказом того, що це не лише місце грішників.

Як добрі, так і злі люди відходять до “пекла” (аду), тобто могили. Тому Ісусові “із злочинцями визначили гроба Його” (Іс.53:9). На підтвердження цьому є багато прикладів, коли праведні відходять до пекла, тобто могили. Яків казав: “У жалобі зйду я до сина мого до шеолу (аду)” (ІМ.37:35).

Один із Божих законів полягає в тому, що покарання за гріх -- смерть (Рим.6:23; 8:13; Як.1:15). Раніше ми уже показували, що смерть -- це стан повного забуття. Наслідок гріха -- повна загибель, а не вічні муки (Мт.21:41; 22:7; Мк.12:9; Як.4:12). Саме так люди загинули від Потопу (Ік.17:27,29), а ізраїльтяни гинули в пустелі (ІКор.10:10). За обидвома цими прикладами грішники вмирали, а не піддавалися вічним мукам. Тож неможливо аби грішники каралися вічно, свідомо переносячи муки і страждання.

Також ми побачили, що Бог не вважає за гріх, тобто не ставить нам у провину, якщо ми необізнані з Його словом (Рим.5:13). В цьому випадку такі люди залишаються мертвими. Ті, хто знав, чого Бог вимагає, воскреснуть і постануть перед судом при поверненні Христа, а будучи грішними, вони будуть покарані і помруть знову, назавжди. То буде “друга смерть”, про яку йдеться в Об.2:11; 20:6. Ці люди колись помруть смертю повного забуття. Вони воскреснуть і будуть суджені при поверненні Христа, і будуть покарані другою смертю, котра, як і перша, буде смертю повного забуття. Вона триватиме вічно.

Αἰῶν ἡ Ἰαῶν

Саме в цьому розумінні покарання за гріх є “вічним”. Так що їхній смерті не буде кінця. Залишатися мертвим назавжди -- ось вічна кара. Приклад з Біблії, у якому бачимо такий спосіб мислення, знаходимо у 5М.11:14. Йдеться про те, як Бог раз і назавжди погубив у Червоному морі фараонове військо так, щоб вічна і цілковита загибель цього війська ніколи вже не турбувала Ізраїль: “Пустив над ними воду Червоного моря... і вигубив їх аж до дня цього”.

Навіть у старозавітні часи віруючі усвідомлювати майбутнє воскресіння останнього дня, після якого відповідальні грішники повернуться до могили. Йов 21:30,32 виразно каже: “Буває врятований (воскреслий) злий, на день гніву..., і на кладовище буде проваджений (тоді) він, і про могилу подбають...”. Одна із притч про повернення Христа і суд говорить про грішника, якого вбивають на очах його (Лк.19:27). Навряд чи це погоджується з думкою про вічне існування грішників, які свідомо переносять муки. У всякому випадку таке покарання дещо суперечило б здоровому глузду -- *вічні* муки за діяння 70 років. Бог не отримує ніякого задоволення від покарання грішників. Тож слід сподіватися, що Він не накладатиме на них кари навіки (Ез.18:23,32; 33:11 пор. 2Петр.3:9).

Відступницьке християнство часто пов'язує “пекло” з уявленнями про вогонь і муки. Це гостро суперечить вченню Біблії про пекло (могили). “Вони зійдуть в шеол (могили), -- і смерть їх пасе, немов вівці” (Пс.49:15). Мається на увазі, що могила є

Αἰῶν ἡ Ἰᾶθου

місцем спокійного забуття. Недивлячись на те, що душа, тобто тіло Христа було у пеклі три дні, воно “не зазнало зотління” (Дії 2:31). Це було б неможливим, якби пекло було місцем вогню. Єз.32:26-30 подає картину, як могутні воїни з навколишніх народів мирно спочивають у своїх могилах: “Все велелюдство..., побиті мечем (у битві)... зійшли до шеолу з військовим знаряддям своїм, і поклали свої мечі під свої голови,... і полягали вони... із тими, хто сходить в могилу”... Тут йдеться про звичай поховання воїнів з їхньою зброєю і покладання голови покійного на його меч. Але це і є “пекельне” зотління -- могила. Ця картина могутніх воїнів навряд чи узгоджується з уявленням про пекло як місце вогню. Реальні речі (напр. мечі) ідуть до того ж “пекла”, що й люди, тож пекло не є місцем духовних мук. Ось як Петро звертався до грішника: “Нехай згине з тобою те срібло твоє” (Дії 8:20).

Оповідання про пригоди Йони також суперечить цьому. Будучи проковтнутим заживо величезною рибою “молився Йона до Господа... з утроби тієї риби, тай казав: “Я кликав... до Господа,... і з нутра шеолу кричав я”” (Йона 2:1,2). Тут “нутро шеолу” утотожнюється з нутром кита. Нутро кита було насправді “покритим місцем”, що і є основним значенням слова “шеол”, яке перекладається “пеклом”. Очевидно, що то не було місцем вогню, і Йона вийшов “з нутра шеолу”, коли кит виплюнув його. Це наводить на думку про воскресіння Христа з “пекла” (могили) -- див. Мт.12:40.

МЕТАФОРИЧНИЙ ВОГОНЬ

Однак, насправді у Біблії часто використовується образ вічного вогню для показу Божого гніву до гріха, який веде грішників до цілковитої загибелі у могилі. Содом був покараний “вічним вогнем” (Юд.в.7), тобто він був повністю знищений через гріховність своїх жителів. Сьогодні це місто в руїнах, затошене у Мертвому морі. Ніяким чином воно не палає у вогні, чого слід було б сподіватися, сприймаючи “вічний вогонь” буквально. Так само і Єрусалим був під загрозою вічного вогню Божого гніву через гріхи Ізраїля: “Огонь підпалю в їхніх брамах, і він поїсть ерусалимські палати -- і не погасне!” (Єр.17:27). Тому, що Єрусалиму пророковано бути столицею майбутнього Царства (Іс.2:2-4; Пс.48:3), Бог не має на увазі, що ми сприйматимемо це буквально. Величні будівлі Єрусалиму згоріли у вогні (2Цар.25:9), але той вогонь не палав вічно.

Так само покарав Бог край Ідумейський вогнем, який “не погасне вночі ані вдень, дим його підійматися буде повік, з роду в рід спустошений буде,... і перебуватимуть в ньому сова та ворона,... і буде тернина рости по палатах його” (Іс.34:9-15). Дивлячись на те, що тварини і рослини повинні були існувати в спустошеному краї Ідумейському, образ вічного вогню повинен був відноситися до Божого гніву і цілковитої руїни того краю, а не сприйматися буквально.

Αἰῶν ἢ Ἄβυσσος

Докладно давньоєврейські і грецькі вирази, які перекладені словом “вічно”, означають “навік”. Деколи вони сприймаються буквально точно, як наприклад, вік царства, але не завжди. Іс.32:14,15 є добрим прикладом: “Офел та башта навік стануть ямами,... аж Дух з височини пролетиться на нас”. Ось так розуміється “вічність” або “вічний вогонь”.

Знову і знову Божий гнів на гріхи Єрусалима та Ізраїля уподібнюється до вогню: “Ось ллється Мій гнів і Моя лють на це місце (Єрусалим), -- і палатиме він, і не згасне!” (Єр.7:20; інші приклади: Плач 4:11 та 2Цар.22:17)

Вогонь також сприймається як засудження Богом гріха, особливо при поверненні Христа: “Бо ось наступає той день, що палає, як піч, і стануть всі пишні та кожен, хто чинить безбожне, соломою, -- і спалить їх день той, який наступає” (Мал.4:1). Згораючи у вогні, солома, чи навіть тіло людське, перетворюється в порошок. І ніяка речовина, особливо людська плоть, не може горіти буквально вічно. Тож вислів “вічний вогонь” не може стосуватися вічних мук. Вогонь не може горіти вічно, якщо немає чому горіти. Слід звернути увагу на “пекло”, “кинене в озеро огняне” (Об.20:14). Це свідчить, що пекло не є тим самим, що “озеро огняне”, воно означає повну загибель. Книга Об’явлення мовою символів говорить нам, що могила буде повністю знищена, бо наприкінці Тисячоліття не буде більше смерті.

ГЕЄННА

Αἴᾱ ² ΝἰΆϞϞϞ

У Новому Заповіті зустрічаються два грецьких слова, перекладених як “пекло”. “Ад” означає те ж, що і давньоєврейське “шеол”, про що ми уже говорили раніше. “Геенна” -- це назва сміттєзвалища, яке знаходилося на околиці Єрусалима, і там спалювався непотріб з усього міста. Сміттєзвалища є характерною рисою багатьох сучасних міст в країнах, що розвиваються (напр. “Smoky Mountain” на околицях Маніли на Філіпінах). Як власну назву, тобто назву певного місця, це слово слід було б залишити без перекладу, як Геенна, а не перекладати як пекло. “Геенна” -- це арамейська назва, яка походить від давньоєврейського “Ге-Бен-Гінном”. Місце з такою назвою знаходилося біля Єрусалиму (Єр.15:8) і за часів Христа було сміттєзвалищем. Трупи злочинців кидали в огонь, який там завжди підтримувався, тому Геенна стала символом повної загибелі і неприйняття.

І знову слід розставити усе на свої місця: те що було вкинене у цей вогонь, не залишалось в ньому назавжди -- тіла розпадалися в прах. “Бог наш (буде) то *“палючий огонь!”*” (Євр.12:29) у день суду. Вогонь Його гніву до гріха знищить грішників, а не залишатиме їх обсмалюваними заживо. У минулі часи, коли Бог судив Свій народ Ізраїля, віддавши його в руки вавілонян, Геенна була завалена трупами грішників з-поміж Божого народу (Єр.7:32,33).

Майстерним чином Господь Ісус поєднав усі ці старозавітні поняття, використавши слово “Геенна”.

Αἴᾱ ² ΝἰΆϞὸὔ

Він часто казав, що той, хто буде відкинутий на суді в час Його повернення, увійде до геєнни (тобто “пекла”), до огню негасимого, де “їхній червяк не вмирає” (Мр.9:43,44). Геєнна вимальовувала в свідомості юдеїв думку про відкинення і загибель тіла, і ми бачимо, що вічний вогонь є символом, який показує гнів Божий до гріха і вічну загибель грішників через смерть.

Вислів “їхній червяк не вмирає” очевидно є частиною цього символічного образу повної загибелі, бо, без сумніву, в буквальному розумінні не існує червяків, які не вмирають. Те, що Геєнна була колишнім місцем покарань грішників з-поміж Божого народу, в подальшому засвідчує майстерність Христа у використанні образу Геєнни.

Відступ 11: Чистилище

Римо-католицька церква учить, що душі Божих людей можуть після смерті відходити до так званого “чистилища”, яке знаходиться напівдорозі між “небом” і “пеклом”. Вони учать, що це місце очищення, де душа якийсь час страждатиме перш, ніж буде спасенною на небі. Вважається, що молитвами, запалюванням свічок і пезертвами на церкву особа або її друзі можуть скоротити

Αἴᾱ ² ΝἰΆϞὸῦ

тривалість страждань у “чистилищі”. Хибність такого вчення доводиться таким чином:

- Біблія нічого не каже про існування такого місця.
- Ми бачили, що душа відноситься до нашого тіла, а не до якоїсь безсмертної частини його, а “пекло” є могилою, а не місцем покарання.
- Праведним не заповідається спасіння на небі. Дар спасіння станеться на суді при поверненні Христа, а не в якийсь момент після смерті, коли ми, як вважається, покидаємо “чистилище” (Мт.25:31-34; Об.22:12).
- Усі праведні отримують свою винагороду в один і той самий час, а не кожен окремо (Євр.11:39,40; 2Тим.4:8).
- По смерті настає повне забуття, а не те, що мається на увазі у вченні про чистилище.
- Ми очищаємося від наших гріхів через хрищення во Христа і сповнення міцною вірою у його служіння під час нашого теперішнього життя, а не через якісь страждання після смерті. Нам сказано “очистьте стару розчину” гріха у своєму житті (1Кор.5:7), очистити себе від дії гріха (2Тим.2:21; Євр.9:4). Тож час нашого очищення зараз, у цьому житті, а не в місці очищення (“чистилищі”), куди ми підемо по смерті. “Ось тепер час приемний, ось тепер день спасіння!” (2Кор.6:2). Наше упокорення Богу у хрищенні і набутті духовного характеру у цьому

Αἰῶν ἡμεῶν

житті приведе нас до спасіння (Гал.6:8), -- а не переживань у "чистилиці".

-- Намагання інших врятувати нас запалюванням свічок та іншими пожертвами католицької церкви не матиме ніякого впливу на наше спасіння. "Які на багатство своє покладають надію, ...жодна людина не викупить брата, ...щоб міг він ще жити навіки" (Пс.49:7-10).

Відступ 12: Духи І Перевтілення

Вірування у те, що людина продовжує жити в іншій людині чи тварині, якою оволодіває її дух, було одним із перших намагань людини переконати себе в тому, що смерть не є остаточною, як це може видаватися.

Ми уже показували, що дух людини відноситься до подиху, життєвої сили у ній самій, і ця сила повертається до Бога по смерті людини (Екл.12:7). Це означає, що дух людини не блукає навколо, як "привид", ані не може він оволодіти іншою людиною чи твариною таким чином, що людська особистість продовжується в них. Усі ми будемо суджені за наші власні вчинки (2Кор.5:10). Якщо наші вчинки і риси характеру залежать від характеру попередньої

ΑΙΪ ² ΝΙΆΘÒÛ

людини, тоді положення про Божий суд і винагороду за наші вчинки (Об.22:12) стає нісенітницею.

Дух по смерті повертається до Бога і всяка свідомість зникає. Тож всяке намагання спілкуватися з мертвими показує серйозне нерозуміння виразного вчення Біблії щодо цього (див. Іс.8:19,20). Біблія досить виразно каже, що люди ніяким чином не повертаються до своїх попередніх домівок чи місць після смерті. Не може бути такого явища, коли “дух” чи “привид” з’являється у такому місці по смерті людини. Йов 20:7-9 каже про це безросередньо так: “(Чоловік) загине навіки, немов його гній, хто бачив його, хто запитає: де він?... І не знайдуть його... Його бачило око, та бачити більше не буде,... і вже не побачить його його місце (дім, місто)”. І в Йова 7:9,10: “Хто сходить в щол, ...не вертається вже той до дому свого, та й його не пізнає вже місце його...” Покірне сприйняття цього змусить нас відкидати усі твердження про появу “духів” померлих, які являються у своїх попередніх домівках. Такі переживання мали би бути принаймні витворами уяви.

Відступ 13: В Якій Природі Ми Воскреснемо?

Αἴᾱ ἡ ΝῆΑΘὸῦ

Як ми уже показували, життя вічне і набуття Божої природи дарується віруючим після суду. Спочатку Христос воскресить тих, хто відповідальний перед його судом, а потім судитиме їх, зібравши перед собою. З того, що дар безсмертної природи дається на суді, випливає, що ті, хто воскресає, мають спочатку смертну природу. Якби вони воскресали у безсмертних тілах, то суд, на якому розподіляються нагороди, був би позбавлений всякого змісту.

Ми вступаємо до Царства Божого відразу після судного трону (Мт.25:34). Тож до суду віруючі не знаходяться у Божому Царстві. “Тіло й кров посісти Божого Царства не можуть, ...(тож) ми всі перемінимось... Мусить бо тлінне оце зодягнутись в нетління, а смертне оце зодягтися в безсмертя” (ІКор.15:50,51,53). Значить, ця переміна природи від смертної до безсмертної відбувається на судному троні, бо саме там, ми вступаємо до Царства Божого.

Однак, натхненний апостол Павло часто говорить про “воскресіння” як про “воскресіння життя”, тобто воскресіння праведних, які згодом після суду отримають вічне життя. Звичайно, він має на увазі, “що настане воскресіння праведних і неправедних” (Дії 24:15). Він, звичайно, усвідомлював, що відповідальні “повиходять (з могили) ті, що чинили добро, на воскресення життя, а котрі зло чинили, на воскресення Суду” (Ів.5:29).

Насправді, видається, що Павло часто звертається до цього “воскресіння життя”, коли говорить про “воскресіння”. Праведні виходять зі своїх могил “на воскресіння життя”: з’явившись із землі, вони

Αἴᾱ ᾖ ἸᾱϞᾰᾰ

постануть перед судом і отримають дар життя вічного. Увесь цей процес і є “воскресіння життя”. Павло говорить про своє прагнення жити християнським життям “аби досягнути якомось воскресення з мертвих” (Фил.3:11). Будучи відповідальним, він воскресне у всякому випадку щоб відповідати перед судом. А, отже, те, що він намагався досягти “воскресіння”, повинно означати, що тут “воскресіння” стосується “воскресіння життя”.

Інші приклади, де “воскресіння” означає “воскресіння життя” (пор. Лк.14:14) знаходяться в Лк.20:35; Ів.11:24; 1Кор.15:21,42; Євр.11:35; Об.20:6. У Псалмі 17:15 Давид говорить про отримання винагороди тієї ж миті, як він “збудиться”. Він мав такий же погляд на воскресіння, хоча і знав про майбутній суд. Застосування виразу “воскресіння”, як і в 1Кор.15 допомагає пояснити 1Кор.15:52: “Мертві воскреснуть”. Слід зауважити, що вираз “мертві” деколи (а особливо в 1Кор.15) стосується мертвих праведників, які воскреснуть щоб отримати вічне життя на суді: 1Кор.15:13,21,35,42; 1Сол.4:16; Фил.3:11; Об.14:13; 20:5,6.

У 1Сол.4:16,17 перелічуються події, пов'язані із поверненням Христа:

1. Христос повертається зримо
 2. Мертві підіймаються
 3. Ті з живих на той час, які є відповідальними, негайно будуть схоплені і віднесені на суд.
- Дарування життя вічного відбувається після цього збирання усіх разом (Мт.25:31-34; 13:41-43). Отже

безсмертя не може даруватися під час воскресіння, бо воскресіння стається перед зібранням. Ми уже показували, що усі праведні будуть винагороджені одночасно (Мт.25:34; Євр.11:39-40). Неможливо, щоб безсмертя дарувалося в час воскресіння, бо воскресіння відбувається перед зібранням докупи живих відповідальних.

Проте, слід зауважити, що наше поняття часу надто людське. Бог взагалі ним не пов'язаний. Напевно, можна зайти надто далеко, намагаючись виробити особливу послідовність подій, які відбуватимуться навколо в час повернення Христа. Ось як описується воскресіння і наше зодягання в безсмертя на судному троні: "Раптом, як оком змигнути" (1Кор.15:51,52). Час при Христовому поверненні обов'язково перейде в інший вимір, принаймні для тих, кому призначений суд. Загально відомим біблійним принципом є те, що усі відповідальні перед судом звітуватимуть на судному троні про своє життя і матимуть певну бесіду зі своїм суддею, Господом Ісусом (Мт.25:44 і т.д.; Екл.3:17; 12:14; Лк.12:2,3; 19:23; Єз.18:21,22; 1Тим.5:24,25; Рим.14:11,12). Беручи до уваги величезну кількість відповідальних, слід вважати, що час затримається або надзвичайно ущільниться так, що ми будемо суджені негайно, але кожен окремо. Через те, що час буде ущільнений на цьому етапі так, що увесь процес воскресіння і суду відбудеться "раптом, як оком змигнути", зрозуміло, що про воскресіння деколи говориться як про спосіб, яким праведні отримають життя вічне. Однак усе це відбудеться завдяки цій швидкості, з якою ми

перейдемо від могили до судного трону і згодом, з Божої милості, у стан безсмертя. Проте, з віршів, розглянутих раніше, залишається незмінним той факт, що за вченням Біблії вічне життя буде дароване на судному троні, а не при воскресінні. Саме тому в 1Сол.4:17 йдеться про те, як праведні будуть покликані до суду звуком сурми, в той час як 1Кор.15:52 говорить про цю ж сурму, під час гри якої праведним буде дароване безсмертя. Це також пояснює, чому Павло думав про воскресіння так само, як і про прийняття на судному троні (напр. Фил.1:23).

Відступ 14: “Вознесіння”

Серед евангельських церков існує широко розповсюджене вірування про те, що праведні при поверненні Христа будуть вознесені на небо. Це вірування часто супроводжується думкою про те, що тоді земля буде зруйнованою. У відступі 9 бачимо, що такого не може бути. У занятті 4.7 ми також показали, що земля є місцем винагороди. Ці помилкові уявлення ґрунтуються на хибному тлумаченні 1Сол.4:16,17: “Сам бо Господь із наказом, при голосі Архангела та при Божій сурмі зійде з неба, і перше воскреснуть умерлі в Христі, потім ми, що живемо й zostались, будемо схоплені разом із

Αἴᾱ ἡ Ἰᾱϑουῶ

ними на хмарах на зустріч Господню на повітрі, і так завсіди будемо з Господом”.

Не кажучи вже про очевидну небезпеку покладання такого важливого вірування на єдине місце в Писанні слід зауважити, що тут не йдеться про те, що віруючі відносяться на Небо. Христос опускається з неба перед тим, як віруючі зустрічаються з ним. Христос правитиме вічно на троні Давидовім, в Єрусалімі, а ми будемо з ним тут на землі. Тож не може бути, щоб ми пробували вічно з ним підвішені у повітрі. “Повітря”, яке простягається лише на кілька кілометрів над землею поверхнею, говорить, що тут не йдеться про Небо, місце перебування Бога.

Грецький вираз “схоплені” насправді означає бути вирваним геть. Він не передає ніякої думки про якийсь особливий напрямок. Він зустрічається у ЗМ.6:4 і 5М.28:31 в грецькому варіанті Старого Заповіту (Септуагінті) для опису “заграбування” майна в час грабунку. Він також трапляється в Діях 8:39 : “Дух Господній Пилипа *заврав*, і скопець уже більше не бачив його... А Пилип опинився в Азоті”. Тут розповідається про те, як Пилип дивовижним чином перенісся з одного місця на землі в інше.

Коли прийде Христос, відповідальні будуть зібрані разом на місці суду. Вони не залишаться там жити самі по собі. Можливо ми будемо переміщатися до цього місця буквально у повітрі.

Αἰῶν ἰσχυρῶς

Ісус говорив: “Й того дня, як Син Людський з’явиться... двоє будуть на полі, -- один візьметься, а другий полишиться” (Лк.17:30,36). Ось та сама картина раптового захоплення. Учні щиро запитували: “Де, Господи? А Він відказував їм: “Де труп, там зберуться й орли” (Лк.17:37). Як орли так і відповідальні будуть забрані до місця, де вони на суді зустрінуться зі своїм Господом.

Мусимо ще раз наголосити на важливості вчення про судний трон Христа. Спочатку там повинні з’явитися відповідальні перш, ніж праведні з-поміж них отримають нагороду. Поверхове читання 1Сол.4:16,17 може привести нас до висновку, що усі відповідальні будуть схоплені до неба і залишаться там навіки з Христом. Натомість ми переконані, що відповідальні будуть зібрані до місця суду, можливо переміщуючись у повітрі, і *тоді* отримають свою винагороду.

ЗАНЯТТЯ 4: Запитання

1. Що відбувається після смерті?
 - а) Душа іде на Небо
 - б) Ми перебуваємо в забутті
 - в) Душа зберігається в певному місці до суду
 - г) Грішні ідуть у пекло, а праведні на Небо.
2. Що таке душа?
 - а) Безсмертна частина нашої сутності
 - б) Слово, яке означає “тіло, особа, створіння”
 - в) Докладно те ж саме, що й дух
 - г) Те, що після смерті іде на Небо або у пекло.
3. Що таке дух людини?
4. Коротко опишіть природу людини.
5. Назвіть два вірша із Біблії, які доводять, що смерть це стан забуття.
6. Що Вам відомо про судний трон Христа?
7. Хто воскресне і буде судженим?
8. Що таке пекло?
9. Що таке Геєнна?

ЗАНЯТТЯ 5

ЦАРСТВО БОЖЕ

5.1 Визначення Царства

З попередніх занять ми дізналися, що мета Бога полягає в тому щоб нагородити Свій вірний народ вічним життям при поверненні Христа. Це вічне життя проходитиме на землі. Ніколи чисельні Божі обітничі щодо Царства не мають на увазі, що віруючі підуть на небо. “Єванелія (добра звістка) Царства” (Мт.4:23) проповідувалася Аврааму у формі Божих обітниць про вічне життя на землі (Гал.3:8). Тож “Царство Боже” -- це час після повернення Христа, коли ці обітничі здійсняться. Зрештою Бог, будучи Царем усього Свого творіння, увесь час, дав людині свободу панувати на власний розсуд над світом і своїм власним життям. Ось тому зараз світ по суті є “людським царством” (Дан.4:14).

З поверненням Христа “перейшло панування над світом до Господа нашого та до Христа Його, -- і Він зацарює на вічні віки!” (Об.11:15). Тоді Божа воля і бажання повністю і відкрито здійснюватимуться на цій землі. Ось тому молимося, як повелів нам Ісус: “Нехай прийде Царство Твоє, (щоб) нехай буде воля Твоя, як на небі (зараз), так і на землі” (Мт.6:10). Зверніть увагу -- ніколи не йдеться про “царство *на* небі”. Саме царство небесне буде встановлене Христом на землі з його поверненням. Як воля Божа повністю виконується ангелами на небі (Пс.103:19,21), так буде і в майбутньому Царстві Божому, коли земля повсюди буде заселена праведними, які тоді будуть “рівні Ангелам” (Лк.20:36).

ÖÀÐÑÒÂÎ ÁÍÆÅ

Тож прийняття до Царства Божого з Христовим поверненням є результатом усіх наших християнських зусиль у цьому житті (Мт.25:34; Дії 14:22), а тому абсолютно необхідно мати правильне поняття про це царство. Пилипове проповідання “Христа” описується як вчення про “Боже Царство й Ім’я Ісуса Христа” (Дії 8:5,12). Уривок за уривком нагадують нам про те, як “Царство Боже” було головною метою Павлового проповідання (Дії 19:8; 20:25; 28:23,31). Тож наше повне розуміння вчення про Царство Боже має першочергове значення, бо по суті саме воно є найважливішою складовою євангельського послання. “Через великі утиски треба нам входити у Боже Царство” (Дії 14:22). Це світло в кінці тунелю цього життя, а тому є заохоченням до жертвності, яка є складовою частиною справжнього християнського життя.

Навуходносор, цар вавілонський, хотів дізнатися про майбутнє світу цього (див. Дан.2). Він бачив у видінні великого боввана, який складався з різних металів. Даниїл витлумачив, що голова з золота -- то цар вавілонський. Після нього повинна була наступити черга великих імперій на території навколо Ізраїля, що повинно було призвести до ситуації, у якій “пальці ніг частинно з заліза, а частинно з глини, то й частина царства буде сильна, а частина буде ламлива” (Дан.2:42).

Сучасна рівновага сил у світі розділена між багатьма державами, одні з яких сильні, а інші слабкі. Тоді Даниїл побачив, як камінець потрапив тому видінню в ноги, зруйнувавши його, і сам

Ὁ Ἄβνὸς Ἄϊεῶ

перетворився на велику гору, яка наповнила всю землю (Дан.2:34,35). Цей камінь являв собою Ісуса (Мт.21:42; Дії4:11; Еф.2:20; 1Петр.2:4-8). Та “гора”, яку Він створить на всій землі, являє собою Царство Боже, яке буде встановлене з його другим приходом. Саме по собі це пророцтво є доказом того, що царство буде на землі, а не на небі.

Темою наступних уривків є думка про повне встановлення царства насправді лише після повернення Христа. Павло говорить про Ісуса, який судить живих і мертвих “за Свого приходу та за Свого Царства” (2Тим.4:1). Михея 4:1 підхоплює думку Даниїла про те, що Боже Царство уподобиться величезній горі: “Та буде наприкінці днів, гора дому Господнього міцно поставлена буде”. А далі наступає опис того, яким буде те Царство на землі (Мих.4:1-4). Бог дасть Ісусові трон Давидів у Єрусалимі: “І повік царюватиме Він, ...і царюванню Його не буде кінця” (Лк.1:32,33). Звідси випливає необхідність певного моменту, з якого Ісус починає правити на троні Давидовім, і з якого починається його царство. Це станеться з поверненням Христа. “І царюванню Його не буде кінця” поєднується з Дан.2:44: “Небесний Бог поставить царство, що навіки не зруйнується, і те царство не буде віддане іншому народові”. Об.11:15 такими ж словами описує, як за другого приходу “Перейшло панування над світом до Господа нашого та до Христа Його, -- і Він зацарює на вічні віки!”. І знову ж, повенен бути якийсь визначений момент, коли на землі почнеться царювання Христа у Царстві Його. Це станеться з Його поверненням.

5.2 Те Царство Ще Не Встановлене

Широко розповсюдженою є думка про те, що Царство Боже існує уже в усій його повноті, заключаючись у сьогоднішніх віруючих, тобто в “церкві”. Звичайно, в майбутньому істинні віруючі будуть врятовані і отримають обіцяне місце в Царстві, але немає ніякого сумніву в тому, що зараз ми не можемо бути в повній мірі у царстві, бо Христос ще не повернувся щоб його встановити.

З того, що ми уже розглянули, має бути зрозумілим, “що тіло і кров *посісти* Божого Царства не можуть” (1Кор.15:50). Ми є “спадкоємцями Царства, яке обіцяв Він тим, хто любить Його” (Як.2:5), бо хрищення робить нас спадкоємцями щодо обітниць Авраамових, які є основою Євангелії про Царство (Мт.4:23; Гал.3:8,27-29). Тож логічно перейти до обітниць *наслідування* царства з поверненням Христа, коли обітниці Аврааму будуть сповнені (Мт.25:34; 1Кор.6:9,10; 15:50; Гал.5:21; Еф.5:5). Саме використання цих слів про майбутнє успадкування показує, що царство не є у розпорядженні сьогоднішніх віруючих.

Ісус розповідав притчу щоб направити тих, хто думав, “що об’явиться Боже Царство тепер. Отож, Він сказав: “Один чоловік, роду славетного, відправився в далеку країну, щоб царство прийняти й вернутись”. В той же час він поклав на своїх слуг певні обов’язки. “Коли він вернувся, як царство

Ὁ ἈΓΙΟΣ Αἰεὶ

приймав, то звелів покликати рабів”, і судив їх (Лк.19:11-27).

Чоловік роду славного являє собою Христа, який відходить у “далеку країну” прийняти царство, з яким він повертається в час суду, тобто другого приходу. Тож неможливо, щоб слуги мали царство тепер, коли відсутній їхній Господь.

Ось докази такого твердження:

-- “Мое Царство не із світу (віку) цього”, -- чітко заявляв Ісус (Ів.18:36). Але навіть у той час Він міг казати: “Цар Я” (Ів.18:7), показуючи, що теперішнє “царювання” Христа не означає, що Його Царство уже встановлене. Навіть віруючі першого століття описуються як такі, що СПОДІВАЛИСЬ “Царства Божого” (Мк.15:43).

-- Христос казав своїм учням, що ніколи вже більше не питиме вина, “аж до дня, коли з вами його новим питиму в Царстві мого Отця” (Мт.26:29). Це виразно свідчить про те, що царство повинно було бути у майбутньому. Саме так люди розуміли Христове проповідання “Доброї Новини (тобто попереднього проголошення) про Боже Царство” (Лк.8:1). “Блаженний, хто хліб *споживатиме* (в майбутньому) в Божому Царстві! (Лк.14:15).

-- Лк.22:29,30 продовжує цю тему: “І Я вам *заповітую* Царство, як Отець Мій Мені заповів, *щоб ви* в Царстві Моїм *споживали й пили* за столом Моїм”.

Ὁ ἈΓΙΟΣ Αἴθερος

-- Пояснюючи ознаки, які возвіщатимуть про його другий прихід, Ісус сказав підсумовуючи: “Як побачите, що діється це, то знайте, що Боже Царство вже близько!” (Лк.21:31). Такі слова були б позбавлені всякого змісту, якби царство існувало вже тепер, до другого приходу.

-- “Через великі утиски треба нам входити у Боже Царство” (Дії 14:22). Тому не дивно, що кожен страждаючий віруючий молиться про *прихід* царства (Мт.6:10).

-- “(Бог) покликав вас у Своє Царство” (1Сол.2:12). У відповідь маємо намагатися бути прийнятими до того царства через теперішнє духовне життя (Мт.6:33).

БОЖЕЄ ЦАРСТВО ВСЕРЕДИНІ ВАС?

Незважаючи на очевидний підтекст багато православних християн єдиним твердженням обґрунтовують своє переконання в тому, що царство існує зараз в серцях віруючих,: “Божее Царство всередині вас” (Лк.17:21). Більш правильний переклад звучить так: “Божее Царство *серед* вас” (див. примітку А.V.). Контекст показує, що Ісус говорить до фарисеїв (в.20), тож “вас” відноситься до них. Очевидно, що вони не були віруючими християнами, і Божее Царство не було встановлене у *їхніх* серцях.

Видається, що у цьому уривку “Божее Царство” є іменем Месії, бо саме він має стати царем у тому

Ὁ ἈΝΘΡΩΠΩΝ Αἰεὶ

Царстві. Тому, коли Ісус увійшов до Єрусалиму, люди вигукували: “Благословений, хто (Месія) йде у Господне Ім’я! Благословенне Царство, що надходить, Отця нашого Давида!” (Мр.11:9,10). це уподібнює Месію та “Царство”. Тому Іван Христитель проголошував, що “наблизилось Царство Небесне! Бо він той (Ісус), що про нього... (проповідувано)” (Мт.3:2,3). В нашому уривку в Лк.17:20-24 Ісус відповідав на їхнє запитання про те, “коли Царство Боже” прийде, говорячи про прихід “Сина Людського”.

Христос мав на увазі те, що юдеї так показово виставляли своє очікування приходу Месії, сподіваючись, що він раптово об’явиться у своїй владі, і що вони не змогли впізнати, що Месія, “Царство Боже”, уже серед них, в покірній особі Ісуса. Тому Ісус попереджав їх: “Царство Боже (Месія) не прийде помітно... Бо Божеє Царство всередні вас!” (Лк.17:20,21).

5.3 Царство Боже В Минулому

Царство Боже є майбутньою винагородою віруючим. Як таке воно є їхнім стимулом до життя, присвяченого наслідуванню Христа, того, що заключає в собі тимчасові страждання і незгоди. Тож слід сподіватися, що усе своє життя вони

ÖÀÐÑÒÄÎ ÁÍÆÅ

будуть горіти нестримним бажанням усвідомлювати і насолоджуватись дивами того майбутнього віку. Це стане підсумком усіх їхніх духовних устремлінь і остаточним проголошенням Бога, якого вони полюбили як свого Отця.

Писання сповнені подробиць про те, яким буде те Царство, і Вам вистачить на все життя шукати пізнання лише деяких з них. Один із способів, за допомогою якого можемо прийти до розуміння певних основоположних принципів майбутнього Царства, полягає в усвідомленні того, що Царство Боже існувало в минулому у вигляді держави Ізраїль. Те царство повинно бути встановленим заново з поверненням Христа. Біблія в основному розповідає нам про ізраїльську державу, щоб ми зрозуміли в повному обсязі, як буде організоване майбутнє Царство Боже.

Часто про Бога говориться як про “Царя Ізраїлевого” (Іс.44:6 пор. Іс.41:21; 43:15; Пс.48:3; 89:19; 149:2). Значить, народ Ізраїля був Його царством. Вони стали Божим царством, вступивши у заповіт із Ним на горі Сінай, невдовзі після того, як вони втекли з Єгипту через Червоне море. У відповідь на їхнє бажання дотримуватись цього заповіту, вони “стануть Мені (Богу) царством... та народом святим” (2М.19:5,6). Тому, “як виходив Ізраїль з Єгипту, ...Ізраїль (став) Його пануванням” або царством (Пс.114:1,2). Уклавши цей договір Ізраїль мандрував у пустелі Сінайській і оселився в обіцянім краї Ханаанській. Маючи Бога за царя ними правили “судді” (напр. Гедеон або Самсон), а не царі. Ці судді

ÖÀÐÑÒÂÎ ÁÍÆÅ

були не царями, а урядниками, які правили з Божої волі і керували певними частинами країни, а не всім краєм. Часто Бог возвишав їх з певною метою, як наприклад, для того щоб скерувати Ізраїль до каяття або вберегти народ від його ворогів. Коли ізраїльтяни просили суддю Гедеона стати їм за царя, він відповів: “Не буду панувати над вами, я,... - Господь пануватиме над вами” (Суд.8:23).

Останнім суддею був Самуїл. За його часів ізраїльтяни просили в Бога людського царя, щоб бути їм схожими на навколишні народи (1Сам.8:5,6). І справді, на протязі всієї своєї історії народ Божий спокушався, недооцінюючи близькість своїх стосунків з Богом і жертвуючи ними заради удаваної схожості до навколишнього світу. Такі спокуси ще більш загострені в нашому сучасному світі. Бог нарікав до Самуїла: “Мною погордували (вони), щоб Я не царював над ними” (1Сам.8:7). Проте, Бог дарував їм царів, починаючи з грішного Саула. Після нього прийшов праведний Давид, і цілий царський рід вийшов від нього. Більш духовно свідомі царі розуміли, що Ізраїль все ще є Божим царством, незважаючи на те, що народ погордував Божим царюванням. Тож вони усвідомлювали, що правлять над Ізраїлем за Божим дорученням, а не за власним правом.

Усвідомлення цього принципу дає нам можливість розібратися в тому, що сказано про Соломона, сина Давидового, який був посаджений на (Божому) “троні за царя у Господа, Бога твого” (2Хр.9:8; 1Хр.28:5; 29:23). Правління Соломона у величному мирі і

ÖÀÐÑÒÃÎ ÁÍÆÅ

достатку вказувало (або було прообразом) на майбутнє Царство Боже. Ось чому наголошується, що він був царем над Ізраїлем з волі Божої, так само, як Ісус сидітиме на Божому троні як цар Ізраїлів за Бога (Мт.27:37,42; Ів.1:49; 12:13).

Багато хто із праведних царів, описаних у Старому Заповіті, утішалися правлінням, яке було прообразом Христового майбутнього Царства. Як Соломон збудував для Бога храм в Єрусалимі, так само і Христос збудує його у майбутньому Царстві (див. Єз.40-48). Як Єзекія та Соломон отримували дари і данину від навколишніх держав (1Цар.10:1-4; 2Цар.20:12) і бачили, як процвітає край Ізраїльський у надзвичайній родючості і достатку (1Цар.10:5; Іс.37:30), так і в Христовому всесвітньому Царстві усе це проявиться із ще більшим розмахом.

ШЛЮБ

Незважаючи на свій добрий початок уже в своєму молодому віці Соломон припустився помилок через свої шлюбні стосунки, які з віком все більше поглинали його духовну силу. “А цар Соломон покохав багато чужинних жінок... моавітянок, аммонітянок, едомітянок... із тих народів, що про них Господь сказав був Ізраїлевим синам: “Не ввійдете між них, і вони не ввійдуть між вас, бо вони справді нахилять ваші серця до своїх богів”. До них прихилився Соломон коханням, ...і жінки його прихилили його серце. І сталося на час Соломонової старості, жінки його прихилили його серце до інших

Ὁ ἈΒΝῸΑΪ ΑΪΛΕἈ

богів; І серце його не було все з Господом... І робив Соломон зле в очах Господніх, і не йшов певно за Господом... і розгнівався Господь на Соломона... І сказав Господь: “Я конче відберу царство твоє” (1Цар.11:1-11).

Соломонове сповзання у відступництво тривало усе його життя. Його спілкування із жінками, які не визнавали Бога Ізраїля, призвело до його закоханості у їхніх фальшивих богів. Його любов до своїх жінок означала, що він уже не розглядав цих богів як духовне перекручування істинного Бога, а саме такими вони були. З часом серце його уже не поклонялося Богу Ізраїля. “І серце його не було все з Господом”, тобто його уже не мучила совість, коли він поклонявся фальшивим богам. Брак його щиросердечної присвяти істинному Богу був “злом в очах Господніх”, що вилилося у розірванні Богом стосунків із Соломоном. Ізраїлю було вкотре наказано не брати собі жінок із навколишнього світу (2М.34:12,16; Єг.23:12,13; 5М.7:3).

Через хрищення у Христа ми стаємо духовним Ізраїлем. Якщо ми одинокі, то повинні одружуватися лише в колі духовного Ізраїля, “в Господі” (1Кор.7:39), тобто серед інших віруючих во Христа”. А якщо на час нашого хрищення ми уже одружені, то ми не повинні розлучатися з нашими дружинами. Наші шлюбні стосунки освячуються в силу Нашої віри (1Кор.7:12-14). Свідомо одружуючись із тими, хто не знає волі істинного Бога, з часом ми скотимось у відступництво. Очевидно, Соломон не зміг усвідомити в повній мірі Божого застереження щодо

ÖÀÐÑÒÀÎ ÁÎÆÅ

таких жінок: “Вони справді нахилиють ваші серця до своїх богів” (1Цар.11:2; 2М.34:16). Лише надзвичайний рівень самоконтролю і щирість каяття можуть зробити нас винятками із цього правила.

Як ми уже показували, православне християнство не сприймає юдейської основи християнської надії, вани не знають правдивого Бога Ізраїля. Змішані шлюби з такими людьми, як провило, призводять до значного відходу від величної істини вчення, яке є основою нашого спасіння. Саме тому Ісак та Яків вдавалися до надзвичайно довгих мандрівок щоб взяти собі за жінок тих, хто власне тримався істинної віри, а Ісак навіть очікував до 40 років щоб знайти відповідну дружину (1М.24:3,4; 28:1). А розпач Ездри та Неемії, як почувли вони, що дехто з юдеїв одружився із неюдейками, згову ж показує серйозність цього питання (Езд.9:12; Неем.10:29,30).

Ми звернулися до цієї теми саме на цьому етапі щоб підтримати хід вдумливого сприйняття. Докладніше тема шлюбу розглядається у занятті 11.4.

СУД БОЖИЙ

Внаслідок Соломонового віровідступництва царство Ізраїльське розділилося надвоє: Соломонів син Рехав'ам правив племенами Юди, Веніямина і половиною Манасії, в той час, як Єровоам правив іншими десятима племенами. Те царство десяти племен називалося Ізраїлем, або Єфремом, в той час,

ÖÀÐÑÒÄÎ ÁÍÆÅ

як два інших племені звалися Юдою. Народи усіх цих племен в основному послідували за поганим прикладом Соломона -- вони твердили, що вірують в істинного Бога, і в той же час поклонялися ідолам навколишніх народів. Часто Бог закликав їх через пророків до каяття, але марно. Через це Він покарав їх, вигнавши з царства Ізраїльського до краю їхніх ворогів. Це сталося через асирійців та вавілонян, які вторглися до Ізраїлю, забравши їх у полон: "І зволикав Ти (Боже) їм довгі роки, і свідчив проти них Своїм Духом (словом) через Своїх пророків, та вони не слухали того, і Ти дав їх у руку народів цих (навколишніх) країв" (Неем.9:30).

У царстві десяти племен Ізраїля зовсім не було добрих царів. Єровоам, Агав, Ахаз і т.д. -- усі вони перелічуються у книзі царів як ідолопоклонники. Останнім їхнім царем був Осія, під час правління якого Ізраїль був розбитий Асирією, а десять племен були забрані в полон (2Цар.17), з якого вони уже ніколи не повернулися.

У царстві двох племен Юди деякі царі були добрими (напр. Єзекія та Йосія), хоча більшість з них виявилися лихими. Через багаточисельні гріхи народу Бог зруйнував Юду як Своє царство під час правління їхнього останнього царя Зедекії. Сталося так, що їх захопили вавілоняни і забрали їх у полон до Вавілону (2Цар.25). Вони залишалися у Вавілоні 70 років, після чого дехто повернувся до Ізраїля під проводом Ездри та Неемії. Ніколи вже більше не мали вони свого царя, перебуваючи під владою вавілонян, греків і римлян. Ісус народився в час

ÖÀÐÑÒÃÎ ÁÍÆÅ

римського правління. Через те, що Ізраїль зрікся Ісуса, сталося так, що римляни захопили їх у 70 р. П.Х. і розсіяли їх по всьому світу. Лише на протязі минулого століття вони почали повертатися, звіщаючи таким чином повернення Христа (див. додаток З).

Єз.21:30-32 пророкував такий кінець Божого царства, як це сталося з народом Ізраїля: “А ти, недостойний, несправедливий князю Ізраїлів (тобто Зедекія), що надійшов його день... Так говорить Господь Бог: Зняти завоя й скинути корону (тобто Зедекія більш не буде царем)! Це не зостанеться так... Руїною, руїною, руїною покладу його! Та цього не станеться, аж *поки* не прийде Той, Хто має право, -- і Я Йому дам!”. Вірш за віршем пророки оплакують кінець Божого царства (Ос.10:3; Плач 5:16; Єр.14:21; Дан.8:12-14).

Тричі “руїною” у Єз.21:30-32 вказує на три загарбання, вчинені Навуходоносором, царем вавілонським. Уважний дослідник помітить у цих віршах ще один приклад того, як Боже царство і його цар можуть уподібнюватись -- руїна Зедекії стала руїною Божого царства (див. розділ 5.2). Таким чином Боже царство, яке буде втілене у державі Ізраїля, закінчилося: “Вчиню кінець царству ізраїлевого дому” (Ос.1:4). “Та цього не станеться, аж *поки*...”, -- мається на увазі, що царство відродиться, коли “прийде Той, Хто має право, -- і Я (Бог) Йому дам”. “Бог дасть Йому (Ісусові) престола Його батька Давида... і царюванню Його не буде кінця” (Лк.1:32,33) -- з поверненням

Ὁ ἈΝΘΡΩΠΩΝ Αἰεὶ

Христа. Тож ось коли обітниця про відновлення царства сповниться.

ВІДНОВЛЕННЯ ІЗРАЇЛЯ

У всіх старозавітніх пророків є велична тема *відновлення* Божого Царства з поверненням Месії. Учні Христа всі як один допитувалися: “А вони, зійшовшись, питали Його й говорили: “Чи не часу цього *відбудуєш Ти, Господи, царство Ізраїлеві?*””, -- тобто “Чи Єз.21:32 тепер сповниться?”. Ісус відповів, що вони ніколи не знатимуть точного часу його другого приходу, хоча одразу після цього ангели запевнили їх, що він насравді повернеться у певний час (Дії й:6-11).

Тож відновлення царства Божого-Ізраїлевого станеться з другим приходом. Тому Петро проповідував, що Бог пошле “Ісуса Христа, що Його небо мусить прийняти (тобто він повинен залишатися там) аж до часу *відновлення* всього, про що провіщав Бог відвіку устами всіх святих пророків Своїх!” (Дії 3:20,21). З другим приходом наступить ще раз встановлення Божого царства у вигляді відновленого давнього ізраїльського царства.

Відновлення Божого царства -- це справді тема “всіх (Божих) святих пророків”:

-- “І буде утверджений милістю трон, і сяде на ньому у правді в наметі Давида (за другого приходу --

ÖÀÐÑÒÂÎ ÁÍÆÅ

Лк.1:32,33) суддя, що... буде в справедливості вправний” (Іс.16:5).

-- “Того дня Я поставлю упалу Давидову скинію (тобто трон Давидів -- Лк.1:32,33) і проломи в ній залагоджу, і поставлю руїни його, і відбудую його, *як за днів стародавніх*” (Ам.9:11). Заключний вираз ясно говорить про вібудову.

-- “І сини його (Ізраїля) стануть, *як перше*, а збір його буде міцний перед лицем Моїм” (Єр.30:20).

-- “І вибере Єрусалима Він (Бог) *ще*” (Зах.2:16), зробивши його столицею Свого всесвітнього Царства (пор.Пс.48:3; Іс.2:2-4).

-- “І Я поверну долю Юди, і долю Ізраїля, і їх розбудую, *немов напочатку... Ще* буде почутий на місці оцьому... радісний голос та голос веселий... Бо Я поверну долю Краю цього, *як було напочатку... Ще* буде на місці цьому (Єрусалимі) ...пасовисько для пастухів... *Ще* проходитьиме череда” (Єр.33:7-13).

Повернення Христа для встановлення цього Царства насправді є “надією Ізраїля”, з якою, охристинившись, маємо поєднатись і ми.

5.4 Царство Боже В Майбутньому.

Ὁ ἈΓΙΟΣ Αἴθερ

З розділів 1 і 3 даного заняття Ви чимало довідалися про те, яким буде те Царство. Ми переконалися, що Аврааму було обіцяно, що через його Насіння будуть благословенні народи усіх частин світу. Рим.4:13 розширює цю обітницю до того значення, що уся земля буде заселена людьми, які будуть “в” Насінні Авраамовім, тобто Христі. Пророцтво Дан.2 про видіння поясняє, як Христос повернеться, наче камінець, і тоді царство велично пошириться по всьому світу (Пс.72:8). А це означає, що Боже Царство знаходитиметься не лише в Єрусалимі чи в краю Ізраїльським, як дехто вважає, хоча саме ці терени безперечно стануть його серцевиною.

Ті, хто у своєму житті наслідує Христа, будуть “царями, і священниками, -- і вони на землі царюватимуть!” (Об.5:10). Ми управлятимемо поселеннями різними за розміром і чисельністю. Хтось правитиме десятьма містами, інший п'ятьма (Лк.19:17). Христос поділиться своєю владою на землі з нами (Об.2:27; 2Тим.2:12). “Тож за праведністю царюватиме цар (Ісус), а князі (віруючі) володітимуть за правосуддям” (Іс.32 :1; Пс.45:17).

Христос царюватиме вічно на відновленому троні Давидовім (Лк.1:32,33), тобто він буде на місці Давида і займатиме керівне становище, як це було в Єрусалимі. Оскільки Христос правитиме із Єрусалима, то саме там буде столиця майбутнього Царства. Саме на цих теренах буде збудовано храм (Єз.40 -48). В той час, як люди будуть славити Бога в різних місцях по всьому світу (Мал.1:11), цей храм

Ὁ ἌΘΝῶΝ Αἶθερ

стане центром всесвітнього поклоніння. Народи “будуть приходити з року на рік, щоб вклоняться Цареві, Господу Саваоту, і щоб святкувати свято Кучок” довкола храму в Єрусалимі (Зах.14:16).

Про цю щорічну прощу до Єрусалиму також говориться в Іс.2:2,3: “І станеться на кінці днів, міцно поставлена буде гора (царство -- Дан.2:35,44) дому Господнього (храм) на шпилі гір (тобто Боже Царство і храм будуть возвишені над царствами людей)... І полинуть до неї всі люди. І підуть численні народи та й скажуть: “Ходіть та зберемось на гору Господню, до дому Бога Якового, і доріг Своїх Він нас навчить... Бо вийде з Сіону Закон, і слово Господнє -- з Єрусалиму”. Це схоже на картину перших днів Царства, коли люди приносять іншим звістку про Христове правління, і вони сходять на “горі” Божого Царства, яке поступово поширюватиметься на весь світ. Перед нами картина справжнього ентузіазму у віросповіданні.

Одна із найбільших трагедій наших днів полягає в тому, що більшість людей “поклоняються” Богу з політичних, соціальних, культурних чи емоційних причин і зовсім не з міркувань, які ґрунтуються на справжньому розумінні Бога як їхнього Отця і Твоця. У Царстві буде всесвітній ентузіазм до пізнання шляхів Божих. Люди будуть керуватися цим бажанням, з’їжджаючись з усіх кутків землі до Єрусалиму щоб сповнитися знань про Бога.

Замість плутанини і нечесності, створюваних людським законодавством і органами правопорядку, існуватиме всесвітній кодекс законів -- “закон і слово

ÖÀÐÑÒÄÎ ÁÍÆÅ

Господне”, які будуть проголошені Христом з Єрусалиму. “І *полинуть* всі люди” на ті навчання і станеться, що це загальне прагнення до правдивого пізнання Бога зменшуватиме природні суперечки між народами так само, як і між людьми, які присвятили себе здобуванню таких знань у цьому житті.

Це зображення усіх народів, які *линуть* до Єрусалиму, подібне до картини з Іс.60:5, де юдеї “линуть разом” з чужинцями (неюдеями) поклоняться Богу в Єрусалимі. Це докладно узгоджується з пророцтвом про Царство в Зах.8:20-23:

“Ще прийдуть народи та мешканці численних міст. І придуть мешканці одного міста до другого, кажучи: Ходімо (прим. А.V. -- пор. Зах.14:16 “з року на рік”), ходімо вблагати Господа, шукати Господа Саваота в Єрусалимі... Схоплять десять мужів з усіх язиків тих народів, і схоплять за полу юдея, говорячи: Ходімо з вами, бо ми *чули*: Бог з вами!”.

Це створює образ єврейського народу, який через своє каяття і покору (5М.28:13) буде “вчинений головою, а не хвостом” народів. Тоді кожен усвідомить, що єврейський народ є основою Божого плану спасіння. Тоді досить несподівано закінчиться несприйняття цього традиційним християнством. І тоді люди стануть із захопленням говорити про це, тому будуть казати юдеям: “Ми чули: Бог з вами!”. А потім розмова обертатиметься навколо справ духовних і не буде там пустих байок, якими сповнене сьогоденне світське мислення.

ÖÀÐÑÒÂÎ ÁÍÆÅ

Після такого величного навернення до віри не видається дивним, що Христос “буде судити між людьми,... і мечі свої перекують вони на лемеші, а списи свої -- на серпи. Не підійме меча народ проти народу, і більше не будуть навчатись війни!” (Іс.2:4). Через безмежну відданість Христу і цілковиту справедливість його присудів народи охоче перетворять свою зброю на сільськогосподарські знаряддя і забудуть про всякі військові навчання. “Праведний буде цвісти в його дні” (Пс.72:7) -- Духовність тоді стане в пошані, і почесними будуть ті, хто відтворює такі Божі чесноти як любов, співчуття, справедливість і т.п. на потивагу сьгоднішньому возвишенню гордості, устремлінню до самоствердження та егоїзму.

Добровільне перековування “мечів на орала” стане частиною величезних перемін у сільському господарстві, які стануться по всьому світу. Внаслідок гріха Адама земля через нього стала проклята (ІМ.3:17-19). Саме тому з такими потугами добиваємося ми плоду від неї. У Царстві ж “на землі буде збіжжя багато, на гірському верху (колись безплідному) зашумить, як Ливан (урожай його), його плід” (Пс.72:16). “І орач із женцем зустрінеться, а топтач винограду -- із сіячем, і гори закрапають виноградним соком” (Ам.9:13), таким буде нове плідороддя землі і полегшення її прокляття, проголошене в Едені.

Таке неосяжне землеробство охопить багатьох людей. Із пророцтв про Царство складається

ÖÀÐÑÒÄÎ ÁÍÆÅ

враження, що люди повернуться до самодостатнього землеробського способу життя:

“І буде кожен сидіти під своїм виноградником, і під своєю фіговницею, і не буде того, хто б страшив” (Мих.4:4).

Така самодостатність подолає зловживання, які є природними для всякої системи найманої за гроші праці. Тоді минеться той час, коли люди працювали все життя аби хтось збагачувався.

“І доми побудують, і мешкати будуть (самі), і засадять вони виноградники, і будуть їхній плід споживати. Не будуть вони будувати, щоб інший сидів, не будуть садити, щоб інший спожив, ...і вибранці Мої зуживатимуть чин Своїх рук! Не будуть вони працювати надармо” (Іс.65:21-23).

Ісаї 35:1-7 містить неперевершене пророцтво про те, як зміниться безплідна земля, і це виллється у море радості і щастя, яке сочитиметься із землі внаслідок безтурботного і благородного способу життя тих, хто працює на землі: “Звеселиться пустеля, ...і радітиме степ, і зацвіте мов троянда, ...буде ...радіти, буде втіха та співання ...бо води в пустині заб'ють джерелом і потоки в степу! І місце сухе стане ставом”. Зникне навіть природня ворожість між тваринами: “Вовк та вівця будуть пастися разом”, і діти зможуть бавитися зі зміями (Іс.65:25; 11:6-8).

Як зменшиться у великій мірі прокляття, накладене на світ природи, так полегшиться і прокляття на

ÖÀÐÑÒÂÎ ÁÍÆÅ

людство. Тому Об.20:2,3 мовою символів говорить про диявола (гріх та його наслідки), який буде “зв’язаним” або втихомиреним на протязі Тисячоліття. Збільшиться тривалість життя, і коли хто помре у 100 років, то вважатиметься дитиною (Іс.65:20). Жінки, народжуючи дітей, страждатимуть менше (Іс.65:23). “Тоді то розплющатся очі сліпим і відчиняться вуха глухим, тоді буде скакати кривий немов олень, і буде співати безмовний язик” (Іс.35:5,6). Усе це станеться знову через зіслання чудодійних дарів Духа (пор.Євр.6:5).

Не слід на цьому загострювати увагу щоб не створити враження про Царство Боже, як про такий собі рай на тропічному острові, де праведники будуть втішатися, як ті, хто насолоджується сонцем у величі природи. Основоположна мета Царства Божого полягає у прославленні Бога, поки земля не наповниться славою Його, “як Я живий, -- слава Господня наповнить увесь оцей Край” (4М.14:21). Прославлення Бога означає, що населення Землі буде поціновувати, восхваляти і відтворювати Божі чесноти. І, оскільки в такому стані буде світ, то й земля з волі Божої буде відображати це. Тому “покірні впадкують землю (у Царстві), -- і зарозкошують (духовним) миром великим!” (Пс.37:11), а не насолоджуватимуться легким життям. Ті, хто “голодні та спрагнені правди... нагодовані будуть” цим у Царстві (Мт.5:6).

Сама думка про набуття вічного життя у Царстві часто використовується як “морковка” щоб

ÖÀÐÑÒÂÎ ÁÎÆÅ

спричинити зацікавлення людей у Царстві Божому. Однак, наше тодішнє володіння ним буде майже утотожнюватися до справжньої причини нашого перебування у Царстві, яка полягає у прославленні Бога. Це і має стати нашою метою в житті після хрищення, і наше усвідомлення цього повинно увесь час зростати.

Як на мене, то навіть десять років, які я прожив у радості абсолютної досконалості і в мирі з Богом, варті усього клопоту цього життя. А те, що такий величний стан триватиме вічно, просто не вміщається в голові, переносячи нас за межі людської уяви.

Навіть у більш приближеній до дійсності уяві перебування у Царстві Божому мало би стати нашим найбільшим стимулом для зневажання матеріалізму і принад цього світу. Замість того, щоб надто переживати за безпосереднє майбутнє, Ісус радив: “Шукайте ж найперш Царства Божого й правди Його, -- а все це вам додасться” (Мт.6:30-34). Усе, про що можемо думати і прагнути зараз, не йде ні в яке порівняння із остаточним сповненням обітниць про перебування у Царстві Божому.

Нам слід “шукати правди Божої”, тобто розвивати в собі Боже благочестя, а це означатиме те, що ми прагнемо бути в Царстві Божому тому, що там буде восхвалятися праведність, бо ми прагнемо бути морально досконалими в повній мірі, а не тому, що нам особисто хочеться уникнути смерті і вічно жити безтурботним життям.

ÖÀÐÑÒÃÎ ÁÎÆÅ

Надто часто Євангельська надія подається шляхом задоволення людського егоїзму. Очевидно, що наш стимул для перебування у Царстві в значній мірі змінюється з кожним днем. Те, що ми тут розглядаємо, є ідеалом. А наша головна задача полягає у пізнанні Євангелії і проявленні нашої присвяти їй у хрищенні на підставі послухності Богу. Наше усвідомлення надії, дарованої Богом, і справжньої причини нашого прагнення бути у Царстві зростатимуть і набуватимуть зрілості після нашого хрищення.

5.5 Тисячоліття

На цьому етапі нашого дослідження життя у Царстві вдумливий читач напевно запитає: “Чи не виглядає уся ця картина Царства Божого надто людською?”. Люди у Царстві і далі будуть народжувати дітей (Іс.65:23) і навіть помирати (Іс.65:20). Ці люди і далі будуть сперечатися, і Христос буде їх розсуджувати (Іс.2:4), і далі треба буде обробляти землю щоб жити, хоча усе це буде легше, ніж зараз. Усе це виглядає долеко не так, як бідно, що праведні отримують життя вічне і природу, подібну до Божої, ставши рівними з ангелами, які не одружуються і не народжують (Лк.20:35,36). Відповідь полягає в тому, що перша частина Царства Божого триватиме 1000

ÖÀÐÑÒÂÎ ÁÎÆÅ

років, тобто Тисячоліття (Об.20:2-7). Під час цього тисячоліття на землі буде дві категорії людей:

1 Святі -- ті з нас, хто вірно слідував за Христом у цьому житті, і хто отримає вічне життя на судному троні. Зауважте: "Святий" значить "покликаний" і відноситься до всіх істинних віруючих.

2 Звичайні смертні люди, які не знали Євангелії на час повернення Христа, тобто не були відповідальними перед судним троні.

Коли повернеться Христос, двоє будуть у полі, одного буде забрано (на суд), інший зостанеться (Лк.17:36). Ті, хто "зостануться", належатимуть до другої категорії.

Отримавши Божу природу на судному троні святі будуть нездатними помирати або народжувати дітей. Тож зображення людей, з якими траплятимуться такі речі у Царстві, повинно стосуватися другої категорії, тих, хто жив під час повернення Христа, але не знав Божих заповідей. Нагорода праведним полягає у тому, щоб бути "царями, і священниками, -- і вони на землі царюватимуть!" (Об.5:10). Царі повинні над кимось царювати. Тож "ті, хто був несвідомим до Євангелії в час другого пришестя, залишаться жити, щоб бути підданими. Через перебування "во Христі" ми поділятимемо Його винагороду, яка полягає в тому, щоб бути царем світу: "А переможцеві... Я дам йому владу над "поганами, і буде пасти їх залізним жезлом", як і Я одержав від Свого Отця" (Об.2:26,27).

ÖÀÐÑÒÃÎ ÁÍÆÅ

Тепер стає зрозумілою Христова притча про таланти: вірні слуги були винагороджені десятьма або п'ятьма містами щоб керувати ними у Царстві (Лк.19:12-19). Знання Божих шляхів не поширяться негайно. Христос буде проголошений Царем в Єрусалимі. Люди приїздитимуть до Єрусалиму щоб дізнатися більше про Бога (Іс2:2,3). Згадайте також, як гора Дан.2:35,44 (що зображає Царство Боже) значно поширяться по землі. Обов'язком святих буде поширювати знання про Бога а, отже, і про Його Царство.

Як колись Ізраїль був Царством Божим, то обов'язком священників було навчати знань про Бога (Мал.2:5-7). З цією метою вони жили у різних містах по всьому Ізраїлю. У славетному відновленні Царства святі приймуть на себе роль священників (Об.5:10).

Якщо Христос приходить сьогодні:

1. Відповідальні мертві воскреснуть і разом із відповідальними живими забираються на судний трон.
2. Відповідальні грішники будуть покарані смертю, а праведним подарується життя вічне. Також станеться суд над народами, які чинитимуть спротив Христу.
3. Тоді праведні правитимуть над тими, хто тоді жив і не був відповідальним перед Богом. Вони навчатимуть тих людей Євангелії, як "царі і священники" (Об.5:10).

ÖÀÐÑÒÃÎ ÁÎÆÅ

4. Це триватиме 1000 років. За цей час усі смертні почують Євангелію, тож стануть відповідальними перед Богом. Ці люди житимуть набагато довше і щасливіше.
5. Під кінець Тисячоліття станеться бунт проти Христа і святих, і Бог придусить його (Об.20:8,9).
6. Під кінець тих 1000 років усі ті, хто помер за той час, воскреснуть і будуть суджені (Об.20:5,11-15).
7. Грішники з-поміж них загинуть, а праведні приєднаються до нас у житті вічному.
8. Тоді Божа мета по відношенню до Землі буде завершена. Земля буде заселена безсмертними праведними істотами. Тоді справдиться Боже Ім'я "Ягве Елоїм" (яке означає, "Той, Хто об'явиться могутньою громадою"). Ніколи більше гріх, а отже, і смерть не станеться на землі. Тоді повністю сповниться обітниця про те, що насіння змія оснатовчно загине, вражене в голову (ІМ.3:15). На протязі Тисячліття Христос царюватиме "аж доки Він не "покладе всіх Своїх ворогів під ногами Своїми!". Як ворог останній -- смерть знищиться... А коли Йому (Богу) все Він упокорить, тоді й Сам Син упокориться Тому (Богу), Хто все впокорив Йому, щоб Бог був у всьому все" (ІКор.15:25-28).
Ось це "кінець, коли Він (Христос) передасть Царство Богові й Отцеві" (!Кор.15:24). Що відбуватиметься в той час, коли Бог буде "у всьому все", нам не сказано. Усе, що ми знаємо, це те, що матимемо вічне життя, Божу природу і житимемо щоб прославляти і задовольняти Бога. Було б самовпевнено вникати подробише, яким буде становище після Тисячоліття.

Для спасіння кожного, хто читає ці слова, конче необхідно усвідомити "євангелію Царства Божого".

ÖÀÐÑÒÄÎ ÁÍÆÅ

Тож перечитаймо це заняття і перегляньмо уривки з Біблії, які в ньому наведені.

Бог хоче, щоб ми були у Його Царстві. Увесь Його план був задуманий для нас, щоб ми мали справжню участь у ньому, а не лише для того, щоб Бог міг проявити Свої Творчі можливості. Хрищення пов'язує нас з обітницями про те Царство. Важко повірити, що хрищення, після якого проживаємо якийсь час у покорі до Божого слова, може надати нам доступ до того славного безконечного віку. Але наша віра у Божу безмежну любов повинна бути твердою. Якими б не були наші тимчасові проблеми, насправді у нас немає поважної причини противитися Божому поклику?

“Коли за нас Бог, то хто проти нас?” (Рим.8:31).

“Страждання теперішнього часу нічого не варті супроти тієї слави, що має з'явитися в нас” (Рим.8:18).

“Бо теперішнє легке наше горе достачає для нас у безмірнім багатстві славу вічної ваги” (2Кор.4:17).

Відступ 15: Царство в прямому розумінні

ÖÀÐÑÒÄÎ ÁÍÆÅ

Богослови і члени багатьох церков часто приймають на сміх дуже дослівні описи Царства, які знаходяться у старозавітніх пророків. Стверджується, наче там йдеться в переносному значенні про певне місце винагороди відмінне від землі, бо цій планеті судилося згоріти.

У зв'язку з цим слід усвідомити, що засадниче правило дослідження Біблії полягає в тому, що її завжди слід сприймати дослівно, якщо не існує поважної причини застосовувати духовне тлумачення. Наприклад, перший вірш книги Об'явлення каже нам, що об'явлення дано у значній мірі символами (Об.1:1), і це слід пам'ятати, розглядаючи цю книгу. Мова, яка застосовується, також може вказувати на її придатність і справжність, що може вказувати чи слід розглядати даний уривок символічно. Тому, коли читаємо про землю, яка захиталась, немов п'яний (Іс.24:20), стає очевидно із самої мови, що таке місце слід розглядати у переносному значенні. На противагу цьому, мова опису майбутнього Царства дуже легко сприймається дослівно, і в ній немає ніякого натяку на те, щоб сприймати те Царство у переносному значенні.

Здається, через свою неспроможність проявити достатньо віри в те, що такий час справді наступить на землі, люди видумали теорії, які відкидають це. Натомість їхнє духовне чи засноване на небі царство є незрозумілим і надто узагальненим, тож там немає у що вірити, і воно й не вимагає великої віри і не дає її. Якщо ж насправді описи кривих, які

Ὁ ἌΘΝὸς Ἄϊεᾶ

зцілились або пустель, які стали родючими, є лише символічними, тоді треба чітко і переконливо відповісти на запитання: “Що вони символізують?”. Ці уривки описують Боже Царство. І якщо ми не впевнені, символами чого вони служать, то ми не знаємо Євангелії (доброї вістки) про Царство Боже, тож і не можемо сподіватися на міце в ньому.

І далі з усього поданого мало би бути очевидним, що в Бога є вічна мета щодо людей на цій землі. Він не зруйнує планети, яку заповідав Авраамовому насінню навічно. Тож ми повинні дослівно сприймати в Біблії описи Царства, яке має прийти на землю.

Наступні рядки підтверджують це:

-- “Він той Бог, що землю вформував та її вчинив, і міцно поставив її; Не як порожнечу її створив, -- на проживання на ній Він її вформував” (Іс.45:18). Творення землі було б даремним, якби Бог зруйнував її. Тож, навпаки, Божя мета саме полягає в тому, щоб заселити землю безсмертними людьми.

-- “А земля віковічно стоїть!” (Екл.1:4).

-- “Він їх поставив на вічні віки (елементи сонячної системи), дав наказа, -- і не пестушлять його!” (Пс.148:6).

Тривалість Тисячоліття на протязі 1000 років, як записано в Об.20:4, також слід сприймати дослівно щоб узгодити його з іншими згадками у пророцтвах про природу цього віку. Навіть в Об’явленні не всяке

ÖÀÐÑÒÄÎ ÁÍÆÅ

число обов'язково має сприйтматися символічно. Очевидним прикладом є чисельні посилання у ньому на "третину". Найважливішим є опис Тисячоліття у Євр.4:4-9, де його названо суботнім днем відпочинку. З Богом, "один день -- немов тисяча років" (2Петр.3:8). Після шести "днів", які у Божому плані щодо землі по тисячі років, наступить суботній "день" Тисячоліття.

У відповідності до Біблійної дати творіння 6000 років (тобто 6 "днів") відліку від часу створення приводять нас до 2000 року П.Х. (тобто творіння відбулося приблизно 4000 років Д.Х.). Це може означати, що початок Тисячоліття мав би бути біля 2000 року П.Х. Часу обмаль для нас усіх. Поставлені перед близьким поверненням ми Христа ми повинні використовувати кожну мить цього короткого життя щоб приготуватися до його приходу.

Відступ 16: Стислий Виклад Історії Ізраїля

АВРААМ-- був покликаний з Уру халдейського, перший єврей. Бог дав йому обітницю про Край Ханаанський та про його насіння. Помер, не отримавши сповнення цих обітниць

ÖÀÐÑÒÄÎ ÁÍÆÅ

ИСАК. Авраам був готовий віддати в жертву свого сина Ісака. Через віру Авраама Бог клятвою підтвердив йому Свою обітницю. Готовність Ісака померти, упокорившись батьковому наказу, є схожою до покірності Христа. Дані обітниці були поновлені також Ісаку (ІМ.26:3-5).

ЯКІВ був Ісаковим сином. Йому також були повторені обітниці. У нього було 12 синів: Рувим -- найстарший, Веніамин -- наймолодший. Левій був родоначальником священнослужителів. Йосиф -- син улюблений.

ЙОСИФ. В юнацькі роки двічі бачив сні, в яких був зображений як правитель над своїми братами. Вони заздрили йому і продали його в рабство до Єгипту. Там він став правителем і організував зберігання зерна для використання його на протязі семи літ голоду, який вразив той край. У той час Яків зі своїми синами прийшов жити з Йосифом у Єгипті. Згодом фараон переслідував народ Ізраїля, вчинивши їх рабами.

МОЙСЕЙ -- народився в той час. Немовлям був захований в очереті і згодом знайдений фараоновою дочкою, яка усиновила його. В молодості убив єгиптянина, який бив ізраїльтянина. Тоді Мойсей утік в Мідію, де 40 років служив пастухом у Єтра.

ÖÀÐÑÒÃÎ ÁÍÆÅ

Тоді Бог з'явився перед ним у палаючому кущі. Мойсею було сказано іти до фараона і вимагати звавлення Ізраїля. Він чинив дивовижні знаки щоб довести, що він дійсно посланий Богом. Однак фараон не відпускав Ізраїля, тож на Єгипет було послано десять пошестей, таких як: жаби, темрява, град і, накінець, смерть усіх первородних чоловічої статі. Ізраїльтяни повинні були вбити ягня і обризгати кров'ю двері своїх домівок. Це вказувало на те, як кров Ісуса може врятувати нас від смерті. Це свято відоме як Пасха.

ВИХІД. Ізраїльтянам нарешті було дозволено покинути Єгипет. Вони мандрували під проводом Божого Ангола вдень у стовпі хмари, а вночі -- у стовпі вогню. Фараонове військо переслідувало їх до Червоного моря. Дивовижним чином вода відступила щоб дозволити людям перейти, а потім вода повернулася щоб потопити єгиптян. Тоді Ізраїль мандрував у пустелі до обіцяноно краю Ханаанського. Бог з каменя давав їм воду для пиття, і хліб у вигляді манни посилався їм кожного ранку. Як вони дійшли до гори Сінай, Бог дав їм десять заповідей і закон Мойсеїв. Тоді вони були проголошені Божим Царством. Їм було наказано зробити особливого намета, званого скинією, у якій можна було поклонятися Богу. Їм було дано первосвященника і священників, які могли приносити Богові їхні жертви. Усі складові скинії та священництво вказували на Ісуса.

ÖÀÐÑÒÄÎ ÁÎÆÅ

КРАЙ ОБИТОВАНИЙ нарешті перед ними. Було вислано 12 розвідників, десять з яких після повернення сказали, що надто важко заволодіти краєм Ханаанським. Двоє інших розвідників, Ісус та Калев, сказали правду -- *можна* заволодіти тим краєм, якщо вірити в Божі обітниці. Через те, що народ став на сторону тих десяти розвідників, Ізраїль змушений був мандрувати у пустелі 40 років, поки усі старші 20 літ на час виходу з Єгипту не повмирили.

ІСУС -- був Мойсеевим наступником і привів Ізраїль до краю Ханаанського. Першим захопленим містом став Єрихон, де жила Рахав, а згодом Ай. З того часу, як вони оселилися в краю, ними час від часу правили СУДДІ, хоча Бог насправді був їхнім царем. До цих суддів належали такі як: Гедеон, Євстах і Самсон. Усі вони рятували Ізраїль від воюючих, каючись за свої провини перед Богом. Історія Ізраїля сповнена прикладами їхнього непослуху перед Богом, їхнього покарання, захопленням сусідніми народами, каяттям за свої гріхи, Божим порятунком і ...новими гріхами. Останнім суддею був Самуїл. В той час народ Ізраїля відкидав Бога як свого царя, жадаючи людського царя, такого, як у навколишніх народів.

ЦАРІ. Першим царем був Саул, який, незважаючи на хороший початок, перетворився на гріховного, неслухняного до Божих заповідей чоловіка, і який

ÖÀÐÑÒÄÎ ÁÍÆÅ

переслідував Давида. Після його смерті Давид став наступним царем і був одним з кращих царів Ізраїля. Бог дав йому великі обітниці. Після нього прийшов його син Соломон, який, добре почавши, відвернувся від істинної віри через багатьох своїх дружин, яких він взяв собі із навколишніх народів. По його смерті царство розділилося надвоє: десять племен утворили царство Ізраїльське, на чолі з Єровоамом, а інших два племені, Юда і Веніямин, утворили царство Юди на чолі з Рехав'амом, сином Соломона.

У царстві Ізраїля не було добрих царів. Вони весь час повставали проти Бога. Він посилав їм багатьох пророків, наverting їх до каяття, але марно. Тож асирійці напали на них і забрали їх у полон. Вони розсіялися по всьому світу.

У царстві Юди (2 племені) було декілька добрих царів (напр. Аза, Єзекія), але й вони, як правило, були непослушними Богу. Тож вавілоняни були послані щоб захопити їх і забрати їх у полон до Вавілону на 70 років. Ніколи вже більше не мали вони царя. Через 70 років дехто з них повернувся до краю Ізраїльського під проводом Ездри, Неемії, Єгошуї (тодішнього первосвященника) та урядника Зоровавеля. Спочатку над ними правила Персія, згодом Греція і, нарешті, Рим. Коли народився Ісус, вони були під владою Риму. Через те, що юдеї зреклися Ісуса, Бог у 70 році П.Х. послав римлян щоб зруйнувати Єрусалим, внаслідок чого усі юдеї були вигнані з краю Ізраїльського.

Ὁ ἈΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ

Недавно юдеї почали повертатися до краю на часткове сповнення старозавітніх пророцтв. Відновлення держави Ізраїль впевнено свідчить про те, що незабаром повернеться Ісус щоб знову встановити Царство Ізраїля як Царство Боже.

ЗАНЯТТЯ 5: Запитання

1. Що з нижче наведеного є часом встановлення Божого Царства?
 - а) Воно завжди існувало
 - б) При поверненні Христа
 - в) У день П'ятдесятниці в першому столітті
 - г) У серцях віруючих в час їхнього навернення.
2. Чи існувало Царство Боже в минулому? Якщо так, то в якому вигляді?
3. Коли воно закінчилося?
4. Що таке Тисячоліття?
 - а) Правління благодаті у наших серцях
 - б) 1000-літнє правління віруючих на Небі
 - в) 1000-літнє правління Сатани на землі
 - г) Перші 1000 років майбутнього Царства Божого на землі.
5. Яким буде те Царство?
6. Що робитимуть сьогоднішні віруючі на протязі Тисячоліття?
 - а) Будуть правити над смертними
 - б) Будуть правити на Небі
 - в) Нам невідомо
 - г) Житимуть на іншій планеті.
7. Чи вістка про Царство Боже проповідувалася:
 - а) Лише у Новому Заповіті
 - б) Лише Ісусом і апостолами
 - в) Як у Старому, так і в Новому Заповіті
 - г) Лише у Старому Заповіті.

ЗАНЯТТЯ 6

БОГ І ЗЛО

6.1 БОГ І ЗЛО

Багато християнських сект, як і багато інших релігій, вірять в існування істоти або чудовища, яка зветься Дияволом чи Сатоною і є першопричиною усіх бід, які трапляються в світі і в нашому житті, і несе відповідальність за гріх, який ми чинимо. Біблія зрозуміло учить, що Бог є всесильним. Як бачимо із заняття 1.4, ангели грішити не можуть. Якщо ж повіримо, що така істота *дійсно* існує, то напевно поставимо під знак питання всевладність Всемогутнього Бога. Ця тема є настільки важливою, що правильне розуміння диявола і сатани повинно вважатися життєво необхідним вченням. У Євр.2:14 сказано, що Ісус знищив диявола своєю смертю. Тож, якщо не матимемо вірного поняття диявола, то не зможемо зрозуміти справи Ісуса або його природи.

Взагалі у світі, а особливо в так званому “християнському” світі, існує думка, яка суперечить християнству, що все добре у житті походить від Бога, а погане -- від Диявола. Вавілоняни, наприклад, вірили в існування двох богів: бога світла і бога темряви і зла, і що ті двоє богів зчепилися у вічному бою. Кір, великий цар Перський, вірив саме у це. Тож Бог сказав йому: “Я -- Господь, і нема *вже нікого*, нема іншого Бога, крім Мене,... Я, що світло формую та темність творю, чиню мир і не долю (N.I.V. -- “загибель”) творю, Я -- Господь, який робить це все!” (Іс.45:5-7,22). У цьому розумінні Бог є автором, творцем “зла”. Саме в цьому розумінні існує різниця між “злом” і гріхом, який є

АІЇ ² СЇІ

провиною людини. Він увійшов у світ через людину, а не Бога (Рим.5:12).

Бог каже Кіру і народу Вавілона, що “нема іншого бога, крім Мене”. Давньоеврейське слово “ель”, в перекладі “Бог”, засадничо означає “силу або джерело сили”. Бог каже, що не існує ніякого іншого джерела сили, крім Нього. Саме з цієї причини той, хто щиро вірить у Бога, не може вірити у надприроднього диявола чи демонів.

БОГ -- ТВОРЕЦЬ ЗАГИБЕЛІ

Біблія сповнена багатьма прикладами про те, як Бог приносить “зло” в життя людей і в цей світ. Ам. 3:6 говорить, якщо існує зло в місті, то Бог спричинив його. Якщо, наприклад, у місті трапляється землетрус, то часто здається, що “диявол” щось задумав щодо цього міста і спричинив це лихо. Але той, хто щиро вірить, повинен розуміти, що це сталося саме через *Бога*. Так Мих.1:12 каже, що “до ерусалимської брами зійшло оце лихо *від Господа*”. У книзі Йова читаємо, як Йов, праведний чоловік, втратив усе, що мав у цьому житті. Ця книга учить, що переживання “зла” в житті людини не пов’язане напрямку із її послухом чи непослухом до Бога. Йов визнавав, що “Господь дав, -- і Господь узяв” (Йов 1:21). Він не каже: “Господь дав, а Сатана забрав”. Він так пояснював це своїй дружині: “Чи ж ми будем приймати від Бога добре, а злого не приймем (також)?” (Йов 2:10). Наприкінці книги друзі втішали Йова “за все зло, що *Господь* був спровадив

на нього” (Йов 42:11 пор.19:21; 8:4). Таким чином, Бог є джерелом “зла” в тому розумінні, що Він остаточно дозволяє лиху статися у нашому житті.

“Бо Господь, кого любить, того Він карає, ...коли терпите кару, ...та згодом для навчених нею приносить мирний плід праведности!” (Євр.12:6-11); це свідчить про те, що випробування, які Бог посилає нам в кінці кінців призводять до нашого духовного зростання. Казати, що диявол -- це істота, яка змушує нас грішити і бути неправедними, а значить, що він, начебто, приносить лиху у наше життя, “приносячи мирний плід праведности”, означало б, що слово Боже суперечить само собі. Таким чином православне тлумачення диявола призводить до суперечностей. Особливо важливими у поясненні цього є уривки, в яких йдеться про видачу людини сатані, “щоб дух спасся” або “щоб навчилися вони не зневажати Бога” (1Кор.5:5; 1Тим.1:20). Якщо б Сатана насправді був істотою, якій залежить на тому аби схилити людей до гріха і чинити на них *негативний* духовний вплив, то чому тоді в цих уривках про “Сатану” йдеться у позитивному *значенні*? Відповідь полягає у тому, що супротивник, “Сатана”, або труднощі у житті, часто призводять до позитивних духовних наслідків у житті віруючих.

Якщо усвідомимо, що зло походить від Бога, то зможемо молитися до Нього щоб Він вплинув на ті лиха, які маємо, наприклад, забрав їх геть. Якщо Він цього не робить, то знаємо, що ті лиха послані нам від Бога для нашого духовного добра. І навпаки,

АІЇ ² СЇІ

якщо віримо в існування певної злої істоти, званої дияволом чи сатаною, яка спричинює наші лиха, то немає ніякого способу домовитися з нею. Тоді слабкість, хворобу, раптову смерть та інше лихо слід було б розцінювати лише як невдачу. Якщо б диявол був якимось могутнім злим Ангелом, тоді він був би набагато сильнішим від нас, і у нас не було б ніякого вибору, окрім як страждати в його руках. Проте, навпаки, ми втішаємся, що в руках Бога “усе (в житті) допомагає на *добре*” для віруючих (Рим.8:28). У житті віруючого не існує такого поняття, як “удача”.

ПОХОДЖЕННЯ ГРІХА

Слід наголосити, що *гріх* походить з нашого нутра. Те, що ми грішимо, то наша вина. Звичайно, хотілося б вірити, що ми не винні в тому, що грішимо. Ми могли б тоді грішити беззастережно, а потім виправдовувати себе, думаючи, що насправді в цьому винен диявол, і вина за наш гріх повинна була б повністю бути покладеною на нього. Нерідко у випадку надзвичайно гріховної поведінки винна людина просить пробачення, пояснюючи свою поведінку тим, що в той час нею оволодів диявол, тож людина не могла відповідати за себе. Але цілком правильно, що такі слабкі виправдання взагалі не беруться до уваги, і людині доводиться нести покарання.

Мусимо пам'ятати, що “заплата за гріх, -- смерть” (Рим.6:23); гріх призводить до смерті. Якщо б вина

АІА ² СЕІ

За наш гріх покладалася не на нас, а на диявола, тоді справедливий Бог мав би карати його, а не нас. Але те, що ми постаємо перед судом за власні гріхи, свідчить, що ми несемо відповідальність за власні гріхи. Думка про існування диявола як особливої істоти поза нами, а не як закону гріха *всередині* нас є намаганням ухилитися від відповідальності за власні гріхи. Це ще один приклад того, як люди не можуть погодитися з тим, що Біблія навчає про природу людини -- природа ця є засадничо гріховною.

“Немає *нічого* назовні людини, що, увіходячи в неї, могло б опоганити її; ...Бо зсередини, із людського серця виходять лихі думки, розпуста, крадіж, душогубства, ...гордощі, безум. Усе зле це виходить зсередини, -- і людину опоганює!” (Мк.7:15-23).

Думка про існування поза нами чогось гріховного, що проникає в нас і спонукає нас до гріха, несумісна із цим чітким Ісусовим вченням. Зсередини, із серця людського виходить усе зло. Ось чому за часів потопу Бог вважав, що “нахил людського серця лихий від віку його молодого” (ІМ.8:21). Як.1:14 пояснює, як ми спокушуємося: “Кожен (це однаково властиво для всіх людей) спокушується, як надиться й зводиться пожадливістю власною (“власним злим бажанням”, -- N.I.V.)”. Ми спокушуємося нашою власною пожадливістю, власними злими бажаннями, і зовсім не чимось з-поза нас. “Звідки війни та свари між вами?”, -- запитує Яків. “Чи не звідси, -- від ваших пожадливостей, які в ваших членах воюють?”

(Як.4:1). У кожного з нас є свої особливі спокуси. Тож вони мали б походити від наших злих бажань, бо вони нам властиві. Правду кажуть, що людина сама собі найлютіший ворог.

У значній мірі про гріх, його походження і те, як його подолати йдеться в посланні до Римлян. Дуже символічно, що в цій книзі ви навряд чи знайдете згадку про Диявола або Сатану. Тому, маючи на меті вияснити походження гріха, Павло не згадує Диявола чи Сатану. В цьому розумінні “диявол” -- це новозавітне поняття. Напевно, якби існувала якась стороння істота, яка схиляє нас до гріха, то про неї йшлося би і в Старому Заповіті? Але щодо цього бачимо там глибоку і багатозначну мовчанку. Розповідь про часи Суддів або перебування Ізраїля в пустелі свідчить, що в ті часи народ Ізраїля грішив у великій мірі. Але ж Бог не застерігав їх щодо якоїсь могутньої надприродної істоти чи сили, яка може вселятися в них і схилити їх до гріха. Натомість Бог закликав їх дотримуватись заповідей Його “щоб не зійти на шлях власної плоті” (напр. 5М.27:9,10; Єг.22:5).

Павло нарікає: “Не живе в мені, цебто в тілі моїм, добре; ...Бо не роблю я доброго, що хочу... Коли ж я роблю те, чого не хочу, то вже не я це виконую, але гріх, що живе в мені” (Рим.7:18-21). Тож він не звинувачує у своїй гріховності сторонню істоту, яка зветься дияволом. Він визначає свою власну злу природу як справжнє джерело гріха: “То вже не я це виконую, але *гріх, що живе в мені*. Тож знаходжу закона (в собі), коли хочу робити добро, --

що зло лежить у мені”. Таким чином Павло говорить, що спротив духовному походить від чогось такого, що він називає “гріх, що живе в мені”. Всяка мисляча, духовно свідомо людина прийде до такого самого висновку про себе. Слід зауважити, що навіть такий надзвичайний християнин як Павло не змінився у своїй природі після навернення, і він не знаходився у становищі, в якому він не грішив чи не міг би грішити. Прихильники ж сучасного “евангелізаційного” руху твердять, що знаходяться саме у такому становищі і таким чином відносять Павла якраз до числа “неспасених”, маючи на увазі оце його твердження в Рим.7:15-21. Цей уривок доводить неабияку суперечність їхніх тверджень. Давид, без сумніву ще один праведний чоловік, таким же чином описував постійну гріховність своєї природи: “Я в беззаконні народжений, і в гріху зачала мене мати моя” (Пс.51:7).

Біблія досить чітко визначає засадничу гріховність людської природи. Усвідомивши це у нас немає ніякої потреби винаходити уявну, поза нашою людською природою, істоту, яка відповідальна за наші гріхи. Єр.17:9 каже, що серце людини настільки безнадійно гріховне і зрадливе, що ми справді не можемо навіть уявити собі увесь величезний розмах цієї гріховності. Ісус в Мт.7:11 також таврував людську природу як засадничо згубну. Екл.9:3 (давньоєврейський текст) говорить про це особливо чітко: “Серце людських синів повне зла”. Еф.4:18 подає причину людської природної ворожості до Бога як “неуцтво, що в них, за стверділість їхніх *сердець*”. Саме через нашу духовну сліпоту і

АІЇ ² СЇІ

несвідоме серце, наш спосіб мислення, який всередині нас, ми віддалені від Бога. В цьому розумінні Гал.5:19 говорить про наші гріхи як “учинки тіла”. Бо це є наше власне тіло, саме наше ество і природа, яка спонукає нас чинити гріх. Жоден із цих уривків не вияснює природи гріха, що в нас, як істоти, яку вселив туди диявол. Гріховні нахили -- це саме те, що природньо маємо від народження, це основоположна частина людської натури.

6.2 ДИЯВОЛ І САТАНА

Іноді первісні слова біблійного тексту залишені без перекладу (напр. араміське “мамона” в Мт.6:24). Само по собі слово “сатана” є давньоєврейським словом, залишеним без перекладу, і означає “супротивник” (“супостат”), тоді, як “диявол” походить від грецього “diabolos” і означає брехун, ворог або наклепник. Якщо вірити в те, що Сатана і Диявол є певною істотою поза нами самими, і є відповідальним за гріх, тоді щоразу, натрапляючи в Біблії на ці слова, слід співвідносити їх із цією злою істотою. Вживання цих слів у Біблії свідчить, що вони можуть використовуватися як звичайні означення, які описують звичайних людей. Тому не можна вважати, що слова диявол і сатана, як вони

АІЇ ² СЇІ

вживаються в Біблії, насправді стосуються могутньої злої особи чи істоти поза нами.

СЛОВО “САТАНА” В БІБЛІЇ

У Цар.11:4 значиться, що “поставив Господь Соломонові за противника (те саме давньоєврейське слово, яке в інших випадках перекладається “сатана”) едомлянина Гадада”. “І поставив Бог йому, Соломонові, за противника (ще одного противника) ще й Резона... І був він противником (сатаною) для Ізраїля” (Цар.11:23,25). Тут не йдеться про те, що Бог поставив Соломонові за сатану-противника якусь надприродну істоту чи Ангела. Він становив звичайних людей. Мт.16:22,23 подає інший приклад. Петро намагався вговорити Ісуса щоб не йти до Єрусалиму аби там вмерти на хресті. Ісус обернувся і сказав до *Петра*: “Відступися від Мене, сатано, -- ...бо думаєш не про Боже, а про людське!”. Таким чином Петро був названий сатаною. Зі сказаного цілком зрозуміло, що Христос не звертався до Ангела чи чудовиська, говорячи ці слова. Він говорив до Петра.

З огляду на те, що слово “сатана” означає всього лиш противника, то і добра людина, навіть Сам Бог, може бути названий “сатаною”. По суті, це слово не обов'язково говорить про щось гріховне. Той негативний зміст, який часто надається слову “сатана”, частково пояснюється тим, що наша власна гріховна природа є нашим найбільшим “сатаною” або противником, а також вживанням

АІЇ ² СЇІ

цього слова у світській мові стосовно чогось, пов'язаного із гріхом. Сам Бог може бути для нас сатаною, ставлячи нас перед випробуваннями у нашому житті або стаючи нам поперек дороги, невірною обраною у житті. Але те, що про Бога можна сказати “сатана” аж ніяк не означає Його гріховності.

Книга Самуїлова і книга Хронік є паралельними розповідями про одні і ті ж події так само, як і чотири євангелії розповідають про ті самі пригоди різними словами. 2Сам.24:1 каже: “Господній гнів... намовив Давида проти них (Ізраїля)”, щоб спонукати його провести перепис в Ізраїлі. Такий же переказ у 1Хр.21:1 каже, що “повстав сатана на Ізраїля і намовив Давида” провести перепис. В одному випадку намовляє Бог, в іншому це робить Сатана. Пояснення полягає в тому, що Бог діяв як “сатана” або ж противник, по відношенню до Давида. Те саме чинив Він і Йову, приносячи випробування у його життя, і тому Йов говорив про Бога: “Мене Ти женеш силою Своєї руки” (Йов 30:21), маючи на увазі “Ти поступаєш зі мною, як сатана”.

СЛОВО “ДИЯВОЛ” В БІБЛІЇ

Те саме можна сказати і про слово “диявол”. Ісус говорив: ““Чи не Дванадцятьох (учнів) Я вас вибрав? Та один із вас диявол”... Це сказав Він про Юду, сина Симового, Іскаріота” (Ів.6:70,71), який був звичайною смертною людиною. Ісус не говорив про якусь істоту з рогами чи так званого “духа”. Тут слово “диявол”

відноситься просто до гріховної людини. 1Тим.3:11 подає інший приклад: жінкам церковної старшини не можна було бути “пльотницями”. Первісним грецьким словом, вжитим тут, є “diabolos”, яке в інших випадках перекладене як “диявол”. Так Павло застерігав Тита, що старші жінки в еклезії не повинні бути “наклепницями” або “дияволицями” (Тит.2:3). Так само він попереджав Тимофія (2Тим.3:1,3), що “останніми днями... будуть бо люди... осудливі (дияволи)”. Це не означає, що людські істоти перетворюються на надприродні істоти, але те, що вони ставатимуть все більше гріховними. З усього цього слід чітко зрозуміти, що слова “диявол” і “сатана” не відносяться до павшого Ангола чи гріховної істоти поза нами.

ГРІХ, САТАНА І ДИЯВОЛ

Слова “сатана” і “диявол” вживаються в переносному значенні для відображення природніх гріховних нахилів всередині нас, про що йшлося у занятті 6.1. Вони є нашим головним “сатаною” чи супротивником. Уособлюючи як таких їх можна називати “дияволом”, нашим ворогом, ненависником правди. Ось якою є наша природня “людина” -- самим дияволом. Зв'язок між дияволом і нашими злими бажаннями, гріхом всередині нас, стає зрозумілим у таких уривках: “А що діти (ми самі) стати спільниками тіла та крові, то й Він (Ісус) став учасником їхнім, щоб смертю (своею) знищити того, хто має владу смерті, цебто диявола” (Євр.2:14). Тут диявол описується відповідальним за смерть. Але

АІА ² СЕІ

“заплата за гріх, -- смерть” (Рим.6:23). Тож гріх і диявол мали б означати одне і те ж. Так само Як.1:14 каже, що наші злі бажання спокушують нас, спонукаючи до гріха, а тож і до смерті. Але Євр.2:14 каже, що диявол приносить смерть. Цей же вірш каже, що в Ісуса була наша природа, аби він міг знищити диявола. Порівняйте це з Рим.8:3: “Бог послав Сина Свого в подобі гріховного тіла (тобто у нашій людській подобі), і ...осудив гріх у тілі”. Це свідчить, що диявол і гріховні устремління, які є природними людині, насправді одне і те ж. Надзвичайно важливо зрозуміти, що Ісус спокушувався, як і ми. Перекручуючи вчення про диявола ми таким чином не можемо вірно зрозуміти саму природу і служіння Ісусове. Саме через те, що Ісус був нашої з вами людської природи, “дияволом” в собі, саме тому ми маємо надію на спасіння (Євр.2:14-18; 4:15). Перемігши бажання своєї власної природи, біблійного диявола, Ісус зміг знищити диявола на хресті (Євр.2:14). Якщо диявол є істота особова, то він більше не мав би існувати. Євр.9:26 каже, що Христос був об’явлений “щоб власною жертвою знищити гріх”. Євр.2:14 стверджує те саме, кажучи, що своєю смертю Христос знищив диявола в собі. Своєю смертю Ісус на майбутнє знищив “тіло гріховне” (Рим.6:6), тобто людську натуру, гріх, об’явлений у (вигляді) самих наших тілах.

“Хто чинить гріх, той від диявола” (Ів.3:8), бо гріх з’являється від захоплення своїми природними злими пожадливістями (Як.1:14,15), які Біблія називає “дияволом”. “Тому то з’явився Син Божий, щоб знищити справи диявола” (Ів.3:8). Якщо

АІА ² СЕІ

кажемо, правильно стверджуючи, що диявол -- то наші злі пожадливі, тоді наслідками, тобто результатами наших злих пожадливістей є наші гріхи. Це підтверджується Ів.3:5: “Він (Ісус) був з’явився, щоб гріхи наші взяти”. Це говорить про те, що “наші гріхи” і “справи диявола” одне і те ж. Інший приклад цього зв’язку між дияволом і нашими гріхами знаходимо в Діях 5:3. Каже Петро до Ананія: “Чого сатана твоє серце наповнив?” А тоді у вірші 4 Петро каже: “Чого ж *в серце* своє ти *цю справу поклав?*” Тобто задумати щось погане у нашому серці є тим самим, якби Сатана наповнював наше серце. Якщо ми самі задумуємо щось, наприклад, злий задум, то він зароджується *всередині нас*. Так само, як дитина зароджується всередині жінки, то не існує та дитина поза нею, а зароджується в ній. Як.1:14,15 використовує той самий образ, описуючи, як наші пожадливі *зачинають* і породжують гріх, який народжує смерть. Пс.109:6 уподібнює нечестивого із “сатаною”: “Постав же над ним нечестивого, і по правиці його сатана нехай стане!”, тобто маючи владу над ним (пор. Пс.110:1).

УСОБЛЕННЯ

Однак Ви можете справедливо зауважити: “Але про диявола йдеться, так наче він і справді особа!” І справді, так. Євр.2:14 говорить про “Того, хто має владу смерті, цебто диявола”. Навіть невеликий досвід читання Біблії свідчить, що в ній часто використовується метод персоніфікації -- про

абстрактне поняття розповідається як про особу. Так Пр.9:1 говорить про жінку, яка зветься “Мудрістю” і будує дім, а Рим.6:23 уподібнює гріх до касира, який видає за плату смертю. Цей метод детально розглядається у відступі 5. Наш диявол, “diabolos” часто уособлює наші злі бажання. Але у Вас не може бути абстрактного дияволізму. Злі наміри, які знаходять місце в людському серці, не існують поза людиною, тож “диявол” уособлюється. Гріх часто уподібнюється до пана (напр. Рим.5:21; 6:6,17; 7:3). Тож цілком зрозуміло, що диявол також уособлюється, бо “цей диявол” також відноситься до гріха. В такий же спосіб Павло говорить, що ми неначе роздвоюємося в нашому тілі (Рим.7:15-21) -- людина тіла, “той диявол”, бореться з людиною Духа. Але очевидно, що всередині нас немає дослівно двох людей, які поборюють один одного. Ця гріховна частина нашої природи уособлюється в образі “Лукавого” (Мт.6:13), біблійного диявола. Той же грецький вираз, який перекладений тут як “лукавий”, у 1Кор.5:13 відноситься до розбещеного, показуючи, що, коли гріх захоплює людину, то її “лукавий”, вона сама, стає “лукавим” або “дияволом” взагалі.

“ДИЯВОЛ” І “САТАНА” У ПОЛІТИЧНОМУ КОНТЕКСТІ

Ці слова, “диявол” і “сатана”, також застосовуються для зображення зіпсованого, гріховного порядку, у якому ми живемо. Про суспільно-політичні та псевдорелігійні ієрархії людства можна говорити,

використовуючи образ диявола. Новозавітні диявол і сатана часто означають суспільно-політичні сили у юдейській та римській системах. Тому читаємо про диявола, який кидає віруючих до в'язниці (Об.2:10), і це відноситься до римських правителів, які ув'язнювали віруючих. В такому ж розумінні читаємо, що церква в Пергамі була розташована на місці або престолі Сатани, тобто місці урядника римської колонії в Пергамі, де також була група віруючих. Не можемо казати, що Сатана, якщо він існує, особисто мав престола у Пергамі.

Окремий гріх, означає переступ супроти Божого закону (Пв.3:4). Але гріх, виражений узагальнено, як суспільно-політична сила, яка противиться Богу, є набагато більшою силою, ніж гріхи окремішні. Саме ця сукупна сила, яка деколи подається як могутня істота, називається дияволом. Саме в цьому розумінні Іран та інші ісламські держави називають Сполучені Штати "великим Сатаною", тобто великим супротивником їхній меті у політичному і релігійному значенні. Ось так слова "диявол" і "сатана" часто вживаються в Біблії.

На завершення напевно правильно буде сказати, що стосовно цього предмета, як ні в якому іншому випадку, надзвичайно важливо будувати своє розуміння на основі врівноваженого погляду на *всю* Біблію, а не розвивати громіздкі вчення, які ґрунтуються на кількох віршах, де застосовується гра слів, які видаються подібними до поширених уявлень про диявола. При уважному молитовному перчитуванні заняття 6.1, а також даний розділ

АІА ² СЕІ

дадуть плідні результати. Ми впевнені, що дослідницькі підходи, наведені тут, є єдино можливими для правильного тлумачення усіх уривків, які стосуються диявола і сатани. Ці слова можуть використовуватися як звичайні означення, або в деяких випадках вони стосуються гріха, який знаходиться в середині нашого людського ества. У відступах, які подаються на завершення цього заняття, розглядаються деякі із тих уривків, навколо яких виникає найбільше непорозумінь, і які використовуються на підтримку загально прийнятих тверджень.

Тим, у кого виникають проблеми із сприйняттям наших висновків, слід поставити собі такі запитання: (1) чи уособлюється гріх? Очевидно, що так; (2) Чи вірно, що “сатана” може вживатися лише як означення? Так, вірно. Тож яка насправді може бути проблема в усвідомленні гріха, уособленого в образі нашого ворога-сатани? В посланнях та Євангелії від Івана цей світ часто подається образно. Чи можна знайти для цього кращий образ, ніж образ “сатани” чи “диявола”?

6.3 Демони

Попередні два розділи вияснили, чому ми не віримо в існування диявола або сатани у вигляді особової

АІА ² СЕІ

істоти і чудовища. Якщо ми усвідомлюємо, що не існує такої істоти, то значить, не існує і демонів, яких вважають слугами диявола. Здається, багато хто вважає, що Бог дає усе, що добре в житті, а диявол разом зі своїми демонами приносить нам зло і відбирає те добре, що маємо від Бога.

Біблія чітко навчає, що Бог є джерелом усієї сили (див. заняття 6.1), і від Нього походить усе добро і зло у нашому житті:

“Я, що світло формую та темність творю, чиню мир і долю творю, Я Господь, Який робить це все!” (Іс.45:7);

“До ерусалимської брами зійшло оце лихо від Господа (Мих.1:12);

“Чи в місті засурмлять у сурму, а народ не тремтітиме? Чи станеться в місті нещастя, що його не Господь допустив?” (Ам.3:6);

Тож, приймаючи випробування маємо усвідомлювати, що вони надходять від Бога, а не звинувачувати в цьому диявола чи демонів. Йов втратив багато добра, яким його благословив Бог, але він не казав: “Ці демони позабирали усе, що Бог дав мені”. Ні, послухайте, що він казав:

“Господь дав, -- і Господь узяв... Нехай буде благословенне Господне Ім'я!” (Йов 1:21);

“Чи ж ми будемо приймати від Бога добре, а злого не приймемо?” (Йов 2:10).

АІА ² СЕІ

Щойно ми зрозуміємо, що усе від Бога, коли маємо труднощі в житті, зможемо молитися, щоб Бог позбавив нас їх. І, якщо Він цього не робить, то можемо бути впевнені, що Він дає їх нам аби укріпити наш характер для нашого ж добра на майбутнє:

“Мій сину, -- не нехтуй Господньої кари, і не знемагай, коли Він докоряє тобі. Бо Господь кого любить, того Він (а не демони!) карає, і б'є кожного сина, якого приймає?” Коли терпите кару, то робить Бог вам, як синам. Хіба є такий син, що батько його не карає? А коли ви без кари, що спільна для всіх, то ви діти з перелюбу, а не сини” (Євр.12:5-8).

БОГ -- ДЖЕРЕЛО ВСЯКОЇ СИЛИ

Бог -- джерело всякої сили:

“Я -- Господь, і нема вже нікого, нема іншого Бога (давньоєврейське слово “бог” насправді означає “сила”), крім Мене” (Іс.45:5);

“Чи є Бог, окрім Мене? І скелі немає, не знаю ні жодної”, -- каже Бог (Іс.44:8);

“Він Бог, і нема іншого, окрім Нього” (5М.4:35).

Такі вірші трапляються повсюдно в Біблії. Через те, що Бог є джерелом усякої сили і єдиним Богом, тож Він є ревним Богом, як Він сам не раз нам нагадує (напр. 2М.20:5; 5М.4:24).

АІЇ ² СЇІ

Бог стає ревнивим, коли Його народ починає вірити в інших богів, коли вони кажуть Йому: “Ти -- великий Бог, Ти -- могутній Бог, але я насправді вірю, що існують ще інші боги, окрім Тебе, навіть, якщо вони не такі могутні, як Ти”. Ось чому ми не можемо вірити в існування демонів чи диявола так же, як і в істинного Бога. Це та сама помилка, якої припускався Ізраїль. Велика частина Старого Заповіту присвячена зображенню того, як Ізраїль розчаровував Бога своїм віруванням в інших богів поряд з Ним. З Біблії побачимо, що “демони”, в яких люди вірять у наш час, є тими ж фальшивими богами, в яких вірив Ізраїль.

ДЕМОНИ ТА ІДОЛИ

У 1 Коринтян Павло роз'яснює, чому християни не повинні мати нічого спільного з ідолопоклонством або віруванням у такі речі. В Біблійні часи люди вірили, що демони це божки, яким можна поклонятися щоб застерегти себе від труднощів у житті. Тож вони робили фігурки демонів, які були тими ж ідолами, і поклонялися їм. Ось чому Павло у своєму посланні незмінно вживає слова “демон” та “ідол”:

“Те, що в жертву приносять, “демонам, а не Богові в жертву приносять”. Я ж не хочу, щоб ви спільниками для демонів стали... Коли ж скаже вам хтось: “Це ідолська жертва”, -- не їжте тоді через того, хто сказав...” (1Кор.10:20,28). Таким чином ідоли і демони по суті є одним і тим же. Зверніть

увагу, як Павло каже, що вони “демонам (ідолам), а не Богові в жертву приносять”, тобто демони не були Богом, а оскільки є лише один Бог, то значить, демони не мають ніякої влади взагалі, вони не є богами. ІКор.8:4 розставляє усе на свої місця:

“Тож про споживання ідолських жертв ми знаємо, що ідол (те саме, що й демон) *у світі ніщо, і що іншого Бога нема, окрім Бога Одного*”. Ідол чи демон не існує взагалі. У світі існує лише один істинний Бог, або сила. Павло продовжує (вірші 5, 6):

“Бо хоч і існують *так звані* “боги”, ...як існує багато богів і багато панів (так само, як у наш час люди вірять у багато різних демонів: через одного демона ти втрачаєш роботу, через іншого -- тебе покидає дружина і т.д.), та для *нас* (істинних віруючих) *один Бог -- Отець, що з Нього походить усе* (як добро, так і зло, у чому ми переконались із попередніх цитат)”.

В Діях 17:16-18 знаходимо подальше підтвердження того, що в новозавітні часи люди вірили в те, що демони то ідоли або “боги”. Йдеться про те, як Павло проповідував в Афінах “місті, повному ідолів”, тобто там, де поклонялися багатьом різним ідолам. Почувши Павлове проповідування Євангелії люди сказали: “Здається, він проповідник чужих (нових) богів (демонів)”, бо він їм звіщав Євангелію про Ісуса й воскресення”. Отже, люди вважали, що “Ісус” та “воскресення” то нові демони або ідоли, про яких їм пояснюють. Прочитавши цю главу до кінця побачите, як Павло продовжує проповідувати істину цим людям і каже у в.22: “Ви дуже побожні (дослівно -- захоплені поклонінням демонам)”, та вияснює, що

у їхніх демонах, чи ідолах, Бога немає. Пам'ятайте, що Бог то єдине джерело сили. Якщо Він не є в демонах, то у демонів немає ніякої влади, бо не існує ніякого іншого джерела сили у цьому всесвіті, а отже, вони не існують.

СТАРОЗАВІТНІ “ДЕМОНИ” БУЛИ ІДОЛАМИ

Повертаючись до Старого Заповіту знаходимо ще більше доказів, що “демони” те саме, що й ідоли. У 5М.28:22-28, 59-61 передбачалося, що психічні захворювання стануть одним із покарань за поклоніння ідолам-демонам. Це пояснює причетність демонів до психічних захворювань у Новому Заповіті. Але варто зауважити, що демони пов'язуються із хворобою, а не гріхом. Не розповідається про Христа, щоб він виганяв демонів заздрощів, вбивства і т.д. Слід також звернути увагу, що в Біблії говориться про людей, які *мали* демонів-хвороби, а не про те, що демони *спричиняли* ці хвороби. Символічно, що грецька версія Старого Заповіту (Септуагінта) у 5М.32:17 та Пс.106:37 замість слова “ідол” використовує “dīamonion”. Це те ж слово, яке в Новому Заповіті перекладається як “демон”. Псалом 106:36-39 описує помилки Ізраїля і уподібнює ханаанських ідолів до демонів:

“І *божищам* їхнім служили (Ізраїль), а ті пасткою стали для них. І приносили в жертву синів своїх, а дочок своїх -- *демонам*, -- і кров чисту лили, кров синів своїх і дочок своїх, що їх у жертву приносили

божищам ханаанським, ...і стали нечисті вони через учинки свої, і перелюб чинили ділами своїми”.

Зовсім очевидно, що демони то інша назва ідолів. Поклоніння ізраїльтян демонам Бог називає поклонінням “учинкам своїм, ...ділам своїм”, бо їхня віра у демонів була результатом людської уяви. Ідоли, яких вони створили, були “учинками їхніми”. Тому ті, хто в наш час вірить у демонів, вірить у те, що видумано людьми, створено ними, а не в те, чого учить нас Бог.

5М.32:15-24 описує Божий гнів, коли народ Його вірить у демонів: Ізраїль “скелю спасіння свого злегковажив. Чужими богами Його роздражнили, Його розгнівили своїми гидотами. Вони демонам жертви складали, не Богу, складали богам, що не відали їх, ...-- не лякалися їх батьки ваші! ...Та й сказав (Бог): “Лице Я Своє заховаю від них, ...бо вони покоління розбещене, діти, що в них нема віри. Роздражнили вони Мене тим, хто не Бог. Мене розгнівили своїми марнотами... Я на них нагромаджу нещастя”.

Отже, Бог змальовує демонів так само, як ідолів, гидоти і марноти -- речі негідні віри, ті, які не існують. Віра в демонів свідчить про відсутність віри в Бога. Нелегко вірити в те, що Бог дає все у житті, як добро, так і лихо. Легше вважати, що зло походить від когось іншого, бо як тільки кажемо, що воно походить від Бога, то повинні вірити, що Бог позбавить нас його, або воно піде нам на користь в майбутньому.

НОВОЗАВІТНІ ДЕМОНИ

Але можете спитати: “А як щодо усіх тих місць у Новому Заповіті, які чітко говорять про демонів?”

Одне нам слід зрозуміти: Біблія не може сама собі суперечити -- це ж Слово Всемогутнього Бога. Якщо вона виразно говорить, що Бог приносить усі труднощі, і що Він джерело всякої сили, то вона не може в той же час казати нам, що демони, божки супроти Бога, приносять нам усе це. Символічно те, що слово “демони” зустрічається в Старому Заповіті лише чотири рази і завжди змальовує ідолопоклонство, і в той же час воно часто зустрічається в євангельських оповіданнях. Ми пояснюємо це тим, що в час, коли писалися Євангелії, такою була тодішня мова: коли йшлося про якусь незрозумілу хворобу, то в ній звинувачувалися демони. Якби демони насправді існували і були причиною наших хвороб і бід, тоді ми знали б про них набагато більше із Старого Заповіту. Але в цьому розумінні не знаходимо там нічого про них.

ДЕМОНИ У НОВОМУ ЗАПОВІТІ

Казати, що з когось виганяли демонів, значить казати, що хтось був зцілений від психічного захворювання або захворювання, на той час недослідженого. Люди першого століття

АІЇ ² СЇІ

намагалися винити у всьому, чого вони не розуміли, уявні істоти, звані “демонами”. Оскільки при тогочасному рівні розвитку медицини психічні захворювання вважалися недоступними для пізнання, то ті, хто був вражений такими хворобами вважалися “біснுவатими”. У старозавітні часи злий або нечистий дух відносився до порушеного психічного стану (Іуд.9:23; 1Сам.16:14; 18:10). У новозавітні часи поняття “біснуватий” стало означати психічне захворювання. Про зв'язок між демонами і хворобою свідчить таке: “Привели багатьох біснуватих до Нього (Ісуса), -- і Він словом Своїм вигнав духів, ...щоб справдилося, що сказав був Ісая пророк (у Старому Заповіті), промовляючи: “Він узяв наші немочі, і недуги поніс” (Мт.8:16,17). Тому людські немочі і недуги означають те саме, що й “мати демонів” і “злих духів”.

Люди вважали Ісуса божевільним і пояснювали усе це тим, що Він сам мав демона -- “Він демона має, і несамовитий” (Ів.10:20; 7:19,20; 8:52). Тож вони вірили, що демони є причиною божевілля.

ЗЦІЛЕННЯ ХВОРИХ

Про людей, які “мали демонів” і зцілилися, кажуть, що вони стали “при умі” (Мр.5:15; Лк.8:35). Це означає, що “мати демонів” є одним із означень душевного розстройства, тобто бути не при умі.

АІА ² СЕІ

Якщо про тих, хто “мав демона”, кажуть “зцілювся” або “уздоровлений” (Мт.4:24; 12:22; 17:18), значить мати демона -- те саме, що бути хворим.

В Луки 10:9 Ісус наказав Своім 70 апостолам іти і “уздоровлювати хворих”, що вони і робили. Вони повернулися і сказали, в.17: “Навіть демони коряться нам у Ім'я Твое!” -- і знову бачимо, що демони та хвороби -- одне і те ж. Інколи апостоли зцілювали людей во ім'я Ісуса і тут ми маємо такий приклад (див. також Дії 3:6; 9:34).

ТОГОЧАСНА МОВА

Отже, як бачимо з Нового Заповіту, у ті часи було прийнято говорити про божевільних або хворих на незрозумілу хворобу як про біснуватих. У відповідності до тогочасних звичаїв римлян і греків було прийнято вірити, що демони опановували людьми, спричиняючи таким чином психічне захворювання. Ті “християни”, які вірять в існування демонів, насправді стверджують, що тогочасні язичницькі вірування у цій галузі були цілком вірними. Біблія написана мовою зрозумілою для людей. Те, що в ній вживаються тогочасні висловлювання, зовсім не означає, що Вона або Ісус вірили в демонів. Так само ми використовуємо слово “лунатик”, говорячи про душевно хвору людину. Дослівно це означає “зачарований місяцем”. Колись давно люди вірили, якщо хтось гуляв ясної місячної ночі, то міг бути зачарований місяцем і зійти з розуму. Ми вживаємо слово “лунатик” в наш час,

АІЇ ² СЕЇ

говорячи про божевільних, але це не означає, що ми віримо, наче божевілья спричинюється місяцем.

Якби ці слова були написані і прочитані через 2000 років, і якщо б Ісус не повернувся на той час, то люди могли би подумати, що ми вірили в те, що місяць спричинює божевілья, але вони б помилялися, бо ми лише користуємося сучасним виразом, як це робив Ісус 2000 років тому. Так само ми називаємо певну спадкову хворобу “танцем святого Вітуса”, яка звичайно не спричинюється ніяким “святим Вітусом”, ані “танцем”, але, вживаючи сучасний вираз, ми її так називаємо. Зрозуміло, що Ісус Христос не народився 25 грудня, але автор усе ще вживає термін Різдво, говорячи про цей день, хоча я не вважаю, що ми повинні святкувати цей день як Різдво Христове. Назви днів тижня (по-англійськи) основані на язичницькому ідолопоклонстві, як наприклад, “Sunday” (неділя) означає “день, присвячений поклонінню сонцю”, “Saturday” (субота) -- то був день, коли слід було поклонятися планеті Сатурн, “Monday” (понеділок) -- місяцю, і т.д. Вживати ці назви зовсім не означає поділяти язичницькі вірування тих, хто від початку творив нашу сучасну мову. Здається, термін “інфлуенза” стає загально вживаним у наш час. Він чітко означає “під впливом демонів”. Коли Даниїл отримав своє друге ім'я “Валтасар”, на подобу язичницькому богу, то натхненне Писання у Дан.4:19 називає його Валтасаром, не вказуючи, що це слово відображає хибне мислення. Я кажу “папа”, вказуючи на певну особу, навіть якщо я насправді

вважаю помилкою вірити, що він є “папою” чи отцем (Мт.23:9).

В часи Єзекіїля існував міф про те, що мешканці Ізраїля терпіли нещастя через той край, в якому вони жили. Насправді було не так, але Бог переконує Ізраїля, використовуючи загально вживану думку: “Так говорить Господь Бог: За те, що говорять про вас: Ти їси людину і позбавляєш народ свій дітей, тому ти (край) не будеш уже їсти людини... говорить Господь Бог!” (Єз.36:13,14). Існувало поширене язичницьке уявлення, що море -- то величезне чудовище, яке хоче поглинути землю. Хоча це насправді не так, Біблія часто використовує це порівняння щоб допомогти на початку читання сприйняти думку, яка подається -- див. Йов 7:12 (переклад Моффата), Ам.9:3 (Моффата), Єр.5:22; Пс.89:10; Ав.3:10; Мт.14:24 (грецький текст); Мр.4:30. У асирійській міфології цей буйний морський диявол називався “Рахав”, і це саме те ім'я, яким називали морське чудовище Єгипту в Іс.51:9.

Оскільки Біблія є Богом натхненна, неможливо, щоб вона просто відображала язичницькі впливи, притаманні тим часам, коли вона писалася. Очевидно, Бог свідомо посилається на тогочасні вірування щоб показати, що *Він* є справжнім джерелом сили. *Він* той, хто підкоряє морського диявола так, що той чинить волю *Божу*. Тож Бог виправив засадничу помилку у цих людських віруваннях, які припускали існування у світі сил, які не підкоряються Божій волі, а тому є по суті злими силами. Однак, в цьому випадку Біблія не

ухиляється зі свого шляху щоб осуджувати безглузді вигадки про величезне чудовище, яке криється в морі, або про те, що море -- то диявол.

Іншим таким прикладом є порівняння блискавки і грозових хмар із “втікаючим Скорпіоном” (Йов 26:13; Іс.17:1). Це прозорий натяк на поширене язичницьке уявлення, що блискавка і страхітливі нагромадження хмар то насправді видіння величезного змія. Ці уривки не викривають безглуздя такого уявлення і не намагаються пояснити його по науці. Натомість вони наголошують на тому, що *Бог* підкоряє це. В цьому розумінні аналогічним є ставлення Христа до переважаючих вірувань в демонів. Його чудеса виразно свідчили, що влада Бога є виключною і остаточною, незалежною від всяких людських забобонів стосовно так званих “демонів”. Ті, хто вважає, що новозавітні оповідання про “демонів” підтверджують їх існування в природі, насправді повинні вважати, що море то дійсно диявол, а блискавка є величезним скорпіоном. Напевно тут заложено глибокий зміст. *Слід* визнавати, що Біблія говорить мовою того часу, в якому вона писалася, зовсім не обов’язково підтримуючи уявлення, на яких засновувалася тогочасна мова. Ми показали, що так само користуємося мовою. Біблія чинить так на підтвердження основоположних засад, які ми розглянули на заняттях 6.1 і 6.2, про те, що Бог Всемогутній; з Його волі маємо випробовування; гріх походить від нас самих, -- усе це може бути переконливим, якщо усвідомити велич Божої сили спасіння. Так звані

“високі” критики постійно докопуються до посилань Святого Письма на вірування та уявлення, які були характерні культурам тих часів, коли Біблія надихалася і писалася. Ці посилання стають зрозумілими, якщо усвідомити, що Біблія використовує мову, яка може натякати на місцеві вірування, але робить це з метою наголошення, що Ягве, єдиний істинний Бог, набагато величніший, ніж дріб'язкові людські вірування, які були притаманні першим читачам натхненних слів, ще недавно проголошуваних устами пророків.

Знаючи це, дивуємося, як багато прикладів можна знайти у Новому Заповіті, де тогочасні висловлювання використовуються без застережень. Ось деякі приклади:

-- Фарисеї звинувачували Ісуса у тому, що він чинив чуда владою несправжнього бога, званого Вельзевулом. Ісус говорив: “І коли Вельзевулом виганяю Я демонів, то ким виганяють сини ваші?” (Мт.12 :27). 2Цар.1:2 докладно розповідає, що Вельзевул був міфічним богом филистимлян. Ісус не казав: “Погляньте, 2Цар.1:2 каже, що Вельзевул -- ідол, тому ваше звинувачення безпідставне”. Навпаки, він говорив так, начебто Вельзевул існував, бо він хотів, щоб його почули ті, до кого він проповідував. Тому таким же чином Ісус говорив про вигнання демонів: він не заперечував, що насправді вони не існують, він просто проповідував Євангелію тодішньою мовою.

-- Дії 16:16-18 є висловлюванням натхненного Луки: “Нас перестріла служниця одна, що мала

віщунського духа (духа Питона)". У примітці версії Diaglott сказано, що Питон -- то ім'я міфічного бога, в якого вірили у першому столітті, можливо того самого, що й Аполон. І хоча, розуміється, Питон був міфічним, проте, Лука не каже, що "дівчина мала духа Питона, який, між іншим, є богом уявним, що не існує взагалі..." У такий же спосіб Євангелії не стверджують, що "Ісус виганяв демонів, які, між іншим, насправді не існують, бо це всього лиш сучасне висловлювання на позначення хвороби".

-- Лк.5:32 оповідає, як Ісус звертався до неправедних юдеїв: "Не прийшов Я щоб праведних кликати..." Інакше кажучи: "Я прийшов не для того, щоб кликати тих, хто вважає себе праведним". Але Ісус говорив до них так як вони думали, навіть, якщо для цього йому треба було використовувати, чисто технічно, хибні поняття. Лк.19:20-23 описує, як Ісус використовує у притчі невірні слова чоловіка з одним талантом щоб переконати його, але Ісус не виправляє ті невірні слова, які говорив той чоловік.

-- Часто Біблія розповідає про сонце, яке "підіймається" і "опускається". Це людський спосіб висловлювання, хоча він не є вірним з наукової точки зору. Так само і про хворобу говорить через технічно "невірне" висловлювання про "демонів". Дії 5:3 розповідає про те, як Ананій обманув Святого Духа. Зробити це насправді неможливо, хоча говориться про те, що на думку Ананія він вчинив, як про факт, навіть, якщо це було не так.

-- Існує багато біблійних прикладів, де використовуються висловлювання, які були

поширеними в час написання Біблії, а зараз невідомі нам, як наприклад: “шкіра за шкіру” (Йов 2:4), де мається на увазі давній звичай обміну шкірами однакової вартості; у 5М.23:19 розпусник називається “псом”. Іншим таким прикладом служить висловлювання про демонів.

-- За часів Христа юдеї вважали себе праведними тому, що вони потомки Авраама. Тож, Ісус звертався до них як до “праведних” (Мт.9:12,13) і казав: “Знаю Я, що ви рід Авраамів” (Ів.8:37). Але він не вірив у те, що вони праведні, про що він часто і пояснював, і він чітко доказував, роз’яснюючи в Ів.8:39-44, що вони *не були* Авраамовим насінням. Таким чином Ісус користувався тими людськими уявленнями, які були на той час, не відкидаючи їх відразу, а натомість показуючи справжню вартість цих уявлень. Ми показували, що це був Божий підхід по відношенню до язичницьких вірувань, поширених у старозавітні часи. Христове ставлення до демонів у новозавітні часи було таким же. Його дива, що творилися з Божої волі, чітко доводили, що хвороби стаються з Божої волі, а не від якоїсь іншої сили, бо саме Бог є тим, хто має могутню силу зцілювати їх.

-- Павло цитував грецьких поетів, відомих безліччю надуманих з біблійного погляду нісенітниць щоб збити з пантелику тих, хто поділяв погляди тих поетів (Тит.1:12; Дії 17:28). Те, що ми доводимо, найкращим чином зображене на прикладі Павлової відповіді на віднайдення жертівника, присвяченого поклонінню “Незаному Богові”, тобто всякому язичницькому божеству, яке тільки могло б бути, і

якого народ Афін не помітив. Замість того, щоб картати їх за таке безглузде вірування, Павло, виходячи з їхньої точки зору, привів їх до розуміння єдиного істинного Бога, якого вони не знали (Дії 17:22,23).

-- Еф.2:2 розповідає про “князя, що панує в повітрі”. Тут, очевидно, йдеться про міфічні уявлення про Зороастра, одного із тих, в кого колись вірили Павлові читачі. Павло каже, що колись вони жили “за волею князя, що панує в повітрі”. У цьому ж вірші Павло визначає його як “духа (душевний стан), що працює” у природній людині. Колись вони вірили у язичницьке уявлення про небесного князя-духа, а тепер Павло наголошує, що сила, якій вони формально підкорялися, насправді була витвором їхніх власних злих думок. Таким чином використовується язичницька ідея, яка обговорюється без особливої критики, а тим часом виявляється правда про гріх.

-- Дії 28:3-6 описують, як смертоносна змія напала на Павла, “почепившись на руку йому”. Люди, які стояли поряд, вирішили, що Павло вбивця, якому “помста жити не дозволила”. Сприйняття ними того, що трапилося, було цілком невірним. Але Павло не вдавався у подробиці щоб пояснити їм це; натомість він зробив чудо -- взяв і струснув змію, і вона не вкусила його.

Чудеса Ісуса виказували помилковість тамтешніх поглядів, наприклад, про демонів, без багатослівних виправлень. Так в Лк.5:21 юдеї зробили два невірних висновки: що Ісус був богозневажником, і що лише

АїА ² Ғїї

Бог може прощати гріхи. Ісус не сперечався з ними на словах, натомість, він сотворив чудо, яке довело хибність тих висновків.

-- Очевидно Ісус вважав, що вчинки більш промовисті, щіж слова. Рідко коли він заперечував хибні погляди відразу, так він не відхиляв думки про те, що закон Мойсея надає спасіння, але показував своїми вчинками, наприклад, зціленням в суботній день, якою є Істина. Будучи неправдиво звинуваченим у тому, що він самарянин, Ісус не заперечував цього (Ів.8:48,49 пор. 4:7-9), недивлячись на те, що був юдеєм, бо для Божого плану спасіння важливо було бути насінням Авраамавим (Ів.4:22).

Навіть тоді, коли юдеї дійшли до помилкового висновку (навмисне!), що Ісус "робився Богові рівним" (Ів.5:18), він не заперечував цього категорично. Натомість, Ісус завзято доводив, що його чудеса засвідчують, що він той, хто діє з Божої волі, тож, НЕ є рівним Богові. Так само Ісусові чудеса показували хибність вірувань у демонів. Христове диво зцілення кривого чоловіка біля купальні мало на меті показати всю безглуздість єврейського міфу, що на Пасху ангел торкається води купальні у Віфесді, наділяючи її зцілюючими властивостями. Цей міф переказується безпосередньо, без заперечення його достовірності. Розповідь про Христове чудо насправді виявляє хибність цього міфу (Ів.5:4).

-- 2Петр.2:4 розповідає про грішників, які ідуть до Тартару (у багатьох виданнях перекланене як

“пекло”). Тартар був міфічним місцем у потойбічному світі. Однак Петро не виправляє цього твердження, а навпаки, використовує його як символ цюковитої погібелі і карі за грїх. Таким же було Христове використання слова геєнна (див. заняття 4.9).

ЧИ СПРАВДІ ДЕМОНИ СПРИЧИНЮЮТЬ ХВОРОБИ?

Кожен, хто вірить в існування демонів, повинен запитати себе: “Коли я хворий, чи це через демонів?”. Якщо Ви вважаєте, що новозавітні згадки про демонів мають на увазі божків, які, будучи навколо нас, приносять зло, то слід відповісти “так”. В такому випадку, як Ви поясните те, що багато хвороб, у спрчиненні яких звинувачували демонів, тепер є виліковними або такими, що можуть бути стримані з допомогою лікарств? Класичним прикладом є малярія. Ще донедавна більшість жителів Африки вважали, що малярія спричинюється демонами, але нам відомо, що малярію можна лікувати хініном та іншими ліками. Чи станете Ви казати, що демони, дивлячись на те, як Ви ковтаєте маленькі жовті таблетки, лякаються і втікають? Деякі із тих хвороб, як наприклад, стовбняк чи епілепсія, які зцілював Ісус, і про які казали, що вони від демонів, визначені, і обидві можуть лікуватись медикаментами.

У мене є друг, який приїжджає із села недалеко від Кампали в Уганді. Він розповідав нам, як люди вважати, наче малярія спричинюється демонами, але, побачивши, що ліки легко опановують її,

перестали винити в цьому демонів. Однак, захворювання церебральною малярією (яке призводить до важкого психічного захворювання) вони продовжували пов'язувати із демонами. Із найближчого міста приїхав лікар і запропонував їм для лікування сильні протималярійні ліки, але люди відмовились, пояснюючи, що вони потребують чогось для боротьби із демонами, а не малярією. Згодом лікар повернувся і сказав: “У мене є ліки, які проженуть ваших демонів”. Хворий жадібно прийняв ліки, і йому стало легше. Ті другі таблетки були такими ж, як і попередні. Лікар не вірив у демонів, але користувався загально прийнятою мовою аби знайти підхід до хворого, точнісінько так само, як це робив “Великий Лікар” Господь Ісус 2000 років тому назад.

Відступ 17: Чаклунство

Цей відступ написаний в основному для задоволення потреб тих, хто живе в Африці та інших частинах світу, де чаклунство є загально прийнятим у щоденному житті. Усі істинні дослідники Біблії визнають, що звертання до чаклунів, африканських знахарів і тому подібне є несумісним із дотриманням істини. Однак, я розумію, що дешевизна тих лікарів,

АІА ² СЕІ

а часто і більша їх доступність, на відміну від лікарів-медиків, у поєднанні із їхнім удаваним успіхом робить їх привабливими. Давайте підійдемо до цієї проблеми логічним біблійним шляхом. Це єдино можливий спосіб щоб віднайти силу, необхідну для протистояння спокусам тих людей.

ВИЗНАННЯ ЧАКЛУНСТВА

По-перше, слід проаналізувати визнання успіхів тих чаклунів. Можемо переконатися, що у визнанні їхніх успіхів є багато перебільшення. Вони ніколи не зцілюють відкрито, щоб усі могли бачити. Якби вони насправді досягали успіхів, то працювали б у лікарнях по всьому світу. Також ніколи докладно невідомо про стан тих, кого вони зцілюють, -- невідомо, наскільки легше насправді їм стало.

Тим із Вас, хто постав перед такою спокусою, варто запитати себе, чи маєте Ви певні докази їхніх чар, наприклад, чи бачили Ви (а не лише чули) людину, яка пішла до чаклуна, втративши руку на пилі, і повернулася з новою, досконало працюючою рукою? Ось такі докази треба мати щоб повірити у правдивість всього цього. 5М.13:1-3 вимагає ще більшого: Ізраїля навчали, якщо відьма вчинила знак або диво, яке схоже на чудо, то все одно такій людині не можна було вірити, якщо це не узгоджувалося з істинним вченням Божого слова. Очевидно, що знахарі не вірять в істину Біблії, тож нам не слід спокушуватися вірою в їхню дійсну владу, бо всяка влада від Бога (Рим.13:1; 1Кор.8:4-6).

АІА ² СЕІ

По-друге, важливо з якими скаргами вони мають справу. Досліджено, що ми використовуємо лише близько 1% наших розумових здібностей. Решта видається недоступною для свідомого опанування (без сумніву, ми зможемо це зробити у Царстві). Ми навіть не усвідомлюємо, що наше мислення може мати майже фізичний вплив на наше тіло. Так, психологи (ті, хто досліджує розумову діяльність) навчилися лікувати людей з хворобами крові, внушаючи їм, що їхня кров повноцінна і добре працює. Лікарі визнають, що інколи трапляються такі зцілювання, які не в змозі пояснити традиційна медицина. Так само сильне нервове потрясіння може спричинити виразку шлунка або головні болі. Душевний спокій або певні вправи із нервовою системою можуть принести полегшення. Але, якщо, наприклад, пилою відрізало руку, то вже ніякі вправи із нервовою системою не зможуть повернути її. Видається, що лише на ті захворювання, які пов'язані із нервовою системою, можуть мати вплив чаклуни. Через те, що ми не в повній мірі усвідомлюємо нашу розумову діяльність, *видається*, що це трапляється тому, що ці чаклуни мають певну фізичну владу. Але це не так. Це відбувається тому, що вони мають вплив на людські уми, що приносить їм певний успіх.

ДЖЕРЕЛО ВЛАДИ

Однак, вся влада від Бога. Як добро, так і зло, як наприклад, недуги стаються він *Нього*, а не відьом. Ця тема дуже поширена у Святому Письмі: Іс.45:5-7;

АІА ² СЕІ

Мих.1:12; Ам.3:6; 2М.4:11; 5М.32:39; Йов 5:18. Усі ці місця варті того, щоб їх уважно перечитати. З цього випливає, що саме до *Нього* маємо звертатися у молитві, будучи хворим і роблячи все, що під силу людині, щоб відвернути лихо, вдаючись до засобів звичайної медицини. Якщо ж звертаємось до знахарів, то наворачтаємось до людей, які видають себе за покорителів "сил темряви", що дає їм можливість вилікувати нас. Але ми знаємо, що ті сили, у які вони вірують, не існують. Бог є джерелом влади. Звертатися до відьом -- значить вважати, що Бог не є всемогутнім, що не Він спричинив наш недуг, а інші сили, на які, начебто, мають вплив чаклуни.

Думати таким чином -- значить дуже засмучувати Бога, бо Він знає, що та хвороба з *Його* волі, і Він всемогутній. Ізраїль намагався вірити в Бога, але вірив, що в їхньому житті діють також інші сили, яким слід було поклонятися через ідолів, зроблених для цих сил. Це так розгнівало Бога, що Він відкинув їх як Свій народ (5М.32:16-24). Якщо не маємо цілковитої віри в Бога, то для Нього насправді це все одно, що не маємо віри взагалі. Заявляти про віру в правдивого Бога, і в той же час також дозволяти знахареві впливати на ці сили, щоб вони покинули нас, значить поступати точнісінько так, як це робив Ізраїль у минулому. Довга і сумна історія Ізраїлевого ідолопоклонства написана для нашого повчання. Не можемо мати ніякого спілкування взагалі з тими, хто вірить у ці сили.

АІЇ ² СЇІ

“Яка спільність у світла з темрявою? ...Яка згода поміж Божим храмом та ідолами? Бо ви храм Бога Живого... Вийдіть тому з-поміж них та й відлучіться, -- каже Господь, ...і буду Я вам за Отця, а ви за синів і дочок” (2Кор.6:14-17).

Якщо б ми справді постаралися і позбавились цього, то отримали б величне запевнення в тому, що ми насправді діти Самого Бога. Природній батько підсвідомо турбується за свою дитину, коли та хвора. Чи насправді так важко зібратися з вірою щоб визнати, що наш Небесний Батько чинитиме так само і навіть більше?

Доведемо, що чаклуни мають вплив лише на тих, хто їм вірить. Таким же чином той, хто втратив близьку людину, може прийти до ворожки чи відьми і попросити побачитись з померлим. А ворожка скаже йому закрити очі і дуже чітко уявити лице тієї людини. Відвідувач може зосереджуватись на фотографії людини, яку він добре пам'ятає. Тоді ворожка може прочитати думки відвідувача і з деяким перебільшенням розповісти про людину правдоподібними словами так, що відвідувач переконається, що ворожка бачила померлого живим. Зверніть увагу на те, що ніколи не дається певного доказу про те, що ця особа жива. Але, якщо відвідувач відмовляється вірити чи підчинятися ворожці, то не буде ніякого результату.

Чаклуни, які, як правило, розповідали фараону і Навуходносору про їхні сни, не були б призначені на свої посади, якби не досягали певних успіхів. Без сумніву, вони у значній мірі користувалися цим

АІА ² СЕІ

прийомом читання думок. Однак, коли в життя людини, з якою чаклуни мали справу, втручався Бог, як Він це робив з у випадках з фараоном і Навуходоносором, вони втрачали цю владу. Так само Валак вірив у Валаамову силу проклинати людей: він запропонував Валааму великі гроші у винагороду за ці послуги, сказавши, що знає з досвіду минулого, “кого проклянеш -- проклятий” (4М.22:6). Але Валаам, будучи до певної міри знахарем, виявив, що його звична вправність покинула його у випадку з народом Ізраїля. Очевидно, що такі люди не мають ніякої влади взагалі, коли мають стосунки з істинним Богом, якої би слави вони не здобули за свої успіхи з іншими людьми.

ЧАКЛУНСТВО В БІБЛІЇ

Практичне значення всього цього полягає в тому, що, коли ми спокушуємося піти до знахаря, то мусимо повністю вірити йому. Немає ніякого сенсу звертатися до чаклунів, якщо хочемо сподіватися на краще, і напевно вони й самі так вважають. Цілковите покладання на таких людей і віра в існування сил, про підкорення яких стверджують ці люди, означає повний брак віри у всемогутність істинного Бога. Якщо насправді віримо в оповідання про фараона, Валака та Навуходоносора, які згадуються вище, то не зможемо прийти до чаклуна з вірою, що він якось зможе подіяти на нас. Наведені приклади свідчать, що чаклуни не мають влади над Божими людьми, якими, як відомо, ми є через наше покликання і хрищення.

АІЇ ² СЇІ

Чаклунство “як учинки тіла” явно відноситься Павлом до тієї ж категорії, що і ересі (хибні науки), перелюб і нечистість (Гал.5:19-21). Він пояснює: “Я про це попереджую вас, як і попереджав був (тобто це була особливо наголошена частина Павлової науки), що хто чинить таке, не впадкують вони Царства Божого!”. Рівноцінною до цього у Законі Мойсея була заповідь, що усі чарівниці, ті, хто ворожить “ворожбу” (інша назва для чарів), і хто переводить своїх дітей через вогонь, усі повинні згинуть негайно (5М.18:10,11; 2М.22:17). Ті, хто переводив своїх дітей через вогонь, не були насправді чаклунами, -- відьми і провідні ідолопоклонники учили, щоб захиститися від злих сил діти тих, хто бажав захисту, повинні були перейти через вогонь. Тому бачимо, що загибелі підлягали як відьми, так і ті, хто звертався до них; а за новим заповітом покаранням за те саме є виключення з Царства Божого.

Використання чарів для власного благополуччя є саме тим, чого Бог не хоче, щоб ми робили. Кожен раз у нашому житті во Христі, як приймаємо якесь рішення, ми повинні серйозно запитати себе: “Чи Бог насправді хоче, щоб я зробив це? Чи зробив би я це, якби Ісус стояв поряд зі мною?” З погляду на явне засудження Богом ворожбитства, думаю, що відповідь має бути очевидною -- ні, Бог не хоче, щоб ми вдавалися до цього. Ворожбитство визначається Самуїлом як таке, що відноситься до “непокірливості” (на давньоєврейській мові -- “виклику”) до Слова Божого (1Сам.15:23). Дратувати Всемогутнього, як це робив Ізраїль своїм

АІА ² СЕІ

ідолопоклонством і ворожбитством (5М.32:16-19) само собою немислимо. Бог наголошує що Він наказав Ізраїлеві вигнати ханаанян через їхнє ворожбитство, яке було огидне Богові, але Ізраїль, натомість, приєднався до них у цьому ворожбитстві (5М.18:9-14). Тому заради нового Ізраїля охрищених віруючих ми не повинні поступати, як цей грішний світ навколо нас, бо інакше не зможемо успадкувати навіки обіцяного нам краю Царства. Тут недоречна відмовка, що то лише ворожбит чинить так, а не ми. Бо якщо хочемо, щоб чари подіяли на нас, то і ми дійсно користуємось цим.

Хай Бог благословить усіх нас в ці останні дні темряви язичницького світу на нашому шляху до Його Царства світла, правди і слави.

“Бо любови правди вони не прийняли, щоб їм спастися... Бог пошле їм дію обмани, щоб у неправду повірили... А ми завжди повинні дякувати Богові за вас, улюблені Господом браття... Отже, браття, стійте й тримайтеся передань, яких ви навчилися чи то словом, чи нашим посланням. Сам же Господь Ісус Христос і Бог Отець наш, що нас полюбив і дав у благодаті вічну потіху та добру надію, -- нехай ваші серця Він потішить і нехай Він зміцнить вас у всякому доброму ділі та слові!” (2Сол.2:10-17).

Відступ 18: Що Трапилося В Едені?

Буття 3 в. 4-5: “І сказав змії до жінки: “Умерти -- не вмерете! Бо відає Бог, що дня того, коли будете з нього ви їсти, ваші очі розкриються, і станете ви, немов Боги, знаючі добро і зло””.

ЗАГАЛЬНО ПРИЙНЯТЕ ТЛУМАЧЕННЯ: Помилково вважається, що змії є ангелом, який согрішив, і зветься “Сатаною”. Будучи скинутим з неба за свій гріх він прийшов на землю і спокушав Єву до гріха.

ЗАУВАЖЕННЯ:

1. Уривок говорить про “змія”. Ніде в книзі Буття слова “сатана” і “диявол” не зустрічаються. Те, що змії існують поряд з нами, плазуючи на своїм череві, є доказом того, що змії еденський був звіриною у прямому розумінні. Ті, хто вважає інакше, напевно думають, що коли вони бачать звичайну змію, то перед ними сам “сатана”.
2. Ніколи змії не описується як ангел.
3. Тож не дивно, що в книзі Буття не має жодної згадки про когось, хто був би скинутий з неба.
4. Гріх приносить смерть (Рим.6:23). Ангели вмерти не можуть (Лк.20:35-36), отже, ангели не можуть грішити. Нагорода праведним -- бути рівними з ангелами і не вмирати (Лк.20:35-36). Якби ангели могли грішити, то й праведні могли би грішити, а отже, мати змогу вмерти, значить, вони насправді не мали б життя вічного.
5. Дійовими особами, які беруть участь в оповіданні книги Буття про гріхопадіння людини, є Бог, Адам, Єва і змії. Не згадується більш ні про кого, немає ніякого свідчення, що щось проникло

АІА ² СЕІ

всередину змія щоб примусити його до цього вчинку. Павло каже, змії “звів був Єву лукавством своїм (власним)” (2Кор.11:3). Сказав Бог до змія: “За те, що зробив ти оце...” (ІМ.3:14). Якби “сатана” використовував змія, то чому не пишеться про нього, і чому його також не покарано?

6. Адам винив Єву за свій гріх: “Вона подала мені з того дерева” (ІМ.3:12); Єва звинувачувала змія: “Змії спокусив мене -- і я їла” (ІМ.3:13). Змії не винив диявола -- він не виправдовувався.
7. Якщо ж заперечується, що в наш час змії не володіють даром мови або мислення, як це було зі змієм еденським, то пригадайте, що: а) Одного разу осліві доводилося розмовляти і сперечатися з людиною (Валаамом): “Німа (за звичай) під'яремна ослиця проговорила людським голосом, та й безум пророка спинила” (2Петр.2:16); б) Змії був одним із найрозумніших серед усіх тварин (ІМ.3:1). Прокляття могло позбавити його дару мови, яким він володів, розмовляючи з Адамом і Євою.
8. Бог сотворив змія (ІМ.3:1); інша істота, звана “сатаною” не перетворювалася на змія; бо якщо віримо в таке, то насправді вважаємо, що якась особа може увійти в життя іншої і керувати ним. Це ідея язичницька, а не біблійна. Якщо заперечується, що Бог не сотворив би змія, який спокусив Адама і Єву на великий гріх, то пригадайте, що гріх увійшов у світ через людину (Рим.5:12). Отже, змії, виходячи з його власних природних міркувань, був несвідомим і як такий, не був відповідальним перед Богом, тож він не согрішив.

Дехто вважає, що змії із книги Буття 3 відноситься до сарафа. Однак, звичайне давньоєврейське слово, яке перекладається як змії і вживається в книзі

АІЇ ² СЇІ

Буття 3, зовсім не пов'язане із словом, яке перекладається як "сараф". Давньоєврейське слово, яке перекладається як "сараф", в основному означає "вогняний" і перекладається в 4М.21:8 як "мідяний змії", але це зовсім не те слово, яке в книзі Буття 3 перекладається як "змії". Мідь є образом гріха (Юд.16:21; 2Сам.3:34; 2Цар.25:7; 2Хрон.33:11; 36:6), таким чином змії може пов'язуватися з думкою про гріх, але не гріховним ангелом.

ПРОПОНОВАНИ ТЛУМАЧЕННЯ про те, що *насправді* означає даний уривок:

1. Здається, немає ніякої причини сумніватися, що все, описуване в перших главах книги Буття про створення і гріх, слід сприймати дослівно. "Змії" був справжнім змієм. Те, що в наш час бачимо змії, плазуючих на своїм череві у здійснення прокляття, посланого на первісного змія, доводить це. Таким же чином, бачимо чоловіків і жінок, які страждають від проклять, посланих на них в той же час. Можемо собі уявляти, що Адам і Єва були в прямому розумінні чоловіком і жінкою, такими ж, як і ми сьогодні, але жили вони в кращих умовах, тож і первісний змії був дослівно твариною, хоча і набагато розумнішою, ніж сучасні змії.
2. Ось наступні ознаки того, що перші глави Буття слід розуміти буквально:
 - Оповідання про створення Адама і Єви Ісус покладав в основу Своєї науки про шлюб і розлучення (Мт.19:5,6); немає жодного натяку, що Він тлумачив його в переносному значенні.
 - "Адам бо був створений перше, Єва потому. І Адам не був зведений (змієм), але, зведена буди, жінка

АІА ² СЕІ

попала в переступ” (1Тим.2:13,14), -- таким чином Павло також сприймав Буття буквально. І що найважливіше, як він писав перед тим про спосіб, “як змії звів був Єву лукавством своїм” (2Кор.11:3) -- зверніть увагу, Павло не каже, що “диявол” спокусив Єву.

- І взагалі, чи є яке-небудь свідчення про наявність в оповіданні про створення і прабатьківський гріх чого-небудь ще, що сприймалося б в переносному значенні? У відповідності до книги Буття 1 світ був створений за шість днів. Що то були дослівно дні по 24 години, підтверджується тим, що різні речі, створені в різні дні, не могли доцільно існувати у своїй сучасній формі одне без одного більше, ніж кілька днів. Що то не були періоди по 1000 років чи більше, показано тим, що Адам був створений на шостий день, але помер по сьомому дні у віці 930 літ (1М.5:5). Якби сьомий день тривав 1000 років, то Адам помер би у віці старшому, ніж 1000 літ.
- Подальші свідчення буквральності днів створення знаходяться в законі про суботу (2М.20:10,11). Субота повинна була становити 24 години відпочинку, бо сьомого дня Бог відпочивав, пропрацювавши шість днів (як і виконував тоді Ізраїль, дотримуючись своєї суботи). Рослини, створені другого дня, залежали від бджіл і т.д., створених на шостий день. Тож неприпустимою є тривала перерва між їхнім створенням.
- 3. З того, що змії був проклятий і повинен був плазувати на своєму череві (1М.3:14), слід

АІА ² СЕІ

розуміти, що раніше у нього були ноги. В поєднанні із своєю очевидною здатністю говорити він напевно належав до певного тваринного виду, найближчого за своїм розвитком до людини, хоча, все-таки, він був твариною, одним із “польової звірини, яку Господь Бог учинив”(ІМ.3:1,14).

4. Можливо, змії їв з дерева знання, чим можна було б пояснити його хитрість. Єва “побачила..., що ...пожадане дерево, щоб набути знання” (ІМ.3:6). Як вона могла б це побачити, якщо не бачила, що сталося насправді з тим, хто уже їв цей плід? Цілковито можливо, що Єва не раз спілкувалася із змієм до випадку, описаного в книзі Буття 3. Перші слова змія до Єви такі: “Чи Бог наказував...” (ІМ.3:1), що, можливо, свідчить про те, що це було продовженням попередньої розмови, яка не описується.

Відступ 19: Люцифер

Ісаї 14 в.12-14: “Як спав ти з небес, (Люцифере) сину зірничі досвітньої, ясна зоре, ти розбився об землю, погромнику людів! Ти ж сказав був у серці своєму: “Зійду я на небо, повище зір Божих поставлю престола свого, і сяду я на горі збору богів, на кінцях північних, підіймуся понад гори хмар, уподібнюсь Всевишньому!”

ЗАГАЛЬНО ПРИЙНЯТЕ ТЛУМАЧЕННЯ

АІА ² СЕІ

Вважається, що Люцифер був колись могутнім ангелом, який згрішив за часів Адама, тож був скинутий на землю, де спричинює лихо Божим людям.

ЗАУВАЖЕННЯ:

1. Слова “диявол”, “сатана” і “ангел” жодного разу не зустрічаються у цій главі. Це єдине місце в Святому Письмі, де зустрічається слово “Люцифер” (в даному українському виданні Біблії опущене).
2. Немає ніякого свідчення, що Ісаї 14 описує щось таке, що трапилося в Еденському саду, а якби й було, то чому про те, що там трапилось розповідається аж через 3000 років від часів книги Буття.
3. Люцифер зображений накритим червою (в.11) і висміюваним людьми (в.16) через те, що вже більше не має ніякої сили, будучи скиненим з неба (в.5-8). Тому немає ніякого підтвердження для думки, наче Люцифер зараз на землі і зводить віруючих.
4. Чому Люцифер покараний за те, що каже: “Зійду я на небо” (в.13), якщо він вже був там?
5. Люциферу гнити в могилі: “Зіпхнута в шеол твоя гордість, ...і черв'як накриває тебе” (в.11). Оскільки ангели не вмирають (Лк.20:35,36), то Люцифер не може бути ангелом; така мова більш примінима до людини.
6. Вірші 13 і 14 пов'язуються із 2Сол.2:3,4, де йдеться про “беззаконника”, тому Люцифер є прообразом іншої людини, а не ангела.

ПРОПОНОВАНІ ТЛУМАЧЕННЯ

1. N.I.V. а також інші сучасні видання подають текст книги Ісаї, глави 13-23, як ряд “покарань” різним народам, наприклад, Вавілону, Тиру, Єгипту. Іс.14:4 подає вірші, які ми розглядаємо, в такому контексті: “Ти заспіваєш оцю пісню глумливу (притчу) про царя Вавілону...” Тож пророцтво стосується людського царя Вавілону, який описаний як “Люцифер”. По його падінню “ті, що на тебе дивитися будуть... Звернути увагу на тебе: “Чи то той чоловік, що змушував землю тремтіти...?”” (в.16). Отже Люцифер чітко описується як людина.
2. Тому, що Люцифер був людським царем, “вони всі (людські царі) зачнуть говорити та й скажуть тобі: “І ти ослабів, як і ми, став подібний до нас!”” (в.9,10). Тож Люцифер був царем, як і інші царі.
3. Вірш 20 каже, що Люциферове насіння буде знищене. Вірш 22 говорить, що Вавілонове насіння буде знищене, таким чином уподібнюючи їх.
4. Згадайте, що це “пісня глумлива (притча) про царя Вавілону” (в.4). “Люцифер” означає “досвітня зоря”, яка є найяскравішою із зірок. У притчі ця зоря гордо вирішує: “Зійду (вище) я на небо, повище (інших) зір Божих поставлю престола свого” (в.13). Саме через це ця зірка скинена на землю. Ця зірка представляє собою царя Вавілонського. Глава 4 Даниїла пояснює, як Навуходоносор, цар вавілонський, гордо споглядав на велике царство, яке він збудував, вважаючи, що він покорив інші народи своєю власною силою, не визнаючи тим часом, що Бог дарував йому успіх. “Твоя великість (гордість) побільшилася, і сягнула аж до небес” (в.19). Через це “він був відлучений від людей, і їв траву, як воли, і його тіло зрошувалося з небесної роси, аж

його волос став великий, як пір'я орлине, а його пазурі -- як у птахів” (в.30). Це раптове усмирення однієї з найпотужніших у світі людини до рівня душевно хворого лунатика було настільки драматичною подією, що стало притчею про спадаючу з неба на землю досвітню зорю. Зорі є символами могутніх людей, як наприклад, Ім.37:9; Іс.13:10 (про правителів вавілонських); Єз.32:7 (про правителя Єгипту); Дан.8:10 пор. в.24. Вознесіння на небо і падіння з нього є біблійними образними виразами, які часто вживаються для підсилення возвеличення і відповідно усмирення, див. Йов 20:6; Єр.51:53 (про Вавілон); Плач 2:1; Мт.11:23 (про Капернаум): “А ти, Капернауме, що “до неба піднісся, -- аж до аду (могили) ти зійдеш””.

5. Вірш 17 звинувачує Люцифера, “що він обертав у пустиню вселенну, а міста її бурив (руйнував), що в'язнів своїх не пускав він додому, ...наповнював світ містами...” (в.17,21). Усе це є описом Вавілонської військової потуги: руйнування вцент до землі цілих країн (як вчинили вони з Єрусалимом), переселення полонених до інших країн і заборона їм поверитатися до рідного краю (як вчинили вони з юдеями), будування нових міст і збір данини золотом з держав, ними поневолених. Через це також наголошується те, що Люцифер навіть не хотів бути похороненим як інші царі (в.18,19), що свідчить про те, що він був лише людським царем, як і інші, бо його тіло слід було хоронити.
6. Вірш 12 каже, що Люцифер “розбився об землю” (в англ. Біблії “зрубаний до землі”), наче був деревом. Це наптовхує на думку про подальший зв'язок з Дан.4:8-16, де Навуходносор і Вавілон уподібнюються до зрубаного дерева.

7. Вавілон і Асирія часто виступають у пророків навзаєм; тому, говорячи про усунення царя вавілонського, в.25 каже: “Щоб стовкти асирійця... розтовчу Я його!...” Пророцтва про Вавілон в Іс.47 повторюються стосовно Асирії в Наума 3:4,5,18 і Зах.2:13,15, а 2Хр.33:11 каже, що цар асирійський взяв Манасію у полон до Вавілону, що свідчить про взаємозамінність цих понять. Амоса 5:27 каже, що Ізраїль був вигнаний у полон “геть за Дамаск”, тобто в Асирію, але Стефан цитує це як “аж за Вавілон” (Дії 7:43). Езд.6:1 описує, як Дарій, цар вавілонський, видає наказ про відбудову храму. Юдеї восхваляли Бога за навернення “серця асирійського царя” (Езд.6:22), що знову свідчить про взаємозамінність цих понять. Пророцтво Ісаї, глава 14, як і багато інших в Ісаї, добре узгоджується в контексті асирійського вторгнення Санхеріва за часів Єзекії, отже, в.25 описує розгром асирійців. Вірш 13 стає легшим для розуміння, якщо уявити собі, що в ньому йдеться про богозневажливу облогу Єрусалима асирійцями, які хотіли увійти в Єрусалим і захопити храм для своїх богів. Ще раніше асирійський цар Тіглат Пілнеесер хотів, очевидно, зробити те саме (2Хр.28:20,21); Іс.14:13: “Ти ж сказав був у серці своєму: “Зійду я на небо... (образ храму і ковчега -- Цар.8:30; 2Хр.30:27; Пс.20:2,6; Пс.4; Євр.7:26) і сяду я на горі збору богів (гора Сіон, де був Храм), на кінцях північних (Єрусалим -- Пс.48:2,3).

Відступ 20: Спокушування Ісуса

АІЇ ² СЇІ

Матвія 4:1-11: “Потому Ісус був поведений Духом у пустиню, щоб диявол Його спокушав. І постив Він сорок день і сорок ночей, а в кінці зголоднів. І ось приступив до Нього спокусник, і сказав: “Коли Ти Син Божий, скажи, щоб каміння це стало хлібами!” А Він відповів і промовив: “Написано: не хлібом самим буде жити людина, але кожним словом, що походить із уст Божих”. Тоді забирає диявол Його в святе місто, і ставить Його на наріжника храму, та й каже Йому: “Коли Ти Син Божий, то кинься додолу, бо ж написано: “Він накаже про Тебе Своїм Анголам, і вони на руках понесуть Тебе, щоб об камінь коли не спіткнув Ти Своєї ноги”. Ісус відказав йому: “Ще написано: Не спокушуй Господа Бога свого!” Знов диявол бере Його на височезну гору, і показує Йому всі царства на світі та їхню славу, та й каже до Нього: “Все Тобі дам, якщо впадеш і мені Ти поклонишся!” Тоді каже до нього Ісус: “Відійди сатано! Бо ж написано: Господеві Богові своєму вклоняйся, і служи Одному Йому!” Тоді позоставив диявол Його. І ось Анголи приступили і служили Йому”.

ЗАГАЛЬНО ПРИЙНЯТЕ ТЛУМАЧЕННЯ:

Цей уривок трактується так, наче істота, звана “дияволом”, спокушувала Ісуса до гріха: пропонуючи йому певні речі вводила його у спокусу.

ЗАУВАЖЕННЯ:

АїА ² Сїї

1. Ісус був “випробуваний у всьому, подібно до нас” (Євр.4:15) і “кожен спокушується, як надиться й зводиться пожадливістю власною” (Як.1:14). Ми спокушуємося “дияволом” наших власних пожадливостей або недобрих бажань, так само спокушувався й Ісус. Ми не спокушуємося дияволом, який раптом стає поряд з нами і спонукає нас грішити, -- гріх і спокуси виходять “зсередини, із людського серця” (Мр.7:21).
2. Ці спокуси, очевидно, не можуть сприйматися буквально:

-- Матвія 4:8 має на увазі, що Ісус був випроваджений на високу гору, щоб побачити усі царства світу у їхній майбутній славі “за хвилину часу” (Лк.4:5). Немає такої високої гори щоб з неї побачити увесь світ. І чому саме через висоту цієї гори Ісус зміг бу побачити, яким світ буде в майбутньому? Осільки земля має вигляд кулі, то на її поверхні немає такого місця, з якого можна було б побачити усі частини світу відразу.

-- Порівнюючи Мт.4 і Лк.4 бачимо, що спокуси описані по-різному. Мр.1:13 каже, що Ісус був “сорок днів у пустині, випробуваний від сатани”, в той час як Мт.4:2,3 говорить, що “постив Він сорок день і сорок ночей, а вкінці зголоднів. І ось приступив до Нього спокусник (Сатана)”. Тому, що Святе Письмо не може само собі заперечувати, приходимо до висновку, що ті самі спокуси повторювались час від часу. Яскравим прикладом є спокуса перетворити каміння на хліб. Вона добре узгоджується, якщо припустити, що ці спокуси відбувались в думках Ісуса. Маючи таку ж природу, як і ми, він важко переносив, як морально, так і фізично брак їжі, таким чином його мислення ставало схильним до уяви. Саме

АІА ² СЕІ

лиш мандрювання на протязі кількох днів без їжі може призвести до марення (пор. ІСам.30:12). Сам Ісус у Мт.7:9 згадує про подібність кам'яної брили до хлібини, і, без сумніву, такі уявлення часто виникали у його стомленій свідомості, хоча кожного разу приборкувалися ним через звернення до Слова.

-- Можливо, Ісус розповідав євангелістам про свої спокуси, і щоб словами показати нестерпність тих переживань, він міг висловлюватися образно, як ми бачимо це у Мт.4 і Лк.4.

-- Виглядає неправдоподібно, щоб диявол провадив Ісуса пустинею і вулицями Єрусалима, а потім вони забиралися разом на наріжника храму, і все це на виду допитливих юдеїв. Про це нічого не згадується у Йосифа Флавія; уявімо собі, який ажіотаж могли б викликати такі події. Також, якщо ці спокуси траплялися кілька разів на протязі сорока днів, так само, як наприкінці того часу (а було це не менше, ніж два рази, бо Матвій і Лука описують це по-різному), як встиг би Ісус сходити (якщо б "диявол" провадив його туди) до найближчої високої гори (нею повинна була б бути гора Гермон далеко на півночі Ізраїля), піднятися на вершину і спуститися, повернутися в пустелю, а тоді повторити усе це знову? Усі його спокуси відбувалися в пустелі, він був там сорок днів, увесь цей час спокушуваний дияволом (який відступив лише вкінці -- Мт.4:11). Якщо Ісус спокушувався дияволом щодня, а спокуси відбувалися лише в пустелі, значить Ісус не міг покинути пустелю щоб піти до Єрусалиму чи подорожувати до високої гори. Тож це не могло відбуватися у прямому розумінні.

АІА ² СЕІ

-- Якщо диявол є фізичною особою, яка не має поваги до Божого Слова і зацікавлена у спонуканні людей до гріха, то чому Ісус щоб подолати його цитував йому Святе Письмо? У відповідності до загально прийнятого тлумачення це не повинно було б змусити диявола уступити. Зверніть увагу, що кожного разу Ісус цитував з Біблії. Якщо той диявол був злими думками в Ісусовім серці, тоді стає зрозумілим, що, носячи Слово Боже у своєму серці і нагадуючи його самому собі, він міг протистояти цим злим думкам. Псалом 110:11 настільки виразний з цього погляду, що напевно є особливим пророцтвом Христових переживань у пустелі: "Я в серці своїм заховав Твоє слово, щоб мені не грішити проти Тебе".

-- Мт.4:1 каже, що Ісус був "поведений *духом* у пустиню, щоб диявол Його спонукав". То був Божий Дух, який щойно опустився на Ісуса (гл.3:16). Було б чимось надзвичайним для Божого Духа щоб провадити Ісуса в пустиню, аби там його спокушувала надлюдська істота ворожа Богові.

ПРОПОНОВАНІ ТЛУМАЧЕННЯ:

1. Ісус, охрестившись від Івана у ріці Йордан, отримав силу Святого Духа (Мт.3:16). Щойно він вийшов із води, як був спроваджений в пустиню щоб бути спокушуваним. Знаючи, що в нього є сила духа, яка дає можливість перетворювати каміння на хліб, стрибати з будівель не ушкоджуючись і т.д., такі спокуси неодмінно повинні були б виникати у його думках. Якби хтось пропонував такі речі Ісусу, а Ісус знав, що то людина неправедна, то ці спокуси не були б

такими підступними, ніж тоді, коли вони виходили з його власних думок.

2. Спокуса підкорити собі царства була б набагато сильнішою, якби виходила зсередини Христа. Зберігаючи Святе Письмо у своїй пам'яті і перебуваючи в такому схвильованому душевному стані, як був Ісус постячи, його неодмінно спокушувало би тлумачити Писання так, щоб виправдати себе за їх хибне використання для обрання легкого виходу із становища, в якому він був

Запровадження на високу гору нагадує, як Єзекіілю було показане з високої гори, яким буде Царство (Єз.40:2), та Іванове видіння "святого Єрусалима" з "гори великої й високої" (Об.21:10). Ісус бачив царства світу такими, якими вони будуть в майбутньому (Лк.4:5), тобто у Царстві, коли "перейшло панування над світом до Господа нашого та до Христа Його" (Об.11:15). Напевно він згадував собі Мойсея, як той під кінець 40-річних мандрів по пустині (пор. Його 40 днів) оглядав Землю Обітовану (Царство) з гори Нево. В Даниїла (4:14,22,29; 5:21) наголошується, що "в людському царстві панує Всевишній Бог, і Він ставить над ним того, кого хоче". Ісус знав, що лише Бог, а не хто-небудь інший, може дати йому Царство. Тож не було б великою спокусою, якби зле чудовище стверджувало, що може подарувати Ісусові Царство, тоді, як він знав, що лише Бог має таку владу. Однак Ісус знав, що на то є Його (Отця) добра воля аби дати Царство Ісусові, і "диявол" всередині Ісуса мав би підказувати йому, що можна взяти те царство негайно. Зрештою, він міг думати, що Бог дав йому всю владу заздалегідь (Ів.5:26,27) в

такій мірі, що він міг як віддавати своє життя, так і приймати його знову (Ів.10:18), хоча насправді вся влада була надана йому лише після смерті і воскресіння (Мт.28:18).

3. Знаючи Святе Письмо Христос бачив схожість між собою та Іллею, чий душевний стан занепав після 40 днів у пустині (1Цар.19:8), і Мойсеєм, який поплатився негайним успадкуванням краю на останку 40 років, проведених в пустині. Ісус наприкінці 40 днів був в однаковому з ними становищі -- він дійсно постав перед можливістю невдачі. Мойсей та Ілля помилялися через людську слабкість, а не через істоту, звану дияволом. Це була та сама людська слабкість, сатана чи супротивник, яка спокушала Ісуса.
4. "І диявол до Нього сказав: "Якщо Ти Син Божий..." (Лк.4:3). Напевно, подумки Христос постійно спокушувався задумуючись, чи насправді він Син Божий, бо всі навколо вважали його сином Йосипа (Лк.3:23; Ів.6:42) або незаконно народженим (як йдеться в Ів.9:29), і в офіційних записах у храмі він значився як син Йосипа (Мт.1:1,16; Лк.3:23, де "думано" означає "визнано законом"). Він був єдиною людською істотою, у якої не було людського батька. Фил.2:8 має на увазі, що Ісус усвідомлював, що він, насправді такий, як ми, а значить, для нього було спокусливим сумніватися в тому, що він Син Божий або хибно розуміти свою власну природу.
5. Ті спокуси з Божої волі призначалися для духовного виховання Христа. Вірші, цитовані Ісусом для зміцнення себе перед своїми злими бажаннями ("дияволом"), взяті з тієї самої частини книги Повторення Закону, де йдеться про перебування Ізраїля в пустині. Ісус виразно бачив подібність між своїми та їхніми переживаннями:

в.2:

“Господь, Бог твій, вів тебе нею по пустині ось уже сорок літ, щоб упокорити тебе, випробувати тебе, пізнати те, твоїм, держати Його, чи ні”.

“Ісус був поведений Духом” “сорок день” “у пустиню”. Ісус випробовувався спокусами. Ісус долав їх, цитуючи Святе Письмо, яке носив у своєму серці (Пс.119:11).

в.3:

“І впокорював Він тебе, і морив тебе голодом, і годував тебе манною... щоб дати тобі знати, що не хлібом самим живе людина, але всім тим, що виходить із уст Господніх”.

“А вкінці (Він) зголоднів”. У Ів. 6 Ісус роз’яснює, що манна є образом Слова Божого, яким Ісус жив у пустині. Ісус зрозумів, що духовно він жив Словом Божим. “А Він відповів...: “Написано: Не хлібом самим буде жити людина, але кожним словом, що походить із уст Божих””.

АІА ² СЕІ

в.5:

“І пізнаеш ти в серці Ісус, без сумніву, своїм, що, як навчає задумувався над тим, що чоловік сина свого, так з ним так діється. Бог навчає тебе Господь, Бог навчав Свого Сина, Ісуса твій”. -- 2Сам.7:14; Пс.89:33.

Таким чином Ісус показав нам як маємо читати і досліджувати Слово: він уявляв себе на місці Ізраїля в пустині, тож на їхньому прикладі учився як долати такі ж власні випробування.

Відступ 21: Війна на небі

Об'явлення 12: 7-9: “І сталась на небі війна: Михаїл та його Анголи вчинили зо змієм війну. І змії воював та його анголи, та не втрималися, і вже не зайшлося їм місця на небі. І скинений був змії великий, вуж стародавній, що зветься диявол і сатана, що зводить усесвіт, і скинений був він додолу, а з ним і його анголи були скинені”.

ЗАГАЛЬНО ПРИЙНЯТЕ ТЛУМАЧЕННЯ:

АІА ² СЕІ

Це одне з найбільш відомих місць, яке використовується для припущення того, що на небі серед ангелів стався бунт, який закінчився тим, що диявол та його ангели були скинуті на землю, де під виглядом змія почали творити біду і гріх на землі.

ЗАУВАЖЕННЯ:

1. Усе, про що ми довідалися у цьому занятті, слід застосувати для тлумачення даного уривка. Як ми знаємо, ангели грішити не можуть, і тому на небі не може бути ніякого бунту. Тому це місце, єдине у своєму роді, слід тлумачити таким способом, який виключає можливість гріхопадіння ангелів або існування злих ангелів, які спонукають людей на землі до гріха, бо гріх виходить зсередини нас, а не з-поза нас (Мр.7:20-23).
2. Якщо змії був скинутий з неба, то це мало б означати, що напочатку він там був. Але буквальний змії з Едена був створений Богом з пороку землі (ІМ.1:24:-25). Немає жодного натяку на те, що диявол зійшов з неба і вселився в змія.
3. Зверніть увагу, що тут немає ніякого посилення на ангелів, які грішать або повстають проти Бога, а говориться лише про війну на небі. Ніхто на небі не може воювати проти Бога: "Ніхто не може противитися моїм вчинкам" (5М.33:39).
4. Після драми, описаної у в.7-9, в.10 каже, що почувся "гучний голос на небі, який говорив: "Тепер настало спасіння, і сила, і царство нашого Бога, і влада Христа Його, бо скинений той, хто братів наших скаржив, хто перед нашим Богом оскаржував їх день і ніч!". Якщо те, про що йдеться у в.7-9, трапилося на початку світу, до

часів Адама і Єви, то як можна казати, що після падіння сатани настало спасіння і царство Боже? Після Адамового гріха людство розпочало свою сумну історію рабства перед гріхом і гріхопадіння, становище, яке важко назвати “спасінням” і царством Божим. Там бачимо полегшення в тому, що диявол, спокусник, скинутий на землю. З якої статі слід тішитись, якщо його прихід на землю став для людини початком гріха і погибелі? Якщо падіння з неба на землю розуміти в переносному значенні, а не буквально, тобто як образ позбавлення влади (як Іс.14:12; Єр.51:53; Плач 2:1; Мт.11:23), тоді усе це набуває набагато глибшого змісту. Якщо би усе це трапилось до часів Адама або, принаймні, гріхопадіння людини, то як би міг диявол оскаржувати “наших братів”, якщо їх тоді ще не було?

5. Немає ніяких вказівок, що усе це сталося в Еденському саду. У Об.1:1 і 4:1 зроблено важливе зауваження, -- що Об'явлення є пророцтвом того, “що статися має”. Тож це не є описом того, що сталася в Едені, а пророцтвом того, що траїться після першого століття, коли Об'явлення було дане Ісусом. Кожен, хто справді покірний перед словом, побачить, що лише одне це застереження заперечує усі спроби пов'язати Об.12 з Еденським садом. Також виникало б питання, чому об'явлення таємниці особи диявола і подій в Едені відкладені на сам кінець Біблії.
6. “Змій великий, вуж стародавній...” (Об.12:9). Змій “мав сім голів та десять рогів” (в.3), тож це не був буквально змії. Те, що він зветься “вужем стародавнім”, свідчить, що в нього були ознаки того змія з Едену, в розумінні спокусника, яким був змії. Так само “жало ж смерти -- гріх” (ІКор.15:56), але це не значить, що смерть

буквально є змієм. Вона має ознаки змія, будучи пов'язаною із гріхом.

7. Диявол був скинутим на землю і став надзвичайно лютим, “знаючи, що короткий час має!” (в.12). Якби диявол був скинутим в Еден, то в нього була б нагода мучити людину на протязі її довгої історії, що навряд чи можна назвати “коротким часом” щоб сіяти спустошення.
8. Як міг диявол звести “усесвіт” (в.9) перш, ніж його скинули з неба, якщо в світі не було нікого перед Адамом?
9. В.4 каже, що змії змів своїм хвостом на землю третину зір. Якщо сприймати це буквально, а саме буквально слід розуміти Об.12 щоб погодитися із загально прийнятим тлумаченням, то змії за своїм розміром насправді неосяжний: третина всесвіту (або, принаймні, сонячної системи) може розміститися лише на його хвості. Ніяким чином планета Земля за своїми розмірами не змогла б розмістити таку велетенську істоту, яка розляглася на ній. Більшість зір є більшими від нашої Землі, як тоді третина з них могла би впасти на неї? Підраховано, що третина зір простягнулася б на п'ять трильйонів миль. Ось таким довгим мав би бути хвіст змія! І подумайте, усе це сталося, чи станеться після першого століття П.Х., саме тоді було дано це пророцтво.
10. З огляду на це, як і на багато інших речей в Об.12 (а також і в усьому пророцтві), які є просто неможливими для всякого буквального здійснення, не дивно, що від самого початку (Об.1:1) кажеться, що це послання дано “ознаками”, тобто мовою знаків, символів. І, наче для підсилення сказаного в контексті Об.12, Об.12:1 описує майбутнє дійство як “велику ознаку”.

11. Читаючи про те, що вчинив диявол, будучи скинутим на землю, не знаходимо згадки про те, щоб він схилив людей до гріха. Навпаки, в.12-16 свідчить, що дияволу не вдалося спричинити біди на землі, коли він потрапив на неї. Це суперечить загально прийнятому тлумаченню.

12. Одним із ключових питань у розумінні того, чи цей уривок підтримує думку про буквальну війну на небі, є питання, чи “небо”, про яке тут йдеться, є буквальним чи образним. Як ми вже пояснювали, “небо” може образно вказувати на рівень влади. Знаючи, що Об’явлення -- книга символічна, можемо сподіватися на такий підхід і в даному випадку.

Жінка з вірша 1 “зодягнена в сонце, а під ногами її місяць, а на її голові вінок із дванадцяти зір”. Ці небесні тіла, так само як і жінка, яка видимо з’явилася на небі, не можуть сприйматися буквально. Буквально вона не може бути зодягненою в сонце, як і не може мати буквально на голові зір завбільшки в Землю.

Інша ознака з’являється на небі у в.3 -- змії червоноогняний. В народі це сприймається як буквально на небі; але чи може так бути, адже про те саме небо йдеться у в.1 і йдеться очевидно образно? В.4 показує, як змії змітає третину зір з неба на землю. Як ми бачили, беручи до уваги розмір зір і землі, не йдеться про буквальні зорі чи небо. Царство Боже має бути встановлене на землі (Дан.2:44; Мт.5:5), що виглядає неможливим у тому випадку, якщо земля буде знищена (що б мало статися) гігантським зорепадом.

Тоді жінка в “небі” народила дитину, яка “була взята до Бога, і до престолу Його” (в.5). Престол Божий -- на небі. Якщо жінка уже була на небі, то чому її дитина повинна була бути “взятою” до неба? Ця жінка мала б стати символом чогось на землі, не дивлячись на те, що була на образному “небі”. Згодом вона втікає “в пустиню” (в.6). Якби вона була буквально на небі, то це б означало пустиню на небі. Їй набагато більше підходить бути в образному небесному місці, а потім втекти до буквальної чи образної пустині на землі.

Тоді переходимо до в.7: “І сталась на небі війна”. Оскільки усі інші згадки про “небо” в Об.12 були образними, то, будучи послідовним, слід вважати, що це була війна на образному небі. Так воно і повинно бути, оскільки буквально на небі не може бути ніякого бунту або гріха (Мт.6 10; Пс.5:5,6; Ав.1:13). Загально прийнято вважати, що злі ангели замкнені у пеклі, а тут вони на небі. Тож вони не є буквально ангелами.

Деколи автор цього підручника запитує тих, хто вірть у православну ідею диявола: *“Чи можете Ви скласти мені коротке біблійне оповідання про диявола згідно з Вашим тлумаченням уривків із Біблії?”* Відповідь у великій мірі суперечлива. Згідно із “православною” теорією вона має бути приблизно такою:

а) Диявол був Ангелом на Небі, якого скинули в Еденський сад. Його скинули на землю в книзі Буття, глава 1.

АІА ² СЕІ

б) За книгою Буття гл. 6, вважається, що він прийшов на землю і одружився.

в) В часи Йова, кажуть, у нього був доступ як до неба, так і до землі.

г) За часів Ісаї 14 його скинули з неба на землю.

д) В Захарії 3 він знову на небі.

е) Він на землі в Матвія 4.Його “скидають” в час Ісусової смерті у відповідності до загально прийнятої думки, що “князь цього світу” виганяється в той час.

є) В Об.12 міститься пророцтво про те, що диявола “скидають”.

ж) В Об.20 диявол “скований”, але він та його ангели були сковані в книзі Буття згідно із поширеним тлумаченням Юди в.6. Якщо тоді він був скутий вічними оковами, тоді як він скутий знову в Об.20?

Тепер має стати очевидним, що загально прийняте уявлення про те, що диявол був скинутим з Неба щоб грішити, не може бути вірним, бо як тільки диявола “скидають”, про нього знову пишеться, що він на небі. Дуже важливо усвідомлювати як “Небо”, так і диявола у переносному значенні.

ПРОПОНОВАНІ ТЛУМАЧЕННЯ:

1. Повне вияснення і тлумачення цієї глави було б надто об'ємним як для цього відступу. Повне

пояснення цих віршів вимагає розуміння всієї книги Об'явлення щоб можна було розглядати усі її пророцтва у контексті.

2. Тож війна на образному небі, тобто рівні влади, була війною між двома потугами, кожна зі своїми прихильниками, або ангелами. Пригадайте, що ми дізналися про те, як диявол і сатана часто пов'язуються з римською або юдейською системами.
3. На те, що диявол-змій зображає якусь політичну потугу, вказує і те, що він має "на його головах сім вінців" (в.3). Об.17:9,10 також розповідає про цього змія: "Тут розум, що має він мудрість", -- тобто не намагайтеся зрозуміти цю звірину як буквальну істоту -- "сім голів -- це сім гір... і сім царів". Один із царів, що "мусить він трохи пробути", можливо, зображений в Об.12:12 таким, "що короткий час має!".

ЗАНЯТТЯ 6: Запитання

1. Від кого остаточно залежать наші біди і випробування?
 - а) Від Бога
 - б) Від удачі
 - в) Від злої істоти, яка зветься Сатаною
 - г) Від злих істот, які зветься демонами.
2. Звідки походить наша спокуса до гріха?
 - а) З нашої власної людської природи
 - б) Від Бога
 - в) Від злих духів
 - г) Від злої істоти, яка зветься сатаною.
3. Що означає "диявол" як слово?
 - а) Гріх
 - б) Змій
 - в) Неправдивий звинувачувач -- наклепник
 - г) Люцифер.
4. Що означає "сатана" як слово?
 - а) Грішник
 - б) Супротивник
 - в) Звірина
 - г) Цар демонів
5. Чи може слово "сатана" стосуватися добрих людей?
6. Що означають слова "диявол" і "сатана" у переносному значенні?
7. Як нам слід розуміти поняття "демони" у контексті Нового Заповіту?
 - а) Грішні Ангели
 - б) Хвороби
 - в) Тогочасні уявлення про хвороби, які на думку людей спричинялися "демонами"
 - г) Духовні істоти.

АІА ² ÇЕІ

8. В якому розумінні Ви сприймаєте змія в Еденському саду?

Частина 2:

“Про... Ім'я Ісуса Христа”

(Дії 8:12)

ЗАНЯТТЯ 7

ПОХОДЖЕННЯ
ІСУСА

7.1 Старий Заповіт Пророчить Про Ісуса

У занятті 3 пояснювалося, як Божа мета спасіння людства зосереджується навколо Ісуса Христа. Усі обітниці, дані Богом Єві, Адаму і Давиду, буквально говорять про Ісуса як їхнього нащадка. Закон Мойсея, якого Ізраїль повинен був дотримуватися до приходу Христа, постійно вказує на Христа: “Закон виховником був до Христа” (Гал.3:24). Тому на свято Пасхи вбивалося ягня, яке не мало жодної вади (2М.12:3-6), і це вказувало на жертву Ісуса, який був “Агнець Божий, що на Себе гріх світу бере!” (Ів.1:29; 1Кор.5:7). Умова про відсутність вади, яка була обов’язковою для всіх жертвуваних тварин, вказувала на досконалий характер Ісуса (2М.12:5 пор.1Петр.1:19).

У Псалмах і у старозавітніх пророків знаходиться безліч пророцтв про те, яким мав бути Месія. Насправді усі вони описують, як він повинен був померти. Відмова юдейства сприйняти думку про Месію, який помирає, може пояснюватися лише їхньою неухважністю до цих пророцтв, кілька з яких ми зараз наведемо:

Старозавітнє пророцтво Словнення во Христі

ЇЇІАЕАІВ ?ЇЇА

“Боже мій, Боже мій, --
нащо мене Ти покинув?”
(Пс.22:2).

Це ті ж слова, які Ісус
промовляв на хресті
(Мт.27:46).

“А я, -- ...посміховище
людське й погорда в
народі. Всі, хто бачить
мене, -- насміхаються з
мене, розкривають роти,
головою хитають!
“Покладався на Господа
він, -- хай же рятує його,
нехай Той його
визволить” (Пс.22:7-9).

Ізраїль зневажав Ісуса і
насмівся з нього
(Лк.23:35; 8:53); Вони
кивали головами
(Мт.27:39) і говорили це,
коли Він висів на хресті
(Мт.27:43).

“І прилип мій язик до
мого піднебіння,
...прокололи вони мої
руки та ноги мої...”
(Пс.22:16,17).

Це сповнилося у спразі
Христа на хресті
(Ів.19:28). Проколювання
рук і ніг відноситься до
того способу, яким його
фізично розіп'яли.

ἸοὴἉεἰς τὸν

“Вони ділять для себе
одежу мою, а про шату
мою жеребка вони
кидають...” (Пс.22:19).

Докладне здійснення
цього знаходиться у
Мт.27:35.

Зверніть увагу, що Пс.22:23 наводиться у Євр.2:12
щоб вказати на зв'язок з Ісусом.

“Для братів своїх став я
відчужений, і чужий для
синів своєї матері, бо
ревність до дому Твогого
з'їдає мене (Пс.69:9,10).

Це добре описує Христове
почуття відчуженості
від своїх братів-євреїв і
від своєї власної родини
(Ів.7:3-5; Мт.12:47-49). Ці
слова цитуються в
Ів.2:17.

“І жовчі поклали у мій
хліб потішення, а в
спразі моїй оцтом мене
напували...” (Пс.69:21).

Це сталося, коли
Христос був на хресті
(Мт.27:34).

Уся Ісаї 53 є надзвичайним пророцтвом смерті і
воскресіння Христа, кожен вірш якої справдився
безпомилково. Подамо лише два приклади:

“Як овечка перед

Христос, Агнець Божий,

ΠΟΙΛΕΑΙΣ ΤΗΝΑ

стрижіннями своїми
мовчить, так і Він не
відкривав Своїх уст...”
(Іс.53:7).

мовчав під час суду над
ним (Мт.27:12,14).

“І з злочинцями
визначили Йому гроба
Його, та Його поховали в
багатого” (Іс.53:9).

Ісус був розп'ятий із
запеклими злочинцями
(Мт.27:38), але був
похований у могилі
багатого (Мт.27:57-60).

Виглядає дещо незвичайним те, що Новий Заповіт нагадує нам, що старозавітні Закон і Пророки є основою нашого розуміння Христа (Дії 26:22; 28:23; Рим.1:2,3; 16:25,26). Сам Ісус застерігав, що як не будемо досконало розуміти “Мойсея і пророків”, не зможемо зрозуміти його (Лк.16:31; Ів.5:46,47).

Те, що Закон Мойсея вказував на Христа, і пророки пророкували про нього, доводить, що Ісус не існував фізично до свого народження. Хибне вчення “споконвічного” фізичного існування Христа до народження робить нісенітницею чисельні обітниці про те, що він буде *насінням* (нащадком) Єви, Авраама і Давида. Якби він існував до того у небі в часи обітниць, то Бог би помилявся обіцяючи цим людям нащадка, який *став би* Месією. Родовід Ісуса, записаний у Мт.1 і Лк.3, свідчить, що його родослівна простягається до тих, кому Бог давав ці обітниці.

ἸΟΙἈΕΑΪΒ ᾠΟἸἈ

Обітниця Давидові щодо Христа робить неможливим його фізичне існування в той час, коли вона давалась: “Я *поставлю* по тобі насіння твоє, що *вийде* з утроби твоєї... Я *буду* йому за Бацька, а він *буде* Мені за сина” (2Сам.7:12,14). Зверніть увагу, тут використовується майбутній час. Оскільки Бог *буде* Христові за Батька, неможливо щоб Син Божий уже існував на той момент, коли давалася обітниця. Те, що це насіння “*вийде з утроби Твоєї*”, свідчить, що він повинен був бути буквальним фізичним нащадком Давида. “Господь присягнув був Давидові правду: “Від плоду утроби твоєї я посаджу на престолі твоїм!” (Пс.132:11).

Соломон був початковим здійсненням тієї обітниці, але на час обітниці він уже існував фізично (2Сам.5:14). Тому основне здійснення цієї обітниці, за якою у Давида мав бути фізичний нащадок, який стане Божим Сином, повинно було стосуватися Христа (Лк.1:31-33). “І поставлю Давидові праведну Парость”(Єр.23:5), -- тобто Месію.

Такі ж висловлювання у майбутньому часі звучать і в інших пророцтвах про Христа. “*Поставлю* (Ізраїлю) Пророка такого, як ...*(Мойсей)*” (5М.18:18), -- цитується в Діях 3:22, 23, що визначає “Пророком” Ісуса. “Діва (Марія) в утробі *зачне*, і Сина породить, і назвеш ім'я Йому: “Еммануїл” (Іс.7:14). Це докладно здійснилося у народженні Христа (Мт.1:23).

7.2 Народження Від Діви

Оповідання про зачаття і народження Христа несумісне з думкою про його фізичне існування до народження. Ті, хто дотримується хибного вчення про “трійцю”, змушені вважати, що на небі в один час існували три особи, а згодом одна із них зникла і якимось чином перетворилася в зародок у лоні Марії, покинувши тих двох на небі. У Святому Письмі переконуємося, що всяке існування, включено з існуванням Бога, є існуванням у фізичній, тілесній формі. Тож нам залишається уявити собі, якщо припускаємо думку про “попереднє існування”, що Христос якимось чином фізично зійшов з неба і увійшов у лоно Марії. Уся ця складна богословська наука виходить за рамки вчення Святого Письма. Оповідання про зачаття Христа, як би його не розглядати, не дає ніякого приводу щоб вважати, що він фізично покинув небо і увійшов в Марію. Брак свідчень про це є великою “недостаючою ланкою” у вченні про трійцю.

Ангол Гавриїл з’явився Марії з посланням про те, що “ти в утробі зачнеш, і Сина породити, і даси Йому ймення Ісус. Він же буде Великий, і Сином Всевишнього званий... А Марія озвалася до Ангола: “Як же станеться це, коли я мужа не знаю?” (тобто вона було дівою)... І Ангол промовив у відповідь їй: “Дух Святий злине на тебе, і Всевишнього сила обгорне тебе, через те то й Святе, що народиться, буде Син Божий!” (Лк.1:31-35).

ἸΟΥΔΑΕΑΪΣ ἤΝΘΝÀ

Двіччі наголошується, що Ісус, коли народиться, *буде* сином Божим. Очевидно, що Син Божий не існував перед своїм народженням. І знову зверніть увагу на чисельні висловлювання у майбутньому часі, наприклад, “*буде* Великий”. Якщо б Ісус уже фізично існував на час звернення ангела до Марії, то він би вже був Великий. Ісус був “роду Давидового” (Об.22:16), грецьке “genos” має на увазі, що Ісус “походив від Давида”.

ЗАЧАТТЯ ІСУСА

Дією Святого Духа (Божого подиху-сили) Марія змогла зачати Ісуса без статевих відносин з чоловіком. Тому Йосип не був справжнім батьком Ісуса. Слід розуміти, що Святий Дух не є особою (див. заняття 2). Ісус був сином Божим, а не Святого Духа. Через вплив Бога Своїм Духом на Марію “*через те* то й Святе”, що народилося від неї було “Сином Божим” (Лк.1:35). Вживання слів “через те” має на увазі, що без дії Святого Духа на утробу Марії Ісус, Син Божий, не з’явився б на світ.

Те, що Ісус був зачатий в утробі Марії (Лк.1:31), також доводить, що на той час він ще не існував фізично. Якщо якась думка “зароджується” в нас, то її початок всередині нас. Так само Ісус був зачатий всередині утроби Марії: він почався як зародок, саме так, як і всяка людська істота. Івана 3:16, що є найбільш знаменитими рядками Біблії, оповідає, що Ісус був Сином Божим “*однородженим*”. Мільйони людей, які цитують ці слова, не задумуються над

ἸΟΥΔΑΙΣΤΗΣ ἸΟΥΔΑ

їхнім значенням. Якщо Ісус був “родженим”, то він “почався”, будучи зачатим в утробі Марії. Якщо Бог як Отець Ісуса зачав його, то це виразне свідчення того, що його Отець старший від нього -- Бог не має початку (Пс.90:2), тож Ісус Сам по Собі не може бути Богом (заняття 8 розширює цю тезу).

Важливо, що Ісус був “роджений” Богом, а не сотворений, як Адам напочатку. Це пояснює близькість Божого поєднання з Ісусом, -- Бог у Христі примири́в світ із Собою Самим” (2Кор.5:19). Те, що Христос *роджений* від Бога, а не просто сотворений з пороку, також допомагає пояснити його природню схильність до шляхів Бога, його Отця.

Іс.49:5,6 містить пророцтво про Ісуса як світло світу, яке він сповнив (Ів.8:12). Пишеться, що він розмірковує про Господа, “що Мене вформував собі від живота за раба”. Тож Христос був “вформований” Богом в утробі Марії силою Його Святого Духа. Очевидно, що утроба Марії то місце, де почалося фізичне існування Христа.

Як ми бачили в занятті 7.1, Псалом 22 передбачає думки Христа не хресті. Він усвідомлював, що Бог “з утроби вивів Мене... На Тебе з утроби я зданий, від утроби матері моєї -- Ти мій Бог!” (Пс.22 10,11). В час своєї смерті Христос згадує своє походження -- з утроби своєї матері Марії, сформований Божою силою. Уже євангельський опис Марії як “*матері*” Христа сам по собі відкидає думку про те, що він існував до народження від Марії.

Ἰῶἰᾶεἰς τῆνᾶ

Марія була звичайною людською істотою від звичайних людських батьків. Це можна довести тим, що у неї була двоюрідна сестра, яка народила Івана Христителя, звичайну людину (Лк.1:36). Римокатолицьке вчення про те, що Марія була людиною незвичайної природи, означає, що Христос не міг одночасно бути “Сином Людським” і “Сином Божим”. Через увесь Новий Заповіт саме так його називають. “Сином Божим” тому, що Бог подіяв на Марію Святим Духом (Лк.1:35), тобто Бог був його Отцем. Це прекрасне поєднання перетворилося б в ніщо, якби Марія не була звичайною жінкою.

“Хто чистого вивести може з нечистого? Ані один... Що таке чоловік, щоб виправданим бути, і щоб був справедливим від жінки народжений?... і як може бути чистим, від жінки народжений?” (Йов 14:4; 15:14; 25:4). Це покладає край всякій думці про можливість непорочного зачаття як Марії, так і Ісуса.

Марія, будучи “народженою від жінки”, з її звичайними батьками, повинна була мати нечисту людську природу, яку вона передала Ісусові, який “родився від жони”. Його народження через посередництво Марії є свідченням того, що він не міг фізично існувати, не будучи народженим від неї. У версії Diaglott Гал.4:4 перекладене як “стався (створеним) від жони”.

Євангельські перекази часто вказують на людську природу Марії. Христові доводилося принаймні тричі навчати її через брак духовної свідомості в неї (Лк.2:49; Ів.2:4). Вона не збагнула всього, ним

ΠΟΙΛΕΑΙΣ ΤΗΝΑ

сказаного (Лк.2:50). Це саме те, чого можна було сподіватися від жінки з людською природою, син якої був сином Божим, а також більш свідомим духовно від неї самої, хоча і він також був наділений людською природою. Йосип жив з нею як чоловік після народження Христа (Мт.1:25), і немає ніяких підстав вважати, що у них відтоді не було звичайних шлюбних стосунків.

Згадка про “матір і братів Його” (Христа) у Мт.12:46,47 таким чином мала б означати, що в Марії були інші діти після Ісуса. Ісус був лише її “первістком”. Католицьке вчення про те, що Марія залишалася дівою, а потім вознеслась на небо, не має таким чином ніякого підтвердження в Біблії. Як людина смертна Марія дожила до смерті і померла; окрім цього, в Івана 3:13 читаємо: “Не сходив на небо ніхто”. Те, що Христос мав людську природу (див. Євр.2:14; Рим.8:3) означає, що його матір також повинна була її мати, бо в його Отця такої природи не було.

7.3 Місце Христа У Божому Плані

Бог не будує свої плани експромтом, надумуючи додаткові складові Своєї мети на протязі історії людства. У Бога був завершений план, складений від самого початку створіння (Ів.1:1). Тож Його

ΠΟΙΛΕΑΙΣ ΤΗΝΑ

бажання мати Сина було в нього на меті від початку. Увесь Старий Заповіт всіляко виявляє Божий план спасення во Христі.

Як ми неодноразово показували, через обітниці, свідчення пророків, символи Мойсеевого Закону Старий Заповіт постійно виявляє Божу мету во Христі. Через усвідомлення того, що Він матиме Сина, Бог спричинив існування створіння (Євр.1:1,2 -- грецький текст). Через Христа звелів Бог на існування віків історії людства (Євр.1:2 -- грецький текст). Звідси виникає, що Боже об'явлення людині на протязі років, як записано у Старому Заповіті, сповнене посилянь на Христа.

Нам важко повністю усвідомити велич Христа і його грандіозне основоположне значення для Бога. Тож, правду кажучи, Христос існував в Божій уяві і меті від початку, хоча лише народившись від Марії він став існувати фізично. Євр.1:4-7,13,14 наголошує, що Ісус не був Ангелом; за свого смертного життя він був меншим від Ангелів (Євр.2:7), він вознісся до набагато вищої слави, ніж вони, будучи "*Сином Божим Однородженим*" (Ів.3:16). Як ми показували раніше, єдиною формою існування, про яку навчає Святе Письмо, є існування у тілесній формі; тож, Христос не існував як "дух" до свого народження. Петр.1:20 так підсумовує цю тезу: Христос "призначений був іще перед закладами світу, але був з'явлений вам за останнього часу".

Ісус був головним стрижнем Євангелії, яку Бог "перед тим приобіцяв у святих Писаннях, про Сина Свого, що тілом був (створений через народження) із

ΠΟΙΛΕΑΙΣ ΤΗΝΑ

насіння Давидового, і об'явився Сином Божим у силі, за духом святости, через воскресення з мертвих, про Ісуса Христа, Господа нашого" (Рим.1:1-4).

Ось короткий підсумок історії Христа:

1. Обітований у Старому Заповіті, тобто у Божому плані;
2. Створений фізичною особою через народження від діви як насіння Давидове;
3. Завдяки своєму досконалому характеру ("духу святости"), проявленому у своєму смертному житті
4. Він воскрес і знову оголошувався народам як Син Божий через чудодійне проповідування апостолів.

БОЖЕ ПРОВИДІННЯ

Ми піднімемось значно вище у своєму розумінні того, в якій мірі Христос був у Божій уяві від початку, ще до свого фізичного існування, якщо зможемо погодитися з тим, що Бог знає усе, що станеться в “майбутньому”. Він володіє абсолютним “провидінням”. Тож Бог може говорити і думати про те, чого немає так, наче воно є. Такою є повнота Його знання майбутнього. Бог “кличе неіснуюче, як існуюче” (Рим.4:17). Тож Він може звістити “кінець від початку, і наперед -- що не сталося ще, і що говорю: “Мій замір відбудеться, і всяке жадання Своє Я вчиню” (Іс.46:10). Саме тому Бог може говорити про мертвих, як про живих, і говорити про людей, як про живих, до того, як вони народилися.

“Порада”, або слово Боже, передбачила Христа від початку. Він завжди був у Божому замірі або “жаданні”. Тож було цілком зрозуміло, що в певний час Христос фізично народиться. Бог здійснить у Христі Свій оголошений задум. Тож певність Божого передбачення відображається у достовірності Його слова. У давньоєврейській мові Біблії є “пророчий доконаний” час, який використовує минулий час щоб сказати про те, що Бог пообіцяв. Тому Давид говорив: “Це (є) той дім Господа Бога” (1Хр.22:1) в той час, як храм був лише обіцяний Богом. Такою була його віра в те слово обітниць, що Давид говорив про це в теперішньому часі. Писання сповнені прикладами Божого провидіння. Бог був настільки впевнений у тому, що Він сповнить обітницю, дані Аврааму, що говорив

ἸΟΥΔΑΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

Йому: “Потомству твоему Я *дав* оцю землю...” (1М.15:18), хоча, на той час, в Авраама ще навіть не було потомства. В той же час перед народженням потомка (Ісаака/Христа) Бог знову обіцяв: “*Вчинив Я тебе*” батьком багатьох народів (1М.17:5). І справді, Бог “кличе неіснуюче, як існуюче”.

Так Христос під час свого служіння говорив про те, як Бог “*дав* усе в Його (Христа) руку” (Ів.3:35), хоча тоді ще цього не було. “Усе *піддав* Ти під ноги Йому (Христу)... А тепер ще не бачимо, щоб піддане було йому все” (Євр.2:8).

Бог говорив про Свій план спасіння через Ісуса “як був заповів відвіку устами святих пророків Своїх” (Лк.1:70). Через те, що ці люди були так тісно пов’язані з Божим планом, про них говориться так, наче вони буквально існували від початку, хоча, очевидно, що насправді було інакше. Натомість можемо сказати, що ті пророки були від початку в Божому плані. Найкращим прикладом цьому є Єремія. Бог сказав йому: “Ще поки тебе вформував в утробі матерній, Я пізнав був тебе, і ще поки ти вийшов із нутра, тебе посвятив, дав за пророка народам!” (Єр.1:5). Отже Богу було відомо все про Єремію ще до його народження. Так само Бог міг говорити про перського царя Кіра перед тим, як той народився, виражаючись так, наче той уже існував (Іс.45:1-5). Так само в Євреїв 7:9,10 говориться про того, хто на той час ще не народився, ніби він уже існував.

Так само, як про Єремію і пророків говориться як про живих навіть ще до створіння, зважаючи на

ΠΟΙΛΕΑΙΣ ΤΗΝΑ

їхню участь у Божому плані, так і про істинних віруючих говориться як про існуючих на той час. Очевидним є те, що ми не існували тоді фізично, окрім, як в Божій думці. Бог, “що нас спас і покликав святим покликом... з волі Своєї та з благодаті, що нам дана в Христі Ісусі попереду вічних часів” (2Тим.1:19). Бог “вибрав у Ньому (Христі) Він нас перше закладин світу, ...призначивши наперед, щоб нас усиновити... за вподобанням волі Своєї” (Еф.1:4,5). Сама думка про те, що Бог знає людей наперед від початку і “помічає” (“призначає”) їх на спасіння, вказує на те, що вони від початку існували в Божій уяві (Рим.8:27; 9:23).

У світлі всього цього не дивно, що про Христа як про підсумок Божої мети слід говорити як про існуючого від початку в Божій уяві і плані, хоча фізично таким він бути не міг. Він був “Агнцем, заколеним від закладин світу” (Об.13:8). В прямому розумінні Ісус тоді не помирав; він став “Агнцем Божим” пізніше на хресті, через 4000 років (Ів.1:29; 1Кор.5:7). Так само, як Ісус був обраний від початку (1Петр.1:20), були обрані і віруючі (Еф.1:4; у цих віршах вживається те саме слово “обрані”). Складність нашого усвідомлення всього цього полягає в тому, що ми не можемо легко уявити собі, чим з точки зору Бога є поняття часу. “Віра” -- це можливість дивитись на речі з точки зору Бога, не будучи скованим поняттям часу.

7.4 “Споконвіку Було Слово”,
Івана 1:3.

“Споконвіку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово. Воно в Бога було споконвіку. Усе через Нього повстало” (Ів.1:1-3).

Ці вірші, сприйняті належним чином, доводять і розширюють висновки, до яких ми дійшли у попередньому розділі. Однак цей уривок є одним із тих, які часто тлумачаться хибно і використовуються на підтримку того, що Ісус існував на небі до свого народження. Вірне розуміння цих віршів залежить від усвідомлення того, що означає в даному контексті “Слово”. Воно не може стосуватися особи безпосередньо тому, що особа не може бути одночасно “в Бога” і “Бог”. Грецьке слово “Logos”, яке тут перекладене як “слово” само по собі не означає “Ісус”. За звичай воно перекладається як “слово”, але також може перекладатися як:

Рахунок
Висловлювання
Намір
Причина
Новина
Мета
Вчення
Проповідування
Вислів

ΠΟΙΛΕΑΙΣ ΤΗΝΑ

В англомовних виданнях Біблії про “слово” кажеється “він” лише тому, що грецьке “logos” чоловічого роду. Проте, це зовсім не означає, що воно стосується чоловіка, Ісуса. У французькому виданні (Сегонда) кажеється “la parole” (у жіночому роді); у німецькому (Лютера) кажеється “das Wort”, як і в українському, у середньому роді, що свідчить про те, що “слово” не обов’язково вказує на чоловічу особу.

“СПОКОНВІКУ”

“Logos” дослівно може стосуватися думки, яка всередині, і яка виражається назовні словами та іншими способами спілкування. Споконвіку у Бога був цей “logos”. Зосередженням цієї мети був Ісус. Ми показували, як Божий Дух приводить в дію думки, які всередині Бога; звідси і зв’язок між Його Духом і Його словом (див. розділ 2.2). Оскільки Божий Дух здійснював Божий план щодо людей і надихав його писане Слово споконвіку, то це пов’язує думку про Христа з її діями і словами. Христос був *тим* Божим “logos”, і тому Божий Дух виражав Божий план про Христа у всіх його проявах. Це пояснює, чому так багато пригод у Старому Заповіті є передвіщенням Христа. Однак, без перебільшення, Христос сам по собі не був “Словом”. бо “Словом” був Божий план спасіння через Христа. “Logos” (“Слово”) часто вживається у відношенні до Євангелії про Христа, наприклад, “Слово Христове” (Кол.3:16 пор. Мт.13:19; Ів.5:24; Дії 19:10; 1Сол.1:8 і т.д.). Зверніть увагу, що “logos” є *про* Христа, а не він сам. Коли Христос народився, це “слово” набрало вигляду тіла і крові. “І Слово сталося тілом” (Ів.1:14). Сам Ісус був “словом, що сталося тілом”, а не лише “словом”. Сам він стався “словом”, народившись від Марії, а не був ним споконвіку.

План чи послання про Христа було з Богом від початку, але вікрито об’явилося в особі Христа і проповідуванні Євангелії про нього у першому столітті. Таким чином Бог промовляв до нас слово Своє через Христа (Євр.1:1,2). Часто наголошується,

ἸΟΙἈΕΑΪΒ ᾠΝῶΝ

що Христос промовляв Божі слова і творив чудеса з волі Божого слова щоб об'явити нам Бога (Ів.2:22; 3:34; 7:16; 10:32,38; 14:10,24).

Павло підчинився наказу Христа проповідувати Євангелію про нього “усім народам”: “Проповідь Ісуса Христа, за об'явленням таємниці, що від вічних часів була замовчана, а тепер виявлена, ...по всіх народах провіщена” (Рим.16:25,26 пор. 1Кор.2:7). Життя вічне стало можливим для людини лише через служіння Христа (Ів.3:16; 6:53); але споконвіку у Бога був цей план дати людині життя вічне, бо Він приніс жертву, яку Ісус мав здійснити. Повне об'явлення тієї жертви сталося після народження і смерті Ісуса: “Вічного життя, яке обіцяв був від вічних часів необманливий Бог, і часу свого з'явив Слово (життя) Своє в проповіданні” (Тит.1:2,3). Ми бачили, як про Божих пророків говорить як про завжди існуючих (Лк.1:70), маючи на увазі, що “слово”, яке вони промовляли, було в Бога споконвіку.

Притчі Ісусові об'явили багато таких речей; в них він сповнив пророцтво про себе: “Відкрию у притчах уста Свої, розповім таємниці від почину світу!” (Мт.13:35). Саме в такому розумінні “Слово в Бога було... споконвіку” щоб “статися тілом” при народженні Христа.

“БОГ БУЛО СЛОВО”

А тепер перед нами постала задача в'яснити, в якому розумінні “Бог було Слово”. Наші плани і думки засадничо є нами самими. “Я їду до Лондона” є словом, чи висловлюванням, яке виражає мою мету, бо це і є моя мета. Так само можна сприймати Божий план во Христі. “Бо як у душі своїй він (чоловік) обраховує, такий є” (Пр.23:7), і як Бог думає, такий Він і є. Отже, Боже слово, або мислення, є Бог: “Бог було Слово”. Саме тому існує дуже близьке поєднання між Богом і Його словом, а уподібнення на зразок Пс.29:8 є звичайними: “Голос Господній пустиню тремтіти примушує, Господь чинить пустелю Кадеша тремтячою”. Висловлювання на зразок “То ви не прислухалися до *Мене*, -- говорить Господь” (Єр.25:7) є загально вживаними у пророків. Насправді Бог вважає: “Та ви не прислухалися до *Мого слова*, проповідуваного пророками”. Давид сприймав слово Боже як свого світильника і світло (Пс.119:105), та він також озивався: “Бо світильник Ти, Господи, мій, і освітить Господь мою темряву! (2Сам.22:29), показуючи тотожність між Богом і Його словом. Тож стає зрозуміло, що Боже слово уособлюється так, наче є Само Собою, тобто про нього говориться як про особу, хоча воно не є нею (див. відступ 5 “Принцип уособлення”).

Сам Бог є істина (Ів.3:33; 8:26; Ів.5:10), і тому Боже слово також є істиною (Ів.17:17). Таким же чином Ісус настільки уподібнює до себе свої слова, що прирівнює своє слово до себе: “Хто цурається Мене, і Моїх слів не приймає, той має для себе суддю: те слово, що я Його говорив, -- останнього дня воно буде судити

Ἰὸὶ Ἄερίβ Ἰὸὶ Ἄ

Його!” (Ів.12:48). Ісус говорить про своє слово так, наче б воно було дійовою особою, тобто ним самим. Слова Ісуса були уособленими, бо вони були у великій мірі пов’язані з ним самим.

Так само в Ів.1:1-3 Боже слово втілюється в Самого Бога. Тому нам говориться про Слово: “Усе через Нього повстало” (Ів.1:3). Однак “*Бог* створив” усе по Своїй волі (ІМ.1:1). Тому про Боже Слово говориться так, наче це і є Сам Бог. З цього можна зрозуміти одне важливу річ -- через слово Боже у нашому серці Бог може стати нам таким близьким.

З Буття 1 очевидно, що Бог, а не особисто Христос, був Творцем за допомогою слова Свого. Саме про *слово* пишеться, що воно, а не особисто Христос, створило усе (Ів.1:1-3). “Словом Господнім учинене небо, а подихом уст Його все Його військо (тобто зорі), ...бо сказав Він -- і сталося” (Пс.33:9). Навть тепер саме через слово Його усе стається в природньому створінні: “Посилає на землю наказа свого, -- дуже швидко летить Його слово! Дає сніг, немов вовну, ...Та Він пошле Своє слово, ...-- вода потече!” (Пс.147:15-18).

Тому що слово Боже було Його творчою силою, Він використовував його при зачатті Ісуса в утробі Марії. Слово, Божий план, приведений в дію Його Святим Духом (Лк.1:35), здійснило зачаття Христа. Марія усвідомила це, відповідаючи на новину про майбутнє зачаття Христа: “Нехай буде мені згідно з *словом* Твоїм!” (Лк.1:38).

Ἰῶἰᾶεἰῖβ ᾖῆῆᾶ

Як ми уже переконалися, Боже Слово-Дух відображає Божу мету, яка оголошена у Старому Заповіті. У Діях 13:27 показано, наскільки це твердження справедливе; тут йдеться про Ісуса наподоби до сказаного старозавітніми пророками: “(Юдеї) Його не пізнали, а пророчі слова... вони сповнили присудом”. Коли Христос народився, уся повнота Божого Слова-Духа виразилася в особі Ісуса Христа. Натхненний апостол Іван захоплювався тим, як Божий план вічного життя виразився во Христі, якого учні могли бачити і торкатися до нього руками. Тоді він усвідомив, що вони мали стосунки зі Словом Божим, з усім Його планом спасіння во Христі (Ів.1:1-3). Хоча ми не бачимо Христа своїми очима, можемо втішатися тим, що через справжнє розуміння його ми настільки близько можемо пізнати Божу мету щодо нас і тому бути переконаними у вічному житті (ІПетр.1:8,9). Ми повинні запитати себе: “Чи справді я *знаю* Христа?” Надто мало лише вірити, що був такий добрий чоловік, званий Христом. Регулярно і молитовно досліджуючи Біблію можна швидко усвідомити його як свого особистого Спасителя і присвятити себе йому охристившись.

Примітка: “Споконвіку було Слово” очевидно пояснює юдейське уявлення про те, що Тора (П'ятикнижжя Мойсееве) існувала до створіння. Ів.1:1-3 каже, що важливо усвідомити, що ці Божі слова пророкують про Ісуса. Божий план щодо нього існував до створіння (пор. Лк.1:70).

Відступ 22: Історичний Ісус

Якщо, як дехто каже, не існує ніяких свідчень, що Ісус Назарянин коли-небудь існував, то важко пояснити саме існування християнства. Важко повірити, щоб на протязі минулих 2000 років мільйони людей вірили в того, хто ніколи не існував, і вірили в нього настільки самовіддано, що поширювали цю віру по всьому світу, часто під загрозою переслідування і, навіть, смерті. Християни та юдеї взагалі не заперечують, що Магомет колись жив, і в той же час вони відкидають його твердження і вчення. Ми справді сприймаємо існування більшості відомих історичних дійових осіб, не вдаючись до критичного підтвердження їхнього існування. Не раз проводились дослідження загально відомих історичних подій, наприклад, чи відбулася битва під Гастінгсом у 1066 році, і виявилось, що це важко довести конкретними свідченнями.

Те, що дехто так настійливо заперечує саме існування Ісуса Назарянина, очевидно вказує на перебільшене реагування, тобто бажання знайти просту причину аби уникнути визнання його месіанства. Особливо це виглядає справедливим, якщо згадати, що стародавні юдеї самі визнавали факт існування Ісуса в першому столітті. Наступні історичні свідчення на користь існування Ісуса

Ἰῶάνης Ἀπόστολος

Назарянина показують, що ніяким чином його не можна відкидати як людську богословську вигадку. Більшість корисних знань до цього розділу запозичено з книги Гаррі Габермаса “Стародавні свідчення про життя Ісуса”:

1. Римський історик Тацит в обидвох своїх основних книгах на тему першого століття (“Анали” та “Історії”) згадує Ісуса і християнство. Ось що пише він в “Аналах” (приблизно 115 р. П.Х.):

“Група людей, званих в народі християнами, яких ненавиділи за їхні гідоти. Христус, від якого походить ця назва, був покараний найвищою мірою покарання Понтієм Пилатом, одним із наших прокураторів під час правління Тіберія”.

Імператор Тіберій правив з 14 по 37 р. П.Х. У відповідності до цього свідчення на протязі того часу Христос був вбитий. Тацит також описує, як вірування цієї групи “поширилися не лише в Юдеї, первісному джерелі (цих ідей), але навіть у Римі”, а далі він продовжує описувати, як християн повсюдно ненавиділи і багатьох стратили у Римі. Усе це узгоджується з новозавітними переказами про Ісуса, його учнів і апостолів, які поширювали своє вчення спочатку в Юдеї, а згодом і в Римській імперії включно з Римом, зустрічаючи великий спротив.

2. Інший римський історик, Сутоній, розповідав про правління Клавдія (41-54 р. П.Х.): “Тому, що юдеї постійно спричиняли в Римі заворушення за підбурюванням Хрестуса, він (Клавдій) вигнав їх з міста. “Хрестус” є різновидом від “Христос”.

ΠΟΙΛΕΑΙΣ ΤΗΝΑ

Випадково Дії 18:2 описує, як юдейське подружжя на ім'я Акила і Прискила були змушені покинути Рим через переслідування юдеїв.

Далі Сутоній описує переслідування християн за часів Неро: "Після великої пожежі в Римі... зазнали покарань і християни, секта, яка визнає нове і шкідливе релігійне вчення". Ця згадка про існування групи, званої "християнами" у першому столітті, підводить до висновку, що людина, яку звали "Христос", існувала раніше в тому столітті.

3. Ф.Ф. Брюс ("Походження християн", ст.29,30) привертає увагу до того, що існують посилання на історію Східного Середземномор'я, написані приблизно у 52 р. П.Х. істориком Талласом. В іншій праці ("Свідчення Нового Заповіту" ст.113) Брюс показує, що дослідник Юлій Африкан, про якого пише Таллас, насмішливо зображує темряву під час розп'яття Ісуса як затемнення сонця. Це доводить, що Таллас описував події розп'яття Ісуса, які трапилися за кілька років до написання його історичної праці у 52 р. П.Х.
4. Нарешті, римський урядовець Пліній згадує про існування в останніх роках століття дуже дієвої групи людей, які звалися християнами. Він так описує проведення ними пам'ятного служіння: "Вони за звичай збиралися досвіта у встановлений день, співаючи віршами гімни до Христа" ("Листи Плінія" в перекладі В. Мелмота, том 2, X:96). Обидва римські імператори Траян і Гадріян згадували проблему стосунків з християнами. Стосовно цього див. "Листи Плінія", том 2, X:97, а також еклезіастичну історію Евсипія, N:IX відповідно. Існування цієї групи від першого століття та їхня надзвичайна непохитність під час тортур наштовхують на

ΠΟΙΛΕΑΙΣ ΨΟΝΑ

думку, що вони були послідовниками справжньої історичної особи, яка жила в першому столітті.

5. Талмуд, юдейська священна книга, в Синедріоні 43а звертається до смерті Ісуса. Вважається, що ця частина Талмуда походить з раннього періоду упорядкування цієї книги (тобто 70-200 р. П.Х.):

“Напередодні Пасхи Єшу (Ісус) був повішаний. На протязі сорока днів перед стратою провісник виходив і проголошував: “Він буде каменований, бо він займається ворожбитством і схиляє Ізраїль до віровідступництва. Кожен, хто скаже що-небудь на його виправдання, хай вийде і вступиться за нього”. Але, оскільки нічого не було сказано на його користь, він був повішаний напередодні Пасхи”.

“Повішаний” може бути образним висловлюванням про розп'яття, -- воно вживається так само, як і в Новому Заповіті (Гал.3:13; Лк.23:39). Це місце свідчить, що юдеї хотіли каменувати Ісуса (очвидно, у відповідності до закону Мойсея?), але стверджує, що насправді він був повішаний. Пояснення цьому дається описанням у Новому Заповіті того, як юдеї хотіли застосувати римський закон щоб заподіяти смерть Ісусові, а саме смерть через повішання.

Синедріон 43а також описує, як п'ятеро послідовників Ісуса були засуджені і страчені, знову засвідчуючи, що юдеї традиційно вірили в існування історичного Ісуса. Синедріон 106б навіть говорить, що Ісус був у віці 33 років, коли загинув, як і вимагає Новий Заповіт. Мейер (“Перший Великдень”, ст.117,118) цитує юдейський документ “Толедот Єсу”,

датований п'ятим століттям, який стверджує, що учні намагалися викрасти тіло Ісуса після його смерті, але садівник по імені Юда почув про їхні плани і переніс тіло Ісуса в інше місце, а згодом передав його юдеям. Юстин Мартир у 150 р. П.Х., згадуючи події, де юдеї вислали особливих посланців щоб оголосити про те, що тіло Ісуса вкрадене ("Діалог із Трифо", 108), а також Тертиліан ("Про видовища", 30), описуючи це у 200 р. П.Х., писали про ці події однаково.

Зв'язок між описуванням цих подій засвідчує, що юдеї на протязі перших століть П.Х. вірили в існування і насильницьку смерть історичного Ісуса.

6. Грецький драматург Люціан, який писав у другому столітті, насміхався з християн, які "поклоняються до сьогоднішнього дня розіп'ятому чоловікові" (Люціан, Смерть Перегріна, II-13, "Твори Люціана", том 4, у перекладі Фоулера і Фоулера).
7. Йосиф Флавій є найбільш знаним істориком першого століття. У своїх "Старожитностях", написаних у 90-95 р. П.Х., він згадує Якова, "брата Ісуса, названого Христом". В іншому розділі тієї ж книги він також висловлюється на підтримку опису Ісуса в Новому Заповіті:

"Приблизно у той час був Ісус, мудрий чоловік... Бо він той, хто чинив дивні подвиги... Він був Христос... третього дня він з'явився їм живий, як і сповіщали про це божественні пророки і також про десять тисяч інших дивовижних речей про нього".

Таким виразним видається це місце, що дехто вважає його припущенням. Наступні розмірковування доводять правомірність використання цієї цитати на підтримку твердження, що існував такий чоловік на ім'я Ісус Назарянин, і жив він у першому столітті:

-- Евсипій (Еклезіястична історія, 1:XI) цитує цей розділ Йосифа.

-- Визнані дослідники вважають оригінальним цей розділ і доводять, що він написаний у тому ж стилі, що й решта творів Йосифа (див. Даніель Ропс, "Мовчанка Ісусових сучасників", ст.21; Й.Н.Д. Андерсон, "Християнство: Свідок Історії", ст.20; Ф.Ф. Брюс, "Свідчення Нового Заповіту", ст.108,109).

-- У цьому тексті немає ніяких свідчень на підтримку думки про припущення.

-- Професор Шломо Пайнс стверджує, що знайдене видання праць Йосифа арабською мовою з великою мірою достовірності може вважатися оригінальним. Наведений вище уривок міститься там, але без очевидних доктринальних тверджень про воскресіння і месіанство Ісуса, які знаходяться у поданій вище цитаті. Це видається закономірним з огляду на те, що Йосиф був юдеєм. Пайнс вперше оприлюднив свої висновки в статтях у "Нью-Йорк

Ἰῶάννης ὁ Βαπτιστής

Таймс” за 12 лютого 1972 р., де він цитує уривок про Ісуса з арабського видання праць Йосифа, навколо якого існують ці суперечки: “У той час був мудрий чоловік на ім’я Ісус. Він поводився добре і вважався добродієм. І багато людей з-посеред юдеїв та інших народів стали його послідовниками. Пилат засудив його на смерть через розп’яття. А ті, що стали його послідовниками не відмовилися від його науки. Вони заявляли, що він з’явився їм через три дні після свого розп’яття, і що він був живий. Відповідно він, можливо, був Месією, про якого пророки не раз переказували дива”.

Цей переказ найкращим чином узгоджується із тим, про що йдеться в Новому Заповіті.

Відступ 23: “Я З Неба Зійшов”

“Хліб Божий є Той, Хто сходить із неба й дає життя світові... Я з неба зійшов” (Івана 6:33, 38).

Ці та інші слова такого ж змісту невірною використовуються на підтримку хибного твердження про те, що Ісус фізично існував на небі до свого народження. Однак, слід звернути увагу на таке:

1. Прихильники вчення про трійцю вважають ці слова доказом свого твердження. Однак, якщо їх сприймати буквально, то це означає, що Ісус якимось чином повинен був в прямому розумінні опуститися з неба. Досить того, що в Біблії про це нічого не говориться, так ще й у цьому випадку втрачали б значення слова про те, що Ісус зачатий немовлям у лоні Марії. Ів.6:60 описує вчення про манну: “Жорстока це мова”, тобто слід розуміти, що про це говориться образно.
2. В Івана 6 Ісус пояснює, як манна була прототипом його самого. Манну послав Бог в тому розумінні, що саме з Божої волі вона утворювалася на землі. Це не означає, що вона спадала в прямому розумінні з Божого трону на Небі. Тому таким же чином слід розуміти прихід Христа з Неба. Він був сотворений на землі Святим Духом, який подіяв на утробу Марії (Лк.1:35).
3. Ісус каже: “А хліб, що дам Я, то є *тіло Мое*” (Ів.6:51). Трійкарі стверджують, що то була саме “Божя” частина Ісуса, яка зійшла з Небес. Але Ісус каже, що саме “тіло” його, будучи хлібом, зійшло з Небес. Так само пов’язує Ісус хліб з Небес із самим собою, як “Сином Людським” (Ів.6:62), а не “Божим Сином”.
4. У тому ж місці в Івана 6 існує чимало свідчень про те, що Ісус не був рівним з Богом. “Живий Отець послав Мене” (Ів.6:57) показує, що між Ісусом та Богом не було взаємної рівності; а те, що “живу Я Отцем” (Ів.6:57) навряд чи можна вважати “єдиносущністю”, про яку твердять трійкарі.
5. Виникає запитання: “Коли і як Ісус “зійшов” з Неба?”. Трійкарі використовують ці рядки в Івана 6 щоб “довести”, наче Ісус зійшов з Неба при своєму народженні. Але Ісус говорить про себе як про того, “Хто сходить із неба” (в.33,50) так, наче це безперервна дія. Промовляючи про Божий дар

Ісуса Христос казав: “Мій Отець *дає вам хліб*” із Неба (в.32). Тоді, коли Ісус говорив ці слова, він уже в певному розумінні “зійшов”, тобто був посланий Богом. Саме тому він міг говорити і в минулому часі: “Я -- хліб живий, що з неба зійшов” (в.51). Але він також говорить про “сходження” у вигляді хліба з Неба як про свою смерть на хресті: “А хліб, що *дам Я*, то є тіло Моє, яке Я за життя світові дам” (в.51). Одже, тут Ісус каже, що уже зійшов з Неба, щойно “сходить з неба”, і все ще повинен “зійти” у своїй смерті на хресті. Лише це мало би довести, що “сходження” відноситься до об’явлення Богом Себе Самого, а не лише стосується народження Христа. Те, що усі старозавітні згадки про Бога, Який “сходить”, мають те саме значення, остаточно доводить правильне тлумачення про “сходження”. Так, Бог побачив нещастя свого народу в Єгипті і “зійшов” щоб врятувати їх через Мойсея. Він побачив наше поневолення гріхом і “зійшов” або виявив Себе, посилаючи Ісуса, як робив це з Мойсеєм щоб вивести нас із рабства.

Відступ 24: Чи Сотворив Ісус Землю?

“Роджений перш усякого творива. Бо то Ним (Ісусом) створено все на небі й на землі, видиме й невидиме, чи то престоли, чи то господства, чи то влада, чи то начальства, -- усе через Нього й для Нього створено! А Він є перший від усього, і все Ним стоїть. І Він -- Голова тіла, Церкви, Він початок, первороджений з

мертвих...” (Кол.1:15-18). Це типовий уривок із тих, які створюють враження, наче Ісус дійсно сотворив землю.

1. Якби так було, то це суперечило б іншим чисельним уривкам, які учать, що Ісус не існував до свого народження. Оповідання у книзі Буття виразно учить, що Бог був творцем. Хто б із них не був творцем, Ісус чи Бог, якщо кажемо, що Ісус був творцем, в той час, як Буття говорить -- Бог, то кажемо тим самим, що Ісус був рівний з Богом. В такому випадку неможливо пояснити чисельні вірші, які показують відмінності між Богом та Ісусом (див. заняття 8.2 на цю тему).
2. Ісус був “перворідним”, що означає початком. Немає ніякого свідчення про те, що Ісус був Божим “первенцем” до створення самої землі. Уривки наподоби 2Сам.7:14 і Пс.89:28 передвіщали, що дослівно Давидів нащадок *стане* Божим перворідним. Очевидно, що він не існував в час написання цих рядків, як не існував і в час створіння по книзі Буття. Ісус став “Сином Божим у силі” через своє воскресіння з мертвих (Рим.1:4). Бог “воскресив Ісуса, як написано в другім псалмі: Ти Мій Син, -- Я сьогодні Тебе породив!” (Дії 13:32,33). Таким чином Ісус став Божим “перворідним” через своє воскресіння. Зверніть також увагу на те, що син, який стоїть праворуч отця пов’язується із перворідним (ІМ.48:13-16), і Христос возвисився до Божої правиці після свого воскресіння (Дії 2:32; Євр.1:3).
3. Саме в такому розумінні Ісус описується перворідним з мертвих, вислів схожий до “роджений перш усякого творива” чи створіння (Кол.1:15). Тож він говорить про себе самого як про

“Первенця з мертвих, ...початок Божого творива” (Об.1:5; 3:14). Ісус був першим у новому створінні безсмертних чоловіків і жінок, воскресіння і повне народження яких як безсмертних синів Божих стало можливим через смерть і воскресіння Ісуса (Еф.2:10; 4:23,24; 2Кор.5:17). “В Христі всі (істинні віруючі) оживуть, кожен у своєму порядку: первісток Христос, потім ті, що Христові, під час Його приходу” (1Кор.15:22,23). Це та сама думка, що і в Кол.1. Ісус був першим, хто воскрес із мертвих і отримав безсмертя, він був першим у новому створінні, і істинні віруючі підуть за його прикладом в час його приходу.

4. Тож створіння, про яке йдеться у Кол.1 стосується нового створіння, а не того, яке в Бутті. Через служіння Ісусове “створено все... престоли, ...господства” і т.п. Павло не каже, що Ісус сотворив усе, і не продовжує далі на прикладах річок, гір, пташок і т.д. Складові нового створіння відносяться до тих вінагород, які ми отримуємо у Божому Царстві. “Престоли, ...господства” і т.п. вказують на те, як воскреслі віруючі будуть “царями, і священниками, -- і вони на землі правитимуть” (Об.5:10). Це стало можливим через служіння Ісуса. “Ним створено все *на небі*” (1Кол.1:16). В Еф.2:6 про віруючих во Христа читаємо, наче вони сидять “на небесних місцях”. Тому ці рядки учать, що возвишене духовне становище, в якому ми зараз знаходимося, так само як і те, в якому будемо в майбутньому, стало можливим через Христа. “Небо і земля” вміщають “все, примиривши кров'ю хреста Його (Христа)” (Кол.1:16,20), показуючи, що “все ...на небі” відноситься до віруючих, які зараз сидять “на небесних місцях... у Христі Ісусі”, а не до речей, які нас оточують.

Відступ 25: “Перш, Ніж Був Авраам, -- Я Є” (Ів.8:58).

Часто ці слова застосовуються невірно щоб навчати, наче Ісус існував до Авраама. Однак, якщо уважніше придивитися, стає очевидним зворотнє:

1. Ісус не каже: “Перш, ніж був Авраам, -- Я *був*”. Він був обіцяним нащадком Авраама. Ми перетворили б в ніщо Божі обітниці Аврааму, якби сказали, що Ісус фізично існував до часів Авраама.
2. У Ів.8:58 йдеться про суперечку Христа з юдеями стосовно Авраама. Вони вважали Авраама найдостойнішою людиною, яка коли-небудь жила. Ісус каже: “Ось Я, що стою перед вами *зараз*, є важливішим від Авраама”. Стоячи там з ними Ісус, а не Авраам був тим, кого слід було прославляти. Він говорить: “Я *зараз* важливіший, ніж Авраам був коли-небудь”. “Перш, ніж” в Ів.8:58 можна розуміти і в уявленні часу таким чином, що до існування Авраама Христос від самого початку світу був у Божому плані. Саме тому, що в такому розумінні Ісус був “перш, ніж” Авраам, він був “Перш, ніж” Авраам по своїй важливості.
3. Доказ цього знаходиться в Ів.8:56: “Отець ваш Авраам прагнув із радістю, щоб побачити день Мій, -- і він бачив, і тішився”. Одного лише разу про Авраама написано, що він сміявся і тішився, і сталося це тоді, як йому була дарована обітниця, що в нього буде нащадок. Він усвідомлював, що остаточно ця обітниця стосується Ісуса (ІМ.17:17).

Авраам “подумав у серці своїм” про Христа через обітницю про Ісуса. “На горі Господь з’явиться” (ІМ.22:14). Саме в цьому розумінні Ісус говорить про Авраама, який *побачив* його. Саме в такому контексті обітниць Ісус міг говорити: “Перш, ніж був Авраам, Я є”. Він усвідомлював, як ми пояснювали в розділі 3.1, що Божі обітниці Аврааму об’являли план про Ісуса, що його Бог задумав від початку світу. Ця мета, яка була “перш, ніж був Авраам”, була об’явлена Аврааму в обітницях і справджувалась тепер у першому столітті на очах у юдеїв, які оточили Ісуса, “слово (обітниця)”, яке “сталось тілом”.

4. Часто вважають, що коли Ісус говорить “Я є”, то натякає цим на Божественне Ім’я. У відступі 3 ми пояснювали, що Ісус, а також просто звичайні люди, *можуть носити* Боже Ім’я, і це не означатиме, що вони є Самим Богом. Можливо, однак, що Ісус просто вживає слово “бути” в теперішньому часі. Такий же грецький вираз зустрічається в Ів.9:9 через кілька віршів. Сусіди сліпого, який був зцілений, питали один одного, чи то насправді той чоловік, який за звичай сидів, прохаючи милостиню: “Говорили одні, що це він, а інші казали: “Ні, -- подібний до нього”. А він відказав: “Це я (він)”. В А.В. слово “він” виділене, а це означає, що його немає в грецькому оригінальному тексті, і його застосували перекладачі. Сліпий каже: “Я є” саме так, як висловився Ісус: “Я є” в Ів.8:58. Якщо твердити, наче слова Ісуса “Я є” доводять те, що він є Сам Бог, тоді ми будемо змушені вважати, що і сліпий був також “Самим Богом”. Це нічого не означає, судячи з того, що насправді Божественне Ім’я означає “Я буду тим, ким буду” (2М.3:14 -- прим. R.S.V.; прим. R.V.), а не “Я є”.

Відступ 26: Мелхиседек

Не раз дослідник Біблії скаже “Амін” до сказаного Петром, коли той написав: “Улюблений брат наш Павло... по всіх посланнях... у них є дещо тяжко зрозуміле, що неuki та незміцнені перекручують, як і інші Писання, на власну загибіль свою” (2Петр.3:15,16). Безперечно це стосується Павлової згадки про Мелхиседека, про якого йдеться в Євреїв. Сам Павло зізнавався в тому, що зайшов надто далеко, говорячи проте, що може бути доступним досить зрілим віруючим (Євр.5:10,11,14). Тож не слід на ці вірші покладати основи вчення, як і не слід тим, хто все ще осягає основи вчення Святого Письма, надто перейматися оповіданнями про Мелхиседека.

“Бо цей Мелхиседек, цар Салиму (Єрусалиму), священник Бога Всевишнього, що був стрів Авраама, як той вертався по поразці царів, і його поблагословив”, і розповідається про Мелхиседека, що “Він без батька, без матері, без родоводу, не мав ані початку днів, ані кінця життя, уподобився Божому Сину” (Євр.7:1,3). На підставі цього дехто сперечається, що Ісус в прямому розумінні існував до свого народження, тож і не мав людських батьків.

Ісус мав Батька (Бога) і матір (Марію) і родовід (див. Мт.1, Лк.3, пор. Ів.7:27). Тож “Мелхиседек” не може відноситися до нього особисто. Крім того,

ἸΩΙἈΕΑΐΒ ἸΝΟἸἈ

Мелхиседек “УПОДОБИВСЯ Божому Сину” (Євр.7:3); він особисто не був Ісусом, але у них були спільні риси, які автор використовує у виховних цілях. “Коли повстає на подобу Мелхиседека Інший Священник”, Ісус (Євр.7:15), який став посвяченим на священника “за чином Мелхиседековим” (Євр.5:5,6)

Мова давніх євреїв стосовно Мелхиседека не може бути сприйнята в прямому розумінні. Якщо у нього не було ні батька, ні матері, то він міг бути лише Самим Богом; Він єдиний, Хто немає ніякого початку (1Тим.6:16; Пс.90:2). Але це заперечується Євр.7:4: “Побачте ж, який він великий (був)”, а також тим, що його бачили люди (а Бог -- невидимий), і він покладав жертви Богу. Якщо про нього говориться, що він був чоловіком, то він повинен був мати батьків у прямому розумінні цього слова. Тож те, що він був “без батька, без матері, без родоводу” повинно стосуватися того, що його родовід і батьки не описані. Про батьків цариці Естер не пишеться, тому про її походження розповідається так само. Мордехай “виховував... Естер, дочку свого дядька, бо не мала вона ні батька, ні матері...а коли помер її батько та мати її, Мордехай узяв її собі за дочку” (Ест.2:7).

Книга Буття, як правило, далеко заходить у поданні родоводу дійових осіб, які постають перед нами. Але Мелхиседек з'являється перед нами без оголошення, без розповіді про своїх батьків і так само раптово зникає з поля зору. Але немає ніякого сумніву, що він був вартий великої поваги; навіть великий Авраам платив йому десятину і був ним

ἸΩΑΝΝΕΣ 2:14

благословенний, що чітко показує перевагу Мелхиседека над ним (Євр.7:2,7).

Павло працює над Писанням не лише для розумової розминки. У першому столітті існувала велика проблема, яку можна було вирішити звертаючись до образу Мелхиседека. Юдеї сперечалися:

“Ви, християни, стверджуєте, що цей Ісус тепер може бути нашим первосвященником, звертаючи до Бога наші молитви і діла. Але первосвященник мусить мати відомий родовід, який доводить його приналежність до роду Левієвого. Ви ж у всякому разі визнаєте, що Ісус був роду Юдиного (Євр.7:14). Вибачайте, але для нас Авраам служить найвищим провідником і зразком (Ів.8:33,39), і ми не визнаєм цього Ісуса”.

На що Павло відповідає:

“Але згадайте Мелхиседека. Переказ з Буття складений так щоб показати: у такого великого священника не було ніякого родоводу, і Месія повинен бути як царем, так і священником, чие священництво є за чином Мелхиседека (Євр.5:6 пор. Пс.110:4). Авраам підчинявся Мелхиседекові, тому і ви повинні перемістити своє шанування з Авраама на Ісуса і не надавати такої ваги питанню про родоводи (див. 1Тим.1:4). Якщо ви поміркуєте, в якій мірі Мелхиседек є прототипом Ісуса (тобто події його життя вказують на Ісуса), то матимете глибше розуміння служіння Христа”

Так само цей урок стосується і нас.

ЗАНЯТТЯ 7: Запитання

1. Назвіть два старозавітніх пророцтва про Ісуса.
2. Чи існував фізично Ісус до свого народження?
3. В якому розумінні можна сказати, що Ісус існував до свого народження?
 - а) Як Ангол
 - б) Як складова трійці
 - в) Як дух
 - г) Лише в думках і на меті у Бога.
4. Які з нижче наведених тверджень про Марію вірні?
 - а) Вона була досконалою, непорочною жінкою
 - б) Вона була звичайною жінкою
 - в) Вона завагітніла Ісусом через Святого Духа
 - г) Вона тепер звертає наші молитви до Ісуса.
5. Чи сотворив Ісус землю?
6. Як Ви розумієте Івана 1:1-3: “Споконвіку було Слово”? Чого воно *не* означає?
7. Як Ви вважаєте, чому важливо бути впевненим щодо того, чи Ісус фізично існував до свого народження?

ЗАНЯТТЯ 8

ПРИРОДА ІСУСА

8.1 Природа Ісуса: Вступ

Одна з найбільших трагедій християнського мислення полягає в тому, що Господь Ісус Христос не знайшов належної йому шани і возвеличення за свою перемогу над гріхом, яку він здобув завдяки тому, що розвинув в собі досконалий характер. Широко розповсюджене вчення про “трійцю” робить Ісуса Самим Богом. Через те, що Бог не може спокушатися (Якова 1:13) і не може грішити, це означає, що у Христа не було ніякої потреби боротися з гріхом. Тож його земне життя було удаваним, схожим на людське, але без справжнього відчуття притаманної кожній людині боротьби між духовним і фізичним тому, що він особисто не відчував цієї дилеми.

З другого боку общини на зразок Мормонів та Свідків Єгови не можуть належним чином усвідомити диво Христа, який був єдинородним Сином Божим. Як такий він не міг бути ангелом чи природнім сином Йосифа. Дехто вважає, що за життя Христа його природа була такою ж, як природа Адама до гріхопадіння. Крім того, що на підтримку такого погляду в Біблії немає ніяких свідчень, це твердження не відображає того, що Адам був створений Богом з праху, в той час як Ісус був “сотворений”, будучи *народженим* Богом в утробі Марії. Отже, хоча Ісус не мав людського батька, в усьому іншому він був зачатий і народжений, як і ми. Багато хто не може сприйняти того, що людина

ἸΘΕΘΙἸἈ ᾠΝΟἸἈ

нашої гріховної природи могла мати досконалий характер. Саме це і є перешкодою для справжньої віри в Христа.

Нелегко повірити, що Ісус був такої природи, як і ми, але безгрішним за своїм характером і *завжди* долав свої спокуси. Щоб прийти до твердого розуміння і віри у справжнього Христа необхідно добре розмірковувати над євангельськими переказами про його досконале життя, а також над багатьма іншими місцями в Біблії, які заперечують те, що він був Богом. Набагато легше вважати, що він був Самим Богом, а отже був досконалим само собою. Але такий погляд принижує велич перемоги, здобутої Ісусом над гріхом і людською природою.

У нього була людська природа; він відчував усякі гріховні устремління (Євр.4:15), але долав їх завдяки своїй відданості шляхам Божим і молитвам до Бога про допомогу в подоланні гріха. І Бог охоче допомагав йому у такій мірі, що “Бог у Христі примирив світ із Собою Самим” через Свого єдиного Сина (2Кор.5:19).

8.2 Відмінності Між Богом Та Ісусом

Існує чітка рівновага між тими місцями, які наголошують, в якій мірі був “Бог у Христі” і тими, які виділяють його людськість. Уривки із другої групи унеможливають біблійне підтвердження припущень про те, що Ісус є Самим Богом, “Богом істинним від Бога істинного”, про що хибно твердить

ἸΘΕΒΙΔΑ ᾠΝΟΝ

вчення про Трійцю. (Цей вираз “Бог істинний від Бога істинного” був застосований у 325 р. П.Х. на Нікейському Соборі, де вперше було проголошено, що Бог є “трійцею”. Перші християни цього вчення не знали). Слово “трійця” в Біблії ніколи не зустрічається. У занятті 9 глибше досліджуватиметься повна перемога Христа над гріхом і участь Бога у цьому. Починаючи ці дослідження давайте будемо пам’ятати, що спасіння залежить від правильного розуміння справжнього Ісуса Христа (Ів.3:36; 6:53; 17:3). Прийшовши до цього справжнього розуміння його перемоги над гріхом і смертю, можемо охреститися в нього щоб бути причетними до цього спасіння.

Один із найвиразніших підсумків відносин між Богом та Ісусом знаходиться в 1Тим.2:5: “Один бо є Бог, і один Посередник між Богом та людьми, -- людина Христос Ісус”. Розмірковування над виділеними словами приводить до таких висновків:

-- Існує лише *один* Бог, і неможливо, щоб Ісус був Богом. Якщо Отець є Богом, й Ісус є Богом також, тоді вже існують два Боги. “Та для нас один Бог -- Отець” (1Кор.8:6). Тож “Бог Отець” є єдиним Богом. Тому неможливо, щоб існувала окрема істота, звана “Богом Сином”, про що стверджує хибне вчення про трійцю. Таким же чином Старий Заповіт зображує Отцем єдиного Бога Ягве (напр. Іс.63:16; 64:8).

-- На додаток до цього єдиного Бога існує посередник, людина Христос Ісус -- “...і один Посередник”. “І” вказує на різницю між Христом і Богом.

ἸΘΕΘΙἸἈ ᾿ΝΟἸἈ

-- Те, що Христос є “посередником” означає, що він є сполучником. Посередник між гріховною людиною і непогрішимим Богом не може бути Самим непогрішимим Богом. То має Бути непогрішимий чоловік з людською гріховною природою. “*Людина* Христос Ісус” не залишає ніякого сумніву щодо правильності цього пояснення. Навіть не дивлячись на те, що Павло пише ці рядки після вознесіння Ісуса, він не каже “Бог Христос Ісус”.

Неодноразово Біблія нагадує нам, що “Бог не чоловік” (4М.23:19; Ос.11:9). Проте, без сумніву, Христос був “Сином Людським”, як часто про нього говориться у Новому Заповіті -- “*людина* Христос Ісус”. Він був “Сином Всевишнього” (Лк.1:32). Те, що Бог є “(Тим) Всевишнім” вказує на Його виключну вищість. Те, що Ісус є “Сином Всевишнього” свідчить, що він не міг бути особисто Самим Богом. Уже сам вираз “Отець і Син”, який відноситься до Бога та Ісуса, робить очевидним те, що вони не є одним і тим самим. В той час, як син може мати певну схожість до свого батька, він не може бути однією і тією ж особою, що й батько, як і не може бути одного віку зі своїм батьком.

У світлі вище сказаного існує ряд очевидних відмінностей між Богом та Ісусом, які виразно засвідчують, що сам Ісус не був Богом:

БОГ

ІСУС

“Бог злом не

Христос був

ἸΘΕΒΙΔΙΑ ἘΝΟΝΑ

спокушується” (Як.1:13). “випробовуваний в
уському, подібно до нас”
(Євр.4:15).

Бог не може вмерти -- Христос перебував
Він безсмертний за мертвим три дні
Своєю природою (Пс.90:2; (Мт.12:40; 16:21).
1Тим.6:16).

Бог невидимий для Люди бачили Ісуса і
людей (1Тим.6:16; торкалися його (Ів.1:1
2М.33:20). наголошує на цьому).

Коли ми спокушуємось, то постаємо перед вибором між гріхом і покірністю перед Богом. Часто ми обираємо непокору Богові. У Христа був той самий вибір, але він завжди обирав покірність. Тож у нього була можливість грішити, хоча насправді він цього не робив. Неприпустимою є сама думка, що у Бога може бути якась можливість грішити. Ми уже показували, що потомком Давида, обіцямим у 2Сам.7:12-16, однозначно був Христос. Вірш 14 говорить про можливість Христа грішити: “Коли він скривить дорогу свою, то Я покараю його”.

8.3 Природа Ісуса

ἸΘΕΒΙἸἸἸ ἸΝΟἸἸἸ

Слово “природа” відноситься до того, якими ми засадничо є за характером. Як ми уже показували у занятті 1, Біблія говорить лише про два види природи: Божу і людську. За своєю природою Бог невмирущий, неспокусливий і т.д. Очевидно, що за свого життя Христос не мав Божої природи. Тож він мав цілком людську природу. З нашого визначення слова “природа” має бути очевидно, що Христос не міг одночасно мати дві природи. Істотно важливо, що Ісус був спокушуваний, як і ми (Євр.4:5), тому через своє досконале подолання спокуси він міг отримати прощення для нас. Недобрі бажання, які є основою наших спокус, виходять зсередини нас (Мр.7:15-23), з нашої людської природи (Як.1:13-15). Тож було необхідно, щоб Христос був людської природи, аби він міг переживати і долати ці спокуси.

Ось як багатослівно описується це в Євреїв 2:14-18:

“А що діти (ми) стали спільниками тіла та крові (людської природи), то й Він (Христос) став учасником їхнім (тобто поділяв ту саму природу), щоб смертю знищити... диявола... Бо приймає Він не Ангелів, але (природу) Авраамове насіння. Тому мусів бути Він у всьому подібний братам, щоб стати милостивим та вірним Первосвященником... для вблагання за гріхи людей. Бо в чому був Сам постраждав, випробуваний, у тому Він може й випробовуваним допомогти”.

В цьому місці особливо наголошується на тому, що Ісус мав людську природу: “Й Він став учасником” її

ἸΕΕΒΙἸΑ ἸΝΟἸΑ

(Євр.2:14). (В перекладі з англійської Біблії це виглядає так: “*Й Він Сам так же став учасником того самого*”). В цьому виразі для того щоб поставити все на свої місця вживається три слова з одним і тим же значенням. Він став учасником “того *самого*” (тієї ж природи). Можна було б сказати: “Й Він також став учасником *Й*”, але наголошується: “Він став учасником того *самого*”. Євр.2:16 так само привертає увагу до того, що Христос не мав ангельської природи тому, що був нащадком Авраама і прийшов щоб принести спасіння численним віруючим, які стануть Авраамовим потомством. Саме тому Христові необхідно було мати людську природу. “Тому мусів бути Він у *всьому* подібний братам” (Євр.2:17), щоб Бог міг дарувати нам прощення через Христову жертву. Тож казати, що Ісус не поділяв повністю людської природи, значить не усвідомлювати самої основи благовісті про Христа.

Коли ж охрищені віруючі грішать, то можуть прийти до Бога, визнаючи свої гріхи у молитві через Христа (Ів.1:19). Бог знає, що Христос був спокушуваний до гріха, як і ми, але був досконалим, долаючи ті самі спокуси, які ми подолати не можемо. Саме тому “Бог через Христа” може простити нас (Еф.4:32). Тож істотно важливо усвідомлювати, що Христос був спокушуваний, як і ми, а щоб це було можливим, він повинен був мати нашу природу. “Бог є Дух” (Ів.4:24) по природі, і, хоча у Нього матеріальне тіло, як “Дух” Він не має ні плоті, ні крові. Те, що Христос мав “плотську”

ἸΘΕΒΙἸἸ ἸΝΟἸἸ

природу, означає, що ніяким чином за свого життя він не мав Божої природи.

Усі попередні намагання людей дотриматися Божого слова, тобто повністю подолати спокусу, зазнавали невдачі. Тож “Бог послав Сина Свого в подобі гріховного тіла, і за гріх осудив гріх у тілі” (Рим.8:3).

“Гріх” вказує на природжений потяг грішити, який маємо від природи. Ми уступали йому раніше і продовжуємо це робити, і “заплата за гріх то смерть”. Щоб вийти із цього скрутного становища людині потрібна була стороння допомога. Видавалося, що сама людина нездатна на досконалість. Плоть не була і не є в змозі викупити плоть. Бож Бог втрутився і подарував нам Свого власного Сина, який мав наше “гріховне тіло” з усіма спокусами до гріха, які є і у нас. І, як ніхто інший, Христос подолав усяку спокусу, хоча він міг зазнати поразки і грішити, як це робимо ми. Рим.8:3 описує Христову природу як “гріховне тіло”. За кілька віршів до того Павло говорив про те, що в тілі “не живе... добре”, і як тіло природньо воює проти послухності Богу (Рим.7:18-23). В такому розумінні навіть більш дивовижно читати в Рим.8:3, що Христос мав “грішне тіло”. Саме через це, а також через подолання ним тієї плоті маємо шлях до звільнення від власної плоті. Ісус досконало розумів гріховність своєї власної природи. Одного разу до нього звернулися: “Учителю Добрий”, маючи на увазі, що він за природою був добрим і досконалим. Він же відповів: “Чого звеш Мене

ἸΘΕΒΙἸἈ ᾿ΝΟἸἈ

Добрим? Ніхто не є Добрий, крім Бога Самого” (Мр.10:17,18). В іншому випадку люди стали свідчити про велич Христа через ті чисельні і величні чуда, які він чинив. Ісус не звірявся в цьому, “бо Сам знав усіх, і потреби не мав, щоб хто свідчив Йому про людину, -- бо знав Сам, що в людині було” (Ів.2:23-25). Через це велике знання людської природи (“Сам знав [“усе” -- в грецькому тексті] усіх”) Христос не хотів, щоб люди восхваляли його особисто у його власній праведності, бо знав, якою лихою була його власна людська природа.

8.4 Людськість Ісуса

Євангельські оповідання подають багато прикладів того, як сповна Ісус був наділений людською природою. Розповідається, що він був зморений і був змушений сісти щоб попити з криниці (Ів.4:6). Ісусові “закапали сльози”, коли помер Лазар (Ів.11:35). Оповідання про його останні страждання можуть бути найкращим і достатнім свідченням його людськості: “Затривожена зараз душа Моя”, -- визнавав він, молячись до Бога за своє спасіння від смерті на хресті (Ів.12:27). Він молився: “Отче Мій,

ἸΕΕΒΙἸἈ ᾿ΝΟἸἈ

коли можна, нехай обмине ця чаша (стпаждання і смерті) Мене... та проте, -- не як Я хочу, а як Ти” (Мт.26:39). Це вказує на те, що певним чином “воля” Христа, чи його бажання, відрізнялася від волі Бога.

На протязі всього свого життя Христос підчиняв свою волю волі Божій, готуючись до цього останнього випробування на хресті: “Я нічого не можу робити Сам від Себе. Як Я чую, суджу, і Мій суд справедливий, -- не шукаю бо волі Своєї, але волі Отця, що послав Мене” (Ів.5:30). Ця різниця між волею Христа і волею Бога є достатнім доказом того, що Ісус не був Богом.

Через усе наше життя маємо зростати у своєму пізнанні Бога, переконуючись на власному досвіді, який здобуваємо у випробуваннях. Саме в цьому Ісус був для нас найбільшим прикладом. Він не був осяяний більше, ніж ми повним пізнанням Бога. З дитинства “Ісус зростав мудрістю, і віком та благодаттю (тобто духовною зрілістю, пор. Еф.4:13), у Бога й людей” (Лк.2:52). “А Дитина росла та зміцнялася духом” (Лк.2:40). Ці два вірші зображують тілесне зростання Христа так само, як і його духовний розвиток. Він зростав як фізично, так і духовно. Якби “Син був Бог”, як стверджує про “Трійцю” Афанасійський символ віри, то таке зростання було б неможливим. Навіть наприкінці свого життя Ісус визнавав, що не знає точного часу свого другого приходу, хоча Отець знає його (Мр.13:32).

ἸΕΒΕΙἸἈ ᾠΝΟἸἈ

Підкорятися Божій волі -- ось саме те, чому ми всі повинні навчитись за якийсь час. І Христос був змушений перейти через це навчання підкорення своєму Отцю, як і повинен поступати кожен син. “І хоч Сином Він був, проте навчився послуху (тобто послуху Богові) з того, що вистраждав був. А *вдосконалившись* (тобто дозрівши духовно) Він... спричинився для вічного спасіння” в результаті свого довершеного і повного духовного зростання (Євр.5:8,9). Фил.2:7,8 (глибше роз’яснюється у відступі 27) розповідає про те саме духовне зростання Ісуса, завершенням якого стала його смерть на хресті. “Він *умалив* Самого Себе, *приймавши* вигляд раба... Він *упокорив* Себе, *бувши* слухняний аж до смерти... хресної”. Мова цього писання показує, як Ісус свідомо просувався вперед у своєму духовному розвитку, упокорюючись все більше і більше так, що остаточно “*упркорив*” себе Божій волі в такій мірі, що мусів померти на хресті. Так він “вдосконалився”, ставлячись відповідним чином до своїх страждань.

Це свідчить про те, що Ісус повинен був власними свідомими зусиллями жити праведно. Ні в якій мірі Бог не змушував його до цього, що перетворювало б його на ляльку. Ісус щиро любив нас і через це віддав своє життя на хресті. Постійне наголошування на тому, що Христос любив нас, нічого не значило б, якби Бог змусив його померти на хресті (Еф.5:2,25; Об.1:5; Гал.2:20). Якби Ісус був Богом, у нього не було би ніякого вибору, лише як тільки бути досконалим, а потім померти на хресті. Те, що Ісус справді *мав* такий вибір, робить

ἸΕΘΕΙΆΑ ²ΝΟΝΑ

можливим для нас усвідомлення його любові і укладення з ним особистих стосунків.

Саме через бажання Христа добровільно віддати своє життя Бог так полюбив його: “Через те Отець любить Мене, що Я власне життя віддаю... Ніхто в Мене його не забере, але Я Сам від Себе кладу його” (Ів.10:17,18). Якби Ісус був Богом, важко було б зрозуміти, чому Бог був так задоволений добровільною покірністю Христа, який проживав у людській подобі, наче якимось символічне поєднання з грішною людиною (Мт.3:17; 12:18; 17:5). Ці згадки про задоволення Отця послухністю Сина є достатнім свідченням того, що у Христа була можливість не підкорятися, але він свідомо вибрав покору.

ПОТРЕБА ХРИСТА У СПАСІННІ

Через Ісусову людську природу у нього, як і у нас, траплялися незначні хвороби, втома і т.п. Тож звідси випливає, що, якби він не помер на хресті, то все одно помер би, наприклад, від похилого віку. З огляду на це Ісусові було потрібне Боже спасіння від смерті. Глибоко усвідомлюючи це Ісус “голосінням великим та слізьми приніс був благання й молитви до Того (Бога), хто від смерті Його міг спасти, -- і був вислуханий за побожність Свою” (Євр.5:7). Уже те, що Христос був змушений благати Бога, щоб Той врятував його від смерті, виключає всяку можливість для нього бути особисто Богом. Після воскресіння Христа “смерть над Ним не панує вже

ЇЄЄІĂÀ ²ŃŃĂ

більше!" (Рим.6:9), а значить, до того вона над ним панувала.

Багато псалмів є пророчими щодо Ісуса. Якщо в Новому Заповіті про Ісуса цитуються певні вірші якогось псалма, доречно вважати, що й багато інших віршів цього ж псалма також стосуються його. У ряді випадків наголошується потреба Христа у спасінні Богом:

-- Пс.91:11,12 цитується про Ісуса в Мт.4:6. Пс.91:16 пророчить, як Бог подарує Ісусові спасіння: "І довгістю днів (тобто життям вічним) Я насичу його, і він бачити буде спасіння Моє!"

-- Пс.69:21 відноситься до розп'яття Христа (Мт.27:34); увесь цей псалом описує думки Христа на хресті: "Спаси мене, Боже, ...наблизись до моєї душі, порятуй же її, ...Боже, спасіння Твоє мене чинить могутнім" (в.2,19,30).

-- Пс.89 є поясненням Божої обітниці Давиду про Христа. Про Ісуса Пс.89:27 пророчить: "Він Мене (Бога) буде звати: "Отець Ти мій, Бог мій, і скеля *спасіння* мого!"

Бог почув молитви Христа про спасіння через його, Христа, духовність, а не місце у "тріці" (Євр.5:7).

ἸΘΕΘΙἸἸ ἸΝΟἸἸ

Воскресення *Богом* Ісуса і прославлення його безсмертям є головною темою у Новому Заповіті:

-- “*Бог... воскресив нам Ісуса... Його Бог підвищив Своєю правицею на Начальника й Спаса*” (Дії 5:30,31).

-- “*Бог... Сина Свого прославив, Ісуса... Його воскресив Бог із мертвих*” (Дії 3:13,15).

-- “*Бог Ісуса Цього воскресив*” (Дії 2:24,32,33).

-- Ісус сам усвідомлював усе це, коли просив *Бога* прославити його (Ів.17:5 пор.13:32; 8:54).

Якби Ісус був Самим Богом, то усі ці наголошування були б недоречними тому, що Бог невмирущий. Ісус не потребував би спасіння, якби він був Богом. Те, що саме Бог возвеличив Ісуса показує вищість Бога над ним і окремішність Бога та Ісуса. Ніяк Христос не міг бути “істинним і вічним Богом у двох... іпостасях (природах)... Господом Богом і чоловіком”, як стверджує перша із 39 статей Англіканської Церкви. Навіть через саме значення цього слова істота може мати лише одну природу. Погодимось, що свідчень про те, що Христос був нашої людської природи, існує більш, ніж достатньо.

8.5 Відносини Між Богом Та Ісусом

ἸΘΕΒΙἸἸἸ ἸΝΟἸἸἸ

Те, як Бог воскресив Ісуса, змушує нас задуматися над відносинами між Богом та Ісусом. Якщо обидвоє вони, як стверджує вчення про трійцю, “рівновеликі... і однаково вічні”, тоді слід сподіватися, що їхні відносини є відносинами рівного з рівним. Але у нас є достатньо свідчень щоб вважати інакше. Відносини між Богом і Христом є такими ж, як і відносини між чоловіком і жінкою: “Всякому чоловікові голова -- Христос, а жінці голова -- чоловік, голова ж Христові -- Бог” (1Кор.11:3). Як чоловік є голова жінці, так і Бог є голова Христові, хоча у них та ж спільна мета, яка повинна бути між чоловіком і жінкою. Таким чином “Христос -- Божий!”, як і дружина належить до чоловіка.

Про Бога Отця часто говориться як про Христового Бога. Те, що про Бога говориться як про “Бога і Отця Господа нашого Ісуса Христа” (1Петр.1:3; Еф.1:17) навіть після вознесіння Христа на небо, свідчить, що такими є їхні *теперішні* стосунки, як це було і під час смертного життя Христа. Часом “трійкарі” сперечаються, кажучи, що про Христа як меншого від Бога говориться лише за його життя на землі. Новозавітні послання були написані після Христового вознесіння на небо, проте про Бога в них говориться як про Христового Бога і Отця. Ісус продовжує відноситися до Отця як до свого Бога.

Об’явлення, остання книга Нового Заповіту, була написана принаймні через 30 років після прославлення Христа і вознесіння, проте про Бога в

ἸΘΕΒΙΔΙΑ ἘΝΟΝΑ

ній йдеться як про Христового Бога і Отця (Об.1:6). У цій книзі воскреслий і прославлений Христос звертається до віруючих. Він говорить про “храм Бога Мого, ...Ім'я Бога Мого, ...місто Бога Мого” (Об.3:12). Це доводить, що навіть зараз Ісус думає про Отця як свого Бога -- і тому він (Ісус) не є Богом.

Такі ж відносини були в Ісуса з Отцем і під час його смертного життя. Він говорив про вознесення “до Свого Отця й Отця вашого” (Ів.20:17). На хресті Христос проявив свою людськість сповна: “Боже Мій, Боже Мій, нащо Мене Ти покинув?” (Мт.27:46). Неможливо було б зрозуміти ці слова, якби вони були сказані Самим Богом. Уже саме те, що Ісус молився до Бога “з голосінням великим та слізьми” вказує на справжню природу їхніх відносин (Євр.5:7; Лк.6:12). Безумовно, Бог не молився б Сам до Себе. І навіть зараз Христос молиться за нас Богові (Рим.8:26,27 пор.2Кор.3:18).

Як ми щойно пересвідчилися, відносини Христа з Богом під час його смертного життя засадничо не відрізняються від їх теперішніх відносин. Христос віносився до Бога як до свого Отця і до свого Бога і молився до Нього. Таке співвідношення між ними залишається і зараз після Христового воскресіння і вознесення. Під час свого життя на землі Христос був слугою Божим (Дії 3:13,26; Іс.42:1; 53:11). Слуга виконує волю свого пана і ніяким чином не є рівним своєму панові (Ів.13:16). Христос наголошував, що вся сила і влада, якою він володіє, походить від Бога, а не є його власною: “Я нічого не можу робити Сам від Себе, -- ...не шукаю бо волі Своєї, але волі Отця, що

ЇЄЄІÄÄ ²ŃŃÄ

послав Мене... Син нічого робити не може Сам від Себе” (Ів.5:30,19).

Відступ 27: “Бувши В Божій Подобі”

“Він (Ісус), бувши в Божій подобі, не вважав за захват бути Богові рівним, але Він умалив Самого Себе, прийнявши вигляд раба” (Фил.2:5-11). Ці вірші сприймаються так, наче Ісус був Богом, але під час народження став чоловіком. Якщо б це твердження було вірним, тоді знову вимагало б пояснення усе, про що йшлося у заняттях 7 і 8. Вважається, що не може окремих вірш іти всупереч головному напрямку вчення Біблії. Важливо, що це ледве не *єдине* місце, яке можна використовувати для пояснення “недостаючої ланки” у вченні про трійцю: як Ісус перетворився з Бога на небі на немовля в лоні Марії. Метою наведеного дослідження є показати справжнє значення цього уривка.

1. В цьому місці міститься кілька майже випадкових виразів, які у великій мірі суперечать ідеї трійці:
 - а) “Тому й *Бог* повищив” Ісуса “та *дав* Йому Ім’я” (в.9), -- свідчить, що Ісус не возвисив себе сам -- це зробив Бог. Звідси впливає також, що Ісус не був возвишений до того, як Бог зробив це воскресивши його.

ἸΕΒΕΙἸἈ ᾠΝΟἸἈ

б) Усе Христове упокорення себе і відповідне його возвищення Богом відбувалося “на славу *Бога Отця!*” (в.11). Тож Бог Отець не є рівновеликий із Сином.

2. Слід ретельно подумати над змістом цього уривка. Павло не просто так починає говорити про Ісуса. У Фил.1:8 він згадує про любов в Ісусі. А тоді у Фил.1:27 Павло знову говорить про важливість нашого стану *духу*. Ця тема розвивається на початку другої глави: “Щоб мали... одну згоду й один *розум*, ...але в *покорі*... нехай кожен дбає не про своє, але кожен і про інших. Нехай у вас будуть ті самі *думки*, що й у Христі Ісусі!” (Фил.2:2-5). Тож Павло говорить про важливість того аби думати так, як думав Ісус, тобто віддаватися покірному служінню іншим. Тож наступні після цього місця вірші показують покірність думки, яку виявляв Ісус, а не розповідають про якийсь перевтілення.

3. Ісус був “в Божій подобі”. Як ми уже довели в занятті 8.3, Ісус був людиною, тому даний вираз не може відоситися до Божественної природи Христа. Переклад у цьому місці N.I.V. у великій мірі невірний. Між іншим, слід зауважити, що деякі сучасні переклади, задумані для “полегшеного читання”, надають перевагу витонченості мови над точністю передачі змісту грецького тексту і намагаються подати у певних випадках радше парафраз, а не переклад. Класичним прикладом цьому є Фил.2:5-8. Однак, не слід заперечувати корисність таких перекладів в інших моментах.

Фил.2:7, говорячи, що Христос “прийняв вигляд раба”, доводить, що термін “подоба” (грецьке “μορφη”) не може відноситися до істотної природи. Він був у подобі Божій, але мав вигляд слуги.

ἸΘΕΒΙἸἈ ᾧΝΟἸἈ

Істотна природа слуги нічим не відрізняється від природи інших людей. Дотримуючись контексту можемо впевнено тлумачити це місце таким чином, що незважаючи на його досконалість -- розум Ісуса був цілком подібний Божому -- Ісус добровільно поведився як слуга. Кількома віршами далі Пвло заохочує нас “уподобитись Його (Христа) смерті” (Фил.3:10). Ми повинні поділяти “morphē”, тобто подобу Христа, яку він виявив у своїй смерті. Це не означає, що ми повинні поділяти з ним природу, яка була в нього тоді, бо ми і так маємо людську природу. Нам не треба змінюватися щоб мати людську природу, але нам слід змінювати свій спосіб мислення так, щоб ми мали “morphē” чи розумову подобу, яку мав Христос у своїй смерті.

Грецьке слово “morphē” означає вигляд, враження чи подібність. Про людей кажуть, що “вони мають *вигляд* (“morphē”) благочестя” (2Тим.3:5). Гал.4:19 говорить про “образ Христа”, який “*відіб'ється*” у віруючих. Через свій досконалий характер, досконало Божий спосіб мислення Ісус був “в Божій подобі”. Саме тому для нього не було “захватом” думати або вважати себе в цьому розумінні єдиним з Богом. N.I.V. подає цей вираз в іншому перекладі, кажучи, що Ісус вважав рівність з Богом незбагненною. Якщо таке тлумачення вірне (а воно підтримується також R.S.V.), тоді це повністю розвінчує теорію про те, що Ісус був Богом. У відповідності до перекладу N.I.V. Ісус ніколи не плекав надії про рівність з Богом. Він усвідомлював себе підвладним Богу, а не однаково рівним із Ним.

ἸΕΕΒΙΔΑ ῥΝΟΝΑ

4. Христос “умалив себе”, і це повертає нас до пророцтва про його розп'яття в Іс.53:12: “Що на смерть віддав душу свою”. “Прийнявши вигляд (поведінку) раба” він виявив услужливе ставлення до своїх послідовників (Ів.13:14), яке проявилось найбільшою мірою у його смерті на хресті (Мт.20:28). Іс.52:14 пророчив про страждання Христа, що на хресті “такий був змінений образ Його, що й не був людиною, а вигляд Його, що й не був сином людським!”. Це поступове упокорення себе “до смерті, і то смерті хресної” було чимось таким, що сталося під час його життя і смерті, а не при його народженні. Як ми уже показали, суть цього уривка полягає в *мисленні* Ісуса, в покірності, яка подається нам як приклад для наслідування. Тож ці вірші розповідають про Ісусове життя на землі, у нашій людській природі, а також про те, як він упокорив себе, незважаючи на те, що його мислення було повністю настроєне на Божий лад щоб розуміти наші потреби.
5. Якщо б Христос був Богом по своїй природі, а потім покинув цю природу і обрав людську, як стверджують трійкарі, намагаючись пояснити це місце, тоді Ісус в час свого перебування на землі не був “Богом істинним”, хоча трійкарі вважають, що таки був. Усе це показує суперечності, які створюються приписуванням таких надуманих людиною визначень, як трійця.
6. І на завершення, стосовно виразу “*бувши* в Божій подобі”: грецьке слово, перекладене як “бувши”, зовсім не означає “бувши від початку, споконвіків”. Дії 7:55 розповідає про Степана, який *був* “повний Духа Святого”. Він був сповнений Духом Святим тоді і якийсь час перед тим. Але він не *завжди* був сповнений ним. Інші приклади містяться в Лк.16:23; Дії 2:30; Гал.2:14. Тож, Христос, “будучи в Божій подобі”, лише означає, що

ЇЄЄІĂÀ ²ŃŃĂ

у нього був Божий вигляд (спосіб мислення). Тут не йдеться про те, що у нього цей вигляд був споконвіків.

ЗАНЯТТЯ 8: Запитання

1. Чи Біблія учить, що Бог є трійцею?
2. Назвіть три відмінності між Богом та Ісусом.
3. Чим із нижче наведеного Ісус відрізнявся від нас?
 - а) Він ніколи не грішив
 - б) Він був єдинородним сином Божим
 - в) Він би ніколи не зміг грішити
 - г) Він був змушуваний Богом до праведності.
4. Чим із нижче наведеного Ісус був схожий до Бога?
 - а) Він мав Божу природу під час свого земного життя
 - б) Він мав досконалий характер, такий, як в Бога
 - в) Він знав все, що знав Бог
 - г) Він був безпосередньо рівний з Богом.
5. Чим із нижче наведеного Ісус був схожий на нас?
 - а) Він мав усі наші спокуси і люські переживання
 - б) Він грішив, будучи малою дитиною
 - в) Він потребував спасіння
 - г) Він мав людську природу.
6. Які з нижче наведених тверджень вірні?
 - а) Ісус був досконалої природи і характеру
 - б) Ісус був грішної природи, але досконалого характеру
 - в) Ісус був як істинним Богом, так і істинною людиною
 - г) Ісус був такої ж природи, як Адам до гріхопадіння

ЇДЕДІАА ²НОНА

7. Чи мав Ісус змогу грішити?

ЗАНЯТТЯ 9

СЛУЖІННЯ ІСУСА

9.1 ПЕРЕМОГА ІСУСА

На попередньому занятті було показано, що Ісус поділяв нашу людську природу і так, як і ми, був спокушуваний до гріха. Відмінність між ним і нами полягає в тому, що він повністю подолав гріх. Маючи гріховну *природу* він завжди виявляв досконалий *характер*. Це диво мало б надихати нас увесь той час, коли ми все глибше усвідомлюємо його. У Новому Заповіті не раз наголошується на досконалому характері Христа:

-- Він був “випробовуваний в усьому, подібно до нас, окрім гріха” (Євр.4:15).

-- Він “не відав гріха”. “Гріха в Нім нема” (2Кор.5:21; Ів.3:5).

-- “Не вчинив Він гріха, і не знайшлося в устах Його підступу!” (ІПетр.2:22).

-- “Святий, незлобивий, невинний, відлучений від грішників” (Євр.7:26).

З євангельських оповідань видно, як ті, хто знав його, пізнавали в ньому ту досконалість, яка витікала з його характеру і проявлялася в його словах і діях. Дружина Пилата визнала, що він був “Праведником”, який не заслуговував покарання. А римський солдат, який спостерігав за поведінкою Христа, коли той висів на хресті, змушений був сказати: “Дійсно праведний був Чоловік Цей!”

ΝΕΟΓΕΝΕΣ ΝΟΝΑ

(Лк.23:47). Ще раніше під час свого життя Ісус кидав виклик юдеям: “Хто з вас може Мені докорити за гріх?” (Ів.8:46). Не було на це відповіді.

Через свій досконалий характер Ісус був Божим об’явленням в тілі (1Тим.3:16). Ісус діяв і говорив так, як би це робив Бог, якби Він був чоловіком. Тож він був досконалим відображенням Бога, -- “*Образом* невидимого Бога” (Кол.1:15). Саме тому не існує ніякої потреби смертним людям дійсно бачити Бога. Як пояснював Ісус: “Хто бачив Мене, той бачив Отця, то як же ти кажеш: “Покажи нам (справжнього) Отця?” (Ів.14:9).

Живучи у грішному світі і будучи мученими гріхом у самій нашій природі, нам важко усвідомити повноту і неосяжність духовної вищості Христа; усвідомити, що людина з нашою природою повинна сповна виявляти Божу праведність у своєму характері. Щоб у це повірити, треба мати віру більшу, ніж просто сприймати богословські вчення про те, що Христос був Самим Богом. Зрозуміло, що хибні вчення про трійцю і “Божественність Христа” є такими розповсюдженими через легкість їх сприйняття.

Христос повинен був померти тому, що мав нашу природу. Через Марію він був нащадком Адамовим, а усі діти Адамові повинні вмирати (1Кор.15:22). Усі Адамові нащадки повинні були вмирати через Адамів гріх, незважаючи на їх особисту праведність: “Смерть панувала, ...за переступ одного (Адама) померло багато, ...суд за один прогріх (Адамів) -- на осуд (на смерть)... через переступ одного на всіх людей *прийшов осуд*”, а тому він повинен був

ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

померти (Рим.5:14-19 пор.6:23). Як на Адамового нащадка осуд “перейшов” на Христа, тож він повинен був вмерти, бо за гріх Адамів усі його нащадки були зараховані до грішників гідних смерті. Бог не змінив цього правила, Він поширив його дію також і на Христа. “Бо Того, Хто не відав гріха, Він (Бог) учинив за нас гріхом” (2Кор.5:21).

Усі Адамові нащадки, крім Ісуса, заслуговують на це покарання, бо усі ми особисто згрішили. Ісус повинен був померти через нашу природу, поділяючи те прокляття, яке впало на Адамових нащадків. Однак тому, що він особисто не вчинив нічого гідного смерті, “Бог воскресив Його, пута смерти усунувши, - - вона бо тримати Його не могла” (Дії 2:24). Христос “об’явився Сином Божим у силі, за духом святости, через воскресення з мертвих” (Рим.1:4). Тому саме через досконалий характер Христа, його “дух святости”, він воскрес у славі.

Христос помер на хресті не *лише* тому, що був людської природи. Він добровільно віддав своє досконале життя, як дар для нас. Він виявив свою любов до нас, умерши “ради наших гріхів” (1Кор.15:3), знаючи, що своєю смертю він здобуде наше остаточне спасіння від гріха і смерті (Еф.5:2,25; Об.1:5; Гал.2:20). Тому, що Ісус був досконалим за своїм характером, він міг перемогти наслідок гріха, ставши першим, хто воскрес із мертвих і отримав безсмертне життя. Тож кожен, хто виявляє себе во Христі через хрищення і через наслідування Христа у житті, має надію на таке ж воскресіння і винагороду.

ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

У цьому полягає славне значення Христового воскресіння. Це є “доказом” того, що ми воскресемо і будемо суджені (Діх17:31), і, якщо ми були справді такими, як він, отримаємо його винагороду безсмертного життя, “*знавши* (без сумніву), що Той, Хто воскресив Господа Ісуса, воскресить з Ісусом і нас” (2Кор.4:14; 1Кор.6:14; Рим.6:3-5). Як грішники ми заслуговуємо на вічну смерть (Рим.6:23). Але через Христове досконале життя, його покірну смерть і воскресіння, Бог може запропонувати нам *дар* життя вічного у повній відповідності до всіх Своїх правил.

Щоб усунути наслідки наших гріхів Бог “рачує праведність” (Рим.4:6) нам залежно від нашої віри в Його обітниці спасіння. Знаємо, що гріх приносить смерть, тож, якщо справді віримо, що Бог врятує нас від неї, мусимо вірити, що Він вважатиме, наче ми праведні, хоча ми особисто не є такими. “Бо Того, Хто не відав грха, Він (Бог) учинив за нас гріхом, щоб стали ми Божою правдою *в* Нім!” (2Кор.5:21), тобто були *во* Христі через хрищення і життя за його прикладом. Тому для тих, хто “в Христі Ісусі”, він “став нам... праведністю ж, і освяченням, і відкупленням” (1Кор.1:30, 31); тому наступний вірш заохочує нас восхваляти Христа за ту велич, якої він досягнув: “Правда бо Божа з’являється в ній (Євангелії) з віри в віру” (Рим.1:17). Тож для того щоб знати справжню Євангелію, необхідно розуміти ці речі.

Усе це стало можливим через воскресіння Христа. Він був “первістком” з усього врожаю людських

ΝΕΟΓΕΝΕΣ ΝΟΝΑ

істот, які стануть безсмертними завдяки його досягненню (1Кор.15:20), “первістком” нової духовної родини, яка отримує Божу природу (Кол.1:18 пор. Еф.3:15). Тож Христове воскресіння зробило можливим те, що Бог вважає віруючих во Христі за праведних, бо вони прикриті його праведністю. Христос “був виданий за наші гріхи, і воскрес для виправдання нашого” (Рим.4:25), тобто “праведності”.

Щоб насправді переконатися, що Бог може вважати нас досконалими, необхідно вірити в це свідомо і вдумливо. Христос може поставити нас перед судним тронем “непорочними” перед своєю славою, “святими і непорочними і неповинними перед Собою” (Юд. в.24; Кол.1:22 пор. Еф.5:27). З нашою гріховною природою і постійними духовними невдачами, нам потрібна міцна віра щоб справді уявити це. І це не та віра, якої достатньо щоб підняти руку на евангелізаційних зборах або дійти до академічного сприйняття низки вчень. Саме досконале розуміння Христового воскресіння спонукає нас вірити: “Бог, що з мертвих Його воскресив, ...щоб була ваша віра й надія (на таке ж воскресіння) на Бога” (1Петр.1:21).

Лише через належне хрищення во Христа ми можемо бути “во Христі”, а отже й бути прикритими його праведністю. Через хрищення ми поєднуємо себе з його смертю і воскресінням (Рим.6:3-5), які є засобами нашого порятунку від гріхів наших, і стаємо “виправданими” або зачисленими до праведних (Рим.4:25).

ΝΕΟΓΕΝΕΣ ΝΟΝΑ

Ті дивовижні речі, які ми розглянули в цьому розділі, є для нас досить незбагненими, якщо ми неохрищені. Під час хрищення ми поєднуємо себе із кров'ю Христа, пролитою на хресті. Віруючі “випрали одіж свою та вибілили її в крові Агнця” (Об.7:14). Образно кажучи, тоді вони зодягнулися в білі одежі, виявляючи праведність Христа, яка зараховується їм (Об.19:8). Все ще можливо замастити ці білі одежі внаслідок нашого гріха (Юд. в.23). Коли ж ми вчиняємо це після хрищення, то повинні знову використати кров Христа щоб випрати їх, вимолюючи прощення в Бога через Христа.

Звідси випливає, що після хрищення ми все ще потребуємо боротися щоб залишатися у тому благословенному стані, в який ми увійшли охристившись. Існує потреба у постійному щоденному справдженні себе на протязі кількох хвилин кожного дня з постійною молитвою і проханням прощення. Виконуючи це ми завжди будемо покійно впевнені, що через наше заслонення Христовою праведністю, ми справді будемо в Царстві Божому. Ми повинні намагатися залишитися вірними *во* Христі в день нашої смерті або повернення Христа, “щоб знайтися в Нім не з власною (нашою) праведністю, ...але з тією, що з віри в Христа, праведністю від Бога за вірою” (Фил.3:9).

Багаторазове наголошування на *вірі*, яка зараховується в праведність, свідчить, що ні в якому випадку ми не можемо заробити своє спасіння ділами, спасіння -- це благодать: “Бо спасені ви

ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

благодаттю через віру, а це не від вас, то -- дар Божий, не від діл” (Еф.2:8,9). Так само, як виправдання і праведність є “дарами”, даром є і спасіння. Тож наше спонукання до виконання всякого християнського служіння мало б походити від вдячності за те, що Бог зробив для нас, -- зарахував нас через Христа до праведних і, таким чином, показав нам шлях до спасіння. Смертельно небезпечно вважати, що ми будемо врятовані, якщо творитимемо діла. Думаючи так, ми просто не зможемо добитися спасіння. Це *дар*, якого ми не можемо заробити, але у відповідь на який можемо лише бути глибоко вдячними і люблячими, що відобразатиметься в наших ділах. Справжня віра неминує породжує справи (Як.2:17).

9.2 КРОВ ІСУСА

У новому Заповіті дуже часто стверджується, що наше виправдання і спасіння відбувається через кров Ісуса (напр. Пв.1:7; Об.5:9; 12:11; Рим.5:9). Щоб усвідомити важливість крові Христової ми повинні уявити, що існує Біблійне правило: “Душа кожного тіла -- кров його вона” (ЗМ.17:14). Тіло не може жити без крові, тож вона є символом життя. Це пояснює важливість такого висловлювання Христа: “Якщо ви споживати не будете тіла Сина людського й пити

ΝΕΟΓΕΝΕΣ ΝΟΝΑ

не будете крові Його, то в собі не будете мати життя” (Ів.6:53).

Гріх породжує смерть (Рим.6:23), тобто проливання крові, яка підтримує життя. Саме тому від ізраїльтян вимагалось проливати кров кожного разу, коли вони грішили, щоб нагадувати їм про те, що гріх породжує смерть. “І майже все за Законом (Мойсеевим) кров’ю очищується, а без пролиття крові не має відпущення” (гріхів -- Євр.9:22). Саме тому неприйнятним було прикриття Адама і Єви фіговими листками. Бог вбив ягня щоб зодягнути їх “в одержу шкуряну” і прикрити їхній гріх. Так само Авелеве пожертвування тварин сприймалося краще, ніж жертвування Каїном овочів, бо Авель усвідомлював правило, що без пролиття крові не може бути прощення і сприйнятного підходу до Бога (ІМ.4:3-5).

Ці випадки вказують на надзвичайну важливість крові Христа. Це особливим чином виражалося у подіях Пасхи, коли Божі люди повинні були нанести кров агнця на свої одвірки щоб отримати спасіння від смерті. Ця кров вказувала на кров Ісуса, якою ми повинні покрити себе. До Христа юдеї повинні були жертвувати тварину за свої гріхи у відповідності до Закону Божого, отриманого через Мойсея. Однак це проливання крові тварини відбувалося лише для повчання. Гріх карається смертю (Рим.6:23). Неможливо було, щоб людина могла вбити тварину взамін власної смерті або як дійсного свого представника. Та тварина, яку жертвували, не мала ніякого уявлення про добро і зло. Вона не

ΝΕΟΛΕΪΒ ἘΝΟΝΑ

замінювала людину сповна: “Бо тож неможливе, щоб кров биків та козлів знімала гріхи!” (Євр.10:4).

Тож виникає запитання: “Чому юдеї повинні були жертвувати тварин, коли грішили?”. У Гал.3:24 Павло підсумовує різні відповіді на це запитання: “Закон виховником був до Христа”. Тварини, яких вони вбивали як жертви за гріх, повинні були бути незаплямованими, без вади (2М.12:5; 3М.1:3,10 і т.п.). Це вказувало на Христа, “неперечне і чисте Ягня” (ІПетр.1:19). Тож кров цих тварин *представляла* кров Христа. Його смерть “була для відкуплення від переступів, учинених за першого заповіту” (Євр.9:15), тобто за Мойсеєвого закону (Євр.8:5-9). Усі жертви, які вчинялися по закону, вказували на Христа, жертву досконалу, що “власною жертвою знищив гріх” (Євр.9:26; 13:11,12; Рим.8:3 пор. 2Кор.5:21).

У розділі 7.3 ми пояснювали, як увесь Старий Заповіт, особливо Закон Мойсея, вказує на Христа. У відповідності до Закону шлях спілкування з Богом пролягав через Первосвященника. За Старим Заповітом він був посередником між Богом і людьми так само, як Христос є за Новим Заповітом (Євр.9:15). “Закон бо людей ставить первосвященниками, що немочі мають, але слово клятви... ставить Сина, Який досконалий навіки!” (Євр.7:28). Через те, що вони самі були грішними, ці люди не мали змоги отримати справжнє спасіння для людей.

Тварини, яких жертвувати за гріх, не були справжніми представниками грішників. А вимагалось пожертвувати саме досконалу людську

ΝΕΟΑΕΪΒ ΞΝΟΝΑ

істоту, яка була б повноцінним представником грішної людини і вчинила б прийнятну жертву за гріх, і люди могли б скористатися цим, поєднуючи себе з тією жертвою. Таким же чином потрібен був досконалий Первосвященник, який міг би співчувати грішним людям, і за яких він би молився, будучи спокушуваним, як і вони (Євр.2:14-18).

Ісус досконало задовольняє цю вимогу: “Отакий бо потрібний нам Первосвященник: святий, незлобливий, невинний” (Євр.7:26). Йому не треба безперервно приносити жертву за власні гріхи, і він аж ніяк не заслуговує смерті (Євр.7:23,27). У світлі сказаного Святе Письмо вважає Христа нашим священником: “Тому може Він завжди й спасати тих, хто через Нього до Бога приходять, бо Він завжди живий, щоб за них заступитись” (Євр.7:25). Через те, що в нього була людська природа, Христос, як наш ідеальний Первосвященник, “міг співчувати недосвідченим та заблудженим, бо й *сам він* перейнятий слабкістю” (Євр.5:2). Це нагадує твердження про Христа: “То й Він став учасником” нашої людської природи (Євр.2:14).

Як і юдейські первосвященники заступалися за Божий народ Ізраїля, так і Христос є священником лише для духовного Ізраїля -- тих, хто охристився во Христа, усвідомивши справжню Євангелію. Він є “Великим Священником над *домом Божим*” (Євр.10:21), який складається із тих, хто народився заново через хрищення (1Петр.2:2-5), і має справжню євангельську надію (Євр.3:6). Тож усвідомлення

ΝΕΟΑΓΙΪΣ ἁΝΘῨ

дивовижних переваг Христового священництва повинно захочувати нас до хрищення в нього. Без цього він не заступатиметься за нас.

Охристившись во Христа ми повинні пристрасно і сповна користуватися його священництвом. Насправді маємо певну відповідальність за те, чому присвячуємо своє життя. "Отож, завжди приносимо Богові жертву хвали, цебто плід уст, що Ім'я Його славлять" (Євр.13:15). Божий план послання Христа як нашого священника призначений для того, щоб ми прославляли Бога. Тож маємо завжди звертатися до Бога через Христа щоб восхваляти Бога. У Євр.10:21-25 перелічено ряд відповідальностей, які покладаються на нас у відповідності до того, що Христос є нашим Первосвященником: "Маємо й Великого Священника над домом Божим, --

1. то приступімо (до Бога) з щирим серцем, у повноті віри, окропивши серця від сумління лукавого та обмивши тіла чистою водою!" Розуміння Христового священництва означає, що ми повинні охреститися в нього ("обмити тіла") і ніколи не повинні допускати злих думок у своїй свідомості. Якщо віримо у Христове заступництво, то поєднуємо себе з Богом через Христову жертву.
2. "Тримаймо непохитне визнання надії". Ми не повинні ухилятися від істинного вчення, яке привело нас до розуміння Христового священництва.
3. "І уважаймо один за одним для заохоти до любови... Не закидаймо збору свого". Ми повинні пов'язувати себе з любов'ю до інших, хто розуміє і користує із священництва Христа. Це

ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

відбувається саме через зібрання для спільного служіння, через яке ми згадуємо Христову жертву (див. розділ II.3.5).

Усвідомлення цього повинно сповнювати нас покірною вірою в те, що ми дійсно отримуємо спасіння, якщо охрестимося і житимемо во Христі: “*Отже, приступаймо з відвагою до престолу благодаті, щоб прийняти милість та для своєчасної допомоги знайти благодать*” (Євр.4:16).

9.3 ЖЕРТВА ЗА НАС І ЗА СЕБЕ

Юдейський первосвященник повинен був перш за все принести жертву за власні гріхи, а вже потім -- за гріхи людські (Євр.5:1-3). Христова жертва мала такі ж дві складові. Хоча у нього не було своїх власних гріхів, Ісус все ще залишався людиною, і йому було потрібне спасіння від смерті. Це спасіння йому дав Бог за його власну жертву. Тому Ісус вмер щоб отримати спасіння для нас. Багато місць у Писаннях свідчать про це.

Цей розділ служить каталогом віршів, які доводять, що Христова жертва служила на користь як йому самому, так і нам. Свідчень у цьому каталозі значно більше, ніж достатньо для того щоб довести це. Але я сподіваюся, що ця тема є істотно важливою для усвідомлення того, чи належно ми розуміємо

ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

людськість нашого Господа. Закінчивши цю книгу, на певній ступені розвитку у майбутньому у Вас може з'явитися бажання глибше задуматись над цим, і тому ми наводимо увесь цей матеріал.

-- Первосвященник “повинен як за людей, так само й за себе самого приносити жертви за гріхи... Так і Христос” відтворив у цьому розумінні образ Первосвященника за Мойсеевим законом (Євр.5:3,5). Грецьке слово, яке перекладене як “повинен”, має особливе значення бути винним гроші; це вказує на те, що наш Господь викупив своє власне збавлення і наше також. Саме через його власну людськість (Євр.5:3) він був змушений зробити це. Це не означає, що він мав якісь власні гріхи, які йому треба було спокутувати. Цього неможливо переоцінити. Ми викуплені кров'ю його жертви -- і він сам також.

-- Христос “потреби не має щодня, як ті первосвященники, перше приносити жертви за власні гріхи, а потому за людські гріхи, -- бо *Він* це раз назавжди *вчинив*” (Євр.7:27). Немає ніякого сумніву, що Павло наголошує на схожості між подвійною жертвою священника і Христа. Він наголошує на цьому знову у Євр.9:7 (пор. в.12,25). Різниця в тому, що Христос зробив це раз і назавжди, а Первосвященник робив це щороку. Якби відмінність полягала лише в тому, що Христос пожертвував тільки за людей, то на цьому б наголошувалося. Зверніть увагу, що Христова жертва була принесена за його власні “гріхи”, які були окремими від людських -- його “гріхи” не були нашими, які він ніс тому, що таким чином він приніс

ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

окрему жертву за нас. Оскільки в Ісуса був досконалий, безгрішний характер, слово “гріхи” тут означає інший спосіб зображення гріховної людської природи. За способом метонімії, про причину (грішну природу) говориться як про наслідок. Але знову слід наголосити, що наш Господь був досконалим, і його не можна звинувачувати в гріху.

-- Бог “з мертвих підняв великого Пастиря... кров'ю вічного заповіту, Господа нашого Ісуса” (Євр.13:20), тобто його власною кров'ю. Таким чином наш Господь був як пастирем, так і заколотим агнцем, і він сам прийшов на смерть, і його ж кров'ю Бог воскресив його. Таким же чином він був і жертвою і священником.

-- Зах.9:9 висловлюється влучно: “Ось Цар (Ісус) твій до тебе гряде, справедливий і повний спасіння (себе - прим. А.V.)”. Ось ці два наявних способи перекладу підказують, що, врятувавши себе, наш Господь приніс порятунок і нам. Через жертву на хресті Ісус викупив свою власну природу *так, що* зміг здобути відкуплення і для нас. Безглуздо думати про його смерть поза значенням її мети -- нашого спасіння.

-- Слід усвідомити, що усі згадки щодо проливання крові через пожертвування тварин у відповідності до закону певним чином стосуються жертви Христа. Вівтар, символ Христа, очищався щороку кров'ю (2М.30:10), показуючи, як Христос освячував себе власною жертвою. Насправді вся скинія нагадувала про Христа і повинна була бути очищеною кров'ю (Євр.9:23). Наявне обладнання скинії саме по собі не вчиняло ніякого гріха, проте вимагало очищення

ΝΕΟΛΕΪΒ ἸΝΟΝΑ

через саме своє поєднання з гріхом. Те саме стосується і Господа. Сам Первосвященник повинен був починати своє служіння, будучи скропленим кров'ю, і Христос також потребував своєї власної жертви щоб почати служити для нас на Небі (ЗМ.8:23).

Те, що Ісус спокутував за Себе, не значить, що він особисто був грішним. Принесення власної жертви за гріх не завжди означає, що той, хто її приносить, згрішив (напр. у ЗМ.12 жінка повинна була робити це після пологів).

9.4 ІСУС ЯК НАШ ПРЕДСТАВНИК

Ми пересвідчилися, що жертви тварин не представляли в повній мірі грішних людей. Ісус *був* нашим представником, будучи “у всьому подібним братам” (Євр.2:17). Він “смерть скуштував з всіх” (Євр.2:9). Коли ми грішимо, наприклад, коли сердимося, Бог може простити нас “через Христа” (Еф.4:32). Це тому, що Бог може порівняти нас із Христом, такою ж людиною, як і ми, який був спокушуваний до гріха, наприклад, щоб розсердитися, але долав усяку спокусу. Тож Христос, будучи нашим представником, є засобом, за допомогою якого Бог може явити нам Свою милість, зберігаючи одночасно Свої праведні закони.

ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Якби Ісус був Богом замість того, щоб бути істотою виключно людської природи, він не міг би стати нашим представником. Це ще один приклад того, як одна хибна думка призводить до іншої такої ж. Ось тому богослови вигадали багато різних складних способів на пояснення смерті Христа. Розповсюджений погляд, притаманний схибленому християнству, полягає у тому, що через свої гріхи людина стала боржником у Бога, і сама була не в змозі сплатити їх. Тоді Христос сплатив борг кожного віруючого своєю кров'ю, пролитою на хресті. Багато проповідників-евангелістів пояснюють це таким чином: “Це так, наче усіх нас вишикували вздовж стіни, щоб диявол нас розстріляв. Тоді Ісус виступив наперед і диявол розстріляв його замість нас, тому ми тепер ми є вільними”.

Ці до дрібниць продумані теорії не мають ніякої надійної підтримки у Біблії. Існує очевидна суперечність в тому, що коли б Христос помер *замість* нас, тоді ми не повинні були б помирати. Оскільки ми все ще маємо людську природу, то ми все ще повинні вмерти. Спасіння від гріха і смерті остаточно об'явиться на суді (коли нам буде даровано безсмертя). Ми не отримали його в час смерті Христа. Смерть Христа знищила диявола (Євр.2:14), а не диявол знищив Христа.

Біблія учить нас, що спасіння можливе через смерть/воскресіння Христа, а не лише через його смерть. “Христос умер за нас” один раз. Теорія заміщення мала б означати, що він повинен би був помирати за кожного із нас особисто.

ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

Якщо Христос сплатив борг своєю кров'ю, то наше спасіння стає чимось таким, на що ми сподіваємось по праву. Те, що спасіння є даром, принесеним Божою милістю і прощенням, втрачає зміст, якщо ми розглядаємо Христову жертву як сплату боргу. З цього випливає, наче розгніваний Бог заспокоївся, як тільки побачив справжню кров Ісуса. Однак, коли ми каємося, Бог бачить Свого Сина, як нашого представника, якого ми намагаємося наслідувати, а не поєднуємо себе з Христовою кров'ю, як талісманом. Багато “християнських” гімнів і пісень містять неймовірну кількість учень, хибних у цьому розумінні. Більшість хибних учень втовкмачуються в людські голови через музику, а не через свідоме Біблійне навчання. Треба завжди бути напоготові щодо такого виду промивання мозгів.

Трагічно, але прості слова “Христос умер за нас” (Рим.5:8) повсюдно сприймаються хибно так, начебто Христос умер замість нас. Існує цілий ряд паралельних місць у посланнях Рим.5 і 1Кор.15 (напр. в.12 = 1Кор.15:21; в.17 = 1Кор.15:22). “Христос умер за нас” (Рим.5:8) узгоджується із “Христос був умер ради наших *грівів*” (1Кор.15:3). Його смерть повинна була прокласти шлях, на якому ми можемо здобути прощення наших грівів. Саме в цьому розумінні “Христос” умер за нас”. Слово “за” не обов'язково означає “замість”. Христос помер “ради наших грівів”, а не “замість” них. Саме тому Христос може “заступитись” за нас (Євр.7:25), а не “замість” нас. Так само “за” не означає “замість” у Гал.1:4.

9.5 ІСУС І ЗАКОН МОЙСЕЯ

Оскільки Ісус, ставши досконалою жертвою за гріх та ідеальним Первосвященником, насправді міг здобути спасіння для нас, то стара система жертвоприношення втратила своє значення після його смерті (Євр.10:5-14). “Коли бо священство змінюється (від левитів до Христа), то з потреби буває переміна й Закону” (Євр.7:12). Христос став священником “не за законом тілесної заповіді (тобто лише тому, що будучи нащадком Левія, людина могла бути священником), але з сили незнищального життя”, яке він отримав через свою досконалу жертву (Євр.7:16). Тож “попередня бо заповідь (тобто закон Мойсея) відкладається через неміч її та некорисність. Бо не вдосконалив нічого Закон. Запроваджена ж краща надія (через Христа)” (Євр.7:18,19).

Звідси стає очевидним, що з жертвою Христа закон Мойсея завершився. Продовжувати вірити у людське священство або далі жертвувати тварин означало би, що ми не сприймаємо Христової перемоги. Такі вірування означають, що ми не сприймаємо Христової жертви як цілком успішної і відчуваємо, що для нашого виправдання необхідні справи, а не єдино віра во Христа. “Перед Богом Законом ніхто не виправдується, ...бо “праведний житиме вірою”” (Гал.3:11 пор. Ав.2:4). наша власна

ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

залізна воля до підкорення себе букві Божих законів не принесе нам виправдання. Без сумніву, кожен, хто читає ці слова уже порушував ці закони.

Якщо ми збираємося дотримуватися закону Мойсея, то повинні намагатися дотримуватися його *повністю*. Недотримання лише одного його положення означає прокляття для того, хто вважає себе під ним: “А всі, хто на діла Закону покладаються, -- вони під прокляттям. Бо написано: “Проклятий усякий, хто не триває в усьому, що написано в книзі Закону, щоб чинити оте!”” (Гал.3:10). Слабкість нашої людської природи означає, що для нас є неможливим повністю дотримуватися закону Мойсея, але завдяки повній покірності Христа цьому закону ми звільняємося від всякого обов'язку дотримуватися його. Наше спасіння -- це дар Божий через Христа, а не наша власна заслуга від покірності. “Бо що було неможливе для Закону, у чому був він безсилий тілом, -- Бог послав Сина Свого в подобі гріховного тіла, і за гріх (тобто жертвоприношенням за гріх) осудив гріх у тілі” (Рим.8:3).

Саме тому у нас більше немає обов'язку дотримуватися кожного положення закону Мойсея. У занятті 3.4 ми пересвідчилися, що Новий Заповіт во Христі замінив Старий Заповіт Мойсеєвого закону (Євр.8:13). Своєю смертю Христос змив “рукописання на нас, що наказами було проти нас (через нашу неспроможність повністю дотримуватись закону), -- Він із середини взяв його та й прибавив його на хресті... тож, хай ніхто вас не

ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

судить за їжу, чи за питво (жертви), чи за чергове свято, чи за новомісяччя, чи за суботи, -- бо це -- тінь майбутнього, а тіло -- Христове” (Кол.2:14-17). Це цілком зрозуміло -- завдяки смерті Христа на хресті Закон був усунений так, що ми повинні відкидати всякий тиск щодо нашого дотримання його положень, а саме -- святкування субот. Як і все інше в Законі, мета цих положень полягала у вказуванні на Христа. Після його смерті їхнє призначення сповнилося, а отже не існує ніякої потреби у подальшому їх дотриманні.

У першому столітті церква перших християн відчувала постійний тиск з боку православних юдеїв щодо дотримання положень Закону. На протязі всього Нового Заповіту часто зустрічаємо попередження про відхилення таких домагань. У світлі всього цього виглядає дивним, що в наші дні існує ряд конфесій, які обстоюють часткове дотримання Закону. Як ми уже довели раніше, будь-яка спроба отримати спасіння через дотримання Закону повинна ставити на меті його *повне* дотримання, інакше ми само собою стаємо прокляті за недотримання його (Гал.3-10)

Людській природі присуща риса, яка схиляє людину що думки про виправдання через діла. Нам подобається вважати, що ми заробляємо на наше прощення. З цієї причини обов'язкова сплата десятини, носіння розп'яття, читання багатьох молитв, молитва у певній позі та інше -- усе це є загальноприйнятими положеннями багатьох релігій. Спасіння *лише* через віру во Христа є майже

ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

неповторним вченням для істинного християнства, яке опирається на Біблію.

Застереження щодо дотримання любих положень Закону Мойсея заради здобуття спасіння проходять через увесь Новий Заповіт. Дехто навчав, що християни повинні обрізатися у відповідності до закону Мойсея і “дотримуватися закону”. Яків гнівно засуджував цю думку від імені істинних віруючих: “Ми того не доручували” (Дії 15:24). Петро говорив про тих, які навчали про потребу законопослушності, як про тих, “що учням на шию кладуть ярмо, якого ані наші отці, ані ми не змогли понести? Та ми віруємо, що спасемося благодаттю Господа Ісуса (на відміну від їхніх справ законопослушності)” (Дії 15:10,11). Також натхненний Павло часто досить відверто наголошує на цьому ж: “Людина не може бути виправдана ділами Закону, але тільки вірою в Христа Ісуса, ...щоб нам виправдатися вірою в Христа, а не ділами Закону. Бо жодна людина ділами Закону не буде виправдана! ...Законом ніхто не виправдовується... І в усім, у чому ви не могли виправдатись Законом Мойсеевим, через Нього (Христа) виправдовується кожен віруючий (Гал.2:16; 3:11; Дії 13:39).

Незаперечною ознакою відступництва загально прийнятого християнства є те, що багато в чому вони наслідують Закон Мойсея, незважаючи на зрозуміле і поширене вчення, наведене вище, яке полягає в тому, що християни не повинні дотримуватися цього закону, бо він був відмінений Христом. А тепер задумаємося над тими

Ἡ ἘΘΕΣΙΣ τῆς ΝΟΜΑ

очевидними причинами, чому сучасне “християнське” віросповідання ґрунтується на Законі Мойсея:

СВЯЩЕННИКИ

Католицька та Анґліканська церкви відверто використовують систему людського священництва. Римо-католики вважають Папу рівнозначним юдейському первосвященнику. “*Один* Посередник між Богом та людьми, -- людина Христос Ісус” (1Тим.2:5). Тож неможливо, щоб Папа або священники були нашими посередниками, як ними були священники за Старого Заповіту. Тепер Христос є нашим Первосвященником на Небі, який звертає наші молитви до Бога.

Немає ніяких біблійних свідчень про те, що влада, якою володіли сповнені Духом старійшини першого століття, наприклад, Петро, була передана наступним поколінням або Папі зокрема. Навіть, якщо погодитись із можливістю такої передачі влади, то немає ніяких доказів, що Папа і його священники є саме тими, на кого спала духовна мантия старійшин першого століття.

Після того, як дари Духа були відібрані, усі віруючі мають однаковий доступ до Духа-Слова у Біблії (див. заняття 2.2 і 2.4). Тож усі вони браття, і ніхто з них не має вищого духовного становища над іншими. Насправді усі істинні віруючі є членами нового священництва по причині свого хрищення во

ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

Христа в тому розумінні, що вони випромінюють Боже світло у темному світі (ІПетр.2:9). Тож вони стануть царями-священниками Царства, коли воно буде встановлене на землі в час повернення Христа (Об.5:10).

Католицький звичай звертання до їхніх священників "отче" ("Папа" також означає "отець") є очевидним запереченням виразно сказаного Христом: "І не називайте нікого отцем на землі, -- бо один вам Отець, що на небі" (Мт.23:9). Справді, Ісус застерігав щоб не величати нікого в такій мірі духовної поваги, як цього вимагають сучасні священники: "А вчителями не звіться, -- бо один вам Учитель, а ви всі брати" (Мт.23:8).

Витієваті одержі, які носять священники, єпископи та інші служителі походять від особливого вбрання, яке носили священники і первосвященник за часів Мойсеевого закону. Це вбрання вказувало на досконалий характер Христа, і, як усе в Законі, отримало своє здійснення тепер. Виглядає справді трагічно, що вбрання, яке мало на меті вихвалити славу Христа, тепер використовується щоб возвеличити славу людей, які його носять, а деякі з котрих навіть визнають, що не сприймають Христового воскресіння чи, навіть, існування Бога.

Католицьке бачення Марії як священника є великою помилкою. Ми звертаємося зі своїми молитвами во ім'я ХРИСТА, а не Марії (Ів.14:13,14; 15:16; 16:23-26). Нашим єдиним священником є Христос, а не Марія. Ісус поучав Марію, коли вона намагалася схилити

ΝΕΟΛΕΪΒ ΖΝΟΝΑ

Його вчинити щось для інших (Ів.2:2-4). Бог, а не Марія, приводить людей до Христа (Ів.6:44).

СПЛАТА ДЕСЯТИНИ

Це також було положенням Мойсеевого Закону (4М.18:21), де говорилося, що юдеї повинні жертвувати десятину свого достатку священничому роду Левія. Оскільки зараз відсутнє людське священництво, немає більше ніякого обов'язку платити десятину якомусь церковному старійшині. І знову, одна хибна думка (у цьому випадку щодо священників) призлела до іншої хиби (сплати десятини). Сам Бог *не потребує* наших пожертв, бо Йому належить все (Пс.50:8-13). Ми лише повертаємо Богові те, що отримали від Нього (ІХр.29:14). Неможливо нам отримати спасіння в результаті матеріального жертвоприношення, наприклад, грошей. У вдячність Богові за Його великий дар для нас маємо жертвувати не лише десятку частину наших горшей, але й усе наше життя. Павло подавав приклад у цьому, щиро виконуючи те, що проповідував: “Повіддавайте ваші тіла на жертву живу, святу, приємну Богові, як розумну службу вашу” (Рим.12:1).

М'ЯСО

ΝΕΟΛΕΪΒ ΖΝΟΝΑ

Юдейський Закон вважає деякі види м'яса нечистими, цю практику, особливо щодо свинини, застосовують у наш час ще деякі конфесії. Через те, що Христос відмінив Закон на хресті, "хай ніхто вас не судить за їжу, чи за питво" (Кол.2:14-16). Таким чином у наш час відкинуті вимоги закону Мойсея щодо цього, бо Христос уже прийшов. Саме на нього вказували "чисті" страви.

Ісус зрозуміло вияснив, що ніяка страву не може духовно занечистити людину, бо це стається від того, що виходить із серця (Мр.7:15-23). Говорячи це, він оголосив *усяку* їжу "чистою". Петро (Дії 10:14,15), як і Павло, засвоїв такий же урок: "Я знаю, і пересвідчений у Господі Ісусі, що нема нічого нечистого в самому собі" (Рим. 14:14). Перед цим Павло доказував, що відмова від певних видів м'яса "нас до Бога не зближує" (1Кор.8:8). Найбільш викривальним з усіх є застереження, що схиблені християни будуть навчати людей "стримуватися від їжі, яку Бог створив на поживу з подякою віруючим та тим, хто правду пізнав" (1Тим.4:3).

9.6 СУБОТА

Одне з найбільш поширених поєднань між сучасним "християнським" віросповіданням і Законом Мойсея проявляється в думці про те, що ми повинні

Ἡ Ὁμολογία τῆς Ἑβδομάδος

дотримуватись суботи. Деякі общини стверджують, що ми повинні дотримуватись юдейської суботи, як зазначено в Законі. Багато-хто вважає, що християни повинні мати особливий день тижня, призначений для богослужінь, який вони називають неділею. Перше, що треба в'яснити, це те, що субота була останнім днем тижня, коли Бог відпочивав після шести днів творіння (2М.20:10,11). Неділя (в англійському календарі) є першим днем тижня і невірно відзначати цей день як суботу. Субота була особливим "знаком поміж Мною (Богом) та між ними (Ізраїлем), щоб пізнати, що Я Господь, що освячує їх" (Єз.20:12). Як така, вона ніколи не призначалася бути обов'язком для поган (неюдеїв).

Як знаємо, через смерть Христа на хресті Закон Мойсея сповнився, тобто немає тепер потреби відзначати суботу чи, насправді, яке-небудь свято, наприклад, день смерті Христа (Кол.2:14-17). Про перших християн, які поверталися до дотримання положень Закону Мойсея, наприклад, суботи, Павло говорив: "Як вертаєтесь знов до слабих та вбогих стихій, яким хочете знов, як давніше служити? Ви вважаєте шильно на дні (наприклад, суботу) та на місяці, і на пори та роки (юдейські свята). Я боюся за вас, чи не даремно я працював коло вас?" (Гал.4:9-11). Ось яким серйозним є намагання дотримувати суботу як засіб спасіння. Зрозуміло, що дотримання суботи не стосується спасіння: "Один вирізняє день від дня (тобто в духовному значенні), інший же про кожен день судить однаково. Нехай кожен за власною думкою тримається свого переконання. Хто вважає на день, -- для Господа вважає, а хто не

ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

вважає на день, -- для Господа не вважає” (Рим.14:5,6).

Ось тому зрозуміло, що про перших християн не пишеться, щоб вони дотримувалися суботи. Насправді пишеться, що вони зустрічалися “дня першого в тижні”, тобто в неділю: “А дня першого в тижні, як учні зібралися на ламання хліба...” (Дії 20:7). Що це було широко розповсюджене бачимо з того, що Пало радив віруючим у Коринті збиратися “першого дні в тижні”, тобто, як завжди, у цей день. Про всіх віруючих пишеться як про священників (ІПетр.2:9), які були вільні від дотримання суботи (Мт.12:5).

Якщо ми дотримуємось суботи, то повинні виконувати це досконало. Я ми уже знаємо, смерті подібним є часткове дотримання Мойсеевого Закону, бо наслідком цього буде наше прокляття (Гал.3:10; Як.2:10). Спасіння -- в дотриманні закону Христа, а не Мойсея. Ізраїльтянам не дозволялося виконувати ніякої роботи в суботу: “Кожен, хто робитиме працю в нім, буде забитий!”. Їм також було наказано не розпалювати ніякого вогню у своїх житлах суботнього дня, тож це було заборонаю готувати їжу того дня (2М.35:2,3; 16:23). Чоловік, який збирав у суботу патики, очевидно, для розпалювання вогню, був покараний смертю за це (4М.15:32-36).

Тож ті релігійні общини, які учать, що дотримання суботи є обов'язковим для їхніх членів, мали б карати смертю тих членів общини, хто порушив суботу. Не повинно бути ніякого приготування їжі чи використання вогню в будь-якому вигляді,

Ἡ ὉΜΟΙΩΣΙΣ ΤῆΣ ΣΑΒΑΤῆΣ

наприклад, їзди на автомобілях, роботи систем опалення і т.д. Ортодоксальні євреї в наш час становлять зразок того, як слід поводити себе в суботу: вони залишаються увесь день дома, за винятком релігійних потреб, і особисто уникають приготування їжі, користування транспортом і т.п. Більшість із тих “християн”, які твердять про дотримання суботи, далекі від такої поведінки.

Часто доводять, що дотримання суботи було однією з десяти заповідей даних Мойсеєві, і в той час, як решта Мойсеєвого Закону відмінена, залишається обов'язок дотримуватися усіх десяти заповідей. Адвентисти Сьомого Дня виділяють з десяти заповідей “моральний закон” і так званий “церемоніальний закон”, який, на їх думку, був відмінений Христом. Біблія не учить про таке виділення. Як ми уже показували, Старий Заповіт віноситься до Закону Мойсея, який на хресті замінений на Новий Заповіт. Можна довести, що десять заповідей, включно із заповіддю про суботу, були складовою частиною Старого Заповіту, який відмінений Христом:

-- Бог “оголосив перед вами (Ізраїлем) заповіта Свого, що наказав вам (Ізраїлю) чинити, -- Десять Заповідей, і написав їх на двох камінних таблицях” (5М.4:13). І знову слід зауважити, що цей заповіт, який ґрунтується на десятиох заповідях, був укладений між Богом та *Ізраїлем*, а не сучасними язичниками.

-- Мойсей зійшов на гору Хорив щоб отримати кам'яні таблиці, на яких Бог написав десять

ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

заповідей. Пізніше Мойсей говорив про це: “Господь, Бог наш, склав з нами заповіта на Хориві” (5М.5:2), тобто, через ті десять заповідей.

-- Тоді Бог “написав на таблицях слова Заповіту, -- Десять Заповідей” (2М.34:28). Цей же заповіт вміщав положення так званого “церемоніального закону” (2М.34:17). Якщо ми доводимо, що дотримання заповіту, складеного на десятих заповідях, є необхідним, то повинні також дотримуватися кожного положення усього Закону, бо все це є однією частиною того самого заповіту. Очевидно, що дотримуватися цього неможливо.

-- Євр.9:4 говорить про “таблиці заповіту”. Десять заповідей були написані на кам'яних таблицях, які складали “(старий) заповіт”.

-- Павло згадує про цей заповіт як “вирізане на каменях буквами”, тобто на таблицях з каменю. Він називає це “служіння смерті, ...служіння осуду, ...що минає” (2Кор.3:7-11). Без сумніву, заповіт, пов'язаний із десятима заповідями, не може дати спасіння.

-- Христос змив “рукописання на нас, що наказали було проти нас” (Кол.2:14) на хресті. Це нагадує Боже рукописання десятих заповідей на кам'яних таблицях. Так само Павло говорить про Закон: “...умерши старістю *букви*” (Рим.7:6), очевидно, маючи на увазі букви десятих заповідей написані на кам'яних таблицях.

-- Одна із десятих заповідей просто названа “законом” у Рим.7:8: “Закон... наказував: “не

ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

пожадай””. Попередні вірші у Рим.7:1-7 наголошують про те, як “закон” відмінений Христовою смертю. Тож “закон” складається із десяти заповідей.

Усе це вияснює, що Старий Заповіт і “Закон” склалися із десяти заповідей. Коли вони закінчилися з Новим Заповітом, то десять заповідей стали відмінені. Однак дев'ять з десяти заповідей стали підтвердженими, принаймні духовно, у Новому Заповіті. Заповіді 3, 5, 6, 7, 8, 9 можна знайти лише у 1Тим.1, а 1, 2 і 10 -- у 1Кор.5. Але ніколи у Новому Заповіті четверта заповідь про суботу не повторюється як обов'язкова для нас.

Наступний список цитат показує, як інші дев'ять заповідей підтверджуються у Новому Заповіті:

- 1-ша -- Еф.4:6; Пв.5:21; Мт.4:10
- 2-га -- 1Кор.10:14; Рим.1:25
- 3-тя -- Як.5:12; Мт.5:34,35
- 5-та -- Еф.6:1,2; Кол.3:20
- 6-та -- Пв.3:15; Мт.5:21
- 7-ма -- Євр.13:4; Мт.5:27,28
- 8-ма -- Рим.2:21; Еф.4:28
- 9-та -- Кол.3:9; Еф.4:25
- 10-та -- Еф.5:3; Кол.3:5.

Відступ 28: Розп'яття

ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

У християнстві загальноприйнято вважати, що Ісус Христос загинув на хресті. Однак, грецьке слово “stauros”, яке, як правило, перекладається як хрест у англійській (та інших) Біблії, насправді означає палию або стовп. Справді, знак розп'яття має очевидно язичницьке походження. Більш ймовірно, що Христос помер з руками піднятими над головою, а не розкинутими у вигляді хреста, бо підняті руки є знаком підтвердження Божих обітниць (Єз.20:5,6,15; 36:7; 47:14), а також напруженої молитви (Пл.2:19; 1Тим.2:8; 2Хр.6:12,13; Пс.28:2), до якої Христос вдавався на хресті (Євр.5:7). Він говорив, що так само, як мідяний змії був піднесений на *палиці* під час перебування Ізраїля у пустині, так і він в час своєї смерті буде піднесений привселюдно. Тож він пов'язував “хрест” з *палею* (Ів.3:14).

Римо-католицька церква надає хресту велике містичне значення. Це зовсім безпідставно з точки зору Біблії. Це вилилося в те, що розп'яття стало талісманом, фізичною ознакою того, що Бог з нами. Люди повірили, що через носіння розп'яття або повсякчасне накладання на себе знаку хреста Бог буде перебувати з ними. Це цілковитий символізм. Справжня сила хреста полягає у нашому поєднанні із смертю Христа через віру і хрищення, а не у відтворенні фізичної форми хреста. Звичайно, останнє дається легше, ніж перше.

Відступ 29: Чи народився Ісус 25 Грудня (7 Січня)?

Інша велика помилка традиційного християнства стосується дня народження Ісуса. Пастухи спали у полі разом зі своїми отарами в час народження Христа (Лк.2:8). Вони не могли цього робити під час Різдва, взимку. Христос прожив 33 з половиною роки і помер на свято Пасхи, навесні. Тож він мав би народитися з різницею у півроку від Пасхи, тобто у вересні-жовтні.

У дохристиянській Європі 25 грудня було днем язичницького свята. Дії Святих Апостолів розповідають про те, які важкі гоніння через свою віру переносили християни з боку язичників. Нераз апостоли застерігали, що через переслідування деякі християни пристосуються до язичницьких вірувань щоб зробити своє віросповідання більш привабливим для язичників, серед яких вони жили (напр., Дії 20:30; Ів.2:18; 2Сол.2:3; 2Петр.2:1-3). Запровадження 25 грудня як християнського свята є найяскравішим прикладом цього. Різдвяні ялинки, омела і т.д. -- усе це можна віднести до язичницьких обрядів, які виконувалися 25 грудня.

Звідси випливає, що 25 грудня (7 січня) істинні християни не повинні святкувати народження Христа. Насправді щирі віруючі використовують

ЊЁЃÆџЇВ њЃЃЃ

бiльшiсть громадських свят, як наприклад, Рiздво для того, щоб, як i при всякiй нагодi, сходитися разом.

ЗАНЯТТЯ 9: Запитання

1. Чому саме смерть Ісуса, а не когось іншого, була потрібна для нашого спасіння?
2. Чому жертви тварин за Законом Мойсея не були достатніми щоб усунути гріх?
3. Коли Ісус помирив, чи був він нашим представником чи замісником?
4. Яке із наступних тверджень вірне?
 - а) Христос помер замість нас
 - б) Христос представляв нас, тому Бог може пробачити нас заради нього
 - в) Христос був схожий на нас, але не представляє нас
 - г) Христова смерть означала, що Бог більше не вважатиме кожну людину винною через гріх.
5. Чи Ісус скористався зі своєї смерті
6. Коли Христос помер на хресті, чи він
 - а) Припинив дію менших вимог Закону Мойсея, але не 10 заповідей
 - б) Припинив дію Закону Мойсея включно із 10 заповідями
 - в) Припинив дію Закону Мойсея, за винятком юдейських свят
 - г) Ніяк не вплинув на становище Закону Мойсея?
7. Чи повинні ми зараз дотримувати Суботу?
8. Поясніть свою відповідь на запитання 7.

ЗАНЯТТЯ 10

ХРИЩЕННЯ В
ІСУСА

10.1 ІСТОТНА ВАЖЛИВІСТЬ ХРИЩЕННЯ

Кілька разів у попередніх заняттях ми згадували про істотну важливість хрищення. Це перший крок послухності євангельському посланню. Євр.6:2 говорить про хрищення як одне із найосновніших вчень. Ми відклали його розгляд на сам кінець тому, що істинне хрищення можливе лише після вірного усвідомлення основних істин, які містяться в Євангелії. Ось ми вже розглянули їх. Якщо Ви справді бажаєте пов'язати себе з тією великою надією, яку Біблія надає через Ісуса Христа, тоді хрищення є абсолютною необхідністю.

“Спасіння -- від юдеїв” (Ів.4:22) в тому розумінні, що обітниця про спасіння були надані лише Аврааму і його потомству. Ми можемо стати причетними до цих обітниць лише в тому випадку, якщо станемо *в* Насінні, будучи охрищеними *во* Христа (Гал.3:22-29).

Тож Ісус зрозуміло наказував своїм послідовникам: “Ідіть по цілому світові; та всьому створінню Євангелію (яка міститься в обітницях Аврааму -- Гал.3:8) проповідуйте! Хто увірує *й* охриститься, -- буде спасений (Мр.16:15,16). Зверніть увагу на “*й*”: одна лиш віра в Євангелію не врятує нас. Хрищення не є додатком на вибір у християнському житті, це життєво необхідна передумова спасіння. Не мається на увазі, що лише прийняття хрищення врятує нас. Після нього в житті має наступити період

ὉΘΕὺΑΐιβ Ἀ ᾠΝὸΝἈ

безперервної покірності Божому Слову. Ісус наголошував: “Поправді, поправді кажу Я тобі: Коли хто не родиться з води й Духа, той не може увійти в Царство Боже” (Ів.3:5).

Це народження “з води” відноситься до виходу людини з води хрищення. Після цього вона повинна відродитися з духа. Це процес поступовий: “Бо народжені ви... Словом Божим” (1Петр.1:23). Це відбувається через наше безперервне відгукування до Духа-Слова, і так ми народжуємося з духа (див. заняття 2.2).

Ми “в Христа охристилися” (Гал.3:27), *во* ім'я його (Дії 19:5; 8:16; Мт.28:19). Зверніть увагу, що ми охрищені *во Христа*, а не в христадельфіян чи в любу іншу людську організацію. Без хрищення ми не є “во Христі”, а, отже, і не є прикритими його рятівним спасінням (Дії 4:12). Щодо цього Петро подає таке величне порівняння: він уподібнює Нойв ковчег до Христа, показуючи що, як ковчег врятував Ноя та його родину від суду, який зійшов на грішників, так хрищення во Христа врятує віруючих від вічної смерті (1Петр.3:21). Ной, який входить до ковчега, подібний до нашого входження во Христа через хрищення. Усі, хто залишився поза ковчегом, були знищені потопом. Стояти біля ковчега або бути другом Ноя було зовсім недостатньо. Єдиним шляхом до спасіння є і було бути всередині Христа-ковчега. Очевидно, що другий прихід, прообразом якого був потоп (Лк.17:26,27), ось-ось наступить (див. додаток 3). Тож увійти до Христа-ковчега через хрищення є зовсім

ᾧ Ἐὐαγγέλιον ἂν ᾑσθῆται

невідкладним. Це відчуття невідкладності не виразити людськими словами. Біблійний образ входження до ковчега за часів Ноя є більш величним.

Перші християни підчинялися Христовій заповіді подорожувати по світу, проповідуючи Євангелію і християчи. Про це розповідає книга Дії Святих Апостолів. Доказом істотної важливості хрищення служить те, як ця розповідь наголошує на тому, як *негайно* люди христилися, приймаючи Євангелію (напр. Дії 8:12,36-39; 9:18; 10:47; 16:15). Це наголошення стає зрозумілим як тільки усвідомлюється, що без прийняття хрищення наше навчання Євангелії даремне. Хрищення є життєво необхідним кроком для того щоб вступити на шлях спасіння. У деяких випадках видається, що натхненна розповідь підкреслює, як важливо, що незважаючи на чисельні людські причини відкласти хрищення, а також чисельні труднощі у виконанні цього вчинку люди докладають всіх зусиль щоб подолати усе це з Божою поміччю.

В'язничний сторож на Филипах несподівано у своєму житті був поглинутий кризою через могутній землетрус, який повністю зруйнував його надзвичайно надійну в'язницю. У в'язнів було достатньо можливостей втекти, за що він би поплатився життям. Тоді його віра в Євангелію стала настільки дійсною, що "того ж часу вночі... охристився негайно він"(Дії 16:33). Якщо у когось і могло бути виправдання щоб відкласти хрищення, так то лише в нього. Найстрашніший землетрус у

ᾧϵὐαίίβ ἂ ςἸόἸἂ

Греції за останні 3000 літ, орда в'язнів-маньяків, які ось-ось вчинять найдраматичнішу в історії втечу з в'язниці і загроза страти за недотримання обов'язку нависла над його головою, -- але він чітко бачив той вчинок, який був найважливішим у всьому його житті та подальшій долі. Тому він поборов негайні проблеми, які оточували його (тобто землетрус), турботи своєї щоденної праці і нервовий стрес, у якому він перебував, для того щоб охреститися. Багато хто з тих, хто хоче охреститися і вагається, справді можуть бути натхненними прикладом цього чоловіка. Те, що він був здатним на такий подвиг віри, є достатнім доказом того, що на той час він володів чітким знанням Євангелії, бо така правдива віра походить лише від слухання Слова Божого (Рим.10:17 пор. Дії 17-11).

Дії 8:26-40 розповідає, як етіопський вельможа вивчав Біблію, подорожуючи по пустині на повозі. Він зустрів Пилипа, який докладно роз'яснив йому Євангелію включно із заповіддю хрищення. З людської точки зору видавалося неможливим виконати заповідь хрищення у тій безводній пустині. Але Бог не давав би заповіді завідомо неможливої до виконання певними людьми. "І, як шляхом вони їхали, прибули до якоїсь води", тобто оази, де можна було охреститися (Діх 8:36). Цей приклад дає відповідь на безпідставні припущення про те, що хрищення окунанням призначалося лише для тих місцевостей, де було досить легкодоступної води. Бог завжди надасть доступний спосіб для виконання Своїх заповідей.

ὉΘΕὸῦΑἴβ Ἀ ᾿ΝῶΝἈ

Апостол Павло отримав від Христа драматичне видіння, яке так пройшло крізь його свідомість, що він як можна швидше “вставши, охристився” (Дії 9:18). І знову ж, він напевно спокушувався відкласти своє хрищення, розмірковуючи над своїм видатним становищем у суспільстві і блискучою кар’єрою, яка розгорталася перед ним в юдаїзмі. Але ця зірка, яка сходила в юдейському світі, правильно вирішила негайно охриститися і відкрито зректися свого колишнього способу життя. Пізніше він згадував про свій вибір щодо хрищення: “Але те, що для мене було за надбання, те ради Христа я за втрату вважав... я ради Нього відмовився всього (тобто того, що колись вважав за “надбання” для себе), і вважаю все за сміття, щоб придбати Христа... забуваючи те, що позаду (те, що пов’язане з його колишнім юдейським життям), і спішачи до того, що попереду, я женусь до мети за нагородою” (Фил.3:7,8,13,14).

Це мова атлета, який поривається вперед аби розірвати фінішну стрічку. Таке зосередження розумових та фізичних зусиль повинно характеризувати наше життя після хрищення. Слід розуміти, що хрищення є початком гонки до Царства Божого. Це не є знаком перміни церкви і вірування, як і не є пасивним вступом до вільного життя з легким дотриманням кількох невиразних християнських принципів. Хрищення поєднує нас із безперервним відчуттям розп’яття і воскресіння Ісуса (Рим.6:3-5) -- способом життя, сповненого всякого нестримного руху.

ὉΘΕὺΑΐιβ Ἀ ᾿ΝὸΝἈ

Як змучений, душевно сяючий старець, Павло згадував: “Я... не був супротивний видінню небесному” (Дії 26:19). Що було вірним для Павла, те вірне для всіх, хто належним чином охрищений, -- хрищення є рішенням на все життя. Усе наше життя ми будемо впевнені, що зробили правильний вибір. Не можемо бути такими впевненими щодо всякого людського вибору. Слід серйозно задуматися над питанням: “Чому б мені не охриститися?”.

10.2 ЯК НАМ СЛІД ПРИЙМАТИ ХРИЩЕННЯ?

Існує широко розповсюджене уявлення про те, що хрищення можна виконувати, особливо стосовно немовлят, скроплюючи водою чоло (тобто “хрестячи”). Це разюче суперечить біблійній вимозі хрищення.

Грецьке слово “baptizo”, яке перекладаємо “христити”, *не* означає скроплювати. Воно означає повністю омиватися і занурюватися в рідині (див. визначення у словниках Роберта Янга та Джеймса Стронга). Це слово вживається у класичній грецькій мові стосовно кораблів, які тонуть і занурюються (тобто затоплюються) у воді. Воно також вживається стосовно шматка тканини, яка

Ὁ ΒΕΪΒΑΙΟΣ Ἄ ἨΨΑ

перекрашується з одного кольору на інший “зануванням” чи окунанням у фарбу. Щоб перекрашувати тканину, очевидно, слід окунути її в рідині, а не скроплювати її фарбою. Таке окунання і є насправді правильною формою хрищення і впливає з таких рядків:

-- “А Іван теж христив в Еноні, поблизу Салиму, бо було там багато води; і приходили люди й христились” (Ів.3:23). Це свідчить про те, що “багато води” було необхідно для хрищення. Якби воно виконувалося скропленням кількома краплями води, то одного відра води вистарчало б на сотні людей. Люди приходили на це місце на березі ріки Йордан щоб охриститися, а не ходити навколо з пляшечкою води.

-- Ісус також був охрищений Іваном у ріці Йордан: “І охристившись Ісус, зараз вийшов із води” (Мт.3:13-16). Зрозуміло, що його хрищення відбулося через окунання -- він “вийшов із води” після хрищення. Однією із причин для хрищення Ісуса була та, щоб подати приклад, аби ніхто всерйоз не міг претендувати на слідування за Ісусом без повторення його прикладу хрищення окунанням.

-- У такий же спосіб Пилип та етіопський вельможа “увійшли до води, і охристив він його. А коли вони вийшли з води...” (Дії 8:38,39). Пригадайте, що вельможа попросив охриститися, коли побачив оазу: “Ось вода. Що мені заважає христитись?” (Дії 8:36). Цілковито зрозуміло, що людина не пустилася б подорожувати по пустині, не маючи з собою хоча б трохи води, наприклад, у фляжці. Якби хрищення

ὉΒΕΨΑΪΒ Ἀ ᾠΟΝἈ

здійснювалося кропленням, то його можна було б виконати і без оази.

-- Хрищення -- це поховання (Кол.2:12), яке має на увазі повне покриття.

-- Хрищення називається “обмиванням гріхів” (Дії 22:16). Суть справжнього навернення уподібнюється до “прання” у Об.1:5; Тит.3:5; 2Петр.2:22; Євр.10:22 і т.д. Ці слова про прання куди більше нагадують хрищення окунанням, ніж скропленням.

Існує кілька старозавітніх вказівок, що прийнятний підхід до Бога полягав через певний спосіб обмивання.

Священники повинні були обмиватися повністю у ванні, яка звалася “діжею”, перш ніж приступити до служіння перед Богом (ЗМ.8:6; 2М.40:32). Ізраїльтяни повинні були обмиватися від певних занечищень (напр., 5М.23:11), які представляли гріх.

Чоловік на ім'я Нааман був поганським прокаженим, який шукав зцілення у Бога Ізраїля. Як такий він представляв враженого гріхом чоловіка, який через гріх прямує у своєму житті до вічної смерті. Його зціленням стало занурення у ріці Йордан. Спочатку він вважав цей простий вчинок важким для сприйняття, вважаючи, що Бог захоче від нього якогось надзвичайного вчинку або занурення у великій і славній ріці такий, як наприклад, Абані. Так само і ми можемо вважати важким уявити собі, що такий простий вчинок може раптом принести нам спасіння. Більш привабливо вважати, що наші

ὉΒΕΥΑΪΒ Ἀ ῥῆῶἈ

власні вчинки і привселюдне пов'язування себе з великою, добре знаною церквою (пор. з річкою Абаною) може врятувати нас, а не цей простий вчинок пов'язування себе із справжньою надією Ізраїля. Після занурення в Йордані Нааманове тіло “сталос... як тіло малого хлопця, -- і став він чистий!” (2Цар.5:9-14).

Тепер не повинно залишатися місця для сумнівів, що “хрищення” стосується повного занурення у воду після попереднього сприйняття суті Євангелії. Це біблійне визначення хрищення не має ніякого відношення до становища людини, яка наспраді здійснює хрищення. Якщо хрищення є зануренням у воду після увірування в Євангелію, то теоретично можливо охриститися самому. Однак через те, що хрищення є лише тоді хрищенням, якщо людина на час його прийняття засвоїла вірне вчення, напевно, слід христитися від іншого віруючого в те істинне вчення, який перш за все повинен оцінити рівень знань, які має людина перед зануренням.

Тож серед христадельфіян існує звичай проведення серйозного обговорення перед тим, як насправді зануритись. Основою для такого обговорення може послужити перелік питань, такий, наприклад, який міститься у цій книзі після кожного заняття. Христадельфіяни подорожують тисячі миль щоб допомогти охриститися хоча б одній людині. Це таке чудо, коли навіть одна людина приходить до справжньої надії вічного життя, що ми не надто переймаємося кількістю навернених. Якість, а не кількість, є характерною рисою нашого підходу.

10.3 ЗНАЧЕННЯ ХРИЩЕННЯ

Однією із причин хрищення через занурення є те, що поринання під воду символізує наш відхід у могилу, який пов'язує нас із смертю Христа і вказує на нашу “смерть” по відношенню до попереднього життя у гріху і незнанні. Виринання із води поєднує нас з воскресінням Христа, яке пов'язує нас з надією воскресіння до вічного життя в час його повернення, так само, як із новим життям тепер, духовно піднесеним над гріхом внаслідок перемоги Христа, досягнутої його смертю і воскресінням.

“Ми всі, хто христився у Христа Ісуса, у смерть його христилися. Отож, ми поховані з Ним хрищенням у смерть, щоб, як воскрес Христос із мертвих славою Отця, так щоб і ми стали ходити (жити з дня на день) в оновленні життя. Бо коли ми з'єдналися подобою смерті Його (охрившись), то з'єднаємось і подобою воскресення” (Рим.6:3-5).

Через те, що спасіння стало можливим лише через смерть і воскресіння Христа, істотно важливо, що ми поєднуємо себе із цим щоб бути спасеними. Символічне помирання і воскресіння з Христом, яке відбувається під час хрищення, є єдиним шляхом до цього. Слід зауважити, що кроплення не є таким символом. При хрищенні “наш давній чоловік (спосіб

ᾧ ἔϋαίβ ἂ ἤᾔᾗᾗ

життя) розп'ятий поряд з Христом на хресті (Рим.6:6). Бог "нас... оживив разом із Христом" в хрищенні (Еф.2:5). Однак після хрищення у нас все ще залишається людська природа, тож плотське життя буде і далі піднімати свою голову. Тож "розп'яття" нашої плоті -- процес поступовий, який лише *починається* з хрищення, тому Ісус наказував віруючим кожного дня брати свого хреста і йти за ним так, наче в поході на Калварі (Лк.9:23; 14:27). Оскільки життя у справжньому розп'ятті з Христом є нелегким, так само безмежною є втіха і радість від поєднання з Христовим воскресінням.

Христос приніс мир "кров'ю хреста Його" (Кол.1:20), "мир Божий, що вищий від усякого розуму" (Фил.4:7). Щодо цього Ісус обіцяв: "Зоставлю вам мир, мир Свій вам даю! Я даю вам не так, як дає (мир) світ" (Ів.14:27). Мир і справжня духовна радість більш ніж відшлячують за біль і труднощі відкритого поєднання себе з розп'ятим Христом: "Бо поскільки намножуються в нас терпіння Христові, -- так через Христа й потішення наше намножується" (2Кор.1:5).

Разом з тим знаходимо свободу в усвідомленні того, що наше природне ество насправді є мертвим, а отже, Ісус дуже дієво живе з нами у кожному випробуванні. Великий апостол Павло міг говорити, маючи у цьому великий досвід на протязі свого довгого життя сповненого подій: "Я розп'ятий з Христом. І живу вже не я, а Христос проживає в мені. А що я живу в тілі тепер, -- живу вірою в Божого Сина" (Гал.2:20). "Хрищення... спасає тепер і нас воскресінням Ісуса Христа" (1Петр.3:21) бо наше

ÕÈÈÀÍÍÈ À ²ÑÕÑÀ

поєднання з Христовим воскресінням до вічного життя дає нам доступ до того життя при його поверненні. Саме через участь у цьому воскресінні ми будемо спасенні. Ісус говорив про це дуже простими словами: “Бо живу Я -- і ви жити будете!” (Ів.14:19). Також і Павло: “Ми... примирилися з Богом через смерть Сина Його, ...спасемося життям Його” (воскресінням; Рим.5:10).

Знову і знову наголошується, що пов'язуючи себе в хрищенні із смертю і стражданнями Христа, а також нашим відповідним способом життя, ми напевно матимемо наш уділ в його славному воскресінні:

-- “Коли Разом із Ним ми померли, то й житимемо разом із Ним! А коли терпимо, то будемо разом також царювати” (2Тим.2:11,12).

-- “Завсіди носимо в тілі мертвість Ісусову, щоб з'явилося в нашому тілі й життя Ісусове, ...знавши, що Той, Хто воскресив Господа Ісуса, воскресить з Ісусом і нас” (2Кор.4:10,11,14).

-- Павло брав участь “у муках Його (Христа), уподоблюючись (своїм важким життєвим досвідом) Його смерті, аби досягнути якось воскресення з мертвих” (Фил.3:10,11 пор.Гал.6:14).

10.4 ХРИЩЕННЯ І СПАСІННЯ

Хрищення, яке пов'язує нас із смертю Христа, означає, що лише через нього можемо мати доступ до прощення. Ми “поховані (з Христом) у хрищенні, у Ньому ви й разом воскресли через віру в силу Бога, що Він з мертвих Його воскресив. І вас, що мертві були в гріхах, ...Він оживив разом із Ним, простивши усі гріхи” (Кол.2:12,13). Ми “обмились... Іменем Господа Ісуса Христа” (1Кор.6:11), тобто хрищення во ім'я Ісуса є тим засобом, яким змиваються наші гріхи. Це було показано у 4М.19:13, де ті, хто не був скроплений очищальною водою, повинні були вмерти. У занятті 10.2 ми показували, яким чином хрищення є змиванням гріхів (пор. Дії 22:16). Тож описання того, як віруючі омиваються від своїх гріхів у крові Христа, відноситься до їхнього очищення через хрищення (Об.1:5; 7:14; Тит.3:5 говорить про це як про “купіль відродження”, посилаючись на наше “народження з води” в час хрищення [Ів.3:5]).

У світлі вище сказаного стає зрозумілою відповідь Петра на запитання “Що ж ми маємо робити?” (щоб спастися), яка проголошувала: “Покайтеся, і нехай же охриститься кожен із вас у Ім'я Ісуса Христа *на* відпущення ваших гріхів” (Дії 2:37,38). Хрищення во ім'я Христа служить *на* прощення гріхів. Без нього не може бути прощення гріха, а тому неохрищені отримують плату за гріх -- смерть (Рим.6:23). Немає ніякого спасіння поза іменем Ісуса (Дії 4:12), і

ÕÐËÙÁÍË Á ²ÑÓÑÀ

поділяти це ім'я можемо лише охристинившись в нього. Це означає, що нехристиянські релігії ніяким чином не можуть привести до спасіння. Жоден істинний біблійний віруючий не може сприйняти, що такі релігії приводять до спасіння. Те, що католицизм, а також інші екуменічні визнання допускають таку можливість, є сумним свідченням їхнього ставлення до Святого Письма.

Христове воскресіння до вічного життя було свідченням його власної перемоги над гріхом. Хрищенням ми поєднуємо себе із цим, тому про нас мовиться, що воскресемо поряд з Христом, і гріх більш не має влади над нами, як не мав більше над ним. Тож через хрищення ми “звільнилися від гріха, -- ...хай гріх не панує над вами” після хрищення (Ів.1:8,9). Гріх усе ще в змозі заволодіти нами знову, якщо ми відвернемося від Христа. Тож зараз ми поділяємо смерть і страждання Христа, хоча хрищення також показує, наскільки ми пов'язані із Христовим воскресінням, на участь в якому ми сподіваємось при його поверненні.

Ми вільні від гріха лише в перспективі. “Хто увірує й охриститься, -- *буде спасений*” (Мр.16:16) під час другого приходу Христа. Остаточне спасіння не відбувається відразу після прийняття хрищення, а на судному троні (ІКор.3:15). Насправді, не було б ніякої потреби у вченні про суд, якби ми отримували спасіння в час хрищення, як і не було б неминучості нашої смерті. “А хто витерпить аж до кінця, той буде спасений” (Мт.10:22).

ᾧ ἔπειτα ἵνα ἴσῃς

Навіть після свого хрищення Павло (та усі християни) повинен був боротися за своє спасіння (Фил.3:10-13; 1Кор.9:27). Він говорив про *надію* життя вічного (Тит.1:2; 3:7; 1Сол.5:8; Рим.8:24) і про нас як “тих, хто має спасіння *вспадкувати*” (Євр.1:14). На судному троні праведні вступлять до вічного життя (Мт.25:46). Павлове дивовижне натхненне мислення проблискує крізь рядки у Рим.13:11: він розмірковує що після хрищення ми знатимемо, що з кожним днем наших переживань і терпінь ми наближаємося до другого приходу Христа, тож можемо возрадуватися, що “тепер спасіння ближче до нас, аніж тоді, коли ми ввірували”. Тож ми отримуємо наше спасіння не тепер. Спасіння залежить від певних умов: ми будемо спасенні, *якщо* пам'ятатимемо основні вчення, які становлять Євангелію (1Тим.4:16; 1Кор.15:1,2) і, *якщо* виконуватимемо те, від чого залежить така велика надія (2Петр.1:10).

Тож грецьке дієслово, яке перекладається “спасені” деколи вживається у формі тривалого часу, показуючи, що спасіння є поступовим процесом, який відбувається всередині нас через нашу безперервну послухність Євангелії. Таким чином про віруючих говорить, що “*спасаємось*”, відповідаючи на Євангелію (1Кор.1:18; інші приклади цієї безконечної теми містяться у Діях 2:47 і 2Кор.2:15). Це грецьке слово “спасений” вживається у минулому часі лише стосовно великого спасіння, яке Христос зробив можливим на хресті, і з яким ми повинні пов'язувати себе хрищенням (2Тим.1:9; Тит.3:5).

ὉΘΕὸς Αἰῶν ἂ ᾿ΝΘΝΑ

Усе це показане на прикладі Божих стосунків з природнім Ізраїлем, які утворили основу для Його стосунків із духовним Ізраїлем, тобто віруючими. Ізраїль покинув Єгипет, який представляє світ плоті і фальшивої релігії, з яким ми були поєднані до хрищення. Вони перейшли через Червоне море, а потім мандрували через Сінайську пустиню до краю обітованого, де вони остаточно сформувалися як Царство Боже. Їхній перехід Червоного моря є прообразом нашого хрищення (1Кор.10:1,2), подорож через пустиню -- прообразом нашого теперішнього життя, а Ханаан -- Царства Божого. Юди в.5 пише про те, як багато хто із них загинув під час подорожі через пустиню: “Господь визволив людей від землі Єгипетської, а згодом вигубив тих, хто не вірував”. Тож Ізраїль був “спасений” від Єгипту, як усі ті, хто охристився, “спасені” від гріха. Якби когось із тих ізраїльтян запитали “Чи ви спасені?”, їхня відповідь була б “Так”, але це не означало би їхнього *остаточного* спасіння.

Так само, як Ізраїль наvertsався у своєму серці назад до Єгипту (Дії 7:39) і повертався до життя у задоволенні плоті і хибних учень, так і ті, хто став “спасений” від гріха хрищенням, можуть відійти від того благодатного стану, в якому вони знаходяться. У 1Кор.10:1-12, Євр.4:1,2 та Рим.11:17-21 наголошується на можливості для нас вчинити так само, як природній Ізраїль чинив у пустині. У Біблії є чисельні приклади тих, хто, будучи одного разу “спасеними” від гріха хрищенням, пізніше потрапляли у становище, в якому вони будуть засудженні при поверненні Христа (наприклад,

ᾠδὲ ὑμῶν ἅψαλον

Євр.3:12-14; 6:4-6; 10:20-29). Ревносе вчення “євангеліських” проповідників на зразок “спасені колись -- спасені назавжди” у таких місцях проявляє свою суть -- цілковите перекручування на захист задоволення плоті.

Як в усьому, тут необхідне справжнє відчуття рівноваги, щоб усвідомлювати наскільки ми є “спасеними” хрищенням. Цей вчинок не слід розглядати як дарування нам *шансу* на спасіння, можливості, кращої, ніж без хрищення. Стаючи “во Христі” через хрищення ми стаємо спасеними в перспективі. Ми справді маємо *певну* надію потрапити до Божого Царства, якщо перебуватимемо во Христі, як тоді, коли виходимо із вод хрищення. Якби там не було, після свого хрищення ми повинні бути здатними мати покірну переконаність, що ми напевно будемо прийняті до Царства при поверненні Христа. Ми не можемо бути *цілком* впевненими, бо можемо оступитися уже наступного дня. Ми не знаємо свого власного духовного майбутнього у цьому житті.

Ми повинні робити все, що можемо щоб зберегти добре сумління, яке ми маємо з Богом під час хрищення. Хрищення -- це “обітниця Богові доброго сумління” (ІПетр.3:21). Той, хто готується охриститися, дає обітницю зберігати це чисте сумління з Богом.

В той час, як хрищення має істотну важливість, даючи нам доступ до величного спасіння, яке є во Христі, мусимо бути обережними, щоб не створити враження, наче одним чином чи “справою” хрищення

ᾧ ἔσονται ἡ ζωὴ αἰῶνος

ми будемо спасені. Перед цим ми уже показували, наскільки необхідним є життя в безперервному поєднанні із Христовим розп'яттям: “Коли хто не народиться з води й Духа, той не може увійти в Царство Боже” (Ів.3:5). Порівняння цього вірша з Петр.1:23 показує, що народження з Духа, яке стається після хрищення, стосується нашого поступового відродження через Дух-Слово. Спасіння не відбувається лише завдяки хрищенню -- воно є наслідком любові (Еф.2:8), віри (Рим.1:5) і надії (Рим.8:24) з-поміж усього іншого. Деколи чуємо твердження, що спасіння набувається лише вірою, а тому така “справа” як хрищення не має значення. Однак Якова 2:17-24 прояснює, що таке міркування призводить до хибного розмежування між вірою і справами. Справжня, тобто євангельська, віра виявляється щирою у справах, які вона породжує, наприклад, у хрищенні. “Людина виправдовується від діл, а не тільки від віри” (Як.2:24). У кількох випадках хрищення віруючий запитував, що йому “робити” щоб спастися. Відповідь завжди була пов'язана з хрищенням (Дії 2:37; 9:6; 10:6; 16:30). Тож “виконання справи” хрищення є необхідним проявом нашої віри в Євангелію про спасіння. Справа нашого спасіння остаточно виконана Богом і Христом, але ми повинні “чинити діла, гідні покаяння” і віри (Дії 26:20 пор. Мр.16:15,16).

Перед цим ми показували, що вираз про змивання гріхів стосується прощення нас Богом внаслідок нашого хрищення во Христа. У деяких місцях говориться, наче ми змиваємо свої гріхи нашою вірою і покаянням (Дії 22:16; Об.7:14; Єр.4:14; Іс.1:16).

Ὁ ΘΕὸς ἰσχύει ἅρῳ ἡμῶν

В інших місцях бачимо, як Бог змиває наші гріхи (Єз.16:9; Пс.51:4,9; 1Кор.6:11). Це прекрасно свідчить про те, як Бог змиватиме наші гріхи, якщо ми, в свою чергу, охрестимось. Таким чином “справа” або чин хрищення є життєво необхідним кроком для того щоб сприйняти Божу Євангелію благодаті (“незбагненної ласки”), яка запропонована нам у Його Слові.

Відступ 30: Повторне Хрищення

Деякі люди досить стримано ставляться до хрищення, якщо вони вже прийняли те, що їм видавалося певного роду хрищенням, чи то будучи скропленими як немовля, чи то через занурення, здійснене в іншій церкві. Однак, перед хрищенням необхідно відчувати покаяння і мати певну віру у справжню Євангелію (Дії 2:38; Мр.16:15,16). Хрищення є лише тоді хрищенням, якщо це засвоєно належним чином перед зануренням у воду. Мт.28:19,20 поєднує хрищення із вперше почутим поясненням науки Христа. Мала дитина не в стані покаятися чи зрозуміти Євангелію. Ніяким чином кроплення не є хрищенням. Плавець, який пірнає в басейн, також занурюється у воду, але це не є хрищенням, бо це не є його свідомим вчинком у відповідь на справжню Євангелію. Те саме стосується і тих, хто

ᾧ ἑὐαγγέλιον ἂν ᾑσθῆται

занурюється, дотримуючись хибного вчення. Такі люди занурилися, але не охристилися.

Є лише “одна віра”, тобто низка вчень, які складають справжню Євангелію, а також лише “одне хрищення” -- хрищення, яке відбувається після увірування в “єдину віру”. “Одне тіло (тобто одна справжня церква), ...як і ви були покликані в одній надії вашого покликання. Один Господь, одна віра, одне хрищення, один Бог” (Еф.4:4-6). Не існує двох надій, як вважають ті, хто каже, що неважно чи наша винагорода буде на Небі чи на землі. Є лише “один Бог” -- тож Ісус не є Богом. Звідси випливає, що приймаючи хрищення ми не змогли усвідомити основні вчення, такі як Царство Боже, природа Бога та Ісуса і т.д., таким чином наше перше “хрищення” було недійсним.

Іван Христитель занурював людей, закликаючи їх до покаяння і даючи їм певні знання про Ісуса (Мр.1:4; Лк.1:77). Однак цього було недостатньо. Дії 19:1-5 оповідає, як дехто із тих, хто христився в Івана, був змушений охриститися знову через неповноту свого засвоєння якогось вчення. Як і ті, кого христив Іван, ми відчуваємо, що при своєму першому окунанні ми вчинили справжнє покаяння і започаткували нове життя. Можливо це і так, але це не усуває потреби отримати те “одне (справжнє) хрищення”, яке відбувається лише після засвоєння усіх складових “єдиної віри”.

Відступ 31: Рівень Знань Необхідний Перед Хрищенням

Багатьом читачам спаде на думку порівняння із тими представниками “євангельських” церков, які вважають, що вчення не є важливим для спасіння, і що просте визнання “Вірую, що Ісус Христос є Сином Божим” є основною передумовою спасіння. На перший погляд це звучить правдоподібно, зважаючи на те, як описані в Діях навернення, а також беручи до уваги вчення про “любов” і терпимість, які є в душі нашого часу. Це заняття проводить глибше дослідження важливості вчення.

ЧОМУ ТАК ШВИДКО?

Немає ніякого сумніву, що від поспішного читання книги Дій складається враження, що багато хрищень відбувалось із дуже незначним вивченням основ Євангелії і лише з коротким визнанням віри в Христа як сина Божого. Просте промовляння трьох слів “вірую во Христа” очевидно ще не означає шляху до спасіння, -- і більшість “євангелістів” погодяться, що в людини, яка промовляє ці слова, повинні бути ще якісь знання або уявлення щоб ці слова щось значили. До такого висновку дійти зовсім неважко. Проте, важко стверджувати, що місця, в яких розповідається про визнання віри в Христа як сина Божого, доводять, наче

ᾠδὲ ὑμῶν ἂν ᾠδῶν

промовляння цих слів є цілком тим, що вимагається. Майже само собою розуміється, що просте промовляння короткого речення незалежно від інших почуттів і вірувань людини не в змозі поставити людину на шлях до спасіння. Наступні міркування можуть виявитися корисними в поясненні цих на вигляд поспішних навернень:

-- Розповідь в Діях, як у великій мірі і у всьому Святому Письмі, неодмінно є дуже стислою. Дуже цікавою вправою може виявитися прочитання вслух деяких промов, записаних в Діях, і визначення часу, необхідного для цієї вправи. Як не дивно, насправді такі промови тривають набагато довше, включно із тим, чого у великій мірі і не записано. Ось кілька прикладів:

Перечитування Павлового виправдання в Єрусалимі триває чотири хвилини (Дії 22); звернення Петра на свято П'ятдесятниці триває лише чотири хвилини; звернення до Корнелія -- три хвилини; Господня промова після нагодування 5000 (Івана 6) -- шість хвилин; нагірна проповідь -- вісімнадцять хвилин. Щоб прочитати вслух проповідування Петра в Діях 3:12-26 необхідно близько двох хвилин. Але, насправді, те, що новина про втіху від його проповідування дійшла до "священників, і влади сторожі храму, й саддукеїв", а також їхній прихід на місце подій, тривало досить довго (Дії 4:1).

Таким чином те, що не згадується про більш тривале "навчання" бажаючих охреститися, не є доказом того, що цього не було. Сумнівним виглядає заперечення того, що тут не все сказано.

ᾧ ἔδωκεν ἡ σοφία

-- Володіння “даром (чудодійним) знання, ...проникливості духа (думок)” давало можливість першим проповідникам досконало читати думки тих, до кого вони проповідували, і таким чином обходитися, на відміну від нас, без докладної співбесіди на предмет засвоєння вчення.

-- Є підстави сподіватися, що те масове хрищення юдеїв в Єрусалимі на початку християнства було особливим випадком. Немає ніяких свідчень, що такими підходами до хрищення і в такому масштабі користувалися пізніше у першому столітті. Якби навернення продовжувалися такими темпами, то на протязі кількох років увесь Єрусалим був би християнським. Те, що ці люди були юдеями, означало, що вони володіли глибокими знаннями Старого Заповіту і шляхів Божих. Глибина послання Павла до Євреїв, як і Петрового (до юдеїв) свідчить про те, що їхні читачі були в змозі осягнути багаточисельні посилання на Старий Заповіт, які робили Павло і Петро. Дивно, що Павло називає те, що він каже про Мелхиседека, молоком слова, нарікаючи на те, що він не мав змоги вникнути в це глибше через духовну незрілість юдеїв (Євр.5:11,12). Це вказує на рівень їх знань в час навернення з огляду на те, що Павло закидає їм, що вони з тих пір не надто вирости духовно. Видається, що ці послання писалися головним чином до єрусалимської еклезії, більшість членів якої охристилися в перші дні, описані на початку Дій.

ὉΘΕὸῦ Ἀΐΐβ Ἄ Ἠὸῦ Ἄ

-- Ми сподіваємося довести, що проповідування імені Христа і визнання, як це описане в Діях, було рівнозначним розумінню значної низки вчень.

-- З 1Кор.1:17 видається, що Павло (та інші апостоли?) працював у поєднанні з дієвою командою, яка йшла слідом, навчаючи і християчи, тому він затримувався порівняно ненадовго в кожному місці, де проповідував.

ІМ'Я ІСУСА

Ім'я Бога містить велике вчення про Нього і Його шляхи: Божі Імена і звання виражають Його характер і мету. Ім'я Ісуса Христа також є не просто звертанням, в ньому закладене глибоке розуміння вчення.

Віра в ім'я Ісуса уподібнюється до хрищення (Ів.3:5,18,23). Гал.3:26,27 нерозривно поєднує віру в Христа із хрищенням в нього: "Ви всі сини Божі через віру в Христа Ісуса! Бо ви всі, що в Христа охристилися, у Христа зодягнулися". Подальші приклади цього поєднання віри і хрищення можна знайти в Діях 19:4; 10:42 пор. 48; 2:37,38; Лк.24:47. Аполлосу було "відоме" Іванове хрищення (Дії 18:25), і на його прикладі бачимо, що хрищення є не лише вчинок, воно включає в себе певні знання.

"Пилип... проповідував їм про Христа" (Дії 8:5), -- звучить так, наче він говорив лише: "Увіруйте в Ісуса". Але поняття "Христос" визначається в Діях

Ὁ Εὐαγγέλιον Ἰησοῦ Χριστοῦ

8:12: “Та коли йняли віри Пилипові, що благовістив про Боже Царство й Ім'я Ісуса Христа, чоловіки й жінки охристилися”. Зверніть увагу, що “про Христа” -- це не лише коротке твердження про Христа; і також -- “проповідувати про Христа” містило в собі вчення про хрищення. Івана 6:40 каже, що це Божа воля, щоб “хто Сина бачить (розуміє) та вірує в Нього, мав вічне життя”; а згодом Ісус каже: “Коли хто хоче волю чинити Його (Бога), той довідається про науку” (Ів.7:17). Тому знати науку означає те саме, що й “бачити” Сина. Христові слова “слово Мое ти зберіг, і від Ймення Мого не відкинувся” (Об.3:8) також свідчать про те, що слово Христа є рівнозначним Його Імені. Христос натхненно цитує Іс.42:4: “І будуть чекати Закона Його (Христа) острови”, як “і погани надіяться будуть на Ймення Його” (Мт.12:21), знову прирівнюючи Його Ім'я до Євангелії про нього. В другому і третьому посланні Івана міститься посилення на мандрівних проповідників: “Добре ти зробиш, як їх випровадиш, як достойно для Бога, бо вийшли вони ради Ймення Його” (3Ів.6,7). Це, здається, повертає нас до Марка 16:15,16, де учні відсилаються іти по світу і проповідувати Євангелію. Таким чином прирівнені ім'я Христа і Його Євангелія. Тож в біблійному розумінні “вірити во Христа” включає в себе охриститися: “Бо ви всі сини Божі через віру в Христа Ісуса! Бо (тому, що) ви всі, що в Христа охристилися, у Христа зодягнулися!” (Гал.3:26,27). Павло говорить так, наче їхня віра в Христа само собою включала в себе вираження її через хрищення. Тому віра в Христа це процес усвідомлення, за яким наступає покора, а не

ᾧ ἔπειτα ἵνα ἴδωμεν

поспішне словесне визнання “Вірую во Христа”. В Ів.6:35 це виражено так: “Хто до Мене приходить, -- не голодуватиме він, а хто вірує в Мене, -- ніколи не прагнутиме”, що прирівнює віру в Христа до ПРИХОДУ до нього, а це свідчить, що віра то процес.

Тож проповідання Христа включало в себе низку вчень. Тому Луки 9:11 описує, як така ж розповідь в Мр.6:34 говорить, що він “багато навчав” їх, -- не лише коротке твердження про Христа, яке можна було б зробити за хвилину. Тому ми читаємо такі слова: “І, як сповістили Євангелію тому містові, і учнів багато придбали” (Дії 14:21), які прирівнюють проповідання до навчання. Така мова була б зайвою, якби Євангелія полягала лише в кількох простих твердженнях. Внаслідок Павлового проповідання у Верії люди досліджували писання щоденно (з примірниками Старого Заповіту із синагоги?) щоб справджувати, чого навчав їх Павло (Дії 17:11). Тож Євангелія, яку навчав Павло, ґрунтувалася на всьому Старому Заповіті, і саме через дослідження людьми Біблії після слухання Павла, вони увірували: “Тож багато із них тоді ввірували” (Дії 17:12). Коли маємо справу з людьми з низьким рівнем знання Біблії, які не завжди щоденно переглядають її після обговорення, то не дивно, що час навчання набагато довший, ніж у першому столітті. “Кожен, хто вірує, що Ісус -- то Христос, той родився від Бога” (Ів.5:1), -- чітко узгоджується з такими віршами: “Захотівши, Він нас породив словом правди” (Як.1:18), “Бо народжені ви... Словом Божим..., а це те Слово, яке звіщене вам в Євангелії” (ІПетр.1:23,25). Це свідчить про те, що

ΘΕΟΥΑΙΙΣ Α ΖΝΟΝΑ

вірити в те, що Христос є Сином Божим, є коротким вираженням власного розуміння Євангелії, яка міститься у слові Божому.

ЦАР ТОГО ЦАРСТВА

Наголошування на “віруванні во Христа” набирає ще більшого значення, як тільки усвідомлюється, що звання “Христос” можна розуміти в деяких місцях як синонім Христового Царства. Тому наш Господь говорив фарисеям, що їм не варто блукати навколо у пошуках Месії, бо він уже стоїть посеред них. Він виражає це такими словами: “Бо Божее Царство всередині (посеред) вас” (Лк.17:21), показуючи, що Царство має прирівнюватися до царя того Царства. Тож Іванове проповідування того, що Царство Боже було близько, стосувалося його проголошення об’явлення Христа. Камінь, який вражає Навуходносорового боввана, представляє собою Царство Боже (Дан.2:44). Це той камінь-Царство, який “потовче й покінчить усі ті (інші) царства”, показуючи, що в ту мить, як він розбиває боввана, а також і після руйнування того боввана, той камінь - - то Царство. Таким же чином Єзекїлева притча про галузку змальовує “тендітну” галузку із чубка кедрини, яка стала зрубаною і посадженою так, що стала вона величним деревом, “і буде пробувати під ним усяке птаство” (Єз.17:22,23). Це повинно стосуватися Христа, “галузки” з Іс.53:2, проте, існує очевидний зв’язок із Його притчею про гірчичне зерно, у якій Царство Боже уподібнюється до малої зернини, з якої виросло велике дерево, під яким

ΘΕΟΥΑΙΒ Α ΝΟΝΑ

стало жити усе птаство. Це поєднання між словом про Царство та особисто Самим Ісусом засвідчує, що Він вважав Себе живим словом про Царство. У світлі вище сказаного стає зрозуміло, що “віра в Христа” і віра в повну Євангелію про Царство Боже є одним і тим же.

ЩО ТАКЕ ЄВАНГЕЛІЯ?

Тепер ми підходимо до більш подробного обговорення того, що віруючі першого століття вважали життєдайним вченням. Слід усвідомити, що в новозавітні часи існувало основоположне вчення, яке було цілком рівнозначним нашому “Положенню про віру”. Ще одним важливим моментом, який слід мати на увазі, були брати, які володіли даром пророцтва, висловлювання безпосереднього Божого об’явлення в стані натхнення. Є підстави вважати, що з часом деякі із цих натхненних висловлювань були додані до цього основоположного вчення.

ОСНОВОПОЛОЖНЕ ВЧЕННЯ

Павло міг говорити, що члени римської еклезії перед своїм хрищенням принаймні “від серця послушались того роду науки, якому ви себе віддали” (Рим.6:17). Грецьке слово, яке означає “рід”, також перекладається як “зразок” чи “приклад” так, наче воно стосується основоположного вчення, яке

ᾧ ἡ ἀποστολή

повсюдно відтворюється. Таке посилення Павла вказує на важливість визначеного основоположного вчення, яке слід засвоїти перед хрищенням, а також те, що воно не складалося лише із кількох коротких тверджень, які промовлялися перед хрищенням. Дехто в еклесії міг “мати вигляд благочестя, але сили його відрікатися” (2Тим.3:5), можливо вважаючи, що вони дотримувалися основоположних наук віри, але не усвідомлювали справжньої сили Істини у своєму щоденному житті. Павло міг нагадувати Галатам, що “Ісус Христос переднакреслений був, як ніби між вами розп’ятий” (Гал.3:1). Грецьке “переднакреслений” дослівно означає “відображений написаними словами” так, наче початкове навчання Галатів відбувалося у відповідності до певного підручника.

Вияснюючи вчення про воскресіння Павло казав: “Я передав вам, ...що й прийняв, -- що Христос був умер” (1Кор.15:3), показуючи, як він отримав об’явлення про це і передав його їм як вчення, яке слід вважати основоположним. 2Петр.2:21,22 є дуже доречним у цьому випадку: “Бо краще було б не пізнати їм дороги праведности, аніж ...вернутись назад від переданої їм святої заповіді! Бо “помита (в хрищенні) свиня іде валятися в калюжу”. Тут “дорога” і “свята заповідь”, яка їм була “передана”, поєднуються із очищенням хрищення так, наче дорога і заповідь були відомі перед хрищенням. Ось кілька місць, де йдеться про “отримання” вчення про науку і “Євангелію”: Гал.1:9,12; Фил.4:9; Кол.2:6; 1Сол.1:6; 2:13; 4:1. Це підтверджує те, що “Євангелія” складалася з особливої низки вчень, які були

ᾠδὲ ὑμῶν ἡ ἀληθεία

“отримані” спершу апостолами, а тоді тими, кому вони проповідували.

“ВІРА”

Послання Юди також каже про “віру, раз (назавжди) дану святим” (Юд.3). Таким чином “віра” уподібнюється до “роду науки”, яка була передана їм перед хрищенням, і стала ще одним виразом у словнику першого століття, який вказував на це основоположне вчення. Павлове устремління “тримати непохитне визнання надії” (Євр.10:23) може бути посиленням на їхнє привселюдне визнання перед хрищенням надії на “віру”. Зберігання “вірного слова” (Тит.1:9) основним чином стосувалося дотримання того “Положення про віру”, якого вони були навчені від самого початку. “Спільна віра (Тит.1:4) свідчить про те, як усі віруючі поділяли це основоположне вчення. Була лише “одна віра” (Еф.4:5). “Одна віра” та ім’я Христа поєднуються у Діях 3:16. Як ми переконалися, ім’я Христа є іншою назвою того самого вчення, яке міститься у “вірі”. Павло попереджав, що дехто “відіб’ється від віри” в ділах (1Тим.6:10) і в науці (1Тим.4:1). Першим кроком у такому відступництві може бути твердження про те, що “віру” було неможливо визначати.

ДІЛА

Діла також були складовою частиною цього основоположного вчення. “Віра во Христа” містила переконання про “праведність, і про здержливість та про майбутній суд” (Дії 24:24,25). Павло говорить про вказівки щодо ламання хліба так само, як і про науку воскресіння: “Бо прийняв я від Господа, що й вам передав” (1Кор.11:23). Здається, тут ідеться також про низку справ, яку згодом Павло доповнює вченням про місце жінок в еклесії: “Ви... заховуйте так передання, як я вам передав. Хочу ж я, щоб ви знали, що... жінці голова -- чоловік” (1Кор.11:2,3). Це вказує на те, що пояснення таких речей повинно відбуватися до хрищення, і воно було частиною основоположного вчення, якого навчали у першому столітті. Грецьке слово “передання” також може сприйматися в 2Сол.3:6 і 2:15 як “традиція”: “Щоб ви цуралися кожного брата, що живе ...не за переданням, яке прийняли ви від нас... Стійте й тримайтеся передань, яких ви навчились чи то (натхненним) словом, чи нашим посланням”. Це вказує на істотну важливість дотримання цього основоположного вчення і на потребу відцурання від тих, хто йому непослушний: “Що тримається вірного слова (ще одне визначення того ж основоположного вчення) згідно з наукою, щоб мав силу й навчати в здоровій науці і переконувати противних” (Тит.1:9).

Нам відомо, що в перших еклесіях були “фальшиві пророки”, які запевняли, що отримали об’явлення від Бога про вчення, яке слід було додати до основоположної науки. Тому Павло наголошував на

ᾧϵὐαίίβ ἂ ςᾒόνᾒ

тому, якими є “вірні слова” натхненного об’явлення науки (Тит.1:9; 3:8; 2Тим.2:11; 1Тим.4:9), які “гідні всякого прийняття” (1Тим.1:15; 4:9), а саме -- до основоположної науки, яка складає “віру”. Ось чому Іван застерігав: “Не кожному духові вірте”, який заявляє про натхнення (1Пв.4:1).

ОСОБЛИВОСТІ

Ось декілька яскравих прикладів, в яких інші вчення, а не проста “віра во Христа”, навчалися як частина основної Євангелії, яка повинна була бути засвоєною до хрищення:

-- “Бог, згідно з моїм благовістям (тобто тим, що проповідував Павло) буде судити таємні речі людей через Ісуса Христа. Тож вчення про судний трон і відповідальність вважається “першим положенням” -- див. також Дії 24:25; Євр.6:1,2.

-- Думка про те, що обрізання було необхідним для спасіння, була визначена Павлом як “інша Євангелія” (Гал.1:6). Тому знання про те, що нам не слід дотримуватися закону Мойсея, наприклад, Суботи, є частиною розуміння справжньої Євангелії.

-- “Євангелія про Царство” є не лише про Христа, але також про його прийдешнє Царство. Іс.52:7 (пор. Рим.10:15) пише про проповідника Євангелії, який говорить про час, коли можна буде сказати Сіону: “Царює твій Бог!”, тобто Царство.

ᾠδὲ ὑμῶν ἅ ᾠδὴν

-- Правильне розуміння “найвищих положень” природи Христа залежало від спілкування (2Ів.7-10). Тому Євангелія мала багато складових про Христа (Дії 8:12). Знову ж таки, не досить просто говорити, що віруємо во Христа.

-- Важливість обітниць про Царство є істотно важливою рисою Євангелії. Саме через обітниць Євангелія пророчувалася Аврааму (Гал.3:8) та Ізраїлю (Євр.4:2). Тому Павло говорив про своє проповідання про обітницю Давиду як про “слово спасіння цього” (Дії 13:23,26). Тож вони були суттєвою частиною послання про спасіння. Тому він каже: “І ми благовістимо (те ж слово, що й “проповідуємо”) вам ту обітницю (Євангелію), що дана була нашим отцям” (Діх 13:32). Також Рим.1:1-4: “Євангелії Божої... про Сина Свого (Ісуса Христа), що тілом був із насіння Давидового”.

-- Щоб розуміти обітницю необхідно бути до певної міри обізнаним в історії Ізраїля. Дослідження Павлового проповідання в Антіохії в Діях 13 показує, як він окреслює історію Ізраїля, роблячи особливий наголос на обітницях і наголошучи на тому, як вони сповнилися в Ісусі. Тому його проповідання ґрунтувалося на історії Ізраїля і було так би мовити “показовим”, а також завершувалося застереженням про наслідки на суді за неповагу до слова, яке він проповідував (Дії 13:40,41). Суть нашого проповідання повинна бути такою ж.

ВИСНОВКИ

Важко переоцінити важливість всього цього. “Уважай на самого себе та на науку, тримайся цього. Бо чинячи так, ти спасеш і самого себе, і тих, хто тебе слухає!” (1Тим.4:13-16). Переліки важливих положень, які, наприклад, подані в додатку 1 цього підручника, очевидно не є натхненними, але, на думку автора, є правдивим підсумком багатьох визначних положень, які містяться в багатьох місцях Біблії і говорять про те, що є частиною “віри”, “передань” і т.д. Сподіваюсь, що це заняття довело цілковиту необхідність основоположного вчення, яке усі ми сприймаємо і неодмінно підтверджуємо свою прихильність до нього. Суть цього основоположного вчення повинна міститися в настановах бажаним охриститися, і єдиним чесним підходом до цих людей є справдження перед зануренням їхнього повного розуміння того, чого їх навчали. Часто віруючих заохочували дотримуватися “віри” в час лиха. “Основи Божі стоять непохитно”. Наше зайомство із першими положеннями, з тим дивовижним способом, яким уся Божа мета тримається воедино, уже само по собі захоплює. Лише завдяки нашому повсякчасному проповідуванню або повторенню цих положень ця втіха і глибоке переконання впевненості залишатиметься з нами. Тому, як Павло, переживаючи час темряви і самоти, ми зможемо сказати: “Я... свій біг закінчив, віру зберіг, ...бо знаю, в Кого я ввірував та впевнився, що має Він силу захвати на той день заставу (наше життя, усе, що в нас є) мою” (2Тим.4:7; 1:12).

ÕÐËÙÁÍß Â ²ÑÓÑÀ

ПРИМІТКА: ВИЗНАННЯ ГОСПОДА ІСУСА

“Бо коли ти устами своїми визнаватимеш Ісуса за Господа, і будеш вірувати в своїм серці, що Бог воскресив Його з мертвих, то спасешся” (Рим.10:9).

ᾧ ἑὐαγγέλιον ἂν ᾑσθῆται

Слід зазначити наступне:

-- Ми показали, що “Господь Ісус” є, очевидно, синонімом всього основоположного вчення, яке містить в собі “благовістя про Боже Царство й Ім’я Ісуса Христа”, включно із хрищенням (Дії 8:5 пор. в.12). “Визнання”, про яке каже Павло, цілком може відбутися при хрищенні. У цьому випадку він має на увазі Марка 16:16 “Хто увірує (пор. визнає своїми устами) й охриститься (пор. підніметься з мертвих з Христом), -- буде спасений”.

-- Розуміння воскресіння Христа включає в себе знання вчення Біблії” про пекло і природу людини.

-- Видається, що Рим.10:8,9 подібне до в.13: “Бо “кожен, хто покличе Господне Ім’я, буде спасений”. Про Павла говорить, що христячись він таким чином прикликав ім’я Господне (Дії 22:16). Лише хрищення дає нам доступ до імені Господа (Мт.28:19).

-- Наголосивши на необхідності хрищення кількома главами раніше, у Рим.6, неможливо щоб тепер, у 10-й главі, Павло навчав, наче воно не є необхідним для спасіння.

-- Рим.10:9 слідує за в.6-8: “Не кажи в своїм серці: Хто вийде на Небо? ...Хто зійде в безодню? ...Але що каже ще? “Близько тебе слово, -- в устах твоїх і в серці твоїм”, цебто слово віри, що його проповідуємо”. Тож “словом віри” було те, що мало бути визнаним, і є тим же, чим є у в.9 “Господь Ісус”. Ми переконалися, що “віра” означає все основоположне вчення, з якого складається Євангелія. Павло

ΘΕΣΑΙΡΟΣ ΑΨΝΟΝΑ

цитую із 5М.30:11-14: “Ця заповідь, що я сьогодні наказую тобі, ...не на небі вона... і не по тім боці моря (“безодні”) вона,...бож дуже близька та річ”. Видається, що він тлумачить “слово, ...цю заповідь” у відношенні до Христа. Таким же чином, якщо б Ізраїль дотримувався слова, то був би благословенний (5М.30:16), тому, якщо новий Ізраїль віритиме в слово про Христа, то буде спасений. Тож визнання Христа устами означає погодження з наукою про Христа. “Коли будеш слухатися голосу Господа” (5М.30:10) пов’язується із Рим.10:9: “Коли ти устами своїми визнаватимеш Ісуса за Господа”. Ця подібність знову ж таки доводить, що “Господь Ісус” є назвою, яка підсумовує основне вчення слова Божого.

Відступ 32: Злочинник На Хресті

Злочинник “сказав до Ісуса: “ Спогадай мене, Господи, коли прийдеш у Царство Своє!” Промовив до нього Ісус: “Поправді кажу тобі: ти будеш зо Мною

ὉΘΕὺΑΐΐβ Ἀ ᾠΝὸΝἈ

сьогодні в раю!” (Лк.23:42,43). Ці вірші сприймаються так, наче хрищення не є суттєво важливим для спасіння, і після смерті ми відходимо прямо до неба. Крім того, що все інше заперечує цю думку, уважніше прочитання цього місця виявляє наступне:

1. Вказівка христитися у смерть і воскресіння Христа була дана *після* Христового воскресіння (Мр.16:15,16). Коли Христос розмовляв із ним, злочинник все ще жив за Законом Мойсея.
2. Хрищення здійснюється во смерть і воскресіння Христа. Через те, що на час розмови Ісуса із злочинником жодна із цих подій ще не сталася, хрищення во Христа було неможливим.
3. Хрищення є знаком нашого вмирання з Христом (Рим.6:3-5). Злочинник був єдиним, хто вчинив це в прямому розумінні.
4. Цілком можливо, що злочинник був одним із тих, хто христився в Івана Христителя. Багато хто із його навернених в минулому були людьми сумнівної поведінки (Мт.21:32). Говорити, що злочинник не був охрищеним, значить сперечатися з мовчанкою, що не може вважатися надійною підставою для того щоб звільнити нас від заповіді хрищення. Так само неясним є це місце щодо слів “душа” і “небо”.
5. Злочинник просив Ісуса згадати його, коли Ісус повернеться “у” своє Царство. Тож злочинник не був байдужим до Євангелії про Царство Боже, яку проповідував Ісус (Мт.4:23). Він знав, що при встановленні цього Царства буде судний день, і тому просив Ісуса, про якого знав, що той воскресне з мертвих, і що в кінці кінців буде суддею того дня, аби той згадав про нього.

ὉΘΕὸς Αἴβ Ἄ Ἠὸν Ἄ

Цілком очевидно, що злочинник не був неуком -- він усвідомлював, що спасіння в день воскресіння і суду буде проголошене устами Христа.

6. Ісус відповів, що злочинник *буде* з ним у “раю”. Це грецьке слово завжди відноситься до якогось ідеального стану на *землі*. Воно вживається у відношенні відновленого Саду Еденського, який з’явиться у майбутньому Царстві Божому на землі (Об.2:7). В час Царства Божого світ повернеться до райських умов на зразок Саду Еденського (Іс.51:3; Єз.36:35) завдяки усуненню прокляття (Об.22:3). Септуагінта, Старий Заповіт грецькою мовою, вживає в понятті “рай” те саме грецьке слово щодо ідилії на землі (Екл.2:5; Неем.2:8; Пісн.4:13; ІМ.13:10). “Рай” став поєднуватися з небом лише через використання цього слова в художній літературі, як наприклад, у “Загубленому Раю” Мільтона. Ісусова обіцянка місця в раю для злочинника була дана у відповідь на бажання того бути у Христовому Царстві. У занятті 5 ми показували, що Царство буде на землі, тож там буде і “рай”.

7. З того, як за звичай перекладається вірш 43, може видатися, наче Христос і злочинник будуть разом в “раю” того самого дня. Але очевидно, що Царство ще не встановлене на землі. Вони не відійшли до Царства того дня. Ісус пішов до могили (Дії 2:32). Як він і передбачав, він був “три дні та три ночі у серці землі” (Мт.12:40 пор. 16:21) після своєї смерті на хресті. Навіть після воскресіння він говорив: “Не торкайся до Мене, бо Я ще не зійшов до Отця” (Ів.20:17). Тому Ісус не відходив до Неба того дня, коли він помер.

Але видається, що Ісус обіцяє злочиннику: “Ти будеш зо мною сьогодні в раю!”. Відповідь на цю очевидну суперечність знаходиться в тому, що у первісних давньоєврейських і грецьких текстах

ᾠδὴ αἰὶν ἃ ἴνα

Біблії немає ніяких розділових знаків чи, навіть, великих букв. Можна розділити слова таким чином, що читатимемо: “Промовив до нього Ісус: “Поправді кажу тобі *сьогодні*: ти *будеш* зо Мною в раю!” (Лк.23:43). У перекладі Ротергама насправді кома стоїть саме після слова “сьогодні”. Це прекрасно вписується в зміст сказаного. Злочинник просив, щоб Ісус згадав його в судний день, він усвідомлював, що є відповідальним і постане на тому суді. Але Ісус дивовижно запевнив його: “Можу сказати тобі прямо *зараз!* Не мусиш чекати того часу щоб дізнатися мого присуду щодо тебе -- ти *будеш* зі мною у Царстві!”.

8. Із вище зазначеного можна перелічити вчення, які злочинник очевидно засвоїв:

- Царство Боже
- Другий прихід Христа
- Воскресіння і суд
- Відповідальність
- Спасіння через віру во Христа
- Воскресіння Христа
- Досконалість Христа (“цей же нічого не вчинив”)
- Необхідність в наслідуванні Христа (він назвав його “Господом”)
- Гріховність людини (“Ми справедливо засуджені”)

Тож зовсім недоречно використовувати цю людину як виправдання для думки, що спасеними можуть бути всі, хто виявить хоть якесь зацікавлення в християнстві. Для цього потрібна саме така основа розуміння, яку виявив злочинник. Без цього він не зміг би піднятися до висоти віри, як він це зробив. Христос ніяким чином не пропонував спасіння

ὉΘΕὺΑΐιβ Ἀ ᾖΝὸΝἈ

іншому злочиннику, котрий звертався до нього так: “Чи Ти не Христос? То спаси Себе й нас!”. Ось маємо людину, яка каже: “Якщо в цьому Ісусі щось є, то чому б мені не скористатися цим?”. Саме через брак розуміння вчення, яке мав той мав той другий злочинник, цей виявився неспроможним віднайти справжнє спасіння під кінець своїх днів, недивлячись на своє скороминуче зацікавлення у Христі.

Відступ 33: Зразок Проведення Хрищення

Щоб дати можливість уявити, як належить проводити хрищення, подаємо розповідь про хрищення, здійснене христадельфіянами в Хартлпулі, Англія, суботнього пополудня у листопаді 1990 року. Слід, однак, зауважити, що хрищення у відповідності до основоположного вчення -- це занурення у воді, здійснене після щирого покаяння і увірування в Євангелію. Наведений “зразок” є лише одним із можливих додатків для надання належного розуміння важливості цієї події. Порядок проведення був наступним:

- Вступна молитва
- Читання із Римлян гл.6

ᾠδὴ εὐαγγελίου ἁγίου

- Коротка промова про хрищення (нижче подана, справжні імена змінені)
- Молитва
- Занурення людини у плавальному басейні
- Молитва

ПРОМОВА З НАГОДИ ХРИЩЕННЯ

Сьогодні, без сумніву, найважливіший день у житті Дейва. Через кілька хвилин він опуститься під воду і підійметься повністю “во Христі”, нащадкові Авраама, приєднавшись до тих славних обітниць, з яких складається Євангелія.

Надзвичайна простота цього вчинку видається обманливою, але Дейв і усі ми, хто тут зібрався, віримо, що це окунання у воді поєднає його із смертю та воскресінням Ісуса, як читали ми в Римлян гл.6 в.3-5:

“Чи ви ще не знаєте, що ми всі, хто христився у Христа Ісуса, у смерть Його Христилися? Отож, ми поховані з Ним хрищенням у смерть, щоб, як воскрес Христос із мертвих славою Отця, так щоб і ми стали ходити в обновленні життя. Бо коли ми з’єдналися подобою смерті Його, то з’єднаємось і подобою воскресення”.

Уявімо собі на хвилинку, як відбувалося воскресіння Ісуса, тому, що ми знаємо, коли Дейв виходитиме з води, він поєднається з Ісусовим воскресінням із мертвих.

ᾧϵὐαίίβ ἂ ςῆόῆἂ

Можемо уявити собі свіжість повітря і тишу ночі, а також велич оновлення життя всередині Ісуса. Він бачив вогні Єрусалиму, які мерехкотіли вдалині. Людям не було нічого відомо про те диво, яке діялося поряд з ними: людина воскресала з мертвих до оновлення життя.

Так само і зараз, коли Дейв вирине із води, світ навколо нас не матиме ніякої уяви про велич того, що діється. Усе, що вони побачать, якщо потрудяться глянути, так то невелику групу чоловіків і жінок, які ідуть до басейну, і те, як один чоловік окунає іншого. Але так само, як ангели тішилися при воскресінні Ісуса, так і зараз, невидимо для нас, вони радуються за одного грішника, який кається.

Ми прочитали в Римлян 6, що маємо “ходити в оновленні життя” -- та радість, яку Дейв має зараз, повинна ходити з ним, як він ітиме по житті. Як ми читали, він уже не буде рабом гріха, але Бога, виконуючи Його волю, як про це говориться в Біблії. Хочеться думати, що ми повинні бажати собі свободи, але ми не будемо вільними, служачи собі самим, бо ми раби гріха. Зараз Дейв міняє свого пана, служачи Богу. Деколи видаватиметься, що ті обмеження, які накладає на нас нове життя, надто важко зносити, і нас мучитиме спокуса звільнитися від них. Але, як зробимо це, не будемо вільними, а знову служитимемо гріху.

У 1Кор.10:1,2 Павло пояснює, що наш перехід через водне хрищення схожий на перехід Ізраїля через води Червоного моря. З цього можна створити собі

ᾠδὴ αἰὶν ἁΐνων

певне порівняння з багатьма уроками для нас. Ізраїльтяни були рабами в Єгипті, живучи безцільно, важко працюючи у своїй неволі і служачи ідолам Єгипту. Усе своє життя вони благали Бога вказати їм якийсь шлях порятунку, хоча вони напевно не уявляли собі Його відповіді.

У відповідь Бог послав Мойсея щоб випроводити їх з Єгипту через Червоне море, а згодом і через пустиню, щоб увійти до Краю Обітованого. Ізраїльтяни в Єгипті були такими ж, як і Дейв та всі, хто прийшов до Хрищення. Зараз Дейв наче припроваджений на берег Червоного моря. Як він перейде через воду, то не відразу опиниться в Краю Обітованім Царства, він приєднається до всіх нас, тут присутніх, які йдуть через пустиню. Бог провадив Ізраїля через пустиню з допомогою ангела, який був повсякчас з ними, вдень і вночі. Тому так само у кожного з нас є ангел, який живе поряд з нами і провадить нас через життя до спасіння (Пс.34:7; Євр.1:14).

Ізраїльтяни щодня живилися манною, яку Ісус тлумачить в Ів.6 як Слово Боже. Якби вони не споживали її, то невдовзі повмирали б у тій пустині -- інакше там не було чого їсти. Для цього ми настійливо радимо Вам "Супутника Біблії" -- таблиці для читання, за якими Ви читатимете Біблію щодня, сприймаючи в контексті зміст усього прочитаного. Суттєво важливо знаходити час у нашій щоденній суеті, бажано в одну і ту саму пору кожного дня, щоб перечитувати ті глави і задумуватися над ними.

ÕÐËÙÁÍË Á ²ÑÕÑÀ

Між іншим, ізраїльтянам було наказано не намагатися збирати одного дня манну на кілька днів, але змушувати себе виходити щодня і збирати її. Наше споживання Слова повинно бути щоденним. Так само, як ми не забуваємо щодня споживати нашу природню їжу, так же підсвідомо повинні ми заставляти себе щодня споживати Слово Боже. І справді, Йов казав, що він цінував Божі слова *понад* свою необхідну їжу.

Ізраїльтяни також піли із струмка, який витікав із потовченої скелі. 1Кор.10 каже нам, що це образ “Христа”.

Так і ми маємо їсти і пити, як це робив Ісус, і можемо виконувати це служіння на спомин щотижня. Щодо зустрічей, то нашим природнім устремлінням має стати бажання зустрічатися з іншими, хто поділяє нашу надію. Мандрівник у природній пустині не упустить жодної нагоди зустрітися з іншим мандрівником щоб поділитися досвідом. Так і ми у пустині життя в цьому грішному світі повинні докладати всіх зусиль щоб спілкуватися один з одним. Не завжди такі зустрічі можливі наяву, якби нам цього не хотілося, але ми повинні використовувати всі можливості спілкуватися через переписку, читання журналів та інше.

Ми згадували про відповідальність у новому житті, але було б невірно думати, що Бог повинен буде винагородити нас за певні справи, як наприклад, за щоденні читання. Це в милості Божій, з Його доброї волі, дати нам Царство як дар, а не заплату за наші труди (Рим.6:23). Невірно було б вважати, що

ÕÐËÙÁÍË Â ²ÑÓÑÀ

хрищення є добрим задумом, бо тепер у нас є хороша нагода увійти до Царства. Правда Божа і любов Божа, перемога Христа мають для нас набагато більше значення. Бог справді хоче щоб Дейв і всі ми, тут присутні, були у Царстві. Це таке величне усвідомлення, що ми повинні завжди пам'ятати, що це правда, що в світлі вище сказаного нам слід певним чином відгукнутися до Бога на Його любов.

Коли ізраїльтяни вийшли з Червоного моря, їх охопила надзвичайна радість. Мойсей заспівав свою пісню, і всі возрадувалися. Про це гарно розповідається у Пс.105:35-41, де сказано, як Бог подбав про все необхідне для їхньої мандрівки:

“Він (Господь) сказав -- і найшла сарана та гусінь без ліку, -- усю ярину в їхнім краї пожерла, і плід землі їхньої з'їла. І Він повбивав усіх первістків в їхньому краї, початок усякої їхньої сили. І Він випровадив їх у сріблі та в золоті, і серед їхніх племен не було хто б спіткнувся. Єгипет радів, коли вийшли вони, бо страх перед ними напав був на них. Він хмару простяг на заслону, а огонь -- на освітлення ночі. Зажадав був Ізраїль -- і Він перепелиці наслав, і хлібом небесним Він їх годував. Відчинив був Він скелю -- й линула вода, потекли були ріки в пустинях”.

Так радіємо ми, твої майбутні брати і сестри, які зібралися тут аби засвідчити твоє хрищення. Так радіє Бог, Ісус та ангели, які пильно стежать за нами в цей час. Хай завжди ми будемо зберігати цю надію і радість “до самісінького кінця”, щоб ми разом могли увійти до Царства.

ÕΘÈÙÁÍß Â ²ÑÓÑÀ

А тепер перейдемо до роздягалень і потім увійдемо до басейну...

ЗАНЯТТЯ 10: Запитання

1. Чи можемо ми бути спасеними без хрищення?
2. Що означає слово “хрищення”?
 - а) Присвячення
 - б) Скроплення
 - в) Вірування
 - г) Окунання-занурення
3. Як пояснюється в Рим.6:3-5 значення хрищення?
4. Коли ми повинні приймати хрищення?
 - а) Після вивчення справжньої Євангелії і покаєння
 - б) Будучи немовлям
 - в) Після зацікавлення Біблією
 - г) Коли хочемо приєднатися до церкви
5. У що ми христимося?
 - а) У церкву, яка охрищує нас
 - б) У слово Боже
 - в) У Христа
 - г) У Святого Духа
6. Що з нижче наведеного трапляється після хрищення?
 - а) Ми стаємо частиною Авраамового потомства
 - б) Ми більше ніколи не будемо грішити
 - в) Ми раз і назавжди спасаємося
 - г) Наші гріхи прощаються
7. Чи одне лише хрищення спасе нас?
8. Чи отримаємо ми після хрищення чудодійні дари Святого Духа?

ὉΔΕΥΑΪΣ Ἀ 2ΝΟΝΑ

ЗАНЯТТЯ 11

ЖИТТЯ ВО
ХРИСТІ

11.1 ВСТУП

Хрищення дає нам певну надію на життя вічне у Божому Царстві. Чим більше ми віримо і усвідомлюємо окресленість цієї надії, тим очевиднішою стає певна відповідальність, яка лежить на нас. Це спонукає нас жити так, як годиться тому, хто сподівається бути наділений Божою природою (2Петр.1:4) і дійсно поділяти Його Ім'я (Об.3:12), будучи на всілякий лад досконалим.

У занятті 10.3 ми вияснили, що після хрищення ми присвячуємо своє життя безперервному розпинанню злих устремлінь нашої природи (Рим.6:6). Якщо у нас не виникає бажання поступати так, то хрищення було марним. Воно може відбутися лише тоді, коли людина готова прийняти на себе відповідальність нового життя, яка надходить згодом.

У хрищенні ми помираємо для цього старого, природнього способу життя і образно воскресемо з Христом. “Коли ви воскресли з Христом (в хрищенні), то шукайте того, що вгорі, де сидить Христос по Божій правиці. Думайте про те, що вгорі, а не про те, що на землі. Бож ви вмерли ...отож, умертвіть ...розпусту, нечисть, ...лиху пожадливість” (Кол.3:1-5). Після хрищення ми починаємо дивитися на життя з Божої Небесної перспективи, думати про Небесне (тобто духовне), звільнятися від наших світських устремлінь на користь устремлінню долати наші плотські

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΘΕἸὸ²

пристрасті, а, отже, устремлінню увійти до Царства Божого.

Людській природі притаманно проявляти захоплення до послухності Богу лише час від часу. Часто Бог застерігає нас щодо цього. Маючи на увазі Свої заповіді Бог наказує: “Які коли робить людина, то житиме ними” (Єз.20:21). Якщо ми свідомі Божих заповідей і починаємо їх виконувати у хрищенні, то маємо присвятити своє життя їх виконанню.

11.2 СВЯТІСТЬ

“Свят, свят, свят Господь Саваот” (Іс.6:3). Таке потрійне наголошення, як у цьому вірші, зустрічається в багатьох місцях, які вказують на святість Бога. “Святість” сама по собі означає “відчуження” -- відділення *від* несвятого і приєднання *до* духовного. Нам сказано бути “наслідувачами Богів”, такими, як Його малі діти (Еф.5:1). Тож “за Святим, що покликав вас, будьте й самі святі в усім вашім поведженні (способі життя), бо написано: “Будьте святі, -- Я бо святий!”” (ІПетр.1:15,16; 3М.11:44).

Природній Ізраїль був покликаний з Єгипту своїм хрищенням у Червоному морі щоб стати “народом

ÆÈÒÒВ ÂÎ ÕÆËÑÒ²

святим” (2М.19:6). Після нашого хрищення, ті, хто належить до духовного Ізраїля, так само отримують “святий поклик”. Після хрищення ми стаємо “рабами праведности на освячення” (Рим.6:19,22 і за змістом).

Якщо святість є настільки важливою частиною самої Божої істоти, то вона має стати основоположною думкою для усіх, хто намагається бути “наслідувачами Богів”. Якщо будемо жити цією думкою, то “станемо учасниками Його святости”, коли отримаємо в дар Його природу (Євр.12:10; 2Петр.1:4). Тож без святості у цьому житті віруючий не зможе “побачити Господа” (Євр.12:14), тобто він не зможе насправді побачити Бога і мати з Ним особисті стосунки в Царстві, якщо він не проявляв святості у цьому житті.

Щоб отримати таку величну надію ми повинні відділитися від світу навколо нас, у якого немає такої надії, і поєднати себе із вічністю життя у Божій природі. Тому наше “відчуження” не повинно бути для нас примусом, бо через наше приєднання до цього високого покликання і надії, воно буде справжнім лише тоді, коли відчуватимемо себе відокремленими від цього світу, у якому переважають закони плоті.

А тепер поміркуємо дещо над тим, *від* чого ми повинні себе відділити, а тоді у Занятті 11.3 розглянемо те, до чого ми насправді приєднуємось.

ЗАСТОСУВАННЯ СИЛИ

Ми живемо у світі, в якому панує гріх. Як ми бачили у занятті 6.1, людські уряди можна вважати “дияволом”, бо вони засновані на плотських бажаннях, тобто біблійному “дияволі”.

Як про це не раз говориться в Біблії, невдовзі видаватиметься, що гріх і потомство змія торжествують. Проте, після всяких тимчасових страждань насіння жінки буде остаточно виправдане. Саме тому віруючим постійно наказується “не противитися злему” (Мт.5:39; Рим.12:17; 1Сол.5:15; 1Петр.3:9).

Ми переконалися, що зло остаточно стається і приходиться з Божої волі (Іс.45:7; Ам.3:6 пор. заняття 6.1). Тож своїми діями противитися злу -- те саме, що боротися з Богом. Саме тому Ісус заповідав нам не чинити фізичного опору силам зла: “І коли вдарить тебе хто у праву щоку твою, -- підстав йому й другу. А коли хто хоче тебе позивати й забрати сорочку твою, -- віддай і плаща йому.” (Мт.5:39,40). Христос подає приклад у цьому: “Підставив Я спину Свою тим, хто б'є...” (Іс.50:6).

Христові слова пов'язують позивання до суду із діяннями цього світу, яким повинні противитися віруючі. Поступати так є найкращим прикладом спротиву злему, і цього не зробить жоден із тих, хто має тверду віру в Божу обітницю в те, що “Мені помста належить, Я відплачу, говорить Господь”

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΒΕἸὸ²

(Рим.12:19). “Не кажи: “Надолужу я зло!” -- май надію на Господа, і Він допоможе тобі” (Пр.20:22 пор. 5М.32:35). Ось чому Павло докоряв коринтянам за позивання інших до суду (1Кор.6:1-7).

Думаючи про велич нашої Надії нам не слід так перейматися несправедливістю теперішнього життя: “Чи посміє хто з вас, маючи справу до іншого, судитися? ...Хіба ви не знаєте, що святі світ судитимуть?” (1Кор.6:1,2). Тож для щирого віруючого немислимо позивати когось до суду чи то у справі землі, чи розлучення. Людські уряди застосовують військо та поліцію як для протиставлення силам зла, так і (в деяких випадках) для того, щоб утримувати лихих людей при владі. Це узаконені форми протистояння злу, тож щирі віруючі не повинні брати участі в їх діяльності. “Всі, хто візьме меча -- від меча і загинуть” (Мт.26:52). Це повторення дуже давнього Божественного правила: “Хто вилле кров людську (навмисне) з людини, то виллята буде його кров, бо Він учинив людину за образом Божим” (1М.9:6). Тож усяке свідоме насильство над такою ж людиною, як і ми, є насильством супроти Бога, якщо діється воно не з Його волі.

Християнська мораль наказує нам: “Любіть ворогів, благословляйте тих, хто вас проклинає, творить добро тим, хто ненавидить вас, і моліться за тих, хто вас переслідує” (Мт.5:44; Лк.6:27). Збройні сили і поліція безпосередньо діють на противагу цим правилам, тож щирі віруючі повинні остерігатися усяких стосунків з ними. Навіть без прямої участі у

АЕЁÒÒВ АÎ ÕЕЁЊÒ²

Здійсненні насильства співпраця з такими організаціями або робота у них є, очевидно, небажаними. Насправді всяке працевлаштування, яке включає в себе прийняття присяги на вірність такій владі, позбавляє нас свободи у дотриманні Божих заповідей. Тож щирі віруючі завжди були свідомими відказниками від будь-якої служби у війську чи в поліції, хоча завжди під час загрози державі добровільно зголошувалися до альтернативної праці, примножуючи матеріальне благополуччя своїх співвітчизників.

ПОЛІТИКА

Чітке розуміння і тверда віра у прийдешнє Царство Боже означає, що ми усвідомлюємо, що людський уряд неспроможний досягнути досконалості. Тому будь-яка участь у людській політиці є несумісною із надією на Царство. Ісус пророчив, що в “останні дні”, якраз перед його приходом, становище змінюватиметься від поганого до ще гіршого (Лк.21:9-11; 25-27). Не можна одночасно вірити цим словам і намагатися покращити становище в світі з допомогою людської політики чи допомогових установ. Притча про доброго самарянина вказує, як християнин повинен допомагати навколишньому світу робити добро людям при кожній нагоді (Гал.6:10).

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΘΕἸῶ²

Оповідання про перших віруючих розповідають про те, як вони присвячували своє духовне життя очікуванню повернення Христа, виражаючи своє зацікавлення навколишнім світом головним чином через проповідування до нього. Немає ніяких згадок про те, щоб вони переймалися соціальними, економічними чи політичними проблемами світу навколо них.

“Не в волі людини дороги її, не в силі людини, коли вона ходить” (Єр.10:23). Якщо ми усвідомлюємо те, що людина за своєю природою зла і несправедна, значить ми розумітимемо, що людське правління не для Божого народу. Тож участь у голосуванні несумісна із справжнім розумінням цього. “Над людським царством панує Всевишній, і дає його тому, кому хоче” (Дан.4:29). Таким чином людські правителі остаточно отримують свою владу від Бога (Рим.13:1). Тому брати участь в голосуванні за демократичною системою може означати голосувати проти того, кого Бог обрав для перебування при владі. Так, наприклад, говориться, що Бог *віддав* певні держави під владу вавилонського царя Навуходоносора (Єр.27:5,6).

Через наше визнання того, що Бог віддає народи в руки їхніх правителів, маємо особливо вважати на те, щоб бути зразковими громадянами, дотримуючись законів країни, в якій ми живемо, якщо вони не суперечать закону Христа. “Нехай кожна людина кориться вищій владі, ...влади існуючі встановлені від Бога, ...через це ви й

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΘΕἸὸ²

податки даєте, ...Тож віддайте належне усім: кому податок -- податок, кому честь -- честь” (Рим.13:1-7).

Тому участь так званих християнських організацій у різних акціях політичного протесту і несплата податків є проявом їхнього свідомого непогодження із цими засадничими біблійними правилами. Однак, приклад Петра, коли він продовжував проповідувати Христа в той час, як уряд забороняв йому робити це, є свідченням того, що ми можемо підкорятися людським наказам лише тоді, коли вони не суперечать закону Христа: “Чи це справедливе було б перед Богом, щоб слухатись вас більш, як Бога?” (Дії 4:17-20; 5:28,29).

Ще одним прикладом цього є відношення христадельфіян до обов’язкової військової служби в наш час.

МИРСЬКІ ЗАДОВОЛЕННЯ

Через брак щирих стосунків з Богом і справжньої надії на майбутнє цей світ видумує різноманітні задоволення. Ті, хто намагається розвивати в собі духовне мислення, повинні остерігатися тих, хто намагається задовольнити свою плоть. “Тіло бажає противного духові, а дух противного тілу” (Гал.5:17). Через цю засадничу суперечність неможливо припустити, що ми можемо уступати плоті, не

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΘΕἸῶ²

порушуючи закону, і вважати, що слідуємо за Духом. Світ побудований на “пожадливості тілесній, і пожадливості очей, і писі життєвій” (Ів.2:16). “Бо хто хоче бути світові приятелем, той ворогом Божим стається” (Як.4:4). Мати друзів від світу цього, дивитися світські кінофільми та інше означає бути “світові приятелем”. Пожадливості цього світу невдовзі минуть, а ті, хто був у своєму житті на боці світу, минуть разом із ним (Ів.26:15-17). “Світ (суспільство) безбожних” буде зруйнований другим приходом (2Петр.2:5), бо “весь світ лежить у злі” (Ів.5:19). Якщо хочемо уникнути цієї погибелі, ми повинні бути “не від світу” (Ів.17:16 пор. Об.18:4).

Багато світських способів задоволення плоті таких, як наприклад, куріння, зловживання наркотиками або пияцтво, полягає у жертвуванні тілесним здоров'ям. Наше фізичне здоров'я, наші гроші, усе, що дійсно у нас є, належить Богові. Тож ми не є вільними у використанні цього на власний розсуд, але мусимо поступати, як управителі того, що ми маємо від Бога. На судному троні з нас питають, як ми розпоряджалися нашим багатством (Лк.19:12-26). Такі звички, як куріння і пристрасть до спиртного, є зловживанням як нашими грошима, так і здоров'ям. “Чи знаєте ви, що ви -- Божий храм, і Дух Божий у вас пробуває? Як хто нівечить Божого храму, того знівечить Бог, ...ваше тіло -- то храм Духа Святого, що живе Він у вас, ...ви не свої? Бо дорого куплені ви. Отож прославляйте Бога в тілі своєму” (1Кор.3:16,17; 6:19,20). Тож це серйозна справа -- зловживати тілом через звички такі, як куріння.

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΘΕἸῶ²

Однак, зрозуміло, якщо такі звички набуті ще до навернення, то неможливо позбутися їх одразу. Чого слід сподіватися, так це усвідомлення згубності цієї звички і докладання справжніх зусиль на подолання її. На життєві незгоди слід все більше відповідати зверненням до Слова Божого і молитви, а не до якогось людського способу розслаблення.

11.3 ДІЙСНЕ ХРИСТІЯНСЬКЕ ЖИТТЯ

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ

Після хрищення ми повинні зародити “плодом (нашим) на освячення” живучи під проводом Духа, а не плоті (Рим.6:22; 8:1; Гал.5:16,25). Саме через Боже слово, яке перебуває в нас, ми зародимо духовним плодом (Ів.15:7,8). Ми переконалися, що нас провадить Дух в тому розумінні, що Божий Дух є в Його Слові. На протязі усього нашого життя ми повинні триматися того Слова, щоденно читаючи Біблію і вивчаючи її.

Вдумливе дослідження Слова виливається в те, що людина усвідомлює потребу в хрищенні і тому здійснює цей вчинок. Цей дозвіл Божому Слову впливати на наші дії і направляти наше життя буде продовжуватися; хрищення є лише першим кроком

ÆÈÒÒВ ÂÎ ÕÈÈÒ²

у житті, сповненому покори до Божого Слова. Цілком реальною є загроза знати Біблію і основоположні вчення Євангелії, але перебувати у такому становищі, коли Слово більше не впливає на нас -- можемо читати слова, і вони не матимуть ніякого дійсного впливу на нас (див. додаток 2). Тому є смисл в тому щоб перед кожним читанням Писання промовляти коротку молитву: "Відкрий мої очі, і хай чуда Закону Твого я побачу!" (Пс.119:18).

Слово Боже має стати нашою щоденною їжею, і справді, наша залежність від нього і природне бажання його повинно стати навіть більшим за наш підсвідомий апетит до фізичної їжі: "Над уставу свою я ховав слова уст Його", -- так відчував це Йов (Йов 23:12). Також і Єремія: "Як тільки слова Твої знаходилися, то я їх поїдав, і було слово Твоє мені радістю і втіхою серця мого" (Єр.15:16). Тож істотно необхідно для нашого способу життя знаходити на протязі кожного дня час для щоденного читання Біблії. Початок дня із дослідження Біблії на протязі 30 хвилин кожного ранку настроюватиме нас щодня на правильний духовний лад. Такі звички підтримання віри окушляться золотом у день суду.

Щоб запобігти природньому потягу читати лише ті частини Святого Письма, які природньо викликають зацікавлення у нас, христадельфіяни розробили план читання, який зветься "Супутником Біблії" (наявиний у видавців цієї книги). Він подає ряд глав для щоденного читання, внаслідок чого Новий Заповіт перечитується двічі, а Старий Заповіт -- один раз на протязі року. Читаючи глави день за

ÆÈÒÒВ ÂÎ ÕÐÈÑÒ²

днем, підбадьорюємося думкою про те, що тисячі інших віруючих читають ті ж самі глави, тож, коли б ми не зустрілися, маємо безпосередню спільність. Недавно перечитані глави створюють підґрунтя для нашої розмови.

МОЛИТВА

Іншою істотною справою, яку слід запровадити у житті, є молитва. Нагадуючи нам, що є “один посередник між Богом та людьми, -- людина Христос Ісус, що дав Самого Себе на викуп за всіх”, Павло звертає увагу на практичному наслідку розуміння Христового служіння: “*Отож, хочу я, щоб мужі чинили молитви на кожному місці... без гніву та сумніву*” (1Тим.2:5-8). “Бо ми маємо не такого Первосвященника, що не міг би співчувати слабостям нашим, але випробуваного в усьому, подібно до нас, окрім гріха. *Отож, приступаймо з відвагою до престолу благодаті, щоб прийняти милість та для своєчасної допомоги знайти благодать*” (Євр.4:15,16).

Справжнє усвідомлення того, що Христос є нашим особистим Первосвященником, який спрямовує наші молитви до Бога, повинно надихати нас щоразу до молитви з вірою. Однак, молитва не повинна бути лише “переліком бажань”, який подається Богу, але і

ÆÈÒÒВ ÂÎ ÕÐÈÑÒ²

подяка за їду перед її споживанням, за безпеку в дорозі і т.п. повинна бути важливою частиною наших молитов.

Саме лише вираження у молитві перед Господом наших проблем дає величне відчуття миру: “В усьому (ніщо не може бути надто дріб’язковим для молитви) нехай виявляються Богові ваші бажання молитвою й проханням з подякою. І мир Божий, що вищий від усякого розуму, хай береже серця ваші та ваші думки” (Фил.4:6,7).

Якщо наші молитви погоджуються з Божою волею, вони обов’язково знайдуть свою відповідь (Пс.5:14). Можемо пізнавати Божу волю, досліджуючи Його Слово, яке об’являє нам Його Дух-Думку. Тому наше вивчення Біблії повинно навчати нас і тому, як молитися, і що просити, надаючи таким чином сили нашим молитвам. Тож, “коли... слова Мої позостануться в вас, то просіть чого хочете, -- і станеться вам!” (Ів.15:7). У Писаннях знаходимо багато прикладів повсякчасної молитви (Пс.119:164; Дан.6:10). Вранішня і вечірня молитва, а також кілька коротких молитов з подякою на протязі дня можуть видатися справді найнеобхіднішими.

ПРОПОВІДУВАННЯ

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΒΕἸὸ²

Однією із найбільших спокус, яка виникає від усвідомлення істинного Бога, є набуття духовного егоїзму. Ми можемо бути настільки задоволеними нашими власними стосунками з Богом, настільки поглинутими у наше власне дослідження Біблії і духовність, що можемо нехтувати поділянням всього цього з іншими, як нашими побратимами у вірі, так і світом навколо нас. Слово Боже і правдива Євангелія, яка міститься в ньому, уподібнюється до світла чи ліхтаря, який горить у темряві (Пс.119:105; Пр.4:18). Ісус вказував, що ніхто, в кого є таке світло, не ставить його під посудину, але виставляє його привселюдно (Мт.5:15). “Ви світло для світу” через хрищення во Христа, “Світло для світу” (Мт.5:14; Ів.8:12). “Не може сховатися місто, що стоїть на вершині гори”, -- пояснював Христос (Мт.5:14).

Якщо ми справді житимемо відповідно до нашого розуміння правдивої Євангелії, то наша “святість” буде очевидною для тих, із ким ми живемо. Ми не зможемо приховувати те, що ми “поєднуємося” з надією на Царство, а також “відчужуємося” від їхніх світських шляхів.

Досить тактовно ми повинні прагнути поділяти наше знання Істини з усіма тими, з ким маємо стосунки: повертати розмови до духовного; обговорювати вчення з членами інших церков; поширювати брошури і навіть розміщувати невеликі оголошення у наших місцевих засобах масової інформації, -- усе це дозволить нашому світлу сяяти. Не слід думати, що можемо покинути справу

ΑΕΕÒÒΒ ΑÎ ΟΘΕÏÒ²

свідчення іншим віруючим; ми всі несемо власну відповідальність. Христадельфіяни в порівнянні з іншими общинами проводять небагато широко організованих проповідницьких кампаній. Кожен з нас особисто робить те, що може, в більшій мірі за власний рахунок.

Один з найбільш успішних способів полягає у пояснюванні нашої віри нашим родинам і тим, з ким маємо безпосередні стосунки. Ті, хто має колег, які не є у вірі, повинні чітко пояснювати їм свою віру, хоча, якщо це було зроблено одного разу, безглуздо продовжувати звертатися до цієї теми або чинити на них певний тиск. Навернені під тиском не є тим, чого хоче Бог. Нашим обов'язком є свідчити про Істину не надто турбуючись про кількість тих, хто відгукується на неї. Перед нами велика відповідальність за це свідчення (Єз.3:17-21). Якщо Христос прийде ще за нашого життя, "Двоє будуть на полі, -- один візьметься, а другий полишиться!" (Лк.17:36). Було б насправді дивно, якби ми не говорили своїй родині і колегам по роботі про другий прихід нашого Господа тоді, коли це відбувається.

ЖИТТЯ В ЕКЛЕЗІЇ

Таким чином у цьому занятті ми говоримо про нашу власну духовну відповідальність. Однак, у нас є

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΘΕἸὸ²

також обов'язок зустрічатися разом з іншими, хто поділяє нашу надію. І знову ж, це повинно бути чимось таким, чого ми природньо бажаємо. Як ми переконалися, після хрищення ми розпочинаємо мандрівку через пустиню до Царства. Природньо, у нас повинно виникати бажання спілкуватися з нашими попутчиками. Ми живемо в останні перед приходом Христа дні. Щоб долати чисельні складні випробування, які звалюються на нас у ці дні, нам потрібні дружні стосунки з тими, хто знаходиться у такому ж становищі: “не кидаймо збору свого, ...але заохочуймося, і тим більше, ви бачите, що злигається день (другого пришествя) той” (Євр.10:25 пор. Мал.3:16). Тож віруючі повинні докладати всіх зусиль щоб спілкуватися один з одним, переписуючись і подорожуючи, щоб зустрічатися і разом навчатися Біблії, разом проводити службу на спогад і проповідницьку діяльність.

Кожен з нас окремо був “покликаний” з цього світу до великої надії про Царство. Слово “святий” означає “покликана особа” і може відноситися до всіх щирих віруючих, а не лише до кількох знатних віруючих у минулому. Грецьке слово, яке перекладається як “церква”, в англійській Біблії звучить “еклезія”, таким чином означаючи громаду віруючих, а не саму будівлю, у якій вони збираються. Щоб уникнути непорозумінь у вживанні цього поняття христадельфіяни прагнуть називати свої “церкви” “еклезіями”.

Якщо у певному місті чи місцевості є певне число віруючих, логічно, що вони шукатимуть місце щоб

ÆÈÒÒВ ÂÎ ÕÆÈÑÒ²

зустрічатися повсякчас. Це може бути дома у віруючого або у винайнятому залі. Христадельфіянські еклезії зустрічаються по всьому світу у таких місцях, як: клуби, коференцзали у готелях, приміщення, збудовані власними силами або приватні будинки. Задачею еклезії є укріплення своїх членів за допомогою спільного вивчення Біблії, а також спільного свідчення світові, даючи сяяти їхньому світлу у проповідуванні. Розклад зустрічей христадельфіянської еклезії, як правило, буває таким:

- Неділя -- 11 год. -- служба Ламання Хліба
- 18 год. -- громадська проповідницька діяльність
- Середа -- 20 год. -- вивчення Біблії

Еклезія є частиною Божої родини. У всякій тісно пов'язаній спільноті кожен член повинен бути чуйним і смиреним до інших. Сам Христос був у цьому найкращим прикладом. Недивлячись на свою духовну зверхність він поступав як “слуга для всіх”, обмиваючи ноги учням в той час, як вони сперечалися між собою, хто серед них найповажніший. Ісус наказує наслідувати його приклад (Ів.13:14,15; Мт.20:25_28).

Тепер, коли чудодійні дари Святого Духа відібрані, не залишається місця для “старійшин”, як це було у церкві раннього періоду; “Бо один вам Учитель, а ви всі брати” (Мт.23:8). Тож христадельфіяни звертються один до одного як “брат” чи “сестра” на ім'я, недивлячись на своє становище у світському житті. Разом з цим, очевидно, слід проявляти повагу до віруючих, які знають істинного Бога на

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΒΕἸὸ²

протязі багатьох років або швидко дозріли в духовному розумінні завдяки своїй присвяті до Слова Божого. Порада таких віруючих буде значно цінуватися тими, хто намагається наслідувати Слово Боже. Однак, вони сприйматимуть пораду віруючих в такій мірі, в якій вона є точним відображенням Слова Божого.

Очевидно, що навчання, яке подається в еклезії, повинно мати за основу Боже Слово. Тож ті, хто привселюдно виступає з промовою в еклезії, відображають Бога, промовляючи від Його імені. З того, що Бог є чоловічого роду, виникає, що лише брати повинні навчати Божого Слова в громаді.

1Кор.14:34 розвіює усі сумніви: “Нехай у церкві мовчать жінки ваші! Бо їм говорити не дозволено”. 1Тим.2:11-15 відстежує причину цього, повертаючись до пригод в Еденському Саду. Через те, що Єва навчила Адама грішити, то тепер жінка не повинна навчати чоловіка. Те, що Бог сотворив Адама перш, ніж Єву, є ознакою того, що “жінці голова -- чоловік” (1Кор.11:3), і, отже, чоловік повинен духовно наставляти жінку, а не навпаки.

Через усе це “нехай жінка навчається мовчки в повній покорі. А жінці навчати я не дозволяю, ані панувати над мужем, але бути в мовчанні. Адам бо був створений перше, а Єва потому. І Адам не був зведений, але, зведена буди, жінка попала в переступ. Та спасається вона дітородженням, якщо перебуватиме у вірі й любові, та в посвяті з розвагою” (1Тим.2:11-15).

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΘΕῖῃὸ²

З цього зрозуміло, що Біблія дійсно визначає різне призначення віруючим чоловікам і жінкам. Те, що у певних випадках жінкам наказується щоб “заміж виходили, родили дітей, домом рядили” (1Тим.5:14), вказує на те, що сферою докладання їхніх духовних зусиль є домашнє середовище. Тож громадська робота в еклезії покладається на чоловіків. Це гостро суперечить людським вченням про статеву рівність, покладаючись на які і захоплюючись кар’єрою, жінка може претендувати на рівність зі своїм чоловіком у всьому -- від розпорядження сімейним бюджетом до одягання у стилі “унісекс”. Важливість народження дітей, здається, понижена до рівня незручності і урівняна із важливістю збереження певної душевної рівноваги в цілковито матеріалістичному і егоїстичному світі. Щирі віруючі остерігатимуться цього духу віку, однак, як і всюди, тут треба дотримуватись певної рівноваги.

Чоловік повинен не панувати над жінкою, а любити її так, як Христос любив нас (Еф.5:25).

“Чоловіки, -- так само живіть разом із дружинами за розумом (тобто відносіться до дружин чуйно, у відповідності до вашого пізнання Слова Божого), як зо слабішою жіночою посудиною, і виявляйте їм честь, бо й вони є співспадкоємиці благодаті життя” (1Петр.3:7).

В духовному значенні хрищення во Христа робить рівними чоловіка і жінку (Гал.3:27,28 пор.1Кор.11:11). Однак, від цього не змінюється чітке правило, що

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΒΕἸὸ²

“жінці голова -- чоловік” (1Кор.11:3) в справах практичних і духовних, як у сім’ї, так і в еkleзії.

В знак визнання цього правила віруючі жінки повинні покривати голову тоді, коли брат навчає від Слова Божого. На практиці це означає, що на всіх зборах еkleзії жінкам слід одягати капелюшок або хустку. Різниця в призначенні чоловіка і жінки повинна підкреслюватися тим, яке волосся носять чоловіки і жінки (1Кор.11:14,15). “І кожна жінка, що молиться... з головою відкритою, осоромлює тим свою голову (тобто свого чоловіка, в.3), бо це є те саме, як була б вона виголена. Бо коли жінка не покривається, хай стрижеється вона; коли ж жінці сором стригтися чи голитися, нехай покривається! ...Тому жінка повинна мати на голові знаки влади над нею” (1Кор.11:5,6,10).

Бути з “непокритою” головою все одно, що “бути оголеною”, а значить, непокрита голова не є такою, яка свідомо покрита головним убором. Немаючи головного убору жінка не може покладатися на природне покриття своїм волоссям, бо чинити так в Божих очах означає, наче у неї немає волосся. Невірно чоловікові покривати голову (1Кор.11:7). Це не стосується волосся, а відноситься до певного головного убору.

В культурі зовнішнього світу в новозавітні часи жінка оголювала свою голову лише тоді, коли була виявлена блудницею або зрадницею, або в траурі по своєму чоловікові. Бути оголеною для жінки означало, що вона втратила або зреклася свого чоловіка, тобто, символічно -- Христа.

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΘΕἸῶ²

Жінка є образом еклезії, в той час як чоловік -- образом Христа. Якщо ми маємо свідомо прикривати свої гріхи Христом, то жінка має свідомо покривати свою голову. Покладатися на її природне покриття волоссям рівнозначно покладанню на те, що наша власна праведність, а не Христос, порятує нас.

Через те, що довге волосся жінки -- “це слава (Богом дана) для неї, бо замість покривала дана коса їй” (1Кор.11:15), жінка повинна відростити своє волосся так, щоб відрізнитися від чоловіка. Різниця між чоловічими і жіночими зачісками повинна використовуватися жінкою як можливість підкреслити своє окреме призначення.

У відношенні до довгого волосся жінки і носіння головного убору мусимо бути обережними щоб не перетворити ці речі в чисто показні. Якщо поведінка сестри справді духовна і покірлива (пор. 1Петр.3:5), вона буде коритися братам, як віруючі коряться Христу, і буде із задоволенням проявляти цю покору усяким чином, включно із носінням головного убору. Якщо зміст цих, як і усіх інших Божих заповідей, зрозумілий, то не буде ніякої нехоті виконувати їх.

В еклезії завжди знайдеться справа для сестер: викладання у недільній школі, виконання інших обов'язків, які не містять громадського навчання або промов, як наприклад, ведення обліку. Духовно зрілих жінок можна заохочувати до проведення занять із навчання молодших сестер (Тит.2:3,4 пор. Маріям, яка провадила жінок ізраїльських, 2М.15:20).

ЛАМАННЯ ХЛІБА

Попри молитву і читання Біблії істотно важливим є також постійне дотримання Христової заповіді ламати хліб і пити вино в пам'ять про його жертву. "Це чиніть на спомин про Мене!" наказував Ісус (Лк.22:19). Таким було його бажання, щоб його послідовники постійно виконували це до його другого приходу, коли Ісус знову розділить з ними хліб і вино (1Кор.11:26; Лк.22:16-18).

Хліб є образом тіла Христового, яке було принесене в жертву на хресті, а вино -- образом його крові (1Кор.11:23-27). Очевидно, перші віруючі часто відправляли таку службу (Дії 2:42,46), можливо щотижня (Дії 20:7). Якщо ми намагатимемося любити Христа, то будемо дотримуватися його заповідей (Ів.15:11-14). Якщо маємо справжні особисті стосунки з ним, ми будемо потребувати згадувати про його жертву, як він просив, і таким чином підтримуватимемо свій дух, згадуючи про те велике спасіння, якого він досягнув. Якщо задумаємось на якийсь час у цілковитій тиші над його стражданнями на хресті, то наші власні страждання побліднуть -- такими дріб'язковими видаватимуться вони нам в порівнянні із стражданнями нашого Господа.

По суті своїй ламання хліба є службою на спомин, і ніякого дива через неї не трапляється. Вона рівнозначна святкуванню Пасхи за законом Мойсея (Лк.22:15; 1Кор.5:7,8). То був спосіб нагадування про

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΘΕἸὸ²

велике визволення від Єгипту, яке Бог вчинив через Мойсея у Червоному морі. Служба ламання хліба переносить нас до нашого спасіння від гріха через Христа, яке стало можливим на хресті, і до якого ми приєднуємося хрищенням. Тож дотримання цієї заповіді має стати нашим природнім бажанням.

Споживаючи хліб і вино знову і знову, як наяву, відчуваємо Христову любов до нас і насправді усе, що стосується нашого спасіння. Якщо хтось не в змозі виконувати цього зі своїми побратимами в Істині, слід робити це самому. Не може бути ніякого виправдання для припинення дотримання нами цієї заповіді. Ми повинні докладати усіх зусиль щоб забезпечити необхідні для служби хліб і вино, хоча, в надзвичайних обставинах навіть відсутність цього не повинна стати на заваді, щоб ми могли згадати Христа належним чином, наскільки це можливо. Ісус вживав “плід виноградний” (Лк.22:18), тож і нам слід вживати червоне виноградне вино.

Споживати символи Христових стаждань і жертви є найбільшою честю, якої може удостоїтися людина. Споживати їх без належного ставлення до того, що вони символізують, є найбільшою богозневагою, “бо кожного разу, як будете їсти цей хліб та чашу цю пити, -- смерть Господню звіщаєте... Тому то, хто їстиме хліб цей чи питиме чашу Господню негідно, -- буде винний супроти тіла та крові Господньої!” (1Кор.11:26,27). Тож службу ламання хліба слід проводити в такий час і в такому місці, де не буде можливості для відвернення уваги і перебивання думки. Це можна робити рано вранці або пізно

ÆÈÒÒВ ÂÎ ÕÆÈÑÒ²

увечері у спальні чи іншому придатному для цього місці. Маємо також пораду: “Нехай же людина випробовує себе, і так (в душі смиренного замислення над своїм життям) нехай хліб їсть і з чаші хай п’є” (1Кор.11:28). Отож, ми повинні задуматися над Христовою жертвою, можливо переглядаючи євангельські перекази про його розп’яття перед споживанням цих символів. Виконуючи це належним чином будемо також неодмінно справджувати наше власне сумління перед Христом.

Ось яким може бути типовий порядок проведення служби ламання хліба:

1. Молитва -- прохання до Бога про благословіння збору, відкриття Ним наших очей на Його Слово, згадування про потреби інших віруючих, восхвалення Бога за Його любов, особливо проявлену во Христі, а також молитва про всякі інші особливі потреби.
 2. Читання Біблії, як вказано у “Супутнику Біблії” на той день.
 3. Розмірковування над тими уроками, які можна побачити у прочитанному, або читання “застережень”, біблійного дослідження тих глав, які скеровують нас до мети нашої служби -- спогаду про Христа.
 4. Читання 1Кор.11:23-29.
 5. Хвилинка мовчанки у глибокім замисленні.
 6. Молитва за хліб.
 7. Розламати хліб і з’їсти невеликий кусень його.
 8. Молитва за вино.
 9. Випити ковток вина.
 10. Завершальна молитва.
- Уся служба займе приблизно годину.

11.4 ШЛЮБ

Ми почнемо цей розділ, маючи на увазі становище тих, хто садинокий на момент хрищення. У занятті 5.3 ми говорили про необхідність одружуватися лише із охрищеними віруючими. Є кілька місць, пов'язаних із прикладом Ісуса, Павла та інших, які заохочують садиноких принаймні поміркувати про те щоб залишатися садиноким аби повністю присвятити себе служінню Господу (1Кор.7:7-9,32-38 пор. 2Тим.2:4; Мт.19:11,12,29; Ек.9:9). “А коли ти й оженишся, то не згрішив” (1Кор.7:28). Багато хто з апостолів був одруженим (1Кор.9:5), і шлюб, як Бог передбачив, призначений для здобуття багатьох як фізичних, так і духовних переваг. “Нехай буде в усіх чесний шлюб та (використання) ложе непорочне” (Євр.13:4). “Не добре, щоб бути чоловіку самотнім”, якщо він неспроможний в найбільшій мірі присвятити себе духовному, тому Бог встановив шлюб (1М.2:18-24). Отже, “хто жінку чеснотну знайшов, знайшов той добро, і милість отримав від

ΑΕὲὸὸβ Αἰ Ὁβὲἷὸ²

Господа, ...а жінка розумна -- від Господа” (Пр.18:22; 19:14).

1Кор.7:1,2 розважливо прояснює про цю справу: “Добре було б чоловікові не дотикатися жінки. Але щоб уникнути розпусти, нехай кожен муж має дружину свою, і кожна жінка хай має свого чоловіка” (пор. в.9).

Ці вірші мають на увазі, що задоволення статевих потреб поза шлюбом є розпустою. Застереження щодо розпусти (статевих стосунків між неодруженими), перелюбу (статевих стосунків, де один або обидвоє любовників уже одружені з кимось іншим) та інших способів розпусти часто зустрічаються у Новому Заповіті. Вони є майже в кожному посланні. Ось лише деякі з них: Дії 15:20; Рим.1:29; 1Кор.6:9-18; 10:8; 2Кор.12:21; Гал.5:19; Еф.5:3; Кол.3:5; 1Сол.4:3; Юд.7; 1Петр.4:3; Об.2:21.

У світлі всього цього, про що не раз наголошувалося вище, насправді дуже важливо не чинити всупереч чітко вираженій Божій волі. В той час, як Бог охоче пробачає гріхи миттєвої слабості, якщо в них розкаяться (як наприклад, Давидів перелюб із Вірсавією), то життя у постійному здійсненні таких вчинків може викликати лише осуд. Павло неодноразово наголошував: “Перелюб, нечистість... й подібне до цього. Я про це попереджую вас (перед судним тронем), як і попереджав був, що хто чинить (постійно) так, не впадкують вони Царства Божого!” (Гал.5:19,21). Отже, “утікайте від розпусти (пор. 2Тим.22). Усякий бо гріх, що його чинить людина, є

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΘΕἸὸ²

поза тілом. А хто чинить розпусту, той грішить проти власного тіла” (1Кор.6:18).

Майже у всьому світі стає загально прийнятим, коли молоді пари живуть разом до шлюбу, насолоджуючись сповна статевими стосунками. Називати це “цивільним шлюбом” виглядає цілковитим безглуздям. Шлюб повинен розумітися віруючими таким, яким його визначив Бог; ми не повинні дозволяти створеному світом навколо нас визначенню шлюбу брати верх над Божими постановами про шлюб, в кінці кінців, шлюб був встановлений Богом, а не людиною. По Біблії шлюб складається принаймні із таких трьох частин:

1. Певний вид шлюбної церемонії, однак скромної. Оповідання про те, як Боаз одружився із Рут в книзі Рут 3:9-4:13 свідчить про те, що шлюбні відносини не починаються плавно. Повинен наступити якийсь момент, коли людина стає повністю одруженою. Христос уподібнюється до нареченого, а віруючі -- до нареченої, з якою він “одружиться” під час свого другого приходу. Тоді настане “весілля Агнця” щоб відсяткувати цю подію (Об.19:7-9). Стосунки між чоловіком і жінкою є прообразом стосунків Христа з віруючими (Еф.5:25-30). Так само, як між ним і нами настане певний момент, початок шлюбу, так само має бути весілля між віруючими, які починають жити в шлюбі, на знак союзу між Христом і нами на судному троні.
2. Боже одруження з Ізраїлем включало в себе взаємний духовний завіт вірності один одному (Єз.16:8), і це також має бути ознакою шлюбу віруючих.

3. Статеві стосунки є необхідними щоб довершувати шлюб (5М.21:13; 1М.24:67; 292:1; 1Цар.11:2). Саме тому 1Кор.6:15,16 пояснює, чому позашлюбні стосунки є таким злом. Статевий стосунок у фізичному розумінні означає те, як Бог поєднав подружжя воедино (1М.2:24). Отже, бути поєднаними, як “одне тіло” тимчасовими стосунками є зловживанням нашими тілами, які дав нам Бог. Він призначив їх щоб зробити можливим фізичне довершення того, що Він поєднав у шлюбі.

З цього випливає, що подружжя, які “живуть разом” до шлюбу, насправді живуть у гріху. Якщо вони не утвердять свої стосунки, одружившись належним чином, або розлучившись, то у них немає ніяких підстав приймати хрищення.

У культурах деяких народів в країнах, що розвиваються, де серед звичайних людей не прийнято проводити шлюбну церемонію або укладати шлюбну угоду, виникає певне ускладнення. Подружжя може багато років проживати разом без такої церемонії і вважати себе у шлюбі. У таких випадках автор цієї книги радить, щоб ті, хто провадить хрищення, роз'яснили це становище тим, хто готується прийняти хрищення, і добилися того, аби дане подружжя підписало певну шлюбну угоду. Тоді стосунки слід зареєструвати як можна швидше у відповідній юридичній установі.

Той, хто охрищений, а його (її) супруга (супруг) ні, ні в якому випадку не повинен покидати її (його) (1Кор.7:13-15), а навпаки, докладати усіх зусиль щоб любити її (його) і таким чином показувати своїм

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΘΕἸῶ²

способом життя, що має справжню віру в істинного Бога, а не просто змінив віросповідання. ІПетр.3:1-6 додає насаги тим, хто знаходиться у такому становищі, пояснюючи, що це само по собі може стати способом навернення невіруючої супруги (супруга).

Правила стосовно шлюбу містяться у Божій постанові про шлюб: “Покине тому чоловік свого батька та матір свою, та й пристане до жінки своєї, -- і стануть вони одним тілом” (ІМ.2:24). Це прагнення єдності між чоловіком і жінкою у всіх можливих його проявах є тим самим, що й наше повсякчасне намагання єднатися з Христом, долаючи гріх в його основі та пожадливість нашої природи. Це прагнення спрямоване швидше проти нас самих, а не проти Христа чи нашої супруги (супруга). Чим більшого успіху ми добиваємося в цьому, тим щасливішими і повнішими будуть наші стосунки.

Проте, ми живемо у звичайному світі гріха і поразок, де неможливо у повній мірі піднятися до високих вимог святості, які ставить перед нами Біблія і приклад любові Бога і Христа. ІМ.2:24 ставить перед нами досконалий зразок одного чоловіка і однієї жінки, які живуть разом протягом всього життя у повній єдності.

Віруючі мають бути готовими до сприйняття того, що деколи цей зразок не буде дотриманий як у їхньому власному житті, так і в житті інших віруючих. Чоловіки і жінки можуть сперечатися і втрачати ту єдність думки, яка повинна бути у них;

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΘΕἸὸ²

фізично неможливим може стати дотримання супружніх обов'язків; у чоловіка може бути кілька жінок, взятих перед хрищенням, якщо він жив у суспільстві, де полігамія дозволяється. У такому випадку він повинен залишитися зі своїми жінками, але не брати вже більше. Тож апостол Павло, досконале поєднання любові до людини і безперечної відданості Божественним настановам, радив, що у надзвичайних випадках несумісності: “Нехай не розлучається дружина з своїм чоловіком! *Але коли ж і розлучиться, хай зостається незаміжня*” (1Кор.7:10,11).

Ось це встановлення досканолого зразка, але при одночасній відданості дотримуванню легшої вимоги до тих пір, поки це не розмиває основ Божественної настанови (як наприклад, того, що перелюб -- це зло), є цілком характерною рисою Святого Письма. Павлова порада в 1Кор.7:10,11 перекликається із 1Кор.7:27,28: “Розв'язався від дружини? не шукай дружини (тобто залишайся самотнім). *А коли ти й оженишся, то не згрішив*”. Проте, розлучення з власної волі -- це по суті насміхання із Богом встановленого правила, яке каже, що чоловік і жінка повинні усвідомлювати, що Бог поєднав їх як одне тіло, навіть, якщо через життєві труднощі їм важко цього дотримуватися. Христові слова є до болю зрозумілими:

“Бог же з початку творіння “створив чоловіком і жінкою їх. Покине тому чоловік свого батька та матір, і стануть обоє вони одним тілом”, -- тим то (Ісус наголошує) немає вже двох, але одне тіло. Тож,

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΘΕἸὸ²

що Бог спарував, -- людина нехай не розлучує! ...Хто дружину відпустить свою, та й одружиться з іншою, той чинить перелюб із нею. І коли дружина покине свого чоловіка, і вийде заміж за іншого, то чинить перелюб вона” (Мр.10:6-12).

У всій цій сфері статевих відносин тіло є легким на руку у знаходженні правдоподібних відмовок для виправдання задоволення природніх потреб. Ті, хто знаходиться в особливо спокусливому становищі, знаходитимуть необхідну їм витривалість і духовну силу лише раз по раз розмірковуючи над процитованими в цьому розділі уривками. Дехто знаходить виправдання гомосексуалізму і лезбійству як законним природнім потребам. Однак немає ніякого сумніву, що така поведінка є цілком неприйнятною в очах Божих.

Основоположне правило 1М.2:24 викриває гріх гомосексуалізму. Такою є воля Божа, щоб чоловік і жінка одружилися і пристали одне до одного. Бог сотворив жінку, а не іншого чоловіка в поміч Адамові. Біблія кожного разу засуджує статеві стосунки між чоловіками. Це був один із тих гріхів, через які був знищений Содом (1М. гл.18,19). Апостол Павло висловлюється дуже чітко про те, що перебування у таких стосунках спричинить гнів Божий і виключення з Його Царства (Рим.1:18-32; 1Кор.6:9,10).

Перебування у таких стосунках не повинно створювати у нас враження, що Божа поміч не для нас. З Богом є прощення, тому ті, кого Він прощає, повинні ставитися до Нього з любов'ю і пошаною (Пс.

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΒΕἸὸ²

130:4). Еклезія у Коринті мала добрий досвід у покаянні плейбоїв: “І такими були дехто з вас, але ви обмились (у хрищенні), але освятились, але виправдались (будучи охрищеними) Іменем Господа Ісуса” (1Кор.6:9-11).

Скаржитися, що в когось немає природнього потягу до протилежної статі, є звинуваченням Бога в тому, що Він несправедливий, створивши нас із такою всесильною спокусою і забороняючи нам вступати у гомосексуальні стосунки. Бог не дасть нам спокушатися понад міру того, що можемо в прийнятних межах зносити, не вдаючись до уникнення цих страждань (1Кор.10:13). Понад міру задовольняючи потреби плоті можна дійти до такого стану, що наші уподобання стануть для нас природніми. Так той, хто зловживає спиртним або наркотиками, не зможе жити, якщо не прийматиме постійно певні препарати; але йому потрібно змінити свій спосіб мислення і з допомогою терапії повернутися до розважливого звичайного способу життя.

Гомосексуалісти повинні перейти через це також. Бог підтримує зусилля людей в цьому. Якщо ж вони цілком віддадуться задоволенню своїх природніх потреб, Бог поступить з ними, як Він це вчинив по відношенню до стародавнього Ізраїля:

“Через це Бог їх видав на пожадливість ганебну, -- бо їхні жінки замінили природне єднання на протиприродне. Так само і чоловіки, позоставивши природне єднання з жіночою статтю, розпалилися своєю пожадливістю один до одного, і чоловіки з

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΒΕἸὸ²

чоловіками сором чинили. І вони прийняли в собі (тобто у своїх тілах) відплату, відповідну їхньому блудові” (Рим.1:26,27).

Лише сліпці з власної волі не бачуть у цьому очевидного пророцтва СНІДу, а також небувалого “врожаю” інших захворювань, які передаються статевим способом і які тепер пожинає наш розбещений світ.

11.5 СПІЛЬНІСТЬ

Грецькі слова, які перекладаються як “братерство” і “спільнота” уже самі по собі визначають становище, в якому мається щось спільне -- спільне єднання у “спілкуванні”. Тому, що ми знаємо і тримаємося шляхів Божих, ми маємо єднання з Ним і з усіма іншими, які поступають так само, перебуваючи “во Христі”. Легко знехтувати відповідальністю щодо спільності, яку маємо з іншими: “Не забувайте ж і про добродійність та спільність (тобто єднання)” (Євр.13:16). Фил.1:5 говорить про нашу “участь в Євангелії”. Отже, основою нашого єднання є вчення, які складають Євангелію. Саме тому та спільність, якою втішаються щирі віруючі, набагато сильніша, ніж влюбій іншій організації чи церкві. Саме через цю спільність вони пускаються в далеку дорогу щоб бути один з одним і провідати самотніх віруючих, а

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΘΕἸὸ²

при можливості повинні використовувати пошту і телефон для зв'язку між собою. Павло говорить про “спільноту духа” (Фил.2:1), тобто спільноту, яка ґрунтується на нашому спільному слідуванні за Божим Духом-думкою, як об'явлено у Його Дусі-Слові.

Одним із найвищих виразів нашої спільноти є проведення спільної служби ламання хліба. Перші віруючі “перебували в науці апостольській, та у спільноті братерській, і в ламанні хліба, та в молитвах, ...ломлячи хліб... із радістю та в сердечній простоті” (Дії 2:42,46). Спільне споживання символів, які виражають центральний стрижень нашої надії, повинно пов'язувати нас разом “в сердечній простоті”. “Чаша благословення, яку благословляємо, -- чи не спільнота (розділення) то крові Христової? Хліб, який ломимо, чи не спільнота він тіла Христового? Тому що один хліб, тіло одне -- нас багато, бо ми всі спільники хліба одного”, тобто Христа (1Кор.10:16,17). Тож маємо зобов'язання розділяти символи Христової жертви з усіма тими, хто користує з його служіння, хто є “спільниками хліба одного”. Лише ті, хто відповідним чином охрищений во Христа, пізнавши істину, має відношення до цього, і вважатиметься насміханням із цих символів, якщо розділяти їх з кимось іншим, кого це не стосується.

Іван згадує, як він розділяв Євангелію про життя вічне з іншими: “Щоб і ви мали спільність із нами. Спільність же наша з Отцем і Сином Його Ісусом Христом” (Ів.1:2,3). Це свідчить про те, що спільність

ÆÈÒÒΒ ÂÎ ÕÈÈÑÒ²

має за основу спільне розуміння справжньої Євангелії, і це приводить нас до спільності з іншими щирими віруючими, а також з Богом та Ісусом на особистому рівні. Чим більше ми приміряємо Євангелію до нашого життя, підкоряючи наші гріховні устремління, і чим даліше ми просуваємося в нашому розумінні Божого Слова, тим міцнішим буде наша спільність з Богом і Христом.

Наша спільність з Богом і Христом та іншими віруючими залежить від нашого спільного осягнення вчення істини, яке складає “одну віру”. Наш спосіб життя повинен узгоджуватися з настановами, які виражені в них. “Бог є світло, і немає в Нім жодної темряви! Коли ж кажемо, що маємо спільність із Ним, а ходимо в темряві, то неправду говоримо й правди не чинимо! Коли ж ходимо в світлі, як Він Сам у світлі, то маємо спільність один із одним, і кров Ісуса Христа, Його Сина, очищує нас від усякого гріха” (Ів.1:5-7).

“Ходимо в темряві” повинно стосуватися способу життя, який завжди привселюдно суперечить світлу Слова Божого (Пс.119:105; Пр.4:18). Це не відноситься наших випадкових проявів слабості, бо наступний вірш продовжує: “Коли ж кажемо, що не маєм гріха, то себе обманюємо, і немає в нас правди!” (тобто Слова Божого -- Ів.17:17; Ів.3:21; Еф.5:13), -- Ів.1:8.

З цього повинно бути очевидним, що спільність припиняється, коли віруючий починає дотримуватися вчення або способу життя, який виразно суперечить чіткому вченню Біблії: “Не

ÆÈÒÒВ ÂÎ ÕÈÈÑÒ²

беріть участі в неплідних ділах темряви, а краще й докоряйте” (Еф.5:11). Слід докладати усіх зусиль щоб повернути їх знову за прикладом доброго пастуха, який шукає загублену вівцю (Лк.15:1-7). Якщо брат чи сестра продовжує дотримуватися хибного вчення або очевидно невірної поведінки, то необхідно формально засвідчити розрив, який стався (Мт.18:15-17). Насправді це відбувається через співбесіду з відповідальними членами еклезії і повідомлення про цей випадок у журналі христадельціян. Однак не слід надто наголошувати, що така процедура повинна виконуватися у таких очевидних випадках, як дотримання хибних вчень або бездуховного способу життя. Щоб формальний розрив спільності став неминучим слід переконатися, що між нами залишилося так мало спільного через відхід від основоположних учень Біблії.

Один із найвиразніших уривків щодо спільності знаходиться в 2Кор.6:14-18: “До чужого ярма не впрягайтесь з невірними; бо що спільного між праведністю та беззаконням, або яка спільність у світла з темрявою? ...Вийдіть тому з-поміж них та й відлучіться, -- каже Господь... і Я вас прийму, і буду Я вам за Отця, а ви за синів і дочок Мені будете, -- говорить Господь Вседержитель!”.

Ми пересвідчилися, що Слово Боже є світлом. Ці вірші пояснюють, чому ми не повинні єднатися з церквами, які навчають хибних наук; чому ми не повинні одружуватися з тими, хто не знає Істини і чому повинні остерігатися шляхів цього світу. Щодо нашого відчуження від світу, то маємо незрівнянну

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΘΕἸὸ²

честь стати власними синами і дочками Самого Бога, частиною всевітньої родини з іншими, хто має такі ж стосунки, нашими братами і сестрами. Є лише “одне тіло”, тобто одна істинна церква (Еф.1:23), яка заснована на тих, у кого одна надія, один Бог, одне хрищення і “одна віра”, тобто одна низка істинних вчень, які складають одну віру (Еф.4:4-6). Неможливо бути частиною цього “одного тіла” і бути також членом інших релігійних організацій, які не дотримуються справжньої віри. Оскільки світло немає нічого спільного із темрявою, ми стверджуємо себе в темряві, якщо обираємо спільність з темрявою.

Якщо ми справді сприймаємо всю сукупність вчення істини, об’явленої у Святому Письмі, то переконуємося, що ті, хто вірує у хибні вчення під назвою християнства, мають не більше спільного з Богом, ніж атеїсти.

Якщо Ви уважно пройшли усі ці заняття, то Вам тепер стане очевидно, що немає проміжного становища у наших стосунках з Богом. Або ми во Христі, охристившись у нього, або поза ним. Або ми є в світлі завдяки нашому усвідомленню істинного вчення і справжнього підкорення себе йому, або ми в темряві. Не можна стояти однією ногою в обидвох таборах.

Наше усвідомлення цього приносить нам певну відповідальність перед Богом. Тепер ми не ходимо по вулиці і не живемо щоденним життям, як звичайні люди цього світу. Бог пильно стежить за нашою відповіддю. Тож як і Він, і Господь Ісус, так і всі

ΑΕΕΟΩΒ ΑΪ ΟΘΕΨΩ²

істинні віруючі щиро бажають Вам прийняти правильне рішення. Проте, хоча і Бог, і Христос і ми самі зробимо усе, що в наших силах аби допомогти Вам, навіть, як тоді, коли Бог віддав Свого єдиного Сина на смерть заради нас, Ваше особисте спасіння остаточно залежить від Вашого власного добровільного рішення сповнитися тією великою Надією, яку ми Вам щойно запропонували.

ЗАНЯТТЯ 11: Запитання

1. Які переміни повинні статися в житті людини, коли вона приймає хрищення?
2. Що означає “святість”?
 - а) Відсутність стосунків з невіруючими
 - б) Відділення *від* гріха і приєднання *до* Божого
 - в) Відвідування церкви
 - г) Добродійна діяльність по відношенню до інших.
3. Які види діяльності є неприйнятними для істинних християн?
4. Що означають слова “святий” і “еклезія”?
5. Які із нижче наведених тверджень є вірними щодо ламання хліба?
 - а) Ми повинні виконувати його за звичай щотижня
 - б) Ми повинні виконувати його раз у рік на Пасху
 - в) Хліб і вино перетворюються в прямому розумінні у тіло і кров Ісуса
 - г) Хліб і вино є образом тіла і крові Ісуса.
6. Які із нижче наведених тверджень є вірними щодо шлюбу?
 - а) Ми повинні одружуватись лише з істинними віруючими
 - б) Віруючим дозволяється розлучатися
 - в) Одружений віруючий, чия (чий) супруга (супруг) не є віруючою (віруючим), повинен намагатися залишатися з нею (ним)
 - г) У шлюбі чоловік є образом Христа, а жінка --

ΑΕΕὸὸβ Αἰ ὉΘΕἸὸ²

віруючих.

7. Чи повинні жінки навчати в еклезії?
8. Якщо, пізнавши істину, Ви охристилися, чи будете Ви продовжувати мати спільність із церквами, які не навчають всієї істини?

ДОДАТОК 1: КОРОТКИЙ ПІДСУМОК ОСНОВНИХ БІБЛІЙНИХ ВЧЕНЬ

1. БОГ

- 1.1 Є особова істота, яка зветься Богом,
- 1.2 яка має особливе місце перебування на Небі,
- 1.3 існуючи дійсно, в матеріальному вигляді,
- 1.4 чию подобу ми маємо.
- 1.5 Ангели є Його посланцями,
- 1.6 які не можуть грішити,
- 1.7 поділяючи Божу природу.
- 1.8 Є лише одна форма існування, про яку учить Біблія, -- це існування в тілесній формі. Бог та Ангели існують в тілесній формі.
- 1.9 Християнська надія полягає в отриманні Божої природи в тілесній формі при поверненні Христа.

2. ДУХ БОЖИЙ

- 2.1 Божий Дух відноситься до Божої сили, подиху і думки,
- 2.2 якими Він досягає всього
- 2.3 і є всюдисущим.
- 2.4 Святий Дух відноситься до цієї сили, яка застосовується для досягнення певної мети.
- 2.5 У різні часи в минулому люди володіли чудодійними дарами Духа.
- 2.6 Зараз ці дари відібрані,
- 2.7 а Божа сила об'являється нам через Його слово.
- 2.8 Святий Дух не змушує людей бути духовними супроти їхньої власної волі.
- 2.9 Біблія була повністю натхненна Божим Духом.
- 2.10 Біблія є єдиним джерелом влади у наших стосунках з Богом.

3. БОЖІ ОБІТНИЦІ

3.1 Євангелія проповідувалася у вигляді обітниць, даних юдейським праотцям.

3.2 Насіння жінки у 1М.3:15 відноситься до Христа і праведних, які є і були тимчасово “враженими” гріхом, насінням змія.

3.3 На сповнення Божих обітниць планета Земля ніколи не буде знищеною.

3.4 Насінням Авраама і Давида був Христос;

3.5 Ми можемо бути во Христі вірою і хрищенням,

3.6 таким чином ці обітници мають відношення до істинних віруючих.

4. БОГ І СМЕРТЬ

4.1 По природі людина смертна, схильна до гріха і

4.2 проклята внаслідок Адамового гріха.

4.3 Христос мав таку ж людську природу.

4.4 Душа відноситься до “нас” самих, нашого тіла, мислення чи особи.

4.5 Дух відноситься до сили-подиху нашого життя і настрою.

4.6 Ніхто не може існувати як дух без тіла.

4.7 Смерть є станом забуття.

4.8 Під час повернення Христа відбудеться воскресіння в тілі лише тих, хто пізнав справжню Євангелію.

4.9 Знання і повага до Божого слова буде основою суду.

4.10 Повне дарування безсмертя відбудеться на судному троні.

4.11 Карою відповідальним грішникам буде вічна смерть.

4.12 “Пекло” відноситься до могили.

4.13 “Геєнна” -- це місце за Єрусалимом, де спалювали сміття і злочинців.

5. ЦАРСТВО БОЖЕ

5.1 Народ Ізраїля був Божим Царством у

минулому.

5.2 Зараз цього Царства вже немає, але воно буде відновлене при поверненні Христа

5.3 у вигляді всесвітнього Царства на землі, яким від Божого Імені буде правити Христос.

5.4 На протязі перших 1000 років (або “Тисячоліття”) цього Царства істинні віруючі усіх часів правитимуть над звичайними смертними людьми, які залишаться живими в час повернення Христа.

5.5 Тож те Царство не є встановленим зараз політично.

5.6 Ми спасаємося милістю через нашу віру, а не діла.

6. БОГ І ЗЛО

6.1 “Диявол” як слово означає “неправдивий звинувачувач” або “наклепник”.

6.2 “Сатана” як слово означає “супротивник” (“супостат”)

6.3 і може відноситися як і до добрих, так і до злих людей.

6.4 В переносному значенні диявол і сатана можуть відноситися до гріха і плоті.

6.5 Змій Еденський був у прямому розумінні твариною;

6.6 оповідання в книзі Буття про створення людини і її гріхопадіння слід сприймати буквально, а не в чисто символічному значенні.

6.7 “Демони” як злі, блукаючі духи або сили гріха не існують.

6.8 Христове “виганяння демонів” може сприйматися як особливий вираз, який насправді означає, що він лікував хвороби.

6.9 Люцифер не має відношення до грішного Ангела.

6.10 Бог всемогутній; Він не поділяє Своєї влади ні з якою грішною істотою, яка противиться Його

шляхам.

6.11 Випробування у житті віруючого остаточно трапляються з Божої волі, а не внаслідок “нещастя” чи з волі злої істоти, званої дияволом.

7. ІСУС ХРИСТОС

7.1 “Трійця”, загально поширена в християнстві, є вченням, якого не навчає Біблія.

7.2 Христос народився від діви Марії,

7.3 яка була звичайною жінкою з людською природою.

7.4 Ісус мав людську природу,

7.5 проте був досконалої, безгрішної вдачі

7.6 незважаючи на те, що Бог не змушував його утримуватися від гріха; Ісус помер з власної волі як досконала жертва за гріх.

7.7 Ісус був воскресений після своєї смерті на хресті.

7.8 Ісус фізично не існував до свого народження;

7.9 проте він був у Божому задумі-меті від самого початку.

7.10 Ісус помер як жертва за наші гріхи

7.11 щоб здобути спасіння як для нас, так і самого себе.

7.12 Ісус помер як наш представник,

7.13 а не замісник, як це загально прийнято вважати у християнстві.

7.14 Закон Мойсея завершився смертю Христа,

7.15 тож тепер ми не повинні дотримуватися його, включно з положенням про суботу.

8. ХРИЩЕННЯ

8.1 Без хрищення немає ніякої надії на спасіння;

8.2 віра і хрищення дозволяють нам поділяти обітниці Аврааму

8.3 і є на прощення гріхів.

8.4 Хрищення відбувається через повне занурення у воді

- 8.5 дорослої людини, яка знає Євангелію.
8.6 Ті, хто занурювався не маючи повного знання справжньої Євангелії, повинні належним чином охриститися знову.
8.7 Розуміння справжньої Євангелії необхідне для того, щоб хрищення вважалося дійсним.

9. ЖИТТЯ ВО ХРИСТІ

- 9.1 Після хрищення віруючий повинен докладати певних зусиль щоб відділитися від шляхів цього грішного світу
9.2 і розвивати в собі риси наподоби характеру Христа.
9.3 Участь у діяльності і розвагах, які призводять до порушення Божих заповідей, як наприклад, у застосуванні сили і пияцтві, є неприйнятною у житті справжнього християнина.
9.4 Охрищені віруючі зобов'язані повсякчас і при всякій нагоді зустрічатися і єднатися у спілкуванні один з одним.
9.5 Охрищені віруючі повинні регулярно ламати хліб і пити вино на спомин про Христову жертву.
9.6 Охрищеним віруючим необхідно регулярно молитися і читати Біблію.
9.7 Охрищений віруючий має спільність лише з тими, хто дотримується істинного вчення і справді намагається втілювати його у своєму житті.
9.8 Тож ті, хто перестає вірити в Істину або втілювати її у життя, припиняють своє перебування у спільноті з церквою істинних віруючих.

Примітка: За офіційним "Положенням про єдину Віру", діючим на протязі понад 100 років, звертайтеся до видавців.

ДОДАТОК 2: НАШЕ СТАВЛЕННЯ ДО ПІЗНАННЯ БІБЛІЙНОЇ ІСТИНИ

Цілком можливо вивчати усі основні біблійні науки і, однак, ніколи не спромогтися засвоїти їх справжню суть. Це може бути дуже боляче для тих, хто за допомогою підручника такого, як ось цей, навчає інших, які потім, як видаватиметься, не зможуть засвоїти викладені положення.

Проповідування Євангелії у першому столітті викликало велике і щире зацікавлення. *Отож* люди *радо* сприймали Євангелію і христилися (Дії 2:41). Без щиросердечного відгуку на це послання, “віру улюблену”, як його не раз називав Роберт Робертс, немає ніякого сенсу у хрищенні. Ті, хто приймає його лише за наполяганням з боку свого чоловіка (або дружини) чи батьків, напевно “зійдуть з дистанції”. Через те, що ми зацікавлені у наверненні людей до спасіння, а не у кількості хрищень, у нашому проповідуванні Євангелії варто витратити час на те, щоб переконатися у тому, що наші навернені підходять до хрищення з належним ставленням. Люди у Верії “слова прийняли з повним запалом, і Писання досліджували день-у-день” щоб перевірити те, що проповідував Павло (Дії 17:14). Даний посібник, як і всяка людська література, є лише намаганням точно відобразити вчення Біблії. Для справжнього відгуку на Євангелію необхідно мати розум чуйний до Слова, щиро бажаючий особисто досліджувати Святе Письмо. Це те, чого не може дати проповідник

Євангелії. Ми можемо лише повернути увагу до відповідних писань Біблії. Віруючі в Римі “від серця” послушались того роду науки, якому ви себе віддали” перш, ніж вони охристились (Рим.6:17).

Ті, хто вперто наполягає на шляхах плоті, ніколи не зможуть збагнути справжню суть євангельського послання. Вони закінчать тим, що матимуть “вигляд благочестя, але сили його відреклися... вони завжди вчаться, та ніколи не можуть прийти до пізнання правди” (2Тим.3:1-7). Нам ніколи не зрозуміти того, чого нам не хочеться. Якщо не матимемо справжньої любові до праведного, справжньої потреби віддати своє життя під владу Богу, ми ніколи не зможемо прийти до пізнання правди, не дивлячись на усе наше читання Біблії. Наше навчання буде лише академічним заняттям.

Є кілька прикладів того, як люди, читаючи Біблію, по суті не її читають. Це хвороба, до якої схильні усі ми. Юдеї в часи Христа, видавалося, були дуже ревнивими до Слова Божого. Вони знали, що вивчаючи ці Писання зможуть отримати надію на життя вічне (Ів.5:39), і щотижня вони привселюдно читали їх (Дії 15:21). Крім того, деякі з них досліджували ці місця з Писань на протязі тижня. Проте, вони були цілком неспроможні досягнути справжню важливість цих Писань в тому, як Писання вказували на Христа. Ісус говорив їм відверто: “Коли б ви Мойсееві вірили, то й мені б ви повірили, бо про Мене писав він. Якщо писанням його ви не вірите, то як віри поймете словам Моїм?” (Ів.5:39,46,47; Лк.16:29-31).

Можемо собі уявити обурення юдеїв: “Але ж ми *дійсно* читаємо Біблію! Ми *дійсно* віримо їй!”. Але через свою короткозорість, вони насправді не вірують: вони читають, але не розуміють; вони дивляться, але не бачуть. Насправді вони не такі сліпі, як ті, хто не хоче бачити. Тому ми повинні остерігатися цього на кожній ступені нашого духовного розвитку.

Додаток 3: Близькість Повернення Христа

Христові слова у Мт.24:36 дають нам змогу зрозуміти, що ми ніколи не знатимемо точного часу його другого приходу: “А про день той й годину не знає ніхто: ані Ангели небесні, ані Син, -- лише Сам Отець” (пор. Дії 1:7). Проте, коли учні запитали Ісуса: “Яка буде ознака приходу Твого?”, він сказав, що на їхнє запитання неможливо відповісти. Він дійсно навів їм ознаки, які проявляться у світі якраз перед його поверненням. Ісус не навів би цих ознак, якби не хотів, щоб покоління, яке житиме якраз перед його приходом, могло сповна усвідомити, що воно дійсно живе в “останні дні”. Існують всі причини вважати і вірити, що це ми живемо в ті самі останні дні.

ОЗНАКИ ПРИХОДУ ХРИСТА

У Матвія 24 і Луки 21 Ісус говорив про час, коли

- 1) Будуть лжепророки, які називатимуть себе Христом
- 2) Земля сповниться війною і насильством
- 3) “Голод, мор та землетруси настануть місцями”
- 4) Буде відступництво від істини
- 5) Серця людські завмиратимуть від страху через розпачливе становище на планеті Земля, “й чекання того, що йде на весь світ” (Лк.21:26).

Вірно, що світ завжди переймався проблемами такого роду, які наростають з кожним роком. Ісус очевидно був свідомий цього. Отже, слід визнати, що він говорив про той час, коли ці проблеми загостряться настільки, що загрожуватимуть знищити планету. Для всякого мислячого спостерігача за подіями у світі немає ніякого сумніву, що мова дійсно йде про теперішнє становище. Неймовірний оптимізм людської натури і її небажання реально поглянути на наше становище перешкоджає нам оцінити те, що відбувається.

Ось лише деякі з наявних свідчень, які показують, як Христові слова сповнюються в наш час:

1) Майже на кожному континенті відбувається постійний притік шарлатанів і харизматів, які провадять людей за собою.

2) Нижче наведені статистичні дані свідчать про те, як драматично зростає проблема війни, незважаючи на все більш узгоджені людські зусилля, направлені на її приборкання:

<u>Століття</u>	<u>Загинуло у</u> <u>війнах</u>	<u>Кількість воєн</u>
	млн.	
17-те	3,3	?
18-те	5,0	?

19-те	5,5	?
1900-1945	40,5	19
1945-1975	50,7	119

(За даними Інституту Воєнних Досліджень Лондонського Університету)

3) Загально відомі також і проблеми голоду та стихійних лих. Дедалі більше поширюється у світі СНІД, найбільша з усіх відомих епідемій. Вона загрожує на протязі тривалого часу зменшувати кількість населення світу. Крім слів Христа, сказаних в Мт.24 і Лк.21, є ще декілька місць, які пов'язують землетруси з поверненням Христа: Іс.2:19-22; Єз.38:20; Йоїл 3:16; Ог.2:7; Зах.14:3,4. Порівняно недавнє дослідження землетрусів, які відбуваються в несподіваних місцях, і внаслідок яких гине безпрецедентно велика кількість людей, показує, що перед нами також постає здійснення ознаки і щодо землетрусів. Показовими є також і наведені нижче дані Департаменту Внутрішніх Справ уряду США стосовно землетрусів:

<u>Рік</u>	<u>Кількість зареєстрованих землетрусів</u>
1948	620
1949	1152
1950	2023

1964	5154
1965	6686
1976	7180

4) Що раз менший наголос на важливості основоположного дотримання Біблії для досягнення вірного вчення призвів до масового відступництва від істини Біблії. Цей процес прискорюється вченнями про людську єдність за будь-яку ціну, якими охоплене суспільство.

5) Втеча від реальності, яка повсюди в сучасному суспільстві набуває загрозливого характеру, є яскравим доказом людського страху перед майбутнім. Вчені, економісти і екологи -- усі вони погоджуються, що світ не може продовжувати перебувати у такому стані, в якому він є зараз. Вичерпання і погіршення стану природних багатств, забруднення повітря, морів і озонового шару в поєднанні із загрозою епідемій і ядерного знищення -- усе це вказує на забель сучасного світу, яка насувається. Проте, Бог пообіцяв, що цього ніколи не трапиться (див. відступ 2). Щоб дотримати цю обітницю Бог невдовзі пришле Ісуса щоб докорінно перемінити цю планету, встановивши на ній Царство Боже.

ВІДРОДЖЕННЯ ІЗРАЇЛЯ

Ісус завершив свій перелік ознак чітким твердженням: “І побачать *тоді* “Сина Людського, що йтиме на хмарах” із силою й великою славою” (Лк.21:27). Наступний вірш додає ще більшого заохочення тим, хто охрищений і живе з добрим сумлінням перед Богом: “Коли ж стане збуватися це, то випростуйтеся, і підійміть свої голови, -- бо зближається ваше визволення!” (Лк.21:28).

Тоді Ісус доповнив ці пророцтва свого другого приходу притчею про фігове дерево: “Погляньте на фігове дерево, і на всілякі дерева: як вони вже розпукуються, то, бачивши це, самі знаєте, що Боже Царство (а отже другий прихід Христа) вже близько. Поправді кажу вам: Не перейде цей рід, аж усе оце станеться” (Лк.21:29-32). Завдяки нашому спостереженню за тим, як розпукуються рослини навесні, маємо свідоме відчуття про настання літа або зміни пори року. І тому, коли почне розпускатися “фігове дерево”, у нас повинно з’явитися подібне усвідомлення того, що наше покоління побачить другий прихід. У Біблії фігове дерево є символом держави Ізраїль (Йоїл 1:7; Ос.9:10; Єр.24:2 пор. Єз.36:8). Отже, ця особлива ознака Христового повернення певним чином стосується відродження (“розпукування”) Ізраїля. Отже, драматичні події, пов’язані з розвитком Ізраїля з часу відновлення його як держави у 1948 році, безперечно повинні бути важливими в цьому контексті.

МАЙБУТНЄ ВТОРГНЕННЯ В ІЗРАЇЛЬ

Багато біблійних пророцтв описують велике вторгнення в Ізраїль, яке відбудеться в час повернення Христа. Псалом 83 описує, як навколишні держави стануть об'єднуватися супроти Ізраїля, закликаючи: "Ходіть-но, та знищимо їх з-між народів, -- і згадуватись більш не буде імення Ізраїля! ...Візьмемо на спадок для себе помешкання Боже" (Пс.83:5,6,13). Зверніть увагу на те, що це загарбання Ізраїля останнього дня має статися тоді, коли Ізраїль буде державою. Тож його сьогоднішнє відродження як держави є необхідною прелюдією до цього прикінцевого вторгнення до Країни. Дослідники Біблії передбачали відродження Ізраїля як держави ще задовго до того, як це сталося (див., наприклад, *"Еліс Ізраель"* Джона Томаса, вперше видану у 1848 р.; за передруком цієї праці можете звертатись до видавців). Поведінка загарбників Ізраїля, окреслена у Пс.83, чітко співпадає з поведінкою Ізраїлевих сусідів-арабів у наш час. Вони постійно заявляють про свою невмолиму ненависть до Ізраїля, вимагаючи для себе Єрусалим як священне місто ісламу. Псалом продовжується тим, як закінчиться їхній напад у зв'язку з величним втручанням Бога, внаслідок якого у всьому світі буде встановлене Його Царство (Пс.83:13-18).

Багато інших пророцтв змальовують таку ж послідовність подій: вторгнення в Ізраїль ворожих до нього арабських, північних та інших народів, внаслідок чого відбудеться Боже втручання через повернення Христа для встановлення Царства

(наприклад, Єз. гл.38-40; Дан.11:40-45). Поглиблене дослідження таких пророцтв служить важливою частиною нашого духовного розвитку невдовзі після хрищення. Зах.14:2-4 є одним із найяскравіших пророцтв: "І зберу всі народи до Єрусалиму на бій, і буде здобуте це місто (пор. Лк.21:24), і пограбовані будуть доми, а жінки побезчещені... І вийде Господь, -- і стане на прю із народами цими, як дня боротьби Його, за дня бою (тобто Він дивовижним способом втрутиться у справи світу, як Він це робив і раніше). І того дня стануть ноги його на Оливній горі, що перед Єрусалимом зо сходу".

Це велике вторгнення в Ізраїль може статися в будь-який час у наші дні, якщо брати до уваги швидкість розгортання військово-політичних конфліктів. Зважаючи на слова Павла немає ніякого сенсу вважати, що можемо зачекати з відгуком на Євангелію аж до вторгнення: "Бо коли говоритимуть: "Мир і безпечність", тоді несподівано прийде загибель на них" (1Сол.5:1-3). Ми ніколи не зможемо точно визначити час, коли повернеться Христос. Нам лише відомо, що це пов'язано із вторгненням в Ізраїль з півночі і, що таке вторгнення схоже, що невдовзі відбудеться. Може статися, що перед вторгненням в Ізраїль, про яке йдеться у нами розглянутих пророцтвах, будуть також інші напади. Але дослідники Біблії продовжуватимуть пильно стежити за розвитком подій навколо Ізраїля. Знаємо, що в кінці кінців Бог втрутиться так, що ноги Христа стоятимуть на Оливній горі. Саме з цієї гори Христос вознісся на Небо, і на неї він повернеться. "Той Ісус, що вознісся

на небо від вас, прийде так, як бачили ви, як ішов Він на небо!”, -- сказали ангели учням, коли ті стояли на тій горі, вдивляючись у свого Господа, який возносився (Дії 1:9-12).

Мусимо бути врівноваженими у нашому сподіванні близького повернення Христа. Пророцтва щодо світових подій навколо його повернення дані головним чином для того щоб зміцнити віру тих, хто вже присвятив себе Христові охрившись. Проте, їх очевидна реакція на сучасне становище у світі без сумніву буде зачаровувати тих, у кого такий крок ще попереду, і буде також підтримувати нашу віру в надійність натхненного Божого слова. Не через відчуття страху перед неминучістю другого приходу маємо ми бути спільниками до покори перед Богом. Лише ті, “хто прихід Його *полюбив*” (2Тим.4:8), отримають винагороду. Однак, нагальність становища, в якому, як відомо, ми перебуваємо в самий переломний момент історії людства, повинна з кожним днем нашого життя чинити на нас все більший тиск.

Додаток 4: Божа Справедливість

Наставництво дослідників Біблії виявило, що часто ще до закінчення курсу навчання виникає ряд взаємно пов'язаних запитань. Усі вони зосереджуються навколо питання Божої справедливості. Як наприклад:

- *“Несправедливо, що не всі покликані Богом пізнати Євангелію”.*
- *“Чому Бог дозволив Адамові і Єві згрішити, таким чином принісши страждання і незгоди в життя мільярдів їхніх нащадків?”*
- *“Чому Бог у Старому Заповіті обрав саме Ізраїль Своїм народом, замість того, щоб дати таку можливість усім?”*

З такими проблемами зіткнемося усі ми, на якій ступені відносин з Богом ми б не перебували. Те, що з такими речами важко погодитись, не може само по собі бути причиною затримання нашого відгуку на Божий поклик. Ми ніколи не зможемо остаточно пізнати цю сторону повернення Христа. Дві тисячі років тому один чоловік “з слізьми закричав і сказав: “Вірую, Господи, -- поможи недовірству моему!” (Мр.9:24). Усі ми роздвоюємося в собі: частина нашого ества вірить, а інша частина, яка “не довіряє”, безнадійно потребує Божої помочі для свого приглушення. У дні чи тижні перед хрищенням це звичайне почуття, і до певної міри воно з'являтиметься знову на протязі всього нашого життя.

Часто наше “недовірство” проявлятиметься у вигляді вище наведених запитань до Бога. Слід усвідомити одну основоположну річ, -- неприпустимо звинувачувати Бога в нечесності чи несправедливості. Якщо ми поступаємо так, то судимо Всемогутнього Бога поняттями *свого* розуміння. Кажемо, якби *ми* були Богом, то діяли б інакше, ніж Бог. Одна із найбільших бід людства -- не визнавати надзвичайної грішності людини і остаточної праведності Бога. Якщо Бог не є конче праведним, тоді в усьому існуванні немає ніякої моральної опори. А отже, і *немає* ніякого вірного поняття добра і зла. Тож безглуздим стає все поняття релігії (“пере-в’язування”) з Богом. Як діти сперечаються з дорослими на рівні своїх обмежених понять і особливостей міркування, так і діти Божі поступають перед своїм Отцем. Навіть більше, якою є собака для людини, такою є для Бога людина. Єремія задумувався над Божими шляхами, намагаючись глибше пізнати Бога, якого він сприймав абсолютно праведним: “Справедливий Ти, Господи, будеш, коли б я судився з Тобою, проте правуватися буду з Тобою” (Єр.12:1, пор. Пс.89:20,35,40,53).

Міркування про те, що Бог може бути несправедливим, має на увазі, що у нас є певні права, які Бог певним чином порушує. Те, що Бог був нашим Творцем і є нашим постійним Опікуном, означає, що ми немаємо *ніяких* прав. Ми *постійно* живемо в Його милості, а не лише тоді, коли грішимо. “Права людини” -- то людська видумка, створена людьми на своє виправдання. Ми

приходимо у цей світ без нічого і підемо ні з чим. Усе, що ми є, і що в нас є, то цілковитий дар, даний на короткий час щоб побачити, як ми відгукнемося на нього. Відмовлятися робити це через те, що інші не запрошені до цього, означає найболючішим чином спричиняти кривду Богові.

Усі ми -- звірі від природи (Ек.3:18-20). Можна було б сказати: "А чому людина, а не якась інша тварина, обрана щоб мати стосунки з Богом?". Ми не змогли б зрозуміти справжніх причин, навіть, якби нам про них розповіли. Те ж можна сказати і про історію творіння в книзі Буття. Наукове пояснення того, як Бог сотворив матерію і організував її в неймовірне чудо нашого всесвіту, є далеко поза можливістю людськи науки коли-небудь осягнути це. Тож Бог виразив Свої творчі вчинки мовою, яку можуть зрозуміти лише дитиноподібні. Те саме стосується і моральної дилеми, викладеної на початку цього додатку. Ця книга окреслює біблійне вчення на такі теми. Наш розум за своєю природою непокірний до Божого слова. У нас виникатимуть труднощі у сприйнятті декотрих із цих речей тим способом, яким вони виражені в Біблії. Але нам слід погодитися, що це *наша* проблема, а не Бога. Нам дуже бракує самоусвідомлення, необхідного для того, щоб зрозуміти, що наше мислення засадничо не є бездоганим і безпомилковим. Ми повинні погодитися з тим, що розумово ми є набагато гірші у порівнянні з Богом. Наш спосіб мислення не просто на сходинку нижчий від Божого. Він засадничо *відрізняється* від Його способу мислення. Саме тому нам наказується одітися в розум Христа, вчитися

слова Божого щоб досягнути Його спосіб мислення і спробувати зробити його нашим власним.

Усі ми погодимося з тим, що є багато чого в Божому творінні, що насправді є дуже добрим. Очевидно, існує певне уявлення про праведність, яке походить від нашого Творця і об'являється у Його творінні. Проблема полягає в тому, що у нашій людській свідомості є інші речі, які очевидно є злими і недобрими. Саме це спричинює певне непорозуміння щодо Божої справедливості, тому, на жаль, багато хто продовжує сумніватися у Божій праведності і навіть у Його існуванні. Проте, не набагато краще казати: “Ми віримо, що Бог по своїй природі добрий і праведний, як Він стверджує про це у Своему слові, але у нас виникають проблеми з усвідомленням місця зла у Його творінні?”

“Закрите те, що Господа Бога нашого, а відкрите -- наше” (5М.29:28). Євангелія зветься “тим, що можна знати про Бога” (Рим.1:19), мається на увазі, що є ще багато іншого, чого, проте, знати не можна. Є певні вірні правила, які можемо виразно бачити у Божому слові. Є також багато інших граней Божого характеру, до яких провадять ці правила. Але існує безліч інших “закритих” речей про шляхи Божі, до яких ми не маємо доступу в цьому житті. Тому Павло міг казати, що в певному розумінні він знає Христа і Бога, як можемо знати і ми (2Тим.1:12; 2Кор.5:16; Гал.4:9; Євр.10:30; Пв.2:13), особливо через власне відчуття Божої любові і відповідь на неї (Пв.4:7,8). Але з іншого боку він лише “знав частинно” (1Кор.13:9,12), сподіваючись повернення

Христа, “щоб пізнати (тоді) Його, й силу Його воскресення” (Фил.3:10).

Оскільки ми все більше навертаємося до Божої праведності, навчаючись Його слову, ми із ще більшою силою прагнутимемо приходу Його Царства, коли, нарешті, Його праведні ознаки об’являться виразно і природньо таким чином, який буде зрозумілий і уподобаний усім Його народом. Того часу остаточно вирішаться усі проблеми, які тривожать зараз дітей Божих: інтелектуальні, моральні і фізичні -- “тепер бачимо ми ніби у дзеркалі, у загадці, але потім -- обличчя в обличчя; тепер розумію частинно, а потім пізнаю, як і пізнаний я” (1Кор.13:12,13).